The Institute of Mediaeval Studies
LIBRARY
Toronto, Ontario

CAMPBELL
COLLECTION

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Ottawa

http://www.archive.org/details/eddasnorrasturlu00edda

EDDA

SNORRA STURLUSONAR

FINNUR JÓNSSON

BJÓ TIL PRENTUNAR

REYKJAVÍK

KOSTNAÐARMAÐUR: SIGURÐUR KRISTJÁNSSON

1907.

Bók þessi heitir edda; hana hefir saman setta Snorri Sturlu sonr eptir þeim hætti sem hér er skipat; er fyrst frá ásum ok Ymi; þar næst Skáldskaparmál ok heiti margra hluta; síðast Háttatal, er Snorri hefir ort um Hákon konung ok Skúla hertuga.

Uppsalabók (upph.).

Hér er lykt þeim hlut bókar, er Óláfr Þórðarson hefir samansett, ok upp hefr Skáldskaparmál ok kenningar eptir því sem fyri fundit var í kvæðum höfuðskálda ok Snorri hefir síðan samanfœra látit.

Hdr. 748.

Formáli.

Annað aðalrit Snorra Sturlusonar (1178—1241) auk Heimskrínglu er Edda eða kenslubók hans í skáldskap. Rit þetta mun vera samið á undan Heimskrínglu og líklega lokið um 1220; að minsta kosti má telja víst, að Háttatal, síðasti hlutur þess, sje ort 1222—23 eða ekki síðar, og virðist mega telja rjett að hinir tveir hlutirnir sjeu því eldri. Bókin er, eins og Snorri segir berum orðum og hún sýnir sjálf ljóslega, samin í því skyni að vera leiðbeiníng fyrir úng skáld eða kenslubók í skáldskap, einkum að því er snertir hið sjerstaka mál hans, þ. e. kenníngar og heiti eða það orðskrúð, er sjerstaklega tilheyrði skáldskapnum. Mjög mikið eða ef til vill mestur hlutur þessa máls (kenníngar og heiti) á rót sína í goðsögnum og þar næst í sögum um fornhetjur; án þekkíngar á þeim var málið torskilið og ekki vel hægt að setja kenníngarnar rjett saman. Fyrir því áleit Snorri, og það með rjettu, það haganlegt eða nauðsynlegt, að hefja bók sína með yfirliti yfir hina heiðnu goðafræði; það er Gylfaginning. Hann samdi yfirlit sitt eftir bestu heimildum, fornum eddukvæðum (Völuspá, Grímnis-

málum, Vafþrúðnismálum einkum), og svo nokkuð eftir munnmælum líklega; en þó vóru þau víst atkvæðalítil. Þetta yfirlit er samið af snild, þegar tillit er tekið til þess, hve afarörðugt slíkt var viðfángs og hlaut að vera rúmum 200 árum eftir dauða heiðninnar. Í formálanum, sem á aðallega við Gylfaginníngu sjálfa, skýrir Snorri sínar hugmyndir um guðina, æsi, með Óðni í broddi; hafa þær haft áhrif á framsetníngu hans, sem vóru ekki til batnaðar; kenníng hans um »Alföður« truflar stundum; hann hefur þar auðsjáanlega oft í hug guð kristinna manna. Alt um það er goðafræði Snorra virðíngarvert vísindalegt verk frá þeim tíma, og ekki er til neitt samskonar rit hjá nokkurri annari norðurálfuþjóð frá miðöldunum. Auðvitað verður að nota verk Snorra með varkárni og dómgreind — en það má segja um alt. Í Gylfag. er oft bent óbeinlínis til þess tilgángs, sem Snorri hafði með henni, þess að vera undirstaða næsta aðalkaflans. Skáldskaparmál er yfirlit yfir »kenníngar« og »heiti« og heitin eru aftur tvenskonar, hin eiginlegu heiti (orð sem eingöngu eru höfð í kveðskap) og »fornöfn«. Skipun efnisins er ágæt, og aðferð Snorra hin eina rjetta, að sanna sínar kenníngar með dæmum höfuðskálda, þ. e. hinna helstu skálda frá eldri tímum, fyrir 1100; eftir þann tíma tekur Snorri dæmi helst frá Einari presti Skúlasyni, en hann var einmitt aðalskáld 12. aldar; sýnir Snorri með því — eins og í Heimskrínglu — hina ágætu vísinda-aðferð sína. Inn í þenna kafla fljettar hann ýmsar sagnir, sem hann gat ekki komið fyrir í goðafræðinni. Að lyktum er Háttatal eða kvæði

Snorra um Hákon og Skúla, og er eins og hann vilji þar með sýna, hvernig reglur hans eigi að koma fram í verkinu. Edda Snorra er eitthvert einkennilegasta ritið frá 13. öld, en skiljanlegt vel hjá annari eins skáldþjóð sem Íslendíngar vóru. Hún var mjög mikið notuð á 14. og 15. öld af skáldum, svo sem rímnaskáldunum, og síðan alt fram að vorum dögum. Á frásagnaköflunum og Gylfaginníng er sama málsnildin sem í Heimskrínglu.

Því miður er Edda ekki til alveg eins og Snorri skildi við hana. Hún er til í 3 eða 4 aðalhandritum, og eru þau allólík að mörgu. Fyrst og fremst er hin svokallaða Konúngsbók (2367 í 4 bl. br. í Gamla safni í bókhlöðu konúngs, komin frá Brynjólfi biskupi; því hdr. er hér aðallega fylgt. Náskylt því er uppskrift af týndri skinnbók, er nú er í Utrecht á Hollandi, rituð síðast á 16. öld, en vantar endann. Svo er Wormsbók í Árnasafni, 242 í 2 bl.br., (komin til Óla Worms frá Arngrími lærða), og er það vel skrifuð bók. Þá er enn hdr. í háskólabókhlöðunni í Uppsölum (hana átti Brynjólfur biskup og gaf hana Stephaníusi sagnaritara Dana; en ekkjan seldi handritasafn Stephaníuss til Svíþjóðar). Tvö fyrstu handritin eru nær eins að efni og orðfæri; og vafalaust komast þau næst frumriti Snorra, en þó hefur ýmsu verið síðar skotið inn; svo er t. d. fyrsti kapítuli Gylfag. síðara innskot (vantar í Upps.bók); ýms kvæði í Skáldsk. er viðbót, og svo eru nafnaþulurnar efalaust innskot (hvorki í Wormsbók né Upps.b.); þær hefur Snorri ekki þekt sjálfur; þær koma stundum í mótsögn

við framsetning hans. Wormsbók er svo að segja alveg samhljóða við Konungsbók aftur að heitunum (ókendu heitunum) í Skáldsk. (53. kap.), en þó slept stöku köflum. Heita-kaflanum hefur þar verið alveg breytt, svo að segja saminn upp (á 14. öld), og er úr þessum nýja tilbúningi ekki til nú nema 2 blöð, og er ekki tekið tillit til þeirra í þessari útgáfu. Af Háttatali finst þar að eins lítill hluti, hitt löngu týnt. Formálinn er þar allur, en mjög aukinn með miðaldalærdómi, og er því öllu slept hjer sem hefur ekki staðið í neinu hinna handritanna; Konúngsb. byrjar nú síðast í 3. kap. (bls. 6), vantar fyrsta blaðið; Utrecht-hdr. (Trektarbók) byrjar nú á 3. bls. 10. línu; upphafið er úr Wormsb.

Í Wormsbók eru hinar svo nefndu staffræðisritgjörðir (fjórar), en þær eiga ekkert skylt við Snorra. Hvað Uppsalabók snertir — er sumir halda að komist næst frumritinu — er orðfærið víða öðruvísi og styttra, en einkum er efninu víða öðruvísi skipað og einkar ruglíngslega, svo að telja má víst, að það sje sök uppritara. Annars get jeg vísað um alt þetta mál þeim er girnast að fá frekari skýríngar á því til ritgjörðar minnar um Snorra-Eddu, er prentuð er í Árbókum Fornfræðafjelagsins 1898.

Enn eru til handritabrot með Eddu á; einna merkast er 748 II (1eβ) í Árnasafni, partur af Skáldskaparmálum og all-skylt Konungsbók. Svo er 748 I og 757 í Árnasafni, og eru þau náskyld; þau eru upprit eftir handriti, er á hefur verið aðeins 2. höfuðkafli Eddu, Skáldskaparmál frá 44. kap. (í 757 hefur þó meira verið tekið upp);

á undan fór málskrúðsfræði Ólafs hvítaskálds m. m. Nafnaþulurnar eru í þessum handritum mjög auknar, en þar hefur aldrei staðið Gylfaginníng nje Háttatal. Textinn er góður og ágætt að hafa þessi hdr. til samanburðar það sem þau ná.

Að endíngu skal þess getið, að mest af því, sem stundum er kallað »eftirmáli«, er að eins í Wormsb.*, og af sama tagi sem innskotin í formálanum, og er því slept hjer.*

Þessi texti, sem hjer birtist, er sá sami sem í útgáfu minni, er Gad bóksali í Khöfn gaf út (hann hefur góðfúslega leyft að nota hann), en þó er röðin hjer á efninu sú sama sem í Koníngsbók og ekkert flutt til, eða kipt úr, eins og í þeirri útg. er gert.

Jeg hef lesið eina prófövk af textanum og vona, að prentvillur sje ekki miklar, en finna má því miður ósamkvæmni í ýmsu smávægis, og kemur það af því, að jeg hef ekki getað lesið allar prófarkir vegna fjarlægðar.

Khöfn í októbermán. 1906.

Finnur Jónsson.

LEIÐRJETTINGAR.

S. 150,	87	v. l.	mýgðu
— 153,	93	v. l.	glammi
— 157,		l.	balti (f. halti)
— 206,	205	v. l.	verka
— 208,	217	v. l.	hlyn . . . brynja
— 229,	298	v. l.	of (f. af í 3. vo.)
— 231,	304	v. l.	Hákonar
— 241,	344	v. l.	glammi
— 314,	23	v. l.	at (í 7. vo.)
— 320,	36	v. l.	egg (svigalaust).

PROLOGUS.

1. Almáttigr guð skapaði í upphafi himin ok jörð ok alla þá hluti, er þeim fylgja, ok síðarst menn tvá, er ættir eru frá komnar, Ádám ok Évu, ok fjölgaðisk þeira kynslóð ok dreifðisk um heim allan. En er fram liðu stundir, þá ójafnaðisk mannfólkit; váru sumir góðir ok rétttrúaðir, en miklu fleiri snerusk þá eptir girndum heimsins ok órækðu guðs boðorð; ok fyrir því drekði guð heiminum í sjávargangi ok öllum kykvendum heimsins, nema þeim, er í örkinni váru með Nóa. Eptir Nóaflóð lifðu VIII menn, þeir er heiminn byggðu, ok kómu frá þeim ættir; ok varð enn sem fyrr, at þá er fjölmentisk ok byggðisk veröldin, þá var þat allr fjölði mannfólksins, er elskaði

ágirni fjár ok metnaðar, en afrækðusk guðs hlýðni, ok svá mikit gerðisk at því, at þeir vildu eigi nefna guð. En hverr myndi þá frá segja sonum þeira frá guðs stórmerkjum? Svá kom, at þeir týndu guðs nafni, ok víðast um veröldina fansk eigi sá maðr, er deili kynni á skapara sínum. En eigi at síðr veitti guð þeim jarðligar giptir, fé ok sælu, er þeir skyldu við vera í heiminum; miðlaði hann ok spekðina, svá at þeir skilðu alla jarðliga hluti ok allar greinir, þær er sjá mátti lopts ok jarðar. Þat hugsuðu þeir ok undruðusk, hví þat myndi gegna, er jörðin ok dýrin ok fuglarnir höfðu saman eðli í sumum hlutum, ok þó ólík at hætti. Þat var eitt eðli, at jörðin var grafin í hám fjalltindum ok spratt þar vatn upp, ok þurfti þar eigi lengra at grafa til vats en í djúpum dölum; svá er ok dýr ok fuglar, at jamlangt er til blóðs í höfði ok fótum. Önnur náttúra er sú jarðar, at á hverju ári vex á jörðunni gras ok blóm, ok á sama ári fellr þat alt ok fölnar; svá ok dýr ok fuglar, at vex hár ok fjaðrar ok fellr af á hverju ári. Þat er in þriðja náttúra jarðar, þá er hon er opnuð ok grafin, þá grœr gras á þeiri

moldu, er efst er á jörðunni. Björg ok steina þýddu þeir móti tönnum ok beinum kvikenda. Af þessu skilðu þeir svá, at jörðin væri kvik ok hefði líf með nøkkurum hætti, ok vissu þeir, at hon var furðuliga gömul at aldartali ok máttig í eðli; hon fœddi öll kykvendi ok hon eignaðisk alt þat, er dó; fyrir þá sök gáfu þeir henni nafn ok töldu ætt sína til hennar. Þat sama spurðu þeir af gömlum frændum sínum, at síðan er talið váru mörg hundruð vetra, þá var in sama jörð ok sól ok himintungl, en gangr himintungla var ójafn; áttu sum lengra gang en sum skemra. Af þvílíkum hlutum grunaði þá, at nøkkurr myndi vera stjórnari himintunglanna, sá er stilla myndi gang þeira at vilja sínum, ok myndi sá vera ríkr mjök ok máttigr; ok þess væntu þeir, ef hann réði fyrir höfuðskepnunum, at hann myndi ok fyrr verit hafa en himintunglin, ok þat sá þeir, ef hann ræðr gangi himintungla, at hann myni ráða skini sólar ok dögg loptsins ok ávexti jarðarinnar, er því fylgir, ok slíkt sama vindinum loptsins ok þar með stormi sævarins. Þá vissu þeir eigi, hvar ríki hans var; en því

trúðu þeir, at hann réð öllum hlutum á jörðu ok í lopti, himins ok himintunglum, sævarins ok veðranna. En til þess at heldr mætti frá segja eða í minni festa, þá gáfu þeir nöfn með sjálfum sér öllum hlutum, ok hefir þessi átrúnaðr á marga lund breyzk, svá sem þjóðirnar skiptusk ok tungurnar greinðusk. En alla hluti skilðu þeir jarðligri skilningu, því at þeim var eigi gefin andlig spekðin; svá skilðu þeir, at allir hlutir væri smíðaðir af nøkkuru efni.

2. Veröldin var greind í þrjár hálfur; frá suðri, í vestr ok inn at Miðjarðarsjá, sá hlutr var kallaðr Affríká; inn syðri hlutr þeirar deildar er heitr, svá at þar brennr, af sólu. Annarr hlutr frá vestri til norðrs ok inn til hafsins, er sá kallaðr Evrópá eða Eneá; inn nyrðri hluti er þar svá kaldr, at eigi vex gras á ok engi byggvir. Frá norðri ok um austrhálfur alt til suðrs, þat er kallat Ásíá. Í þeim hluta veraldar er öll fegrð ok prýði ok eignir jarðar-ávaxtar, gull ok gimsteinar; þar er ok mið veröldin; ok svá sem þar er jörðin fegri ok betri öllum kostum en í öðrum stöðum, svá var ok mannfólkit þar mest tígnat af öllum giptunum,

spekinni ok aflinu, fegrðinni ok alls konar kunnostu.

3. Nær miðri veröldinni var gört þat hús ok herbergi, er ágætast hefir verit, er kallat er Trója, þar sem vér köllum Tyrkland. Þessi staðr var miklu meiri görr en aðrir ok með meira hagleik á marga lund með kostnaði ok föngum, er þar váru til. Þar váru XII konungdómar ok einn yfirkonungr, ok lágu mörg þjóðlönd til hvers konungdómsins; þar váru í borginni XII höfðingjar. Þessir höfðingjar hafa verit um fram aðra menn, þá er verit hafa í veröldu, um alla manndómliga hluti. Einn konungr, er þar var, er nefndr Múnón eða Mennón, hann átti dóttur höfuðkonungsins Príámí, sú hét Tróán; þau áttu son, hann hét Trór, er vér köllum Þór. Hann var at uppfœzlu í Trákíá með hertoga þeim, er nefndr er Lóríkus; en er hann var X vetra, þá tók hann við vápnum föður síns. Svá var hann fagr álitum, er hann kom með öðrum mönnum, sem þá er fílsbein er grafit í eik; hár hans er fegra en gull; þá er hann var XII vetra, þá hafði hann fult afl; þá lypti hann af jörðu X bjarnstökkum öllum senn, ok

þá drap hann Lóríkúm hertoga, fóstra sinn, ok konu hans, Lórá eða Glórá, ok eignaði sér ríkit Trákíá; þat köllum vér Þrúðheim. Þá fór hann víða um lönd ok kannaði allar heimsálfur ok sigraði einn saman alla berserki ok alla risa ok einn inn mesta dreka ok mörg dýr. Í norðrhálfu heims fann hann spákonu þá, er Síbil hét, er vér köllum Sif, ok fekk hennar. Eigi kann ek segja ætt Sifjar; hon var allra kvinna fegrst, hár hennar var sem gull. Þeira sonr var Lóriði, er líkr var feðr sínum; hans sonr var Einridi, hans son Vingeþórr, hans son Vingener, hans son Móda, hans son Magi, hans son Seskef, hans son Beðvig, hans son Athra, er vér köllum Annan, hans son Ítrmann, hans son Heremóð, hans son Skjaldun, er vér köllum Skjöld, hans son Bjáf, er vér köllum Bjár, hans son Ját, hans son Guðólfr, hans son Finn, hans son Fríallaf, er vér köllum Friðleif; hann átti þann son, er nefndr er Vóden, þann köllum vér Óðin; hann var ágætr maðr af speki ok allri atgervi. Kona hans hét Frígíðá, er vér köllum Frigg.

4. Óðinn hafði spádóm ok svá kona hans, ok af þeim vísendum fann hann

þat, at nafn hans myndi uppi vera haft í norðrhálfu heims ok tígnat um fram alla konunga. Fyrir þá sök fýstisk hann at byrja ferð sína af Tyrklandi ok hafði með sér mikinn fjölða liðs, unga menn ok gamla, karla ok konur, ok höfðu með sér marga gersemliga hluti. En hvar sem þeir fóru yfir lönd, þá var ágæti mikit frá þeim sagt, svá at þeir þóttu líkari goðum en mönnum. Og þeir gefa eigi stað ferðinni, fyrr en þeir koma norðr í þat land, er nú er kallat Saxland; þar dvalðisk Óðinn langar hríðir ok eignaðisk víða þat land. Þar setti Óðinn til landzgæzlu III sonu sína; er einn nefndr Vegdeg; var hann ríkr konungr ok réð fyrir Austr-Saxalandi. Hans sonr var Vitrgils, hans synir váru þeir Vitta, faðir Heingests, ok Sigarr, faðir Svebdeg, er vér köllum Svipdag. Annarr sonr Óðins hét Beldeg, er vér köllum Baldr; hann átti þat land, er nú heitir Vestfál; hans son var Brandr, hans son Frjóðigar, er vér köllum Fróða; hans son var Freóvin, hans son Uvigg, hans son Gevis, er vér köllum Gave. Inn þriði son Óðins er nefndr Sigi, hans son Rerir. Þeir langfeðr réðu þar fyrir, er nú er kallat

Frakland, ok er þaðan sú ætt komin, er kölluð er Völsungar. Frá öllum þeim eru stórar ættir komnar ok margar. Þá byrjaði Óðinn ferð sína norðr ok kom í þat land, er þeir kölluðu Reiðgotaland, ok eignaðisk í því landi alt þat, er hann vildi. Hann setti þar til landa son sinn, er Skjöldr hét, hans sonr var Friðleifr; þaðan er sú ætt komin, er Skjöldungar heita; þat eru Danakonungar; ok þat heitir nú Jótland, er þá var kallat Reiðgotaland.

5. Eptir þat fór hann norðr, þar sem nú heitir Svíþjóð; þar var sá konungr, er Gylfi er nefndr. En er hann spyrr til ferðar þeira Ásiamanna, er æsir váru kallaðir, fór hann í móti þeim ok bauð, at Óðinn skyldi slíkt vald hafa í hans ríki, sem hann vildi sjálfr. Ok sá tími fylgði ferð þeira, at hvar sem þeir dvöldusk í löndum, þá var þar ár ok friðr; ok trúðu allir, at þeir væri þess ráðandi, því at þat sá ríkismenn, at þeir váru ólíkir öðrum mönnum, þeim er þeir höfðu sét, at fegrð ok svá at viti. Þar þótti Óðni fagrir vellir ok landzkostir ok kaus sér þar borgstað, er nú heita Sigtún. Skipaði hann þar höfðingjum í

þá líking, sem verit hafði í Trója, setti XII höfuðmenn í staðinum at dœma landzlög, ok svá skipaði hann réttum öllum, sem fyrr hafði verit í Trója ok Tyrkir váru vanir. Eptir þat fór hann norðr, þar til er sjár tók við honum, sá er þeir hugðu at lægi um öll lönd, ok setti þar son sinn til þess ríkis, er nú heitir Nóregr; sá er Sæmingr kallaðr, ok telja þar Nóregskonungar sínar ættir til hans ok svá jarlar ok aðrir ríkismenn, svá sem segir í Háleygjatali. En Óðinn hafði með sér þann son sinn, er Yngvi er nefndr, er konungr var í Svíþjóðu eptir hann, ok eru frá honum komnar þær ættir, er Ynglingar eru kallaðir. Þeir æsir tóku sér kvánföng þar innan landz, en sumir sonum sínum, ok urðu þessar ættir fjölmennar, at umb Saxland ok alt þaðan of norðrhálfur dreifðisk svá, at þeira tunga, Ásíamanna, var eigin tunga um öll þessi lönd. Ok þat þykkjask menn skynja mega af því, at rituð eru langfeðganöfn þeira, at þau nöfn hafa fylgt þessi tungu ok þeir æsir hafa haft tunguna norðr hingat í heim, í Nóreg ok í Svíþjóð, í Danmörk ok í Saxland.

Ok í Englandi eru forn landzheiti eða staðaheiti, þau er skilja má at af annarri tungu eru gefin en þessi.

HÉR HEFR GYLFAGINNING.

1. Gylfi konungr réð þar löndum, er nú heitir Svíþjóð. Frá honum er þat sagt, at hann gaf einni farandi konu at launum skemtunar sinnar eitt plógsland í ríki sínu, þat er IV øxn drœgi upp dag ok nótt. En sú kona var ein af ása ætt; hon er nefnd Gefjun. Hon tók IV øxn norðan ór Jötunheimum, en þat váru synir jötuns nøkkurs ok hennar, ok setti þá fyrir plóg, en plógrinn gekk svá breitt ok djúpt, at upp leysti landit, ok drógu øxninir þat land út á hafit ok vestr ok námu staðar í sundi nøkkuru. Þar setti Gefjun landit ok gaf nafn ok kallaði Selund. Ok þar sem landit hafði upp gengit, var þar eptir vatn; þat er nú Lögrinn kallaðr í Svíþjóð, ok liggja

svá víkr í Leginum sem nes í Selundi. Svá segir Bragi skáld gamli:

Gefjun dró frá Gylfa
glöð djúpröðuls, óðla,
svát af rennirauknum
rauk, Danmarkar auka;
báru øxn ok átta
ennitungl, þars gingu
fyr vineyjar víðri
vallrauf, fjogur haufuð.

2. Gylfi konungr var maðr vitr ok fjölkunnigr; hann undraðisk þat mjök, er ásafólk var svá kunnigt, at allir hlutir gengu at vilja þeira. Þat hugsaði hann, hvárt þat myndi vera af eðli sjálfra þeira, eða myndi því valda goðmögn þau, er þeir blótuðu. Hann byrjaði ferð sína til Ásgarðs, ok fór með leynð ok brá á sik gamals manns líki ok dulðisk svá. En æsir váru því vísari, at þeir höfðu spádóm, ok sá þeir ferð hans, fyrr en hann kom, ok gerðu í móti honum sjónhverfingar; ok er hann kom inn í borgina, þá sá hann þar háva höll, svá at varla mátti hann sjá yfir hana; þak hennar var lagt gyldum skjöldum svá sem spánþak. Svá segir Þjóðólfr inn hvinverski, at Valhöll var skjöldum þökð:

Á baki léku blíkja,
barðir váru grjóti,
Sváfnis salnæfrar
seggir hyggjandi.

Gylfi sá mann í hallardurum ok lék at handsöxum ok hafði VII senn á lopti; sá spurði hann fyrr at nafni; hann nefndisk Gangleri ok kominn af refilstígum ok beiddisk at sœkja til náttstaðar ok spurði, hverr höllina átti. Hann svarar, at þat var konungr þeira, »en ek má fylgja þér at sjá hann; skaltu þá sjálfr spyrja hann nafns«; ok snerisk sá maðr fyrir honum inn í höllina, en hann gekk eptir, ok þegar lauksk hurðin á hæla honum. Þar sá hann mörg gólf ok mart fólk, sumt með leikum, sumir drukku, sumir með vápnum ok börðusk. Þá litaðisk hann umb ok þótti margir hlutir ótrúligir, þeir er hann sá; þá mælti hann:

Gáttir allar,
áðr gangi fram,
of skygnask skyli;
þvít óvíst es at vita,
hvar óvinir sitja
á fleti fyrir.

Hann sá III hásæti ok hvert upp frá öðru, ok sátu III menn sinn í hverju.

Þá spurði hann, hvert nafn höfðingja þeira væri. Sá svarar, er hann leiddi inn, at sá, er í nezta hásæti sat, var konungr, »ok heitir Hárr, en þar næst sá, er heitir Jafnhárr, en sá er ofarst, er Þriði heitir«. Þá spyrr Hárr komandann, hvárt fleira er erendi hans, en heimill er matr ok drykkr honum sem öllum þar í Háva höll. Hann segir, at fyrst vill hann spyrja, ef nøkkurr er fróðr maðr inni. Hárr segir, at hann komi eigi heill út, nema hann sé fróðari, »ok stattu fram, meðan þú fregn; sitja skal sá, er segir«.

3. Gangleri hóf svá mál sitt: Hverr er æztr eða elztr allra goða? — Hárr segir: Sá heitir Alföðr at váru máli, en í Ásgarði inum forna átti hann XII nöfn; eitt er Alföðr, annat er Herran eða Herjan, III. er Nikarr eða Hnikarr, IV. er Nikuðr eða Hnikuðr, V. Fjölnir, VI. Óski, VII. Ómi, VIII. Bifliði eða Biflindi, IX. Sviðurr, X. Sviðrir, XI. Viðrir, XII. Jálg eða Jálkr. — Þá spyrr Gangleri: Hvar er sá guð, eða hvat má hann, eða hvat hefir hann unnit framaverka? — Hárr segir: Lifir hann of allar aldir ok stjórnar öllu ríki sínu ok ræðr öllum hlutum, stórum ok smám. — Þá mælti Jafnhárr: Hann smíðaði himin

ok jörð ok lopt ok alla eign þeira. — Þá mælti Þriði: Hitt er þó mest, er hann gerði manninn, ok gaf honum önd þá, er lifa skal ok aldri týnask, þótt líkamr fúni at moldu eða brenni at ösku; ok skulu allir menn lifa, þeir er rétt eru siðaðir, ok vera með honum sjálfum, þar sem heitir Gimlé, en vándir menn fara til heljar ok þaðan í Niflhel; þat er niðr í inn níunda heim. — Þá mælti Gangleri: Hvat hafðisk hann áðr at en himinn ok jörð væri gör? — Þá svarar Hárr: Þá var hann með hrímþursum.

4. Gangleri mælti: Hvat var upphaf eða hversu hófsk, eða hvat var áðr? — Hárr svarar: Svá sem segir í Völuspá:

> Ár vas alda
> þat es ekki vas;
> vas-a sandr né sær
> né svalar unnir;
> jörð fanzk eigi
> né upphiminn;
> gap vas Ginnunga,
> en gras ekki.

Þá mælti Jafnhárr: Fyrr var þat mörgum öldum, en jörð var sköpuð, er Niflheimr var görr; ok í honum miðjum liggr bruðr sá, er Hvergelmir heitir, ok þaðan

af falla þær ár, er svá heita: Svöl, Gunnþrá, Fjörm, Fimbulþul, Slíðr ok Hríð, Sylgr ok Ylgr, Víð, Leiptr; Gjöll er næst helgrindum. — Þá mælti Þriði: Fyrst var þó sá heimr í suðrálfu, er Múspell heitir; hann er ljóss ok heitr, sú átt er logandi ok brennandi, ok ófœrr þeim, er þar eru útlendir ok eigi eigu þar óðul. Sá er Surtr nefndr, er þar sitr á landsenda til landvarnar; hann hefir loganda sverð, ok í enda veraldar mun hann fara ok herja ok sigra öll goðin ok brenna allan heim með eldi; svá segir í Völuspá:

Surtr ferr sunnan
með sviga lævi,
skínn af sverði
sól valtíva;
grjótbjörg gnata,
en gífr rata;
troða halir helveg,
en himinn klofnar.

5. Gangleri mælti: Hversu skipaðisk, áðr en ættirnar yrði eða aukaðisk mannfólkit? — Þá mælti Hárr: Ár þær, er kallaðar eru Elivágar, þá er þær váru svá langt komnar frá uppsprettum, at eitrkvika sú, er þar fylgði, harðnaði svá sem sindr þat, er renn ór eldinum, þá

varð þat íss; ok þá er sá íss gaf staðar ok rann eigi, þá hélði yfir þannug, en úr þat, er af stóð eitrinu, fraus at hrími, ok jók hvert hrímit yfir annat alt í Ginnungagap. — Þá mælti Jafnhárr: Ginnungagap, þat er vissi til norðrættar, fyltisk með þunga ok höfugleik íss ok hríms, ok inn í frá úr ok gustr; en inn syðri hlutr Ginnungagaps léttisk móti gneistum ok síum þeim, er flugu ór Múspellsheimi. — Þá mælti Þriði: Svá sem kalt stóð af Niflheimi ok allir hlutir grimmir, svá var alt þat, er vissi námunda Múspelli, heitt ok ljóst, en Ginnungagap var svá hlætt sem lopt vindlaust; ok þá er mœtti hríminu blær hitans, svá at bráðnaði ok draup, ok af þeim kvikudropum kviknaði með krapti þess, er til sendi hitann, ok varð manns líkandi, ok er sá nefndr Ymir, en hrímþursar kalla hann Aurgelmi, ok eru þaðan komnar ættir hrímþursa; svá sem segir í Völuspá inni skömmu:

Eru völur allar
frá Vittólfi,
vitkar allir
frá Vilmeiði,
en seiðberendr

frá Svarthöfða,
jötnar allir
frá Ymi komnir.

En hér segir svá Vafþrúðnir jötunn:

Ór Élivágum
stukku eitrdropar
ok óx, unz ór varð jötunn;
þar órar ættir
kómu allar saman;
því es þat æ alt til atalt.

Þá mælti Gangleri: Hvernig óxu ættir þaðan eða skapaðisk svá, at fleiri menn urðu, eða trúi þér þann guð, er nú sagðir þú frá?— Þá svarar Jafnhárr: Fyrir engan mun játum vér hann guð; hann var illr ok allir hans ættmenn; þá köllum vér hrímþursa; en svá er sagt, at þá er hann svaf, fekk hann sveita, þá óx undir vinstri hendi honum maðr ok kona, ok annarr fótr hans gat son við öðrum; en þaðan af kómu ættir; þat eru hrímþursar. Inn gamli hrímþurs, hann köllum vér Ymi.

6. Þá mælti Gangleri: Hvar byggði Ymir eða við hvat lifði hann? — Hárr svarar: Næst var þat, þá er hrímit draup, at þar varð af kýr sú, er Auðumla hét, en IV mjólkár runnu ór spenum hennar, ok fœddi hon Ymi. — Þá mælti Gangleri:

Við hvat fœddisk kýrin? — Hárr segir: Hon sleikði hrímsteinana, er saltir váru, ok inn fyrsta dag, er hon sleikði steinana, kom ór steininum at kveldi manns hár, annan dag manns höfuð, þriðja dag var þar allr maðr; sá er nefndr Búri; hann var fagr álitum, mikill ok máttugr; hann gat son þann, er Borr hét. Hann fekk þeirar konu, er Bestla hét, dóttir Bölþorns jötuns, ok fengu þau III sonu; hét einn Óðinn, annarr Vili, III. Vé; ok þat er mín trúa, at sá Óðinn ok hans brœðr munu vera stýrandi himins ok jarðar; þat ætlum vér, at hann myni svá heita; svá heitir sá maðr, er vér vitum mestan ok ágæztan, ok vel megu þér hann láta svá heita.

7. Þá mælti Gangleri: Hvat varð þá um þeira sætt eða hvárir váru ríkari? — Þá svarar Hárr: Synir Bors drápu Ymi jötun; en er hann fell, þá hljóp svá mikit blóð ór sárum hans, at með því drekðu þeir allri ætt hrímþursa, nema einn komsk undan með sínu hýski; þann kalla jötnar Bergelmi, hann fór upp á lúðr sinn ok kona hans ok helzk þar, ok eru af þeim komnar hrímþursa ættir, svá sem hér segir:

Ørófi vetra
áðr væri jörð of sköpuð,
þá vas Bergelmir borinn;
þat ek fyrst of man,
es sá inn fróði jötunn
á vas lúðr of lagiðr.

8. Þá segir Gangleri: Hvat höfðusk þá at Bors synir, ef þú trúir, at þeir sé goð? — Hárr segir: Eigi er þar lítit af at segja; þeir tóku Ymi ok fluttu í mitt Ginnungagap ok gerðu af honum jörðina — af blóði hans sæinn ok vötnin, jörðin var gör af holdinu, en björgin af beinunum; grjót ok urðir gerðu þeir af tönnum ok jöxlum ok af þeim beinum, er brotin váru. — Þá mælti Jafnhárr: Af því blóði, er ór sárum rann ok laust fór, þar af gerðu þeir sjá þann, er þeir gerðu ok festu saman jörðina, ok lögðu þann sjá í hring útan um hana, ok mun þat flestum manni ófœra þykkja, at komask þar yfir. — Þá mælti Þriði: Tóku þeir ok haus hans ok gerðu þar af himin ok settu hann upp yfir jörðina með IV skautum, ok undir hvert horn settu þeir dverg; þeir heita svá: Austri, Vestri, Norðri, Suðri. Þá tóku þeir síur ok gneista þá, er lausir fóru ok kastat hafði ór Múspellsheimi, ok settu í

mitt Ginnungagap á himin bæði ofan ok neðan, til at lýsa himin ok jörð. Þeir gáfu staðar öllum eldingum, sumum á himni, sumar fóru lausar undir himni, ok settu þó þeim stað ok sköpuðu göngu þeim. Svá er sagt í fornum vísendum, at þaðan af váru dœgr greind ok áratal; svá segir í Völuspá:

Sól þat né vissi,
hvar hon sali átti;
máni þat né vissi,
hvat hann megins átti;
stjörnur þat né vissu,
hvar þær staði áttu.

Svá var áðr en þetta væri. — Þá mælti Gangleri: Þetta eru mikil tíðendi, er nú heyri ek; furðumikil smíð er þat ok hagliga gör. Hvernig var jörðin háttuð? — Þá svarar Hárr: Hon er kringlótt útan ok þar útan um liggr inn djúpi sjár, ok með þeiri sjávarströndu gáfu þeir lönd til byggðar jötna ættum; en fyrir innan á jörðunni gerðu þeir borg umhverfis heim fyrir ófriði jötna, en til þeirar borgar höfðu þeir brár Ymis jötuns ok kölluðu þá borg Miðgarð. Þeir tóku ok heila hans ok köstuðu í lopt ok gerðu af skýin, svá sem hér segir:

Ór Ymis holdi
vas jörð of sköpuð,
en ór sveita sjár,
björg ór beinum,
baðmr ór hári,
en ór hausi himinn.
En ór hans brám
gerðu blíð regin
Miðgarð manna sonum;
en ór hans heila
váru þau in harðmóðgu
ský öll of sköpuð.

9. Þá mælti Gangleri: Mikit þótti mér þeir hafa þá snúit til leiðar, er jörð ok himinn var gört ok sól ok himintungl váru sett ok skipt dœgrum; ok hvaðan kómu menninir, þeir er heim byggva?— Þá svarar Hárr: Þá er þeir gengu með sævarströndu Borssynir, fundu þeir tré tvau ok tóku upp tréin ok sköpuðu af menn; gaf inn fyrsti önd ok líf, annarr vit ok hrœring, III. ásjónu, mál ok heyrn ok sjón; gáfu þeim klæði ok nöfn; hét karlmaðrinn Askr, en konan Embla, ok ólsk þaðan af mannkindin, sú er byggðin var gefin undir Miðgarði. Þar næst gerðu þeir sér borg í miðjum heimi, er kölluð er Ásgarðr; þat kalla menn Trója. Þar

byggðu goðin ok ættir þeira, ok gerðusk þaðan af mörg tíðendi ok greinir bæði á jörðu ok í lopti. Þar er einn staðr, er Hliðskjálf heitir, ok þá er Alföðr settisk þar í hásæti, þá sá hann of alla heima ok hvers manns athœfi ok vissi alla hluti, þá er hann sá. Kona hans hét Frigg Fjörgvinsdóttir, ok af þeira ætt er sú kynslóð komin, er vér köllum ása ættir, er byggt hafa Ásgarð inn forna ok þau ríki, er þar liggja til, ok er þat goðkunnig ætt. Ok fyrir því má hann heita Alföðr, at hann er faðir allra goðanna ok manna ok alls þess, er af honum ok hans krapti var fullgört. Jörðin var dóttir hans ok kona hans; af henni gerði hann inn fyrsta soninn, en þat er Ása-Þórr; honum fylgði afl ok sterkleikr; þar af sigrar hann öll kvikvendi.

10. Nörfi eða Narfi hét jötunn, er byggði í Jötunheimum; hann átti dóttur, er Nótt hét; hon var svört ok dökk, sem hon átti ætt til. Hon var gipt þeim manni, er Naglfari hét, þeira son hét Auðr. Því næst var hon gipt þeim, er Ánarr hét; Jörð hét þeira dóttir. Síðarst átti hana Dellingr ok var hann ása ættar; var þeira son Dagr, var hann ljóss ok fagr eptir

faðerni sínu. Þá tók Alföðr Nótt ok Dag, son hennar, ok gaf þeim II hesta ok II kerrur ok sendi þau upp á himin, at þau skulu ríða á hverjum II dœgrum umhverfis jörðina. Ríðr Nótt fyrri þeim hesti, er kallaðr er Hrímfaxi, ok at morni hverjum døggvir hann jörðina af méldropum sínum. Sá hestr, er Dagr á, heitir Skinfaxi, ok lýsir alt lopt ok jörðina af faxi hans.

11. Þá mælti Gangleri: Hversu stýrir hann gang sólar eða tungls? — Hárr segir: Sá maðr er nefndr Mundilfari, er átti II börn; þau váru svá fögr ok fríð, at hann kallaði son sinn Mána, en dóttur sína Sól, ok gipti hana þeim manni, er Glenr hét. En goðin reiddusk þessu ofdrambi ok tóku þau systkin ok settu upp á himin, létu Sól keyra þá hesta, er drógu kerru sólar þeirar, er goðin höfðu skapat, til at lýsa heimana, af þeiri síu, er flaug ór Múspellsheimi. Þeir hestar heita svá, Árvakr ok Alsviðr, en undir bógum hestanna settu goðin tvá vindbelgi at kœla þá, en í sumum frœðum er þat kallat ísarnkol. Máni stýrir göngu tungls ok ræðr nýjum ok niðum; hann tók II börn af jörðunni, er svá heita, Bil ok Hjúki, er

þau gengu frá brunni þeim, er Byrgir heitir, ok báru á öxlum sér sá, er heitir Sægr, en stöngin Simul. Viðfinnr er nefndr faðir þeira; þessi börn fylgja Mána, sem sjá má af jörðu.

12. Þá mælti Gangleri: Skjótt ferr sólin, ok nær svá sem hon sé hrædd, ok eigi myndi hon þá meirr hvata göngunni, at hon hræddisk bana sinn. — Þá svarar Hárr: Eigi er þat undarligt, at hon fari ákafliga; nær gengr sá, er hana sœkir, ok engan útveg á hon, nema renna undan. — Þá mælti Gangleri: Hverr er sá, er henni gerir þann ómaka? — Hárr segir: Þat eru II úlfar, ok heitir sá, er eptir henni ferr, Skoll; hann hræðisk hon, ok hann mun taka hana; en sá heitir Hati Hróðvitnisson, er fyrir henni hleypr, ok vill hann taka tunglit, ok svá mun verða. — Þá mælti Gangleri: Hver er ætt úlfanna? — Hárr segir: Gýgr ein býr fyrir austan Miðgarð í þeim skógi, er Járnviðr heitir; í þeim skógi byggva þær tröllkonur, er Járnviðjur heita. In gamla gýgr fœðir at sonum marga jötna ok alla í vargs líkjum, ok þaðan af eru komnir þessir úlfar. Ok svá er sagt, at af ættinni verðr sá einn máttkastr, er

kallaðr er Mánagarmr; hann fyllisk með fjörvi allra þeira manna, er deyja, ok hann gleypir tungl, en støkkvir blóði himin ok lopt öll; þaðan týnir sól skini sínu, ok vindar eru þá ókyrrir ok gnýja heðan ok handan; svá segir í Völuspá:

Austr býr en aldna
í Járnviði
ok fœðir þar
fenris kindir;
verðr af þeim öllum
einna nøkkurr
tungls tjúgari
í trolls hami.
Fyllisk fjörvi
feigra manna;
rýðr ragna sjöt
rauðum dreyra;
svört verða sólskin
of sumur eptir,
veðr öll válynd.
Vituð ér enn, eða hvat?

13. Þá mælti Gangleri: Hver er leið til himins af jörðu? — Þá svarar Hárr, ok hló við: Eigi er nú fróðliga spurt; er þér eigi sagt þat, er goðin gerðu brú af jörðu til himins, er heitir Bifröst?; hana muntu sét hafa; kann vera, at kallið

maybe

ér regnboga. Hon er með III litum ok mjök sterk ok gör með list ok kunnáttu meiri en aðrar smíðir. En svá sterk sem hon er, þá mun hon brotna, þá er Múspellsmegir fara ok ríða hana, ok svima hestar þeira yfir stórar ár; svá koma þeir fram. — Þá mælti Gangleri: Eigi þótti mér goðin gera af trúnaði brúna, er hon skal brotna mega, er þau megu þó gera, sem þau vilja. — Þá mælti Hárr: Eigi eru goðin hallmælis verð af þessi smíð; góð brú er Bifröst, en engi hlutr er sá í þessum heimi, er sér megi treystask, þá er Múspellssynir herja.

14. Þá mælti Gangleri: Hvat hafðisk Alföðr þá at, er görr var Ásgarðr? — Hárr mælti: Í upphafi setti hann stjórnarmenn í sæti ok beiddi þá at dœma með sér ørlög manna ok ráða um skipun borgarinnar; þat var þar, sem heitir Iðavöllr í miðri borginni. Var þat it fyrsta þeira verk, at gera hof þat, er sæti þeira XII standa í önnur en hásætit, þat er Alföðr á; þat hús er bezt gört á jörðu ok mest; alt er þat útan ok innan svá sem gull eitt; í þeim stað kalla menn Glaðsheim. Annan sal gerðu þeir; þat

var hörgr, er gyðjurnar áttu, ok var hann allfagrt hús; hann kalla menn Vingólf. Þar næst gerðu þeir hús, er þeir lögðu afla í, ok þar til gerðu þeir hamar ok töng ok steðja ok þaðan af öll tól önnur; ok því næst smíðuðu þeir málm ok stein ok tré, ok svá gnógliga þann málm, er gull heitir, at öll búsgögn ok öll reiðigögn höfðu þeir af gulli, ok er sú öld kölluð gullaldr, áðr en spiltisk af tilkvámu kvinnanna; þær kómu ór Jötunheimum. Þar næst settusk goðin upp í sæti sín ok réttu dóma sína ok mintusk, hvaðan dvergar höfðu kviknat í moldunni ok niðri í jörðunni, svá sem maðkar í holdi. Dvergarnir höfðu skipazk fyrst ok tekit kviknun í holdi Ymis ok váru þá maðkar, en af atkvæði goðanna urðu þeir vitandi manvits ok höfðu manns líki ok búa þó í jörðu ok í steinum. Móðsognir var œztr ok annarr Durinn; svá segir í Völuspá:

Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok of þat gættusk,
hverr skyldi dverga
drótt of skepja

ór brimi blóðgu
ok ór Bláins leggjum,
Þar manlíkun
mörg of gerðusk,
dvergar í jörðu,
sem Durinn sagði.

Ok þessi segir hon nöfn þeira:

Nýi ok Niði,
Norðri, Suðri,
Austri, Vestri,
Alþjófr, Dvalinn,
Nár, Náinn,
Nípingr, Dáinn,
Bífurr, Báfurr,
Bömburr, Nóri,
Óri, Ónarr,
Óinn, Mjöðvitnir,
Viggr ok Gandálfr,
Vindálfr, Þorinn,
Fíli, Kíli,
Fundinn, Váli,
Þrór, Þróinn,
Þekkr, Litr ok Vitr,
Nýr, Nýráðr,
Rekkr, Ráðsviðr.

En þessir eru ok dvergar ok búa í steinum, en inir fyrri í moldu:

Draupnir, Dólgþvari
Hárr, Hugstari,
Hleðjólfr, Glóinn,
Dóri, Óri,
Dúfr, Andvari,
Heptifili,
Hárr, Svíarr.

En þessir kómu frá Svarinshaugi til Aurvanga á Jöruvöllu, ok er þaðan kominn Lofarr. Þessi eru nöfn þeira:

Skirfir, Virfir,
Skáfiðr, Ái,
Álfr, Yngvi,
Eikinskjaldi,
Falr, Frosti,
Fiðr, Ginnarr.

15. Þá mælti Gangleri: Hvar er höfuðstaðrinn eða helgistaðr goðanna? — Hárr svarar: Þat er at aski Yggdrasils, þar skulu goðin eiga dóma sína hvern dag. — Þá mælti Gangleri: Hvat er at segja frá þeim stað? — Þá segir Jafnhárr: Askrinn er allra trjá mestr ok beztr; limar hans dreifask um heim allan ok standa yfir himni; þrjár rœtr trésins halda því upp ok standa afarbreitt; ein er með ásum, önnur með hrímþursum, þar sem forðum var Ginnungagap; in

þriðja stendr yfir Niflheimi, ok undir þeiri rót er Hvergelmir, en Níðhöggr gnagar neðan rótna. En undir þeiri rót, er til hrímþursa horfir, þar er Mímisbrunnr, er spekð ok manvit er í fólgit, ok heitir sá Mímir, er á brunninn; hann er fullr af vísendum, fyrir því at hann drekkr ór brunninum af horninu Gjallarhorni. Þar kom Alföðr ok beiddisk eins drykkjar af brunninum, en hann fekk eigi fyrr en hann lagði auga sitt at veði; svá segir í Völuspá:

Alt veit ek, Óðinn,
hvar þú auga falt
í þeim inum mæra
Mímis-brunni;
drekkr mjöð Mímir
morgin hverjan
af veði Valföðrs.
Vituð ér enn, eða hvat?

Þriðja rót asksins stendr á himni, ok undir þeiri rót er brunnr sá, er mjök er heilagr, er heitir Urðarbrunnr; þar eigu goðin dómstað sinn; hvern dag ríða æsir þangat upp um Bifröst; hon heitir ok Ásbrú. Hestar ásanna heita svá: Sleipnir er baztr, hann á Óðinn, hann hefir átta fœtr; annarr er Glaðr, III. Gyllir,

IV. Glenr, V. Skeiðbrimir, VI. Silfrintoppr, VII. Sinir, VIII. Gísl, IX. Falhófnir, X. Gulltoppr, XI. Léttfeti. Baldrs hestr var brendr með honum, en Þórr gengr til dómsins ok veðr ár þær, er svá heita:

Körmt ok Örmt
ok Kerlaugar II,
þær skal Þórr vaða
dag hvern,
es hann dœma ferr
at aski Yggdrasils;
því at Ásbrú
brenn öll loga,
heilög vötn hlóa.

Þá mælti Gangleri: Brenn eldr yfir Bifröst? — Hárr segir: Þat, er þú sér rautt í boganum, er eldr brennandi; upp á himin mundu ganga bergrisar, ef öllum væri fœrt á Bifröst, þeim er fara vilja. Margir staðir eru á himni fagrir, ok er þar alt guðlig vörn fyrir; þar stendr salr einn fagr undir askinum við brunninn, ok ór þeim sal koma III meyjar, þær er svá heita: Urðr, Verðandi, Skuld. Þessar meyjar skapa mönnum aldr; þær köllum vér nornir. En eru fleiri nornir, þær er koma til hvers barns, er borit er, at skapa aldr, ok eru þessar goðkunnigar,

en aðrar álfaættar, en hinar III. dvergaættar, svá sem hér segir:

Sundrbornar mjök
segi ek nornir vesa,
eigu-t þær ætt saman;
sumar eru áskungar,
sumar eru alfkungar,
sumar dœtr Dvalins.

Þá mælti Gangleri: Ef nornir ráða ørlögum manna, þá skipta þær geysiójafnt, er sumir hafa gott líf ok ríkuligt, en sumir hafa lítit lén eða lof, sumir langt líf, sumir skamt. — Hárr segir: Góðar nornir ok vel ættaðar skapa góðan aldr; en þeir menn, er fyrir óskö pum verða, þá valda því illar nornir.

16. Þá mælti Gangleri: Hvat er fleira at segja stórmerkja frá askinum? — Hárr segir: Mart er þar af at segja. Örn einn sitr í limum asksins, ok er hann margs vitandi; en í milli augna honum sitr haukr sá, er heitir Veðrfölnir. Íkorni sá, er heitir Ratatoskr, rennr upp ok niðr eptir askinum ok berr öfundarorð milli arnarins ok Níðhöggs; en IV hirtir renna í limum asksins ok bíta barr; þeir heita svá: Dáinn, Dvalinn, Duneyrr, Duraþrór. En svá margir ormar eru í Hvergelmi

með Níðhögg, at engi tunga má telja; svá segir hér:

> Askr Yggdrasils
> drýgir erfiði
> meira an menn viti;
> hjörtr bítr ofan,
> en á hliðu fúnar,
> skerðir Níðhöggr neðan.

Svá er enn sagt:

> Ormar fleiri
> liggja und aski Yggdrasils,
> en þat of hyggi, hverr ósviðra apa
> Góinn ok Móinn,
> þeir'ro Grafvitnis synir,
> Grábakr ok Grafvölluðr;
> Ófnir ok Sváfnir
> hygg ek at æ myni
> meiðs kvistum ná.

Enn er þat sagt, at nornir þær, er byggva við Urðarbrunn, taka hvern dag vatn i brunninum ok með aurinn þann, er liggr um brunninn, ok ausa upp yfir askinn, til þess at eigi skulu limar hans tréna eða fúna, en þat vatn er svá heilagt, at allir hlutir, þeir er þar koma i brunninn, verða svá hvítir sem hinna sú, er skjall

heitir, er innan liggr við eggskurn; svá sem hér segir:

Ask veit ek ausinn,
heitir Yggdrasill,
hárr baðmr heilagr,
hvíta-auri;
þaðan koma döggvar,
es í dala falla;
stendr æ yfir grœnn
Urðarbrunni.

Sú dögg, er þaðan af fellr á jörðina, þat kalla menn hunangfall, ok þar af fœðask býflugur. Fuglar II fœðask í Urðarbrunni; þeir heita svanir, ok af þeim fuglum hefir komit þat fuglakyn, er svá heitir.

17. Þá mælti Gangleri: Mikil tíðendi kant þú at segja af himninum; hvat er þar fleira höfuðstaða en at Urðarbrunni? — Hárr segir: Margir staðir eru þar göfugligir; sá er einn staðr þar, er kallaðr er Álfheimr; þar byggvir fólk þat, er Ljósálfar heita; en Dökkálfar búa niðri í jörðu, ok eru þeir ólíkir sýnum ok miklu ólíkari reyndum. Ljósálfar eru fegri en sól sýnum, en Dökkálfar eru svartari en bik. Þar er enn sá staðr, er Breiðablik er kallat, ok engi er þar fegri staðr. Þar er ok sá, er Glitnir heitir, ok

eru veggir hans ok steðr allar ok stólpar af rauðu gulli, en þak hans af silfri. Þar er enn sá staðr, er Himinbjörg heita; sá stendr á himins-enda við brúarsporð, þar er Bifröst kemr til himins. Þar er enn mikill staðr, er Valaskjálf heitir; þann stað á Óðinn; þann gerðu goðin ok þökðu skíru silfri; ok þar er Hliðskjálfin í þessum sal, þat hásæti er svá heitir; ok þá er Alföðr sitr í því sæti, þá sér hann of alla heima. Á sunnanverðum himinsenda er sá salr, er allra er fegrstr ok bjartari en sólin, er Gimlé heitir; hann skal standa, þá er bæði himinn ok jörð hefir farizk, ok byggva þann stað góðir menn ok réttlátir of allar aldir; svá segir í Völuspá:

Sal veit ek standa
sólu fegra,
golli þakðan
á Gimlé;
þar skulu dyggvar
dróttir byggva
ok of aldrdaga
ynðis njóta.

Þá mælti Gangleri: Hvat gætir þess staðar, þá er Surtalogi brennir himin ok jörð? — Hárr segir: Svá er sagt, at annarr

himinn sé suðr ok upp frá þessum, ok heitir sá Andlangr, en hinn III. himinn sé enn upp frá þeim, ok heitir sá Víðbláinn, ok á þeim himni hyggjum vér þenna stað vera, en Ljósálfar einir hyggjum vér at nú byggvi þá staði.

18. Þá mælti Gangleri: Hvaðan kemr vindr; hann er sterkr, svá at hann hrœrir stór höf, ok hann œsir eld; en svá sterkr sem hann er, þá má eigi sjá hann; því er hann undarliga skapaðr. — Þá segir Hárr: Þat kann ek vel segja þér; á norðanverðum himins-enda sitr jötunn, sá er Hræsvelgr heitir: hann hefir arnarham; en er hann beinir flug, þá stendr vindr undan vængjum hans, sem hér segir:

Hræsvelgr heitir,
es sitr á himins enda,
jötunn í arnar ham;
af hans vængjum
kveða vind koma
alla menn yfir.

19. Þá mælti Gangleri: Hví skilr svá mikit, at sumar skal vera heitt, en vetr kaldr? — Hárr segir: Eigi mundi svá fróðr maðr spyrja, því at þetta vitu allir at segja; en ef þú einn ert orðinn svá fá-

víss, at eigi hefir þetta heyrt, þá vil ek þó þat vel virða, at heldr spyrir þú eitt sinn ófróðliga en þú gangir lengr duliðr þess, er skylt er at vita. Svásuðr heitir sá, er faðir Sumars er, ok er hann sællífr, svá at af hans heiti er þat kallat svásligt, er blítt er; en faðir Vetrar er ýmist kallaðr Vindljóni eða Vindsvalr; hann er Vásaðar son, ok váru þeir áttungar grimmir ok svalbrjóstaðir, ok hefir Vetr þeira skaplyndi.

20. Þá mælti Gangleri: Hverir eru æsir, þeir er mönnum er skylt at trúa á? — Hárr svarar: Tólf eru æsir goðkunnigir. — Þá mælti Jafnhárr: Eigi eru ásynjurnar óhelgari, ok eigi megu þær minna. — Þá mælti Þriði: Óðinn er œztr ok elztr ásanna; hann ræðr öllum hlutum, ok svá sem önnur goðin eru máttug, þá þjóna honum öll svá sem börn föður, en Frigg er kona hans, ok veit hon öll ørlög manna, þótt hon segi eigi spár, svá sem hér er sagt, at Óðinn mælti sjálfr við þann ás, er Loki heitir:

Œrr estu nú Loki,
ok ørviti;
hví né lezkaþú, Loptr?
ørlög Frigg

hygg ek at öll viti,
þótt hon sjalfgi segi.

Óðinn heitir Alföðr, því at hann er faðir allra goða; hann heitir ok Valföðr, því at hans óskasynir eru allir þeir, er í val falla; þeim skipar hann Valhöll ok Vingólf, ok heita þeir þá Einherjar. Hann heitir ok Hangaguð ok Haptaguð, Farmaguð, ok enn hefir hann nefnzk á fleiri vega, þá er hann var kominn til Geirröðar konungs:

Hétumk Grímr
ok Gangleri,
Herjann, Hjálmberi,
Þekkr, Þriði,
Þuðr, Uðr,
Helblindi, Hárr,
Saðr, Svipall,
Sanngetall,
Herteitr, Hnikarr,
Bileygr, Báleygr,
Bölverkr, Fjölnir,
Grímnir, Glapsviðr, Fjölsviðr,
Síðhöttr, Síðskeggr,
Sigföðr, Hnikuðr,
Alföðr, Atríðr, Farmatýr,
Óski, Ómi,
Jafnhárr, Biflindi,

Göndlir, Hárbarðr,
Sviðurr, Sviðrir,
Jálkr, Kjalarr, Viðurr,
Þrór, Yggr, Þundr,
Vakr, Skilfingr,
Váfuðr, Hroptatýr,
Gautr, Veratýr.

Þá mælti Gangleri: Geysimörg heiti hafi þér gefit honum, ok þat veit trúa mín, at þat mun vera mikill fróðleikr, sá er hér kann skyn ok dœmi, hverir atburðir hafa orðit sér til hvers þessa nafns. — Þá svarar Hárr: Mikil skynsemi er at rifja þat vandliga upp; en þó er þér þat skjótast at segja, at flest heiti hafa verit gefin af þeim atburð, at svá margar sem eru greinir tungnanna í veröldunni, þá þykkjask allar þjóðir þurfa at breyta nafni hans til sinnar tungu til ákalls ok bœna fyrir sjálfum sér; en sumir atburðir til þessa heita hafa görzk í ferðum hans, ok er þat fœrt í frásagnir, ok muntu eigi mega fróðr maðr heita, ef þú skalt eigi kunna segja frá þeim stórtíðendum.

21. Þá mælti Gangleri: Hver eru nöfn annarra ásanna eða hvat skulu þeir at hafask eða hvat hafa þeir gört til frama? — Hárr segir: Þórr er þeira framast, sá

er kallaðr er Ása-Þórr eða Öku-Þórr, hann er sterkastr allra goðanna ok manna. Hann á þar ríki, er Þrúðvangar heita, en höll hans heitir Bilskirnir: í þeim sal eru V hundruð gólfa ok fjórir tigir, þat er hús mest, svá at menn viti; svá segir í Grímnismálum:

Fimm hundruð golfa
ok umb fjórum tögum,
svá hygg ek Bilskirni með bugum;
ranna þeira,
es ek rept vita,
míns veit ek mest magar.

Þórr á hafra II, er svá heita: Tanngnjóstr ok Tanngrisnir, ok reið þá, er hann ekr, en hafrarnir draga reiðna; því er hann kallaðr Öku-Þórr. Hann á ok III kostgripi; einn er hamarrinn Mjölnir, er hrímþursar ok bergrisar kenna, þá er hann kemr á lopt, ok er þat eigi undarligt; hann hefir lamit margan haus á feðrum eða frændum þeira. Annan grip á hann beztan, megingjarðar, ok er hann spennir þeim um sik, þá vex honum ásmegin hálfu. Hinn III. hlut á hann, þann er mikill gripr er í, þat eru járnglófar; þeira má hann eigi missa við hamarsskaptit. En engi er svá fróðr, at

telja kunni öll stórvirki hans; en segja kann ek þér svá mörg tíðendi frá honum, at dveljask munu stundirnar, áðr en sagt er alt, þat er ek veit.

22. Þá mælti Gangleri: Spyrja vil ek tíðenda af fleirum ásunum. — Hárr segir: Annarr sonr Óðins er Baldr, ok er frá honum gott at segja; hann er beztr, ok hann lofa allir. Hann er svá fagr álitum ok bjartr, at lýsir af honum, ok eitt gras er svá hvítt, at jafnat er til Baldrs brár, þat er allra grasa hvítast; ok þar eptir mátþú marka fegrð hans bæði á hár ok á líki; hann er vitrastr ásanna ok fegrst talaðr ok líknsamastr, en sú náttúra fylgir honum, at engi má haldask dómr hans. Hann býr, þar sem heitir Breiðablik, þat er á himni; í þeim stað má ekki vera óhreint, svá sem hér segir:

Breiðablik heita,
þar es Baldr hefir
sér of görva sali;
á því landi,
es ek liggja veit
fæsta feiknstafi.

23. Hinn þriði áss er sá, er kallaðr er Njörðr; hann býr á himni, þar sem heitir Nóatún. Hann ræðr fyrir göngu vinds,

ok stillir sjá ok eld; á hann skal heita til sæfara ok til veiða. Hann er svá auðigr ok fésæll, at hann má gefa þeim auð landa eða lausafjár; á hann skal til þess heita. Eigi er Njörðr ása ættar; hann var upp fœddr í Vanaheimi, en Vanir gísluðu hann goðunum, ok tóku í mót at gíslingu þann, er Hœnir heitir; hann varð at sætt með goðum ok Vönum. Njörðr á þá konu, er Skaði heitir, dóttir Þjaza jötuns. Skaði vill hafa bústað þann, er átt hafði faðir hennar, þat er á fjöllum nokkurum, þar sem heitir Þrymheimr, en Njörðr vill vera nær sæ; þau sættusk á þat, at þau skyldu vera IX nætr í Þrymheimi, en þá aðrar IX at Nóatúnum. En er Njörðr kom aptr til Nóatúna af fjallinu, þá kvað hann þetta:

Leið erumk fjöll,
vask-a lengi á,
nætr einar níu;
úlfa-þytr
mér þótti illr vesa
hjá söngvi svana.

Þá kvað Skaði þetta:

Sofa ek né máttak
sæfar beðjum á
fogls jarmi fyrir;

sá mik vekr,
es af víði kemr,
morgin hverjan már.

Þá fór Skaði upp á fjall ok byggði í Þrymheimi, ok ferr hon mjök á skíðum ok með boga ok skýtr dýr; hon heitir öndurgoð eða öndurdís; svá er sagt:

Þrymheimr heitir,
es Þjazi bjó,
sá enn ámátki jötunn;
en nú Skaði byggvir,
skír brúðr goða,
fornar toptir föður.

24. Njörðr í Nóatúnum gat síðan II börn; hét annat Freyr, en dóttir Freyja; þau váru fögr álitum ok máttug. Freyr er hinn ágætasti af ásum; hann ræðr fyrir regni ok skini sólar ok þar með ávexti jarðar, ok á hann er gott at heita til árs ok friðar; hann ræðr ok fésælu manna. En Freyja er ágætust af Ásynjum; hon á þann bœ á himni, er Fólkvangr heitir; ok hvar sem hon ríðr til vígs, þá á hon hálfan val, en hálfan Óðinn, svá er hér sagt:

Folkvangr heitir,
en þar Freyja ræðr
sessa kostum í sal;

halfan val
hon kýss hverjan dag,
en halfan Óðinn á.

Salr hennar Sessrúmnir, hann er mikill ok fagr; en er hon ferr, þá ekr hon á köttum sínum ok sitr í reið. Hon er nákvæmust mönnum til á at heita, ok af hennar nafni er þat tígnar-nafn, er ríkiskonur eru kallaðar fróvur. Henni líkaði vel mansöngr; á hana er gott at heita til ásta.

25. Þá mælti Gangleri: Miklir þykkja mér þessir fyrir sér æsirnir ok eigi er undarligt, at mikill kraptr fylgi yðr, er þér skuluð kunna skyn goðanna ok vita, hvert biðja skal hverrar bœnarinnar. Eða eru fleiri enn goðin? — Hárr segir: Sá er enn áss, er Týr heitir; hann er djarfastr ok bezt hugaðr ok hann ræðr mjök sigri í orrostum; á hann er gott at heita hreystimönnum. Þat er orðtak, at sá er týhraustr, er um fram er aðra menn ok ekki sésk fyrir. Hann er ok vitr, svá at þat er ok mælt, at sá er týspakr, er vitrastr er. Þat er eitt mark um djarfleik hans þá er æsir lokkuðu Fenrisúlf til þess at leggja fjöturinn á hann, Gleipni, þá trúði hann þeim eigi,

at þeir mundu leysa hann, fyrr en þeir lögðu honum at veði hönd Týs í munn hans, en þá er æsir vildu eigi leysa hann, þá beit hann höndina af, þar er nú heitir úlfliðr, ok er hann einhendr ok ekki kallaðr sættir manna.

26. Bragi heitir einn, hann er ágætr at speki ok mest at málsnild ok orðfimi; hann kann mest af skáldskap, ok af honum er bragr kallaðr skáldskapr, ok af hans nafni er sá kallaðr bragr karla eða bragr kvinna, er orðsnild hefir framarr en aðrir, kona eða karlmaðr. Kona hans er Iðunn; hon varðveitir i eski sínu epli þau, er goðin skulu á bíta, þá er þau eldask, ok verða þá allir ungir, ok svá mun vera alt til ragnarøkrs. — Þá mælti Gangleri: Allmikit þykki mér goðin eiga undir gæzlu eða trúnaði Iðunnar. — Þá mælti Hárr ok hló við: Nær lagði þat ófœru einu sinni; kunna mun ek þar af at segja, en þú skalt nú fyrst heyra fleiri nöfn ásanna.

27. Heimdallr heitir einn, hann er kallaðr hvíti-áss, hann er mikill ok heilagr; hann báru at syni meyjar níu ok allar systr; hann heitir ok Hallinskíði ok Gullintanni; tennr hans váru af gulli;

hestr hans heitir Gulltoppr. Hann býr þar er heita Himinbjörg við Bifröst; hann er vörðr goða ok sitr þar við himinsenda at gæta brúarinnar fyrir bergrisum; hann þarf minna svefn en fugl; hann sér jafnt nótt sem dag hundrað rasta frá sér; hann heyrir ok þat, er gras vex á jörðu eða ull á sauðum ok alt þat, er hæra lætr; hann hefir lúðr þann, er Gjallarhorn heitir, ok heyrir blástr hans í alla heima. Hér er svá sagt:

Himinbjörg heita,
en þar Heimdall
kveða valda véum;
þar vörðr goða
drekkr í væru ranni
glaðr enn góða mjöð.

Ok enn segir hann sjálfr í Heimdalargaldri:

Níu em ek mœðra mögr,
níu em ek systra sonr.

28. Höðr heitir einn ássinn, hann er blindr; œrit er hann sterkr, en vilja mundu goðin, at þenna ás þyrfti eigi at nefna, því at hans handaverk munu lengi vera höfð at minnum með goðum ok mönnum.

29. Víðarr heitir einn, hinn þögli áss; hann hefir skó þjokkvan. Hann er sterkr, næst því sem Þórr; af honum hafa goðin mikit traust í allar þrautir.

30. Áli eða Váli heitir einn, sonr Óðins ok Rindar; hann er djarfr í orrostum ok mjök happskeytr.

31. Ullr heitir einn, sonr Sifjar, stjúpsonr Þórs; hann er bogmaðr svá góðr, ok skíðfœrr svá, at engi má við hann keppask. Hann er ok fagr álitum ok hefir hermanns atgervi; á hann er gott at heita í einvígi.

32. Forseti heitir sonr Baldrs ok Nönnu Nepsdóttur. Hann á þann sal á himni, er Glitnir heitir; en allir, er til hans koma með sakarvendræði, þá fara allir sáttir á braut; sá er dómstaðr beztr með goðum ok mönnum; svá segir hér:

Glitnir heitir salr,
hann es golli studdr
ok silfri þakðr et sama;
en þar Forseti
byggvir flestan dag
ok svæfir allar sakar.

33. Sá er enn taldr með ásum, er sumir kalla rógbera ásanna ok frumkveða flærðanna ok vamm allra goða

ok manna. Sá er nefndr Loki eða Loptr, sonr Fárbauta jötuns; móðir hans heitir Laufey eða Nál; brœðr hans eru þeir Býleistr ok Helblindi. Loki er fríðr ok fagr sýnum, illr í skaplyndi, mjök fjölbreytinn at háttum; hann hafði þá speki um fram aðra menn, er slœgð heitir, ok vélar til allra hluta; hann kom ásum jafnan í fult vendræði, ok opt leysti hann þá með vélræðum. Kona hans heitir Sigyn; sonr þeira Nari eða Narfi.

34. Enn átti Loki fleiri börn. Angrboða hét gýgr í Jötunheimum; við henni gat Loki III börn; eitt var Fenrisúlfr, annat Jörmungandr, þat er Miðgarðsormr, III. er Hel. En er goðin vissu til, at þessi III systkin fœddusk upp í Jötunheimum ok goðin rökðu til spádóma, at af þessum systkinum myndi þeim mikit óhapp standa, ok þótti öllum ills af væni, fyrst af móðerni ok enn verra af faðerni. Þá sendi Alföðr til goðin at taka börnin ok fœra sér. Ok er þau kómu til hans, þá kastaði hann orminum í hinn djúpa sæ, er liggr um lönd öll, ok óx sá ormr svá, at hann liggr í miðju hafinu of lönd öll ok bítr í sporð sér. Hel kastaði hann í Niflheim ok gaf henni

vald yfir IX heimum, at hon skyldi skipta öllum vistum með þeim, er til hennar váru sendir, en þat eru sóttdauðir menn ok ellidauðir. Hon á þar mikla bólstaði, ok eru garðar hennar forkunnarháfir ok grindr stórar. Éljúðnir heitir salr hennar, hungr diskr hennar, sultr knífr hennar, Ganglati þræll, Ganglöt ambátt, fallanda-forað þresköldr, er inn gengr, kör sæing, blíkjanda-böl ársali hennar. Hon er blá hálf, en hálf með hörundarlit; því er hon auðkend ok heldr gnúpleit ok grimmlig. Úlfinn fœddu æsir heima, ok hafði Týr einn djarfleik at ganga til at gefa honum mat. En er goðin sá, hversu mikit hann óx hvern dag, ok allar spár sögðu, at hann myndi vera lagðr til skaða þeim, þá fengu æsirnir þat ráð, at þeir gerðu fjötur allsterkan, er þeir kölluðu Lœðing, ok báru hann til úlfsins ok báðu hann reyna afl sitt við fjöturinn; en úlfinum þótti sér þat ekki ofrefli ok lét þá fara með, sem þeir vildu. En hit fyrsta sinn er úlfrinn spyrndi við, brotnaði sá fjöturr; svá leystisk hann ór Lœðingi. Því næst gerðu æsirnir annan fjötur hálfu sterkara, er þeir kölluðu Dróma, ok báðu enn úlfinn

reyna þann fjötur ok tölðu hann verða mundu ágætan mjök af afli, ef slík stórsmíði mætti eigi halda honum; en úlfrinn hugsaði, at þessi fjöturr var sterkr mjök, ok þat með, at honum hafði afl vaxit síðan er hann braut Lœðing — kom þat í hug, at hann myndi verða at leggja sik í hættu, ef hann skyldi frægr verða, ok lét leggja á sik fjöturinn. Ok er æsir tölðusk búnir, þá hristi úlfrinn sik ok laust fjötrinum á jörðina ok knúðisk fast at, spyrndi við, braut fjöturinn, svá at fjarri flugu brotin; svá drap hann sik ór Dróma. Þat er síðan haft fyrir orðtak, at »leysi ór Lœðingi«, eða »drepi ór Dróma«, þá er einn hverr hlutr er ákaflíga sóttr. Eptir þat óttuðusk æsirnir, at þeir myndi eigi fá bundit úlfinn; þá sendi Alföðr þann, er Skírnir er nefndr, sendimaðr Freys, ofan í Svartálfaheim til dverga nokkurra ok lét gera fjötur þann, er Gleipnir heitir; hann var görr af VI hlutum, af dyn kattarins ok af skeggi konunnar ok af rótum bjargsins ok af sinum bjarnarins ok af anda fisksins ok af fogls hráka; ok þóttú vitir eigi áðr þessi tíðendi, þá máttu nú finna skjótt hér sönn dœmi, at eigi er logit at

þér: sét munt þú hafa, at konan hefir ekki skegg ok engi dynr verðr af hlaupi kattarins, ok eigi eru rœtr undir bjarginu; ok þat veit trúa mín, at jafnsatt er þat alt, er ek hefi sagt þér, þótt þeir sé sumir hlutir, er þú mátt eigi reyna. — Þá mælti Gangleri: Þetta má ek at vísu skilja at satt er; þessa hluti má ek sjá, er þú hefir nú til dœma tekit; en hvernig varð fjöturrinn smíðaðr? — Hárr segir: Þat kann ek þér vel segja; fjöturrinn varð sléttr ok blautr sem silkiræma, en svá traustr ok sterkr sem nú skaltu heyra. Þá er fjöturrinn var fœrðr ásunum, þökkuðu þeir vel sendimanni sitt erendi. Þá fóru æsirnir út í vatn þat, er Ámsvartnir heitir, í hólm þann, er Lyngvi er kallaðr, ok kölluðu með sér úlfinn, sýndu honum silkibandit ok báðu hann slíta ok kváðu vera nokkuru traustara, en líkendi þœtti á fyrir digrleiks sakar, ok seldi hverr öðrum ok treysti með handafli, ok slitnaði eigi, en þó kváðu þeir úlfinn slíta mundu. Þá svarar úlfrinn: svá lízk mér á þenna dregil, sem enga frægð munak af hljóta, þótt ek slíta í sundr svá mjótt band; en, ef þat er gört með list ok vél, þótt þat sýnisk lítit,

þá kemr þat band eigi á mína fœtr. Þá sögðu æsirnir, at hann myndi skjótt sundr slíta mjótt silkiband, er hann hafði fyrr brotit stóra járnfjötra, en ef þú fær eigi þetta band slitit, þá muntu ekki hræða mega goðin, skulum vér þá leysa þik. Úlfrinn segir: ef ér bindið mik, svá at ek fæk eigi leyst mik, þá skollið þér svá, at mér mun seint verða at taka af yðr hjálp; ófúss em ek at láta þetta band á mik leggja; en heldr en þér frýið mér hugar, þá leggi einn hverr yðarr hönd sína í munn mér at veði, at þetta sé falslaust gört. En hverr ásanna sá til annars, ok þótti nú vera tvau vendræði, ok vildi engi sína hönd fram selja, fyrr en Týr lét fram hœgri hönd sína ok leggr í munn úlfinum. En er úlfrinn spyrnir, þá harðnaði bandit, ok því harðara er hann brauzk um, því skarpara var bandit. Þá hlógu allir nema Týr; hann lét hönd sína. Þá er æsirnir sá, at úlfrinn var bundinn at fullu, þá tóku þeir festina, er ór var fjötrinum, er Gelgja heitir, ok drógu hana gögnum hellu mikla, — sú heitir Gjöll, — ok festu helluna langt í jörð niðr; þá tóku þeir mikinn stein ok skutu enn lengra í jörð-

ina, — sá heitir Þviti, — ok höfðu þann stein fyrir festarhælinn. Úlfrinn gapði ákafliga ok feksk um mjök ok vildi bíta þá; þeir skutu í munn honum sverði nokkuru; nema hjöltin við neðra gómi, en efra gómi blóðrefillinn; þat er gómsparri hans. Hann grenjar illiliga ok slefa renn or munni hans; þat er á sú, er Ván heitir; þar liggr hann til ragnarøkrs. — Þá mælti Gangleri: Furðuilla barna eign gat Loki, en öll þessi systkin eru mikil fyrir sér, — en fyrir hví drápu æsir eigi úlfinn, er þeim er ills af honum ván? — Hárr svarar: Svá mikils virðu goðin vé sín ok griðastaði, at eigi vildu þau saurga þá með blóði úlfsins, þótt svá segi spárnar, at hann myni verða at bana Óðni.

35. Þá mælti Gangleri: Hverjar eru ásynjurnar? — Hárr segir: Frigg er œzt; hon á þann bœ, er Fensalir heita, ok er hann allvegligr. Önnur er Sága, hon býr á Sökkvabekk, ok er þat mikill staðr. III. er Eir, hon er læknir beztr. IV. er Gefjun, hon er mær, ok henni þjóna þær, er meyjar andask. V. er Fulla, hon er enn mær, ok ferr laushár ok gullband um höfuð; hon berr eski Friggjar ok gætir

skóklæða hennar ok veit launráð með henni. VI. Freyja er tígnust með Frigg; hon giptisk þeim manni, er Óðr heitir; dóttir þeira er Hnoss; hon er svá fögr, at af hennar nafni eru hnossir kallaðar, þat er fagrt er ok gersimligt. Óðr fór í braut langar leiðir, en Freyja grætr eptir, en tár hennar er gull rautt. Freyja á mörg nöfn; en sú er sök til þess, at hon gaf sér ýmis heiti, er hon fór með ókunnum þjóðum at leita Óðs; hon heitir Mardöll ok Hörn, Gefn, Sýr. Freyja átti Brísingamen. Hon er ok kölluð Vanadís. VII. Sjöfn, hon gætir mjök til at snúa hugum manna til ásta, kvinna ok karla, ok af hennar nafni er elskhuginn kallaðr sjafni. VIII. Lofn, hon er svá mild ok góð til áheita, at hon fær leyfi af Alföðr eða Frigg til manna samgangs, kvinna ok karla, þótt áðr sé bannat eða þvertekit þykki; þat er af hennar nafni lof kallat, ok svá þat, at hon er lofuð mjök af mönnum. IX. Vár, hon hlýðir á eiða manna ok einkamál, er veita sín á milli konur ok karlar; því heita þau mál várar; hon hefnir ok þeim, er brigða. X. Vör, hon er vitr ok spurul, svá at engi hlut má hana leyna; þat er orðtak, at

kona verði vör þess, er hon verðr vís. XI. Syn, hon gætir dura í höllinni, ok lýkr fyrir þeim, er eigi skulu inn ganga; ok hon er sett til varnar á þingum fyrir þau mál, er hon vill ósanna; því er þat orðtak, at syn sé fyrir sett, þá er maðr neitar. XII. Hlín, hon er sett til gæzlu yfir þeim mönnum, er Frigg vill forða við háska nokkurum; þaðan af er þat orðtak, at sá, er forðask, hleinir. XIII. Snotra, hon er vitr ok látprúð; af hennar heiti er kallat snotr kona eða karlmaðr, sá er hóflátr er. XIV. Gná, hana sendir Frigg í ýmsa heima at erendum sínum. Hon á þann hest, er renn lopt ok lög ok heitir Hófvarpnir. Þat var eitt sinn, er hon reið, at Vanir nokkurir sá reið hennar í loptinu; þá mælti einn:

Hvat þar flýgr?
hvat þar ferr,
eða at lopti líðr?

Hon svarar:

Né ek flýg,
þó ek ferk
ok at lopti líðk
á Hófvarpni,
þeim es Hamskerpir
gat við Garðrofn.

Af Gnár nafni er svá kallat, at þat gnæfar, er hátt ferr. Sól ok Bil eru talðar með ásynjum, en sagt er fyrr eðli þeira.

36. Enn eru þær aðrar, er þjóna skulu í Valhöll, bera drykkju ok gæta borðbúnaðar ok ölgagna; svá eru þær nefndar í Grímnismálum:

Hrist ok Mist
vil ek at mér horn beri,
Skeggjöld ok Skögul,
Hildr ok Þrúðr,
Hlökk ok Herfjötur,
Göll ok Geirahöð,
Randgríðr ok Ráðgríðr
ok Reginleif,
þær bera Einherjum öl.

Þessar heita valkyrjur; þær sendir Óðinn til hverrar orrostu; þær kjósa feigð á menn ok ráða sigri. Guðr ok Róta ok norn hin yngsta, er Skuld heitir, ríða jafnan at kjósa val ok ráða vígum. Jörð, móðir Þórs, ok Rindr, móðir Vála, eru talðar með ásynjum.

37. Gymir hét maðr, en kona hans Aurboða; hon var bergrisa ættar; dóttir þeira var Gerðr, er allra kvinna var fegrst. Þat var einn dag, at Freyr hafði gengit í Hliðskjálf ok sá of heima alla; en er

hann leit í norðrætt, þá sá hann á einum bœ mikit hús ok fagrt, ok til þess húss gekk kona, ok er hon tók upp höndunum ok lauk hurð fyrir sér, þá lýsti af höndum hennar bæði í lopt ok á lög ok allir heimar birtusk af henni; ok svá hefndi honum þat mikillæti, er hann hafði sezk í þat hit helga sæti, at hann gekk í braut fullr af harmi. Ok er hann kom heim, mælti hann ekki; ekki svaf hann, ekki drakk hann; engi þorði at krefja hann málsins. Þá lét Njörðr kalla til sín Skírni, skósvein Freys, ok bað hann ganga til Freys ok beiða hann orða ok spyrja, hverjum hann væri svá reiðr, at hann mælti ekki við menn. En Skírnir lézk ganga mundu ok eigi fúss ok kvað illra svara vera ván af honum. En er hann kom til Freys, þá spurði hann, hví Freyr var svá hnipinn ok mælti ekki við menn. Þá svarar Freyr ok sagði, at hann hafði sét konu fagra, ok fyrir hennar sakar var hann svá harmfullr, at eigi myndi hann lengi lifa, ef hann skyldi eigi ná henni — »ok nú skaltu fara ok biðja hennar mér til handa ok hafa hana hingat, hvárt er faðir hennar vill eða eigi; skal ek þat vel launa þér«.

Þá svarar Skírnir svá, at hann skal fara sendiferð, en Freyr skal fá honum sverð sitt; þat var svá gott, at sjálft vásk; en Freyr lét eigi þat til skorta ok gaf honum sverðit. Þá fór Skírnir ok bað honum konunnar ok fekk heit hennar, ok níu nóttum síðar skyldi hon þar koma, er Barrey heitir, ok ganga þá at brullaupinu með Frey. En er Skírnir sagði Frey sitt erendi, þá kvað hann þetta:

Löng es nótt,
löng es önnur,
hvé mega ek þreyja þrjár?
opt mér mánaðr
minni þótti,
an sjá half hýnótt.

Þessi sök var til, er Freyr var svá vápnlauss, er hann barðisk við Belja, ok drap hann með hjartarhorni. — Þá mælti Gangleri: Undr mikit er þvílíkr höfðingi, sem Freyr er, vildi gefa sverð, svá at hann átti eigi annat jafngott; geysimikit mein var honum þat, þá er hann barðisk við þann, er Beli heitir; þat veit trúa mín, at þeirar gjafar myndi hann þá iðrask. — Þá svarar Hárr: Litit mark var þá at, er þeir Beli hittusk; drepa mátti Freyr hann með hendi sinni; verða mun

þat, er Freyr mun þykkja verr við koma, er hann missir sverðsins, þá er Múspellssynir fara at herja.

38. Þá mælti Gangleri: Þat segir þú, at allir þeir menn, er í orrostu hafa fallit frá upphafi heims, eru nú komnir til Óðins í Valhöll; hvat hefir hann at fá þeim at vistum?; ek hugða, at þar skyldi vera allmikit fjölmenni. — Þá svarar Hárr: Satt er þat, er þú segir, allmikit fjölmenni er þar; en miklu fleira skal enn verða, ok mun þó oflítit þykkja, þá er úlfrinn kemr. En aldri er svá mikill mannfjölði í Valhöll, at eigi má þeim endask flesk galtar þess, er Sæhrímnir heitir; hann er soðinn hvern dag, ok heill at apni. En þessi spurning, er nú spyrr þú, þykki mér líkara at fáir myni svá vísir vera, at hér kunni satt af at segja. Andhrímnir heitir steikarinn, en Eldhrímnir ketillinn; svá er hér sagt:

Andhrímnir lætr
í Eldhrímni
Sæhrímni soðinn,
fleska bazt,
en þat fáir vitu,
við hvat Einherjar alask.

Þá mælti Gangleri: Hvárt hefir Óðinn

þat sama borðhald sem Einherjar? — Hárr segir: Þá vist, er á hans borði stendr, gefr hann II úlfum, er hann á, er svá heita, Geri ok Freki; en enga vist þarf hann; vín er honum bæði matr ok drykkr; svá segir hér:

Gera ok Freka
seðr gunntamiðr,
hróðigr Herjaföðr;
en við vín
eitt vápngöfigr
Óðinn æ lifir.

Hrafnar II sitja á öxlum honum ok segja í eyru honum öll tíðendi, þau er þeir sjá eða heyra; þeir heita svá, Huginn ok Muninn. Þá sendir hann í dagan at fljúga um heim allan ok koma þeir aptr at döguðarmáli; þar af verðr hann margra tíðenda víss; því kalla menn hann Hrafnaguð; svá sem sagt er:

Huginn ok Muninn
fljúga hverjan dag
jörmungrund yfir;
óumk ek Hugin,
at hann aptr né komi,
þó sjámk ek meirr of Munin.

39. Þá mælti Gangleri: Hvat hafa Einherjar at drykk, þat er þeim endisk

jafngnógliga sem vistin, eða er þar vatn drukkit? — Þá segir Hárr: Undarliga spyrr þú nú, at Alföðr mun bjóða til sín konungum eða jörlum eða öðrum ríkismönnum ok myni gefa þeim vatn at drekka; ok þat veit trúa mín, at margr kemr sá til Valhallar, er dýrt mundi þykkjask kaupa vatsdrykkinn, ef eigi væri betra fagnaðar þangat at vitja, sá er áðr þolir sár ok sviða til banans. Annat kann ek þér þaðan segja. Geit sú, er Heiðrún heitir, stendr uppi á Valhöll, ok bítr barr af limum trés þess, er mjök er nafnfrægt, er Læraðr heitir, en ór spenum hennar rennr mjöðr sá, er hon fyllir skapker hvern dag; þat er svá mikit, at allir Einherjar verða fulldruknir af. — Þá mælti Gangleri: Þat er þeim geysihaglig geit; forkunnargóðr viðr mun sá vera, er hon bítr af. — Þá mælti Hárr: Enn er meira mark at of hjörtinn Eikþyrni, er stendr á Valhöll ok bítr af limum þess trés, en af hornum hans verðr svá mikill dropi, at niðr kemr í Hvergelmi, ok þaðan af falla þær ár, er svá heita: Síð, Víð, Sœkin, Eikin, Svöl, Gunnþró, Fjörm, Fimbulþul, Gípul, Göpul, Gömul, Geirvimul; þessar falla um ása

byggðir. Þessar eru enn nefndar, Þyn, Vín, Þöll, Höll, Gráð, Gunnþráin, Nyt, Nöt, Nönn, Hrönn, Vína, Vegsvinn, Þjóðnuma.

40. Þá mælti Gangleri: Þetta eru undarlig tíðendi, er nú sagðir þú. Geysimikit hús mun Valhöll vera; allþröngt mun þar opt vera fyrir durum. — Þá svarar Hárr: Hví spyrr þú eigi þess, hversu margar dyrr eru á höllinni eða hversu stórar? Ef þú heyrir þat sagt, þá muntu segja, at hitt er undarligt, ef eigi má ganga út ok inn hverr er vill. En þat er með sönnu at segja, at eigi er þröngra at skipa hana en ganga í hana. Hér máttu heyra í Grímnismálum:

Fimm hundruð dura
ok of fjórum tögum,
svá hygg ek á Valhöllu vesa;
átta hundruð Einherja
ganga ór einum durum,
þás þeir fara við vitni at vega.

41. Þá mælti Gangleri: Allmikill mannfjölði er í Valhöllu; svá njóta trú minnar, at allmikill höfðingi er Óðinn, er hann stýrir svá miklum her; eða hvat er skemtun Einherja, þá er þeir drekka eigi? — Hárr segir: Hvern dag, þá er þeir hafa klæzk, þá hervæða þeir sik ok ganga

út í garðinn ok berjask ok fellir hverr annan; þat er leikr þeira; ok er líðr at dögurðarmáli, þá ríða þeir heim til Valhallar ok setjask til drykkju, svá sem hér segir:

Allir Einherjar
Óðins túnum í
höggvask hverjan dag;
val þeir kjósa
ok ríða vígi frá,
sitja meirr of sáttir saman.

En satt er þat, er þú sagðir, mikill er Óðinn fyrir sér; mörg dœmi finnask til þess. Svá er hér sagt í orðum sjálfra ásanna:

Askr Yggdrasils,
hann es œztr viða
en Skíðblaðnir skipa,
Óðinn ása,
en jóa Sleipnir;
Bifröst brúa,
en Bragi skálda;
Hábrók hauka,
en hunda Garmr.

42. Þá mælti Gangleri: Hverr á þann hest, Sleipni, eða hvat er frá honum at segja? — Hárr segir: Eigi kantú deili á Sleipni ok eigi veiztu atburði, af hverju

hann kom, en þat mun þér þykkja frásagnar vert. Þat var snimma í öndverða byggð goðanna, þá er goðin höfðu sett Miðgarð ok gört Valhöll, þá kom þar smiðr nokkurr ok bauð at gera þeim borg á þrim misserum svá góða, at trú ok ørugg væri fyrir bergrisum ok hrímþursum, þótt þeir kœmi inn um Miðgarð, en hann mælti sér þat til kaups, at hann skyldi eignask Freyju, ok hafa vildi hann sól ok mána. Þá gengu æsirnir á tal ok réðu ráðum sínum, ok var þat kaup gört við smiðinn, at hann skyldi eignask þat, er hann mælti til, ef hann fengi gört borgina á einum vetri; en hinn fyrsta sumarsdag ef nokkurr hlutr væri ógörr at borginni, þá skyldi hann af kaupinu, ok skyldi hann af engum manni lið þiggja til verksins. Ok er þeir sögðu honum þessa kosti, þá beiddisk hann, at þeir skyldu lofa, at hann hefði lið af hesti sínum, er Svaðilfari hét; en því réð Loki, er þat var til lagt við hann. Hann tók til hinn fyrsta vetrardag at gera borgina, en of nætr dró hann til grjót á hestinum; en þat þótti ásunum mikit undr, hversu stór björg sá hestr dró, ok hálfu meira þrekvirki gerði hestrinn en smiðr-

inn. En at kaupi þeira váru sterk vitni ok mörg sœri, fyrir því at jötnum þótti ekki tryggt at vera með ásum griðalaust, ef Þórr kvæmi heim, en þá var hann farinn í austrveg at berja tröll. En er á leið vetrinn, þá sóttisk mjök borgargerðin, ok var hon svá há ok sterk, at eigi mátti á þat leita. En þá er III dagar váru til sumars, þá var komit mjök at borghliði. Þá settusk goðin á dómstóla sína ok leituðu ráða ok spurði hverr annan, hverr því hefði ráðit, at gipta Freyju í Jötunheima eða spilla loptinu ok himninum svá, at taka þaðan sól ok tungl ok gefa jötnum; en þat kom ásamt með öllum, at þessu myndi ráðit hafa sá er flestu illu ræðr, Loki Laufeyjarson, ok kváðu hann verðan ills dauða, ef eigi hitti hann ráð til, at smiðrinn væri af kaupinu, ok veittu Loka atgöngu. En er hann varð hræddr, þá svarði hann eiða, at hann skyldi svá til haga, at smiðrinn væri af kaupinu, hvat sem hann kostaði til. Ok hit sama kveld, er smiðrinn ók út eptir grjótinu með hestinn Svaðilfara, þá hljóp ór skógi nokkurum merr ok at hestinum ok hrein við. En er hestrinn kendi, hvat hrossi þetta var, þá œddisk hann ok sleit

sundr reipin ok hljóp til merarinnar, en hon undan til skógar ok smiðrinn eptir ok vill taka hestinn, en þessi hross hlaupa alla nótt, ok dvelsk smíðin þá nótt; ok eptir um daginn varð ekki svá smíðat, sem fyrr hafði orðit. Ok þá er smiðrinn sér, at eigi mun lokit verða verkinu, þá fœrisk smiðrinn í jötunmóð. En er æsirnir sá þat til víss, at þar var bergrisi kominn, þá varð eigi þyrmt eiðunum, ok kölluðu þeir á Þór, ok jafnskjótt kom hann, ok því næst fór á lopt hamarrinn Mjölnir; galt hann þá smíðarkaupit, ok eigi sól eða tungl, heldr synjaði hann honum at byggva í Jötunheimum ok laust þat hit fyrsta högg, er haussinn brotnaði í smán mola, ok sendi hann niðr undir Niflheim. En Loki hafði þá ferð haft til Svaðilfara, at nokkuru síðarr bar hann fyl; þat var grátt ok hafði VIII fœtr, ok er sá hestr baztr með goðum ok mönnum. Svá segir í Völuspá:

Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok of þat gættusk,
hverr hefði lopt alt
lævi blandit

eða ætt jötuns
Óðs mey gefna.

Á gengusk eiðar,
orð ok sœri,
mál öll meginlig,
es á meðal fóru.
Þórr einn þar vá
þrunginn móði;
hann sjaldan sitr,
es hann slíkt of fregn.

43. Þá mælti Gangleri: Hvat er at segja frá Skíðblaðni, er hann er beztr skipa, hvárt er ekki skip jafnmikit sem hann? — Hárr segir: Skíðblaðnir er beztr skipanna ok með mestum hagleik görr; en Naglfar er mest skip; þat á Múspell. Dvergar nokkurir, synir Ívalda, gerðu Skíðblaðni ok gáfu Frey skipit; hann er svá mikill, at allir æsir megu skipa hann með vápnum ok herbúnaði, ok hefir hann byr, þegar er segl er dregit, hvert er fara skal, en þá er eigi skal fara með hann á sæ, þá er hann görr at svá mörgum hlutum ok með svá mikilli list, at hann má vefja saman sem dúk ok hafa í pungi sínum.

44. Þá mælti Gangleri: Gott skip er Skíðblaðnir; en allmikil fjölkyngi mun

við vera höfð, áðr svá fái gört. Hvárt hefir Þórr hvergi svá farit, at hann hafi hitt fyrir sér svá ríkt eða ramt, at honum hafi ofrefli verit fyrir afls sakar eða fjölkyngi? — Þá mælti Hárr: Fár maðr vættir mik at frá því kunni segja, en mart hefir honum harðfœrt þótt; en þótt svá hafi verit, at nokkurr hlutr hafi svá ramr eða sterkr verit, at Þórr hafi eigi sigr fengit á unnit, þá er eigi skylt at segja frá, fyrir því at mörg dœmi eru til þess ok því eru allir skyldir at trúa, at Þórr er mátkastr. — Þá mælti Gangleri: Svá lízk mér, sem þess hlutar myna ek yðr spurt hafa, er engi er til fœrr at segja. — Þá mælti Jafnhárr: Heyrt höfum vér sagt frá þeim atburðum, er oss þykkja ótrúligir at sannir myni vera; en hér mun sjá sitja nær, er vita mun sönn tíðendi af at segja, ok muntu því trúa, at hann mun eigi ljúga nú hit fyrsta sinn, er aldri laug fyrr. — Þá mælti Gangleri: Hér mun ek standa ok hlýða, ef nokkurr órlausn fæsk þessa máls, en at öðrum kosti kalla ek yðr vera yfir komna, ef þér kunnuð eigi segja, þat er ek spyr. — Þá mælti Þriði: Auðsýnt er nú, at hann vill þessi tíðendi vita, þótt oss þykki eigi

fagrt at segja. Þat er upphaf þessa máls, at Öku-Þórr fór með hafra sína ok reið, ok með honum sá áss, er Loki heitir; koma þeir at kveldi til eins búanda ok fá þar náttstað. En um kveldit tók Þórr hafra sína ok skar báða; eptir þat váru þeir flegnir ok bornir til ketils; en er soðit var, þá settisk Þórr til náttverðar ok þeir lagsmenn. Þórr bauð til matar með sér búandanum ok konu hans ok börnum þeira; sonr búanda hét Þjálfi, en Röskva dóttir. Þá lagði Þórr hafrstökurnar útar frá eldinum ok mælti, at búandi ok heimamenn hans skyldu kasta á hafrstökurnar beinunum. Þjálfi, sonr búanda, helt á lærlegg hafrsins ok spretti á knífi sínum ok braut til mergjar. Þórr dvalðisk þar of nóttina; en í óttu fyrir dag stóð hann upp ok klæddi sik, tók hamarinn Mjölni ok brá upp ok vígði hafrstökurnar; stóðu þá upp hafrarnir, ok var þá annarr haltr eptra fœti. Þat fann Þórr ok talði, at búandinn eða hans hjón myndi eigi skynsamliga hafa farit með beinum hafrsins; kennir hann, at brotinn var lærleggrinn. Eigi þarf langt frá því at segja; vita megu þat allir, hversu hræddr búandinn mundi vera, er

hann sá, at Þórr lét síga brýnnar ofan fyrir augun; en þat er hann sá augnanna, þá hugðisk hann falla mundu fyrir sjónum hans einum saman; hann herði hendrnar at hamarskaptinu, svá at hvítnuðu knúarnir, en búandinn gerði, sem ván var, ok öll hjúnin, kölluðu ákafliga, báðu sér friðar, buðu at yfirbótum alt þat, er þau áttu; en er hann sá hræzlu þeira, þá gekk af honum móðrinn ok sefaðisk hann ok tók af þeim í sætt börn þeira, Þjálfa ok Rösku, ok gerðusk þau þá skyldir þjónostumenn hans, ok fylgja þau honum jafnan síðan.

45. Lét hann þar eptir hafra ok byrjaði ferðina austr í Jötunheima ok alt til hafsins, ok þá fór hann út yfir hafit þat hit djúpa; en er hann kom til lands, þá gekk hann upp ok með honum Loki ok Þjálfi ok Röskva. Þá er þau höfðu lítla hríð gengit, varð fyrir þeim mörk stór; gengu þau þann dag allan til myrkrs. Þjálfi var allra manna fóthvatastr; hann bar kýl Þórs, en til vista var eigi gott. Þá er myrkt var orðit, leituðu þeir sér náttstaðar ok fundu fyrir sér skála nokkurn mjök mikinn; váru dyrr á enda ok jafnbreiðar skálanum; þar leituðu þeir

sér náttbóls. En of miðja nótt varð landskjálpti mikill, gekk jörðin undir þeim skykkjum ok skalf húsit; þá stóð Þórr upp ok hét á lagsmenn sína, ok leituðusk fyrir ok fundu afhús til hœgri handar í miðjum skálanum ok gengu þannig; settisk Þórr í dyrnar, en önnur þau váru innar frá honum, ok váru þau hrædd, en Þórr helt hamarskaptinu ok hugði at verja sik; þá heyrðu þau ym mikinn ok gný. En er kom at dagan, þá gekk Þórr út ok sér mann, hvar lá skamt frá honum í skóginum, ok var sá eigi lítill; hann svaf ok hraut sterkliga. Þá þóttisk Þórr skilja, hvat látum verit hafði of nóttina; hann spennir sik megingjörðum ok óx honum ásmegin; ok í því bili vaknar sá maðr, stóð upp skjótt, en þá er sagt, at Þór varð bilt einu sinni at slá hann með hamrinum, ok spurði hann at nafni, en sá nefndisk Skrýmir; »en eigi þarf ek, sagði hann, at spyrja þik at nafni; kenni ek, at þú ert Ása-Þórr; eða hvárt hefir þú dregit á braut hanzka minn?« Seildisk þá Skrýmir til ok tók upp hanzkann; sér Þórr þá, at þat hafði hann haft of nóttina fyrir skála, en afhúsit, þat var þumlungrinn hanzkans.

Skrýmir spurði, ef Þórr vildi hafa föruneyti hans, en Þórr játti því. Þá tók Skrýmir ok leysti nestbagga sinn ok bjósk til at eta dögurð, en Þórr í öðrum stað ok hans félagar. Skrýmir bauð þá, at þeir legði mötuneyti sitt, en Þórr játti því; þá batt Skrýmir nest þeira alt í einn bagga ok lagði á bak sér; hann gekk fyrir of daginn ok steig heldr stórum, en síð at kveldi leitaði Skrýmir þeim náttstaðar undir eik nokkurri mikilli. Þá mælti Skrýmir til Þórs, at hann vill leggjask niðr at sofa, »en þér takið nestbaggann ok búið til nótturðar yðr«. Því næst sofnar Skrýmir ok hraut fast; en Þórr tók nestbaggann ok skal leysa, en svá er at segja, sem ótrúligt mun þykkja, at engi knút fekk hann leyst ok engi álarendann hreyft, svá at þá væri lausari en áðr. Ok er hann sér, at þetta verk má eigi nýtask, þá varð hann reiðr, greip þá hamarinn Mjölni tveim höndum ok steig fram öðrum fœti at þar, er Skrýmir lá, ok lýstr í höfuð honum, en Skrýmir vaknar ok spyrr, hvárt laufsblað felli í höfuð honum eða hvárt þeir hafi þá matazk ok sé búnir til rekna? Þórr segir, at þeir munu þá sofa ganga. Ganga þau

þá undir aðra eik. Er þat þér satt at segja, at ekki var þá óttalaust at sofa. En at miðri nótt, þá heyrir Þórr, at Skrýmir hrýtr ok sefr fast, svá at dunar í skóginum; þá stendr hann upp ok gengr til hans, reiðir hamarinn títt ok hart ok lýstr ofan í miðjan hvirfil honum; hann kennir, at hamars-muðrinn søkkr djúpt í höfuðit. En í því bili vaknar Skrýmir ok mælti: »hvat er nú? fell akarn nokkut í höfuð mér, eða hvat er títt um þik, Þórr?« En Þórr gekk aptr skyndiliga ok svarar, at hann var þá nývaknaðr, sagði, at þá var mið nótt ok enn væri mál at sofa. Þá hugsaði Þórr þat, ef hann kvæmi svá í fœri at slá hann hit þriðja högg, at aldri skyldi hann sjá sik síðan; liggr nú ok gætir, ef Skrýmir sofnaði enn fast. En lítlu fyrir dagan þá heyrir hann, at Skrýmir mun sofnat hafa; stendr þá upp ok hleypr at honum, reiðir þá hamarinn af öllu afli ok lýstr á þunnvangann, þann er upp vissi; søkkr þá hamarrinn upp at skaptinu, en Skrýmir settisk upp ok strauk of vangann ok mælti: »hvárt munu foglar nokkurir sitja í trénu yfir mér; mik grunaði, er ek vaknaða, at tros nokkut

af kvistunum felli í höfuð mér; hvárt vakir þú, Þórr? Mál mun vera upp at standa ok klæðask, en ekki eiguð ér nú langa leið fram til borgarinnar, er kölluð er Útgarðr. Heyrt hefi ek, at þér hafið kvisat í milli yðvar, at ek væra ekki lítill maðr vexti, en sjá skuluð þér þar stœrri menn, ef þér komið í Útgarð. Nú mun ek ráða yðr heilræði, látið ér eigi stórliga yfir yðr; ekki munu hirðmenn Útgarða-Loka vel þola þvílíkum kögursveinum köpuryrði; en at öðrum kosti hverfið aptr, ok þann ætlak yðr vera betra af at taka. En ef þér vilið fram fara, þá stefnið ér í austr, en ek á nú norðr leið til fjalla þessa, er þér meguð nú sjá«. Tekr Skrýmir nestbaggann ok kastar á bak sér ok snýr þvers í skóginn frá þeim, ok er þess eigi getit, at æsirnir bæði þá heila hittask.

46. Þórr snýr fram á leið ok þeir félagar ok gengr framan til miðs dags; þá sá þeir borg standa á völlum nokkurum ok settu hnakkann á bak sér aptr, áðr þeir fengu sét yfir upp; ganga til borgarinnar, ok var grind fyrir borghliðinu ok lokin aptr. Þórr gekk á grindina ok fekk eigi upp lokit, en er þeir þreyttu

at komask í borgina, þá smugu þeir milli spalanna ok kómu svá inn; sá þá höll mikla ok gengu þannig; var hurðin opin; þá gengu þeir inn ok sá þar marga menn á tvá bekki ok flesta œrit stóra. Því næst koma þeir fyrir konunginn Útgarða-Loka ok kvöddu hann, en hann leit seint til þeira ok glotti við tönn ok mælti: »seint er um langan veg at spyrja tíðenda, eða er annan veg en ek hygg, er þessi sveinstauli orðinn Öku-Þórr? en meiri muntu vera, en mér lízk þú; eða hvat íþrótta er þat, er þér félagar þykkizk vera við búnir? Engi skal hér vera með oss, sá er eigi kunni nokkurs konar list eða kunnandi um fram flesta menn?« Þá segir sá, er síðarst gekk, er Loki heitir: »kann ek þá íþrótt, er ek em albúinn at reyna, at engi er hér sá inni, er skjótara skal eta mat sinn en ek«. Þá svarar Útgarða-Loki: »íþrótt er þat, ef þú efnir, ok freista skal þá þessar íþróttar«, kallaði útar á bekkinn, at sá, er Logi heitir, skal ganga á gólf fram ok freista sín í móti Loka. Þá var tekit trog eitt ok borit inn á hallargólfit ok fylt af slátri; settisk Loki at öðrum enda, en Logi at öðrum, ok át hvártveggi sem tíðast ok

mœttusk í miðju troginu; hafði þá Loki etit slátr alt af beinum, en Logi hafði ok etit slátr alt ok beinin með ok svá trogit; ok sýndisk nú öllum, sem Loki hefði látit leikinn. Þá spyrr Útgarða-Loki, hvat sá hinn ungi maðr kunni leika, en Þjálfi segir, at hann mun freista at renna skeið nokkur við einhvern þann, er Útgarða-Loki fær til. Þá segir Útgarða-Loki, at þetta er góð íþrótt ok kallar þess meiri ván, at hann sé vel at sér búinn of skjótleikinn, ef hann skal þessa íþrótt inna, en þó lætr hann skjótt skulu þessa freista. Stendr þá upp Útgarða-Loki ok gengr út, ok var þar gott skeið at renna eptir sléttum velli. Þá kallar Útgarða-Loki til sín sveinstaula nokkurn, er nefndr er Hugi, ok bað hann renna í köpp við Þjálfa. Þá taka þeir hit fyrsta skeið, ok er Hugi því framarr, at hann snýsk aptr í móti honum at skeiðsenda. Þá mælti Útgarða-Loki: »þurfa muntu, Þjálfi, at leggja þik meirr fram, ef þú skalt vinna leikinn, en þó er þat satt, at ekki hafa hér komit þeir menn, er mér þykkja fóthvatari en svá«. Þá taka þeir aptr annat skeið, ok þá er Hugi kemr til skeiðsenda ok hann snýsk aptr,

þá var langt kólfskot til Þjálfa. Þá mælti Útgarða-Loki: »vel þykki mér Þjálfi renna skeiðit, en eigi trúi ek honum nú, at hann vinni leikinn, en nú mun reyna, er þeir renna hit III. skeiðit«. Þá taka þeir enn skeið; en er Hugi er kominn til skeiðsenda ok snýsk aptr, ok er Þjálfi eigi þá kominn á mitt skeið; þá segja allir, at reynt er um þenna leik. Þá spyrr Útgarða-Loki Þór, hvat þeira íþrótta mun vera, er hann myni vilja birta fyrir þeim, svá miklar sögur sem menn hafa gört um stórvirki hans. Þá mælti Þórr, at helzt vill hann þat til taka, at þreyta drykkju við einhvern mann. Útgarða-Loki segir, at þat má vel vera, gengr inn í höllina ok kallar skutilsvein sinn, biðr, at hann taki vítishorn þat, er hirðmenn eru vanir at drekka af. Því næst kemr fram skutilsveinn með horninu ok fær Þór í hönd. Þá mælti Útgarða-Loki: »af horni þessu þykkir þá vel drukkit, ef í einum drykk gengr af, en sumir drekka af í tveim drykkjum, en engi er svá lítill drykkjumaðr, at eigi gangi af í þrimr«. Þórr lítr á hornit ok sýnisk ekki mikit, ok er þó heldr langt, en hann er mjök þyrstr, tekr at drekka

ok svelgr allstórum ok hyggr, at eigi skal hann þurfa at lúta optar í hornit. En er hann þraut erendit ok hann laut ór horninu ok sér, hvat leið drykkinum, ok lízk honum svá, sem alllítill munr mun vera, at nú sé lægra í horninu en áðr. Þá mælti Útgarða-Loki: »vel er drukkit ok eigi til mikit; eigi myndak trúa, ef mér væri frá sagt, at Ása-Þórr myndi eigi meira drykk drekka, en þó veit ek, at þú munt vilja drekka af í öðrum drykk«. Þórr svarar engu, setr hornit á munn sér ok hyggr nú, at hann skal drekka meira drykk, ok þreytir á drykkjuna, sem honum vansk til erendi, ok enn sér hann, at stikillinn hornsins vill ekki upp svá mjök, sem honum líkar; ok er hann tók hornit af munni sér ok sér í, lízk honum nú svá, sem minna hafi þorrit en hínu fyrra sinni; er nú gott beranda borð á horninu. Þá mælti Útgarða-Loki: »hvat er nú, Þórr? muntu nú eigi spara til eins drykkjar meira en þér mun hagr á vera? Svá lízk mér, ef þú skalt nú drekka af horninu hinn þriðja drykkinn, sem þessi mun mestr ætlaðr; en ekki muntu mega hér með oss heita svá mikill maðr sem æsir kalla þik, ef

þú gerir eigi meira af þér um aðra leika en mér lízk at um þenna mun vera«. Þá varð Þórr reiðr, setr hornit á munn sér ok drekkr sem ákafligast má hann ok þreytir sem mest á drykkinn; en er hann sá í hornit, þá hafði nú helzt nokkut munr á fengizk, ok þá býðr hann upp hornit ok vill eigi drekka meira. Þá mælti Útgarða-Loki: »auðsætt er nú, at máttr þinn er ekki svá mikill, sem vér hugðum; en viltu freista um fleiri leika? sjá má nú, at ekki nýtir þú hér af«. Þórr svarar: »freista má ek enn of nokkura leika, en undarliga myndi mér þykkja, þá er ek var heima með ásum, ef þvílíkir drykkir væri svá litlir kallaðir. En hvat leik vilið þér nú bjóða mér?« Þá mælti Útgarða-Loki: »þat gera hér ungir sveinar, er lítit mark mun at þykkja, at hefja upp af jörðu kött minn, en eigi myndak kunna at mæla þvílíkt við Ása-Þór, ef ek hefða eigi sét, at þú ert miklu minni fyrir þér en ek hugða«. Því næst hljóp fram köttr einn grár á hallargólfit ok heldr mikill, en Þórr gekk til ok tók hendi sinni niðr undir miðjan kviðinn ok lypti upp, en köttrinn beygði kenginn svá sem Þórr rétti upp höndina; en er

Þórr seildisk svá langt upp sem hann mátti lengst, þá létti köttrinn einum fœti, ok fekk Þórr eigi framit þenna leik meirr. Þá mælti Útgarða-Loki: »svá fór þessi leikr sem mik varði; köttrinn er heldr mikill, en Þórr er lágr ok lítill hjá stórmenni því, sem hér er með oss». Þá mælti Þórr: »svá lítinn sem þér kallið mik, þá gangi nú til einn hverr ok fáisk við mik; nú em ek reiðr». Þá svarar Útgarða-Loki ok litask um á bekkina ok mælti: »eigi sé ek þann mann hér inni, er eigi mun lítilræði í þykkja at fásk við þik«; ok enn mælti hann: »sjám fyrst, kalli hingat kerlinguna, fóstru mína, Elli, ok fáisk Þórr við hana, ef hann vill; felt hefir hon þá menn, er mér hafa litizk eigi ósterkligri en Þórr er«. Því næst gekk í höllina kerling ein gömul. Þá mælti Útgarða-Loki, at hon skal taka fang við Ása-Þór. Ekki er langt um at gera; svá fór fang þat, at því harðara er Þórr knúðisk at fanginu, því fastara stóð hon; þá tók kerling at leita til bragða, ok varð Þórr þá lauss á fótum, ok váru þær sviptingar allharðar, ok eigi lengi, áðr Þórr fell á kné öðrum fœti. Þá gekk til Útgarða-Loki ok bað þau hætta fanginu ok sagði

svá, at Þórr myndi eigi þurfa at bjóða fleirum mönnum fang í hans hirð; var þá ok liðit at nótt; vísaði Útgarða-Loki Þór ok þeim félögum til sætis, ok dveljask þar náttlangt í góðum fagnaði.

47. En at morni þegar dagaði, stendr Þórr upp ok þeir félagar, klæða sik ok eru búnir braut at ganga. Þá kom þar Útgarða-Loki ok lét setja þeim borð; skorti þá eigi góðan fagnað, mat ok drykk. En er þeir hafa matazk, þá snúask þeir til ferðar. Útgarða-Loki fylgir þeim út, gengr með þeim braut ór borginni; en at skilnaði þá mælti Útgarða-Loki til Þórs ok spyrr, hvernig honum þykkir ferð sín orðin, eða hvárt hann hefir hitt ríkara mann nokkurn en sik. Þórr segir, at eigi mun hann þat segja, at eigi hafi hann mikla ósœmd farit í þeira viðskiptum, »en þó veit ek, at þér munuð kalla mik lítinn mann fyrir mér, ok uni ek því illa«. Þá mælti Útgarða-Loki: »nú skal segja þér et sanna, er þú ert út kominn ór borginni, ok ef ek lifi ok megak ráða, þá skaltu aldri optarr í hana koma; ok þat veit trúa mín, at aldri hefðir þú í hana komit, ef ek hefða vitat áðr, at þú hefðir svá mikinn krapt með þér ok þú hefðir svá

nær haft oss mikilli ófœru. En sjónhverfingar hefi ek gört þér, ok fyrsta sinn á skóginum kom ek til fundar við yðr; ok þá er þú skyldir leysa nestbaggann, þá hafðak bundit hann með grésjárni, en þú fant eigi, hvar upp skyldi lúka. En því næst laust þú mik með hamrinum III högg, ok var et fyrsta minst, ok var þó svá mikit, at mér mundi endask til bana, ef á hefði komit; en þar er þú sátt hjá höll minni setberg ok þar sáttu ofan í þrjá dali ferskeytta ok einn djúpastan, þat váru hamarspor þín; setberginu brá ek fyrir höggin, en eigi sátt þú þat. Svá var ok of leikana, er þér þreyttuð við hirðmenn mína, þá var þat et fyrsta, er Loki gerði; hann var mjök soltinn ok át títt; en sá er Logi hét, þat var villieldr ok brendi hann eigi seinna trogit en slátrit. En er Þjálfi þreytti rásina við þann, er Hugi hét, þat var hugr minn, ok var Þjálfa eigi vænt, at þreyta skjótfœri við hann. En er þú drakt af horninu ok þótti þér seint líða, en þat veit trúa mín, at þá varð þat undr, er ek mynda eigi trúa at vera mætti; annarr endir hornsins var út í hafi, en þat sáttu eigi; en nú, er þú kemr til sjávar-

ins, þá muntu sjá mega, hvern þurð þú hefir drukkit á sænum; þat eru nú fjörur kallaðar«. Ok enn mælti hann: »eigi þótti mér hitt minna vera vert, er þú lyptir upp kettinum, ok þér satt at segja, þá hræddusk allir þeir, er sá, er þú lyptir af jörðu einum fœtinum; en sá köttr var eigi sem þér sýndisk; þat var Miðgarðsormr, er liggr um lönd öll, ok vanst honum varliga lengð til, at jörðina tœki sporðr ok höfuð; ok svá langt seildisk þú upp, at skamt var þá til himins. En hitt var ok mikit undr um fangit, er þú stótt svá lengi við ok felt eigi meirr en á kné öðrum fœti, er þú fekt við Elli, fyrir því at engi hefir sá orðit ok engi mun verða, ef svá gamall verðr, at elli bíðr, at eigi komi ellin öllum til falls. Ok er nú þat satt at segja, at vér munum skiljask, ok mun þá betr hvárratveggju handar, at þér komið eigi optarr mik at hitta; ek mun enn annat sinn verja borg mína með þvílíkum vélum eða öðrum, svá at ekki vald munuð þér á mér fá«. En er Þórr heyrði þessa tölu, greip hann til hamarsins ok bregðr á lopt; en er hann skal fram reiða, þá sér hann hvergi Útgarða-Loka, ok þá snýsk hann aptr til borgarinnar ok ætl-

ask þá fyrir at brjóta borgina; þá sér hann þar völlu víða ok fagra, en enga borg. Snýsk hann þá aptr ok ferr leið sína, til þess er hann kom aptr í Þrúðvanga. En þat er satt at segja, at þá hafði hann ráðit fyrir sér at leita til, ef saman mætti bera fundi þeira Miðgarðsorms, sem síðan varð. Nú ætlak engan kunna þér sannara at segja frá þessi ferð Þórs.

48. Þá mælti Gangleri: Allmikill er fyrir sér Útgarða-Loki, en með vélum ok fjölkyngi ferr hann mjök, en þat má sjá, at hann er mikill fyrir sér, at hann átti hirðmenn þá, er mikinn mátt hafa, eða hvárt hefir Þórr ekki þess hefnt? — Hárr svarar: Eigi er þat ókunnigt, þótt eigi sé frœðimenn, at Þórr leiðrétti þessa ferðina, er nú var frá sagt, ok dvalðisk ekki lengi heima, áðr hann bjósk svá skyndiliga til ferðarinnar, at hann hafði eigi reið ok eigi hafrana ok ekki föruneyti. Gekk hann út of Miðgarð svá sem ungr drengr ok kom einn aptan at kveldi til jötuns nokkurs; sá er Hymir nefndr. Þórr dvalðisk þar at gistingu of nóttina. En í dagan stóð Hymir upp ok klæddisk ok bjósk at róa á sæ til fiskjar, en Þórr spratt upp ok var skjótt búinn, ok bað,

at Hymir skyldi láta hann róa á sæ með sér, en Hymir segir, at lítil liðsemð myndi at honum vera, er hann var lítill ok ungmenni eitt: »ok mun þik kala, ef ek sit svá lengi ok útarliga sem ek em vanr«. En Þórr sagði, at hann myndi róa mega fyrir því langt frá landi, at eigi var víst, hvárt hann myndi fyrr beiðask at róa útan, ok reiddisk Þórr jötninum svá, at þá var búit, at hann myndi þegar láta hamarinn skjalla honum, en hann lét þat við berask, því at hann hugðisk þá at reyna afl sitt í öðrum stað. Hann spurði Hymi, hvat þeir skyldu hafa at beitum, en Hymir bað hann fá sér sjálfan beitur. Þá snerisk Þórr á braut, þangat er hann sá øxnaflokk nokkurn, er Hymir átti; hann tók enn mesta oxann, er Himinhrjóðr hét, ok sleit af höfuðit ok fór með til sjávar; hafði þá Hymir út skotit nökkvanum. Þórr gekk á skipit ok settisk í austrrúm, tók II árar ok reri, ok þótti Hymi skriðr verða af róðri hans. Hymir reri í hálsinum fram, ok sóttisk skjótt róðrinn; sagði þá Hymir, at þeir váru komnir á þær vastir, er hann var vanr at sitja ok draga flata fiska; en Þórr kveðsk vilja róa myklu lengra, ok tóku

enn snertiróðr; sagði Hymir þá, at þeir váru komnir svá langt út, at hætt var at sitja útar fyrir Miðgarðsormi, en Þórr kveðsk mundu róa enn um hríð, ok svá gerði hann, en Hymir var þá allókátr. En þá er Þórr lagði upp árarnar, greiddi hann til vað heldr sterkjan, ok eigi var öngullinn minni eða óramligri; þar lét Þórr koma á öngulinn oxahöfuðit ok kastaði fyrir borð, ok fór öngullinn til grunns, ok er þér þat satt at segja, at eigi ginti þá Þórr miðr Miðgarðsorm, en Útgarða-Loki hafði spottat Þór, þá er hann hóf orminn upp á hendi sér. Miðgarðsormr gein yfir oxahöfuðit, en öngullinn vá í góminn orminum, en er ormrinn kendi þess, brá hann við svá hart, at báðir hnefar Þórs skullu út at borðinu; þá varð Þórr reiðr ok færðisk í ásmegin, spyrndi við fast svá, at hann hljóp báðum fótum gögnum skipit ok spyrndi við grunni, dró þá orminn upp at borði. En þat má segja, at engi hefir sá sét allógurligar sjónir, er eigi mátti þat sjá, er Þórr hvesti augun á orminn, en ormrinn starði neðan í mót ok blés eitrinu. Þá er sagt at jötunninn Hymir gerðisk litverpr, fölnaði ok hræddisk, er hann sá orminn ok

þat, er særinn fell út ok inn of nökkvann; ok í því bili, er Þórr greip hamarinn ok fœrði á lopt, þá fálmaði jötunninn til agnsaxinu ok hjó vað Þórs á borði, en ormrinn søkðisk í sæinn, en Þórr kastaði hamrinum eptir honum, ok segja menn, at hann lysti af honum höfuðit við hrönnunum; en ek hygg hitt vera þér satt at segja, at Miðgarðsormr lifir enn ok liggr í umsjá; en Þórr reiddi til hnefann ok setr við eyra Hymi, svá at hann steypðisk fyrir borð, ok sér í iljar honum, en Þórr óð til lands.

49. Þá mælti Gangleri: Hafa nokkur meiri tíðendi orðit með ásunum? Allmikit þrekvirki vann Þórr í þessi ferð. — Hárr svarar: Vera mun at segja frá þeim tíðendum, er meira þótti vert ásunum. En þat er upphaf þeirar sögu, at Baldr enn góða dreymði drauma stóra ok hættliga um líf sitt. En er hann sagði ásunum draumana, þá báru þeir saman ráð sín, ok var þat gört at beiða griða Baldri fyrir alls konar háska, ok Frigg tók svardaga til þess, at eira skyldu Baldri eldr ok vatn, járn ok alls konar málmr, steinar, jörðin, viðirnir, sóttirnar, dýrin, fuglarnir, eitrit, ormarnir. En er þetta var

gört ok vitat, þá var þat skemtun Baldrs ok ásanna, at hann skyldi standa upp á þingum, en allir aðrir skyldu sumir skjóta at honum, sumir höggva til, sumir berja grjóti; en hvat sem at var gört, sakaði hann ekki, ok þótti þetta öllum mikill frami. En er þetta sá Loki Laufeyjarson, þá líkaði honum illa, er Baldr sakaði ekki. Hann gekk til Fensalar til Friggjar ok brá sér í konu líki; þá spyrr Frigg, ef sú kona vissi, hvat æsir höfðusk at á þinginu. Hon sagði, at allir skutu at Baldri, ok þat, at hann sakaði ekki. Þá mælti Frigg: »eigi munu vápn eða viðir granda Baldri; eiða hefi ek þegit af öllum þeim«. Þá spyrr konan: »hafa allir hlutir eiða unnit at eira Baldri«. Þá svarar Frigg: »vex viðarteinungr einn fyrir vestan Valhöll; sá er Mistilteinn kallaðr; sá þótti mér ungr at krefja eiðsins«. Því næst hvarf konan á braut; en Loki tók Mistiltein ok sleit upp ok gekk til þings. En Höðr stóð útarliga í mannhringinum, því at hann var blindr. Þá mælti Loki við hann: »hví skýtr þú ekki at Baldri?« Hann svarar: »því, at ek sé eigi, hvar Baldr er, ok þat annat, at ek em vápnlauss«. Þá mælti Loki:

»gerðu þó í líking annarra manna ok veit Baldri sæmð sem aðrir menn; ek mun vísa þér til, hvar hann stendr; skjót at honum vendi þessum«. Höðr tók Mistiltein ok skaut at Baldri at tilvísun Loka; flaug skotit í gegnum Baldr, ok fell hann dauðr til jarðar, ok hefir þat mest óhapp verit unnit með goðum ok mönnum. Þá er Baldr var fallinn, þá fellusk öllum ásum orðtök ok svá hendr at taka til hans, ok sá hverr til annars, ok váru allir með einum hug til þess, er unnit hafði verkit, en engi mátti hefna; þar var svá mikill griðastaðr. En er æsirnir freistuðu at mæla, þá var hitt þó fyrr, at grátrinn kom upp, svá at engi mátti öðrum segja með orðunum frá sínum harmi, en Óðinn bar þeim mun verst þenna skaða, sem hann kunni mesta skyn, hversu mikil aftaka ok missa ásunum var í fráfalli Baldrs. En er goðin vitkuðusk, þá mælti Frigg ok spurði, hverr sá væri með ásum, er eignask vildi allar ástir hennar ok hylli ok vili hann ríða á Helveg ok freista, ef hann fái fundit Baldr, ok bjóða Helju útlausn, ef hon vill láta fara Baldr heim í Ásgarð. En sá er nefndr Hermóðr enn hvati, sonr Óðins, er til þeirar

farar varð. Þá var tekinn Sleipnir, hestr Óðins, ok leiddr fram, ok steig Hermóðr á þann hest ok hleypði braut. En æsirnir tóku lík Baldrs ok fluttu til sævar. Hringhorni hét skip Baldrs, hann var allra skipa mestr; hann vildu goðin fram setja ok gera þar á bálför Baldrs, en skipit gekk hvergi fram. Þá var sent í Jötunheima eptir gýgi þeiri, er Hyrrokkin hét; en er hon kom ok reið vargi ok hafði höggorm at taumum, þá hljóp hon af hestinum, en Óðinn kallaði til berserki IIII at gæta hestsins, ok fengu þeir eigi haldit, nema þeir feldi hann. Þá gekk Hyrrokkin á framstafn nökkvans ok hratt fram í fyrsta viðbragði, svá at eldr hraut ór hlunnunum ok lönd öll skulfu. Þá varð Þórr reiðr ok greip hamarinn ok myndi þá brjóta höfuð hennar, áðr goðin öll báðu henni friðar. Þá var borit út á skipit lík Baldrs, ok er þat sá kona hans, Nanna Nepsdóttir, þá sprakk hon af harmi ok dó; var hon borin á bálit ok slegit í eldi. Þá stóð Þórr at ok vígði bálit með Mjölni; en fyrir fótum honum rann dvergr nokkurr; sá er Litr nefndr; en Þórr spyrndi fœti sínum á hann ok hratt honum í eldinn, ok brann hann.

En þessa brennu sótti margs konar þjóð, fyrst at segja frá Óðni, at með honum fór Frigg ok valkyrjur ok hrafnar hans; en Freyr ók í kerru með gelti þeim, er Gullinbursti heitir eða Slíðrugtanni, en Heimdallr reið hesti þeim, er Gulltoppr heitir, en Freyja ók köttum sínum. Þar kom ok mikit fólk hrímþursa ok bergrisar. Óðinn lagði á bálit gullhring þann, er Draupnir heitir; honum fylgði síðan sú náttúra, at ena níundu hverja nótt drupu af honum VIII gullhringar jafnhöfgir. Hestr Baldrs var leiddr á bálit með öllu reiði. En þat er at segja frá Hermóði, at hann reið níu nætr dökkva dala ok djúpa, svá at hann sá ekki, fyrr en hann kom til árinnar Gjallar ok reið á Gjallarbrúna; hon er þökð lýsigulli. Móðguðr er nefnd mær sú, er gætir brúarinnar; hon spurði hann at nafni eða at ætt ok sagði, at enn fyrra dag riðu um brúna V fylki dauðra manna, »en eigi dynr brúin minnr undir einum þér ok eigi hefir þú lit dauðra manna; hví ríðr þú hér á helveg?« Hann svarar at »ek skal ríða til Heljar at leita Baldrs, eða hvárt hefir þú nakkvat sét Baldr á helvegi?« Hon sagði, at Baldr hafði þar riðit um

Gjallarbrú, »en niðr ok norðr liggr helvegr«. Þá reið Hermóðr, þar til er hann kom at helgrindum; þá sté hann af hestinum ok gyrði hann fast, steig upp ok keyrði hann sporum, en hestrinn hljóp svá hart yfir grindina, at hann kom hvergi nær. Þá reið Hermóðr heim til hallarinnar ok steig af hesti, gekk inn í höllina, sá þar sitja í öndugi Baldr, bróður sinn, ok dvalðisk Hermóðr þar of nóttina. En at morni þá beiddisk Hermóðr af Helju, at Baldr skyldi ríða heim með honum, ok sagði, hversu mikill grátr var með ásum, en Hel sagði, at þat skyldi svá reyna, hvárt Baldr var svá ástsæll, »sem sagt er; ok ef allir hlutir í heiminum kykvir ok dauðir gráta hann, þá skal hann fara til ása aptr, en haldask með Helju, ef nokkurr mælir við eða vill eigi gráta«. Þá stóð Hermóðr upp, en Baldr leiddi hann út ór höllinni ok tók hringinn Draupni ok sendi Óðni til minja, en Nanna sendi Frigg ripti ok enn fleiri gjafar, Fullu fingrgull. Þá reið Hermóðr aptr leið sína ok kom í Ásgarð ok sagði öll tíðendi, þau er hann hafði sét ok heyrt. Því næst sendu æsir um allan heim erendreka at biðja, at Baldr væri

grátinn ór helju, en allir gerðu þat, menninir ok kykvendin ok jörðin ok steinarnir ok tré ok allr málmr; svá sem þú munt sét hafa, at þessir hlutir gráta, þá er þeir koma ór frosti ok í hita. Þá er sendimenn fóru heim ok höfðu vel rekit sín erendi, finna þeir í helli nokkurum, hvar gýgr sat; hon nefndisk Þökk. Þeir biðja hana gráta Baldr ór helju; hon segir:

Þökk mun gráta
þurrum tárum
Baldrs bálfarar;
kyks né dauðs
nautka ek Karls sonar;
haldi Hel því es hefir!

En þess geta menn, at þar hafi verit Loki Laufeyjarson, er flest hefir ilt gört með ásum.

50. Þá mælti Gangleri: Allmiklu kom Loki á leið, er hann olli fyrst því, er Baldr var veginn, ok svá því, er hann varð eigi leystr frá Helju. Eða hvárt varð honum þessa nokkut hefnt?—Hárr segir: Goldit var honum þetta, svá at hann mun lengi kennask. Þá er goðin váru orðin honum svá reið, sem ván var, hljóp hann á braut ok fal sik á

fjalli nokkuru, gerði þar hús ok IV dyrr, at hann mátti sjá ór húsinu í allar ættir, en opt um daga brá hann sér í laxlíki ok falsk þá þar sem heitir Fránangrsfors; þá hugsaði hann fyrir sér, hverja vél æsir mundu til finna, at taka hann í forsinum; en er hann sat í húsinu, tók hann língarn ok reið á ræksna, sem net er síðan gört; en eldr brann fyrir honum. Þá sá hann, at æsir áttu skamt til hans, ok hafði Óðinn sét ór Hliðskjálfinni, hvar hann var. Hann hljóp þegar upp ok út í ána, en kastaði netinu fram á eldinn. En er Æsir koma til hússins, þá gekk sá fyrst inn, er allra var vitrastr, er Kvasir heitir; ok er hann sá á eldinum fölskvann, er netit hafði brunnit, þá skilði hann, at þat myndi vél vera til at taka fiska, ok sagði ásunum. Því næst tóku þeir ok gerðu sér net, eptir því sem þeir sá á fölskvanum at Loki hafði gört. Ok er búit var netit, þá fara æsir til árinnar ok kasta neti í forsinn; helt Þórr öðrum netshálsi, en öðrum heldu allir æsir ok drógu netit; en Loki fór fyrir ok leggsk niðr í milli steina tveggja; drógu þeir netit yfir hann ok kendu, at kykt var fyrir, ok fara í annat sinn upp

til forsins ok kasta út netinu ok binda við svá þungt, at eigi skyli undir mega fara; ferr þá Loki fyrir netinu, en er hann sér, at skamt var til sævar, þá hleypr hann yfir þinulinn ok rennir upp í forsinn. Nú sá æsirnir, hvar hann fór; fara enn upp til forsins ok skipta liðinu í tvá staði, en Þórr veðr þá eptir miðri ánni, ok fara svá út til sævar. En er Loki sér tvá kosti, var þat lífsháski at hlaupa á sæinn, en hinn var annarr, at hlaupa enn yfir netit, ok þat gerði hann, hljóp sem snarast yfir netþinulinn. Þórr greip eptir honum ok tók um hann, ok rendi hann í hendi honum, svá at staðar nam höndin við sporðinn, ok er fyrir þá sök laxinn aptrmjór. Nú var Loki tekinn griðalauss ok farit með hann í helli nokkurn. Þá tóku þeir III hellur ok settu á egg ok lustu rauf á hellunni hverri. Þá váru teknir synir Loka, Váli ok Nari eða Narfi; brugðu æsir Vála í vargslíki, ok reif hann í sundr Narfa, bróður sinn; þá tóku æsir þarma hans ok bundu Loka með yfir þá III eggsteina, stendr einn undir herðum, annarr undir lendum, III. undir knésbótum, ok urðu þau bönd at járni.

Þá tók Skaði eitrorm ok festi upp yfir hann, svá at eitrit skyldi drjúpa ór orminum í andlit honum; en Sigyn, kona hans, stendr hjá honum ok heldr mundlaugu undir eitrdropa; en þá er full er mundlaugin, þá gengr hon ok slær út eitrinu, en meðan drýpr eitrit í andlit honum; þá kippisk hann svá hart við, at jörð öll skelfr, þat kallið þér landskjálpta. Þar liggr hann í böndum til raknarökrs.

51. Þá mælti Gangleri: Hver tíðendi eru at segja frá um raknarökr? Þess hefi ek eigi fyrr heyrt getit.—Hárr segir: Mikil tíðendi eru þaðan at segja ok mörg; þau en fyrstu, at vetr sá kemr, er kallaðr er fimbulvetr; þá drífr snær ór öllum áttum; frost eru þá mikil ok vindar hvassir; ekki nýtr sólar; þeir vetr fara þrír saman ok ekki sumar milli, en áðr ganga svá aðrir þrír vetr, at þá er um alla veröld orrostur miklar; þá drepask brœðr fyrir ágirni sakar ok engi þyrmir föður eða syni í manndrápum eða sifjasliti; svá segir í Völuspá:

Bræðr munu berjask
ok at bönum verðask;
munu systrungar

sifjum spilla;
hart es með höldum,
hórdómr mikill,
skeggöld, skálmöld,
skildir klofnir,
vindöld, vargöld,
áðr veröld steypisk.

Þá verðr þat, er mikil tíðendi þykkja, at úlfrinn gleypir sólna, ok þykkir mönnum þat mikit mein; þá tekr annarr úlfrinn tunglit, ok gerir sá ok mikit ógagn; stjörnurnar hverfa af himninum. Þá er ok þat til tíðenda, at svá skelfr jörð öll ok björg, at viðir losna ór jörðu upp, en björgin hrynja, en fjötrar allir ok bönd brotna ok slitna. Þá verðr Fenrisúlfr lauss; þá geysisk hafit á löndin, fyrir því at þá snýsk Miðgarðsormr í jötunmóð ok sœkir upp á landit; þá verðr ok þat at Naglfar losnar, skip þat, er svá heitir; þat er gört af nöglum dauðra manna; ok er þat fyrir því varnanar vert, ef maðr deyr með óskornum nöglum, at sá maðr eykr mikit efni til skipsins Naglfars, er goðin ok menn vildi seint at gört yrði. En í þessum sævargang flýtr Naglfar. Hrymr heitir jötunn, er stýrir Naglfari; en Fenrisúlfr ferr með

gapanda munn, ok er enn neðri kjöptr við jörðu, en enn efri við himin; gapa myndi hann meira ef rúm væri til; eldar brenna ór augum hans ok nösum. Miðgarðsormr blæss svá eitrinu, at hann dreifir lopt öll ok lög, ok er hann allógurligr, ok er hann á aðra hlið úlfinum. Í þessum gný klofnar himinninn ok ríða þaðan Múspellssynir; Surtr ríðr fyrst ok fyrir honum ok eptir bæði eldr brennandi; sverð hans er gott mjök; af því skínn bjartara en af sólu; en er þeir ríða Bifröst, þá brotnar hon, sem fyrr er sagt. Múspellsmegir sœkja fram á þann völl, er Vígríðr heitir; þar kemr ok þá Fenrisúlfr ok Miðgarðsormr; þar er ok þá Loki kominn ok Hrymr ok með honum allir hrímþursar, en Loka fylgja allir Heljarsinnar, en Múspellssynir hafa einir sér fylking, ok er sú björt mjök. Völlrinn Vígríðr er hundrað rasta víðr á hvern veg. En er þessi tíðendi verða, þá stendr upp Heimdallr ok blæss ákafliga í Gjallarhorn ok vekr upp öll goðin, ok eiga þau þing saman. Þá ríðr Óðinn til Mímisbrunns ok tekr ráð af Mími fyrir sér ok sínu liði; þá skelfr askr Yggdrasils, ok engi hlutr er þá óttalauss á himni eða jörðu.

Æsir herklæða sik ok allir Einherjar ok sœkja fram á völluna; ríðr fyrstr Óðinn með gullhjálminn ok fagra brynju ok geir sinn, er Gungnir heitir; stefnir hann móti Fenrisúlf, en Þórr fram á aðra hlið honum, ok má hann ekki duga honum, því at hann hefir fult fang at berjask við Miðgarðsorm. Freyr bersk móti Surti, ok verðr harðr samgangr, áðr Freyr fellr; þat verðr hans bani, er hann missir þess ens góða sverðs, er hann gaf Skírni. Þá er ok lauss orðinn hundrinn Garmr, er bundinn er fyrir Gnipahelli; hann er et mesta forað; hann á víg móti Tý, ok verðr hvárr öðrum at bana. Þórr berr banaorð af Miðgarðsormi ok stígr þaðan braut IX fet; þá fellr hann dauðr til jarðar fyrir eitri því, er ormrinn blæss á hann. Úlfrinn gleypir Óðin; verðr þat hans bani; en þegar eptir snýsk fram Víðarr ok stígr öðrum fœti í neðra kjöpt úlfsins; á þeim fœti hefir hann þann skó, er allan aldr hefir verit til samnat; þat eru bjórar þeir, er menn sníða ór skóm sínum fyrir tám eða hæli; því skal þeim bjórum braut kasta sá maðr, er at því vill hyggja, at koma ásunum at liði. Annarri hendi tekr hann enn efra kjöpt

CAMPBELL COLLECTION
Institute of Mediaeval

úlfsins ok rífr sundr gin hans, ok verðr þat úlfsins bani. Loki á orrostu við Heimdall, ok verðr hvárr annars bani. Því næst slyngr Surtr eldi yfir jörðina ok brennir allan heim. Svá er sagt í Völuspá:

Hátt blæss Heimdallr,
horn es á lopti,
mælir Óðinn
við Míms-höfuð;
skelfr Yggdrasils
askr standandi,
ymr et aldna tré,
en jötunn losnar.
 Hvat es með ásum?
hvat es með álfum?
ymr allr Jötunheimr;
œsir ro á þingi;
stynja dvergar
fyr steindurum,
veggbergs vísir.
Vituð ér enn eða hvat?
 Hrymr ekr austan,
hefsk lind fyrir,
snýsk Jörmungandr
í jötunmóði;
ormr knýr unnir,
örn mun hlakka,

slítr nái niðfölr;
Naglfar losnar.
Kjóll ferr austan,
koma munu Múspells
of lög lýðir,
en Loki stýrir;
þar ro fíflmegir
með freka allir;
þeim es bróðir
Býleists í för.
Surtr ferr sunnan
með sviga lævi;
skínn af sverði
sól valtíva;
grjótbjörg gnata,
en gífr rata,
troða halir helveg,
en himinn klofnar.
Þá kemr Hlínar
harmr annarr fram,
es Óðinn ferr
við úlf vega,
en bani Belja
bjartr at Surti;
þar mun Friggjar
falla angan.
Gengr Óðins sonr
við úlf vega,

Víðarr of veg
at valdýri;
lætr hann megi Hveðrungs
mund of standa
hjör til hjarta;
þá es hefnt föður.
  Gengr enn mæri
mögr Hlöðynjar
nepr af naðri
níðs ókvíðnum;
munu halir allir
heimstöð ryðja,
es af móði drepr
Miðgarðs véurr.
  Sól mun sortna,
søkkr fold í mar,
hverfa af himni
heiðar stjörnur,
geisar eimi
ok aldrnari,
leikr hár hiti
við himin sjálfan.

Hér segir enn svá:

Vígríðr heitir völlr,
es finnask vígi at
Surtr ok en svásu goð;
hundrað rasta

hann es á hverjan veg;
sá es þeim völlr of vitaðr.

52. Þá mælti Gangleri: Hvat verðr þá eptir, er brendr er heimr allr ok dauð goðin öll ok allir Einherjar ok alt mannfólk; ok hafið ér áðr sagt, at hverr maðr skal lifa í nokkurum heimi um allar aldir. — Þá svarar Þriði: Margar eru þá vistir góðar ok margar illar. Bazt er þá at vera á Gimlé á himni ok allgott er til góðs drykkjar þeim, er þat þykkir gaman, í þeim sal, er Brimir heitir; hann stendr á Ókólni; sá er ok góðr salr, er stendr á Niðafjöllum, görr af rauðu gulli; sá heitir Sindri. Í þessum sölum skulu byggva góðir menn ok siðlátir. Á Náströndum er mikill salr ok illr ok horfa norðr dyrr; hann er ofinn allr ormahryggjum sem vandahús, en ormahöfuð öll vitu inn í húsit ok blása eitri, svá at eptir salnum renna eitrár, ok vaða þær ár eiðrofar ok morðvargar, svá sem hér segir:

Sal veit ek standa
sólu fjarri
Náströndu á,
norðr horfa dyrr;
falla eitrdropar
inn of ljóra;

sá es undinn salr
orma hryggjum.
Skulu þar vaða
þunga strauma
menn meinsvara
ok morðvargar.

En í Hvergelmi er verst:

Þar kvelr Níðhöggr
nái framgengna.

53. Þá mælti Gangleri: Hvárt lifa nokkur goðin þá, eða er þá nokkur jörð eða himinn? — Hárr segir: Upp skýtr jörðunni þá ór sænum ok er þá grœn ok fögr; vaxa þá akrar ósánir. Víðarr ok Váli lifa, svá at eigi hefir særinn ok Surtalogi grandat þeim, ok byggva þeir á Iðavelli, þar sem fyrr var Ásgarðr; ok þar koma þá synir Þórs, Móði ok Magni, ok hafa þar Mjölni. Því næst koma þar Baldr ok Höðr frá Heljar; setjask þá allir samt ok talask við ok minnask á rúnar sínar ok rœða of tíðendi þau, er fyrrum höfðu verit, of Miðgarðsorm ok um Fenrisúlf; þá finna þeir í grasinu gulltöflur þær, er æsirnir höfðu átt; svá er sagt:

Víðarr ok Váli
byggva vé goða,
þá es sortnar Surtalogi,

Móði ok Magni
skulu Mjölni hafa
Vingnis at vígþroti.

En þar sem heitir Hoddmímisholt leynask menn II í Surtaloga, er svá heita, Líf ok Lífþrasir, ok hafa morgindöggvar fyrir mat, en af þessum mönnum kemr svá mikil kynslóð, at byggvisk heimr allr, svá sem hér segir:

Líf ok Lífþrasir,
en þau leynask munu
í holti Hoddmímis;
morgindöggvar
þau at mat hafa,
en þaðan af aldir alask.

Ok hitt mun þér undarligt þykkja, er sólin hefir getit dóttur eigi ófegri en hon er, ok ferr sú þá stígu móður sinnar, sem hér segir:

Eina dóttur
berr Álfröðull
áðr hana fenrir fari;
sú skal ríða,
es regin deyja,
móður brautir mær.

En nú ef þú kant lengra fram at spyrja, þá veit ek eigi, hvaðan þér kemr þat, fyrir því at engan mann heyrða ek lengra

segja fram aldarfarit, ok njóttu nú sem þú namt.

54. Því næst heyrði Gangleri dyni mikla hvern veg frá sér ok leit út á hlið sér; ok þá er hann sésk meirr um, þá stendr hann úti á sléttum velli, sér þá enga höll ok enga borg. Gengr hann þá leið sína braut ok kemr heim í ríki sitt ok segir þau tíðendi, er hann hefir sét ok heyrt, ok eptir honum sagði hverr maðr öðrum þessar sögur.

En æsir setjask þá á tal ok ráða ráðum sínum, ok minnask á þessar frásagnir allar, er honum váru sagðar, ok gefa nöfn þessi en sömu, er áðr eru nefnd, mönnum ok stöðum þeim, er þar váru, til þess, at þá er langar stundir liði, at menn skyldi ekki ifask í, at allir væri einir þeir æsir, er nú var frá sagt, ok þessir, er þá váru þau sömu nöfn gefin. Þar var þá Þórr kallaðr ok er sá Ása-Þórr enn gamli.

SKÁLDSKAPARMÁL.

1. Einn maðr er nefndr Ægir eða Hlér; hann bjó í eyju þeiri, er nú er kölluð Hlésey, hann var mjök fjölkunnigr. Hann gerði ferð sína til Ásgarðs; en æsir vissu fyrir ferð hans ok var honum fagnat vel, ok þó margir hlutir görvir með sjónhverfingum; ok um kveldit, er drekka skyldi, þá lét Óðinn bera inn í höllina sverð ok váru svá björt, at þar af lýsti, ok var ekki haft ljós annat, meðan við drykkju var setit. Þá gengu æsir at gildi sínu ok settusk í hásæti XII æsir, þeir er dómendr skyldu vera ok svá váru nefndir: Þórr, Njörðr, Freyr, Týr, Heimdallr, Bragi, Víðarr, Váli, Ullr, Hœnir,

Forseti, Loki. Slíkt sama ásynjur, Frigg, Freyja, Gefjun, Iðunn, Gerðr, Sigyn, Fulla, Nanna. Ægi þótti göfugligt þar um at sjásk; veggþili öll váru þar tjölduð met fögrum skjöldum; þar var ok áfenginn mjöðr ok mjök drukkit. Næsti maðr Ægi sat Bragi, ok áttusk þeir við drykkju ok orðaskipti; sagði Bragi Ægi frá mörgum tíðendum, þeim er æsir höfðu átt. Hann hóf þar frásögn, at þrír æsir fóru heiman, Óðinn ok Loki ok Hœnir, ok fóru um fjöll ok eyðimerkr, ok var ilt til matar. En er þeir koma ofan í dal nokkurn, sjá þeir øxnaflokk ok taka einn oxann ok snúa til seyðis; en er þeir hyggja, at soðit mun vera, raufa þeir seyðinn, ok var ekki soðit; ok í annat sinn er þeir rjúfa seyðinn, þá er stund var liðin, ok var ekki soðit; mæla þeir þá sín á milli, hverju þetta mun gegna. Þá heyra þeir mál í eikina upp yfir sik, at sá, er þar sat, kvaðsk valda því, er eigi soðnaði á seyðinum. Þeir litu til, ok sat þar örn ok eigi lítill. Þá mælti örninn: »vilið ér gefa mér fylli mína af oxanum, þá mun soðna á seyðinum«. Þeir játa því. Þá lætr hann sígask ór trénu ok sezk á seyðinn ok leggr upp þegar et fyrsta lær oxans II ok

báða bóguna. Þá varð Loki reiðr ok greip upp mikla stöng ok reiðir af öllu afli ok rekr á kroppinn erninum. Örninn bregzk við höggit ok flýgr upp; þá var föst stöngin við bak arnarins, en hendr Loka við annan enda stangarinnar. Örninn flýgr hátt svá, at fœtr Loka taka niðr grjót ok urðir ok viðu; en hendr hans hyggr hann at slitna munu ór öxlum. Hann kallar ok biðr allþarfliga örninn friðar; en hann segir, at Loki skal aldri lauss verða, nema hann veiti honum svardaga at koma Iðunni út of Ásgarð með epli sín, en Loki vill þat, verðr hann þá lauss ok ferr til lagsmanna sinna; ok er eigi at sinni sögð fleiri tíðendi um þeira ferð, áðr þeir koma heim. En at ákveðinni stundu teygir Loki Iðunni út um Ásgarð í skóg nokkurn ok segir, at hann hefir fundit epli þau, er henni munu gripir í þykkja, ok bað, at hon skal hafa með sér sín epli ok bera saman ok hin. Þá kemr þar Þjazi jötunn í arnarham ok tekr Iðunni ok flýgr braut með ok í Þrymheim til bús síns. En æsir urðu illa við hvarf Iðunnar ok gerðusk þeir brátt hárir ok gamlir. Þá áttu þeir æsir þing ok spyrr hverr annan, hvat síðast vissi

til Iðunnar; en þat var sét síðarst, at hon gekk út ór Ásgarði með Loka. Þá var Loki tekinn ok fœrðr á þingit, ok var honum heitit bana eða píslum. En er hann varð hræddr, þá kvaðsk hann mundu sœkja eptir Iðunni í Jötunheima, ef Freyja vill ljá honum valshams, er hon á. Ok er hann fær valshaminn, flýgr hann norðr í Jötunheima ok kemr einn dag til Þjaza jötuns; var hann róinn á sæ, en Iðunn var ein heima; brá Loki henni í hnotarlíki ok hafði í klóm sér ok flýgr sem mest. En er Þjazi kom heim ok saknar Iðunnar, tekr hann arnarhaminn ok flýgr eptir Loka ok dró arnsúg í flugnum. En er æsirnir sá, er valrinn flaug með hnotina ok hvar örninn flaug, þá gengu þeir út undir Asgarð ok báru þannig byrðar af lokarspánum. Ok þá er valrinn flaug inn of borgina, lét hann fallask niðr við borgarvegginn; þá slógu æsirnir eldi í lokarspánuna, en örninn mátti eigi stöðva sik, er hann misti valsins; laust þá eldinum í fiðri arnarins, ok tók þá af fluginn. Þá váru æsir nær ok drápu Þjaza jötun fyrir innan Ásgrindr, ok er þat víg allfrægt. En Skaði, dóttir Þjaza jötuns, tók hjálm ok brynju ok öll hervápn ok ferr til Ás-

garðs, at hefna föður síns; en æsir buðu henni sætt ok yfirbœtr ok et fyrsta, at hon skal kjósa sér mann af ásum ok kjósa at fótum ok sjá ekki fleira af. Þá sá hon eins manns fœtr forkunnarfagra ok mælti: »þenna kýs ek, fátt mun ljótt á Baldri«. En þat var Njörðr ór Nóatúnum. Þat hafði hon ok í sættargörð sinni, at æsir skyldu þat gera, er hon hugði, at þeir skyldu eigi mega, at hlœgia hana. Þá gerði Loki þat, at hann batt um skegg geitar nokkurrar ok öðrum enda um hreðjar sér, ok létu þau ýmsi eptir ok skrækði hvárt tveggja hátt; þá lét Loki fallask í kné Skaða, ok þá hló hon; var þá gör sætt af ásanna hendi við hana. Svá er sagt, at Óðinn gerði þat til yfirbóta við Skaða, at hann tók augu Þjaza ok kastaði upp á himin ok gerði af stjörnur tvær. — Þá mælti Ægir: Mikill þykki mér Þjazi fyrir sér hafa verit; eða hvers kyns var hann? — Bragi svarar: Ölvaldi hét faðir hans, ok merki munu þér at þykkja, ef ek segi þér frá honum. Hann var mjök gullauðigr; en er hann dó ok synir hans skyldu skipta arfi, þá höfðu þeir mæling á gullinu, er þeir skiptu, at hverr skyldi taka munnfylli sína ok allir jafnmargar.

Einn þeira var Þjazi, II. Iði, III. Gangr. En þat höfum vér orðtak nú með oss, at kalla gullit munntal þessa jötna, en vér felum í rúnum eða í skáldskap svá, at vér köllum þat mál eða orð eða tal þessa jötna. — Þá mælti Ægir: Þat þykki mér vera vel fólgit í rúnum. Ok enn mælti Ægir: Hvaðan af hefir hafizk sú íþrótt, er þér kallið skáldskap? — Bragi svarar: Þat váru upphöf til þess, at goðin höfðu ósætt við þat fólk, er Vanir heita; en þeir lögðu með sér friðstefnu ok settu grið á þá lund, at þeir gengu hvárirtveggju til eins kers ok spýttu í hráka sínum. En at skilnaði þá tóku goðin ok vildu eigi láta týnask þat griðamark ok sköpuðu þar ór mann; sá heitir Kvasir; hann er svá vitr, at engi spyrr hann þeira hluta, er eigi kann hann órlausn; ok hann fór víða um heim at kenna mönnum frœði, ok þá er hann kom at heimboði til dverga nokkurra, Fjalars ok Galars, þá kölluðu þeir hann með sér á einmæli ok drápu hann, létu renna blóð hans í tvau ker ok einn ketil, ok heitir sá Óðrerir, en kerin heita Són ok Boðn; þeir blendu hunangi við blóðit, ok varð þar af mjöðr sá, er hverr, er af drekkr, verðr skáld

eða frœðamaðr. Dvergarnir sögðu ásum, at Kvasir hefði kafnat í manviti, fyrir því at engi var þar svá fróðr, at spyrja kynni hann fróðleiks. Þá buðu þessir dvergar til sín jötni þeim, er Gillingr heitir, ok konu hans. Þá buðu dvergarnir Gillingi at róa á sæ með sér. En er þeir fóru fyrir land fram, reru dvergarnir á boða ok hvelfðu skipinu. Gillingr var ósyndr ok týndisk hann, en dvergarnir réttu skip sitt ok reru til lands. Þeir sögðu konu hans þenna atburð, en hon kunni illa ok grét hátt. Þá spurði Fjalarr hana, ef henni myndi hugléttara, ef hon sæi út á sæinn, þar er hann hafði týnzk; en hon vildi þat. Þá mælti hann við Galar bróður sinn, at hann skal fara upp yfir dyrnar, er hon gengi út, ok láta kvernstein falla í höfuð henni, ok talði sér leiðask óp hennar; ok svá gerði hann. Þá er þetta spurði Suttungr jötunn, son Gillings, ferr hann til ok tók dvergana ok flytr á sæ út ok setr þá í flœðarsker. Þeir biðja Suttung sér lífsgriða ok bjóða honum til sættar í föðurgjöld mjöðinn dýra, ok þat verðr at sætt með þeim; flytr Suttungr mjöðinn heim ok hirðir, þar sem heita Hnitbjörg, setr þar til gæzlu

dóttur sína Gunnlöðu. Af þessu köllum vér skáldskap Kvasis blóð eða dvergadrekku eða fylli eða nokkurs konar lög Óðreris eða Boðnar eða Sónar eða farskost dverga, fyrir því at sá mjöðr flutti þeim fjörlausn ór skerinu, eða Suttungamjöð eða Hnitbjarga-lögr. — Þá mælti Ægir: Myrkt þykki mér þat mælt at kalla skáldskap með þessum heitum; en hvernig kómusk þér æsir at Suttunga-miði? — Bragi svarar: Sjá saga er til þess, at Óðinn fór heiman ok kom þar, er þrælar níu slógu hey. Hann spyrr, ef þeir vili, at hann brýni ljá þeira. Þeir játa því. Þá tekr hann hein af belti sér ok brýndi ljána; en þeim þótti býta ljárnir myklu betr ok föluðu heinina; en hann mat svá, at sá, er kaupa vildi, skyldi gefa við hóf; en allir kváðusk vilja ok báðu hann sér selja; en hann kastaði heininni í lopt upp; en er allir vildu henda, þá skiptusk þeir svá við, at hverr brá ljánum á háls öðrum. Óðinn sótti til náttstaðar til jötuns þess, er Baugi hét, bróðir Suttungs. Baugi kallaði ilt fjárhald sitt ok sagði, at þrælar hans níu höfðu drepizk, en talðisk eigi vita sér ván verkmanna. En Óðinn nefdisk fyrir honum Bölverkr; hann bauð at taka upp IX

manna verk fyrir Bauga, en mælti sér til kaups einn drykk af Suttunga-miði. Baugi kvazk einskis ráð eiga af miðinum, sagði, at Suttungr vildi einn hafa, en fara kvezk hann mundu með Bölverki ok freista, ef þeir fengi mjöðinn. Bölverkr vann um sumarit IX manna verk fyrir Bauga, en at vetri beiddi hann Bauga leigu sinnar. Þá fara þeir báðir til Suttungs. Baugi segir Suttungi, bróður sínum, kaup þeira Bölverks, en Suttungr synjar þverliga hvers drǫpa af miðinum. Þá mælti Bölverkr til Bauga, at þeir skyldu freista véla nokkurra, ef þeir megi ná miðinum, en Baugi lætr þat vel vera. Þá dregr Bölverkr fram nafar þann, er Rati heitir, ok mælti, at Baugi skal bora bjargit, ef nafarrinn bítr. Hann gerir svá. Þá segir Baugi, at gögnum er borat bjargit, en Bölverkr blæss í nafarsraufina, ok hrjóta spænirnir upp í móti honum. Þá fann hann, at Baugi vildi svíkja hann, ok bað bora gögnum bjargit. Baugi boraði enn; en er Bölverkr blés annat sinn, þá fuku inn spænirnir. Þá brásk Bölverkr í ormslíki, ok skreið í nafarsraufina, en Baugi stakk eptir honum nafrinum ok misti hans. Fór Bölverkr þar til, sem Gunnlöð var,

ok lá hjá henni III nætr, ok þá lofaði hon honum at drekka af miðinum III drykki. Í enum fyrsta drykk drakk hann alt ór Óðreri, en í öðrum ór Boðn, í enum þriðja ór Són, ok hafði hann þá allan mjöðinn. Þá brásk hann í arnarham ok flaug sem ákafast; en er Suttungr sá flug arnarins, tók hann sér arnarham ok flaug eptir honum. En er æsir sá, hvar Óðinn flaug, þá settu þeir út í garðinn ker sín, en er Óðinn kom inn of Ásgarð, þá spýtti hann upp miðinum í kerin, en honum var þá svá nær komit, at Suttungr myndi ná honum, at hann sendi aptr suman mjöðinn ok var þess ekki gætt; hafði þat hverr er vildi, ok köllum vér þat skáldfífla hlut. En Suttunga-mjöð gaf Óðinn ásunum ok þeim mönnum, er yrkja kunnu; því köllum vér skáldskapinn feng Óðins ok fund ok drykk hans ok gjöf ok drykk ásanna. — Þá mælti Ægir: Hversu á marga lund breytið ér orðtökum skáldskapar, eða hversu mörg eru kyn skáldskaparins? Þá mælti Bragi: Tvenn eru kyn þau, er greina skáldskap allan.—Ægir spyrr: Hver tvenn? Bragi segir: Mál ok hættir. — Hvert máltak er haft til skáldskapar? —

Þrenn er grein skáldskapar-máls. — Hver? Svá, at nefna hvern hlut, sem heitir; önnur grein er sú, er heitir fornöfn; en III. málsgrein er sú, er kölluð er kenning, ok er sú grein svá sett, at vér köllum Óðin eða Þór eða Tý eða einhvern af ásum eða álfum, ok hvern þeira, er ek nefni til, þá tek ek með heiti af eign annars ássins eða get ek hans verka nokkurra; þá eignask hann nafnit, en eigi hinn, er nefndr var; svá sem vér köllum sig-Tý eða hanga-Tý eða farma-Tý, þat er þá Óðins heiti, ok köllum vér þat kent heiti, svá ok at kalla reiðar-Tý.

En þetta er nú at segja ungum skáldum, þeim er girnask at nema mál skáldskapar ok heyja sér orðfjölða með fornum heitum eða girnask þeir at kunna skilja þat, er hulit er kveðit, þá skili hann þessa bók til fróðleiks ok skemtunar. En ekki er at gleyma eða ósanna svá þessar frásagnir, at taka ór skáldskapinum fornar kenningar, þær er höfuðskáldin hafa sér líka látit, en eigi skulu kristnir menn trúa á heiðin goð ok eigi á sannyndi þessa sagna annan veg en svá sem hér finnsk í upphafi bókar.

2. Nú skal láta heyra dœmi, hvernig höfuðskáldin hafa látit sér sóma at yrkja eptir þessum heitum ok kenningum, svá sem segir Arnórr jarlaskáld, at Óðinn heiti Alföðr:

1. Nú hykk slíðrhugaðs segja,
síð léttir mér stríða,
(þýtr Alföður) ýtum
jarls kostu (brim hrosta).

Hér kallar hann ok skáldskapinn hrostabrim Alföður. Hávarðr halti kvað svá:

2. Nú es, jódraugar ægis,
arnar flaug, ok bauga
hygg ek at heimboð þiggi
Hangagoðs, of vangi.

Svá kvað Víga-Glúmr:

3. Lattisk herr með höttu
Hangatýs at ganga,
þóttit þeim at hætta
þekkiligt, fyr brekku.

Svá kvað Refr:

4. Opt kom (jarðar leiptra
es Baldr hniginn skaldi)
hollr at helgu fulli
Hrafnásar mér (stafna).

Svá kvað Eyvindr skáldaspillir:

5. Ok Sigurð,
hinn's svönum veitti

hróka bjór
Haddingja vals
Farmatýs,
fjörvi næmðu
jarðráðendr
á Öglói.

Svá kvað Glúmr Geirason:

6. Þar vas (þrafna byrjar
þeim stýrðu goð Beima)
sjálfr í sœki-álfi
Sigtýr Atals dýra.

Svá kvað Eyvindr:

7. Göndul ok Skögul
sendi Gautatýr,
at kjósa of konunga,
hverr Yngva ættar
skyldi með Óðni fara
ok í Valhöllu vesa.

Svá kvað Úlfr Uggason:

8. Ríðr at vilgi viðu
víðfrægr (en mér líða)
Hroptatýr (of hvápta
hróðrmál) sonar báli.

Svá kvað Þjóðólfr enn hvinverski:

9. Valr lá þar á sandi,
vitinn enum eineygja
Friggjar faðmbyggvi;
fögnuðum dáð slíkri.

Þat kvað Hallfreðr:

10. Sannyrðum spenr sverða
snarr þiggjandi viggjar
barrhaddaða byrjar
biðkván und sik Þriðja.

Hér er þess dœmi, at jörð er kölluð kona Óðins í skáldskap. Svá er hér sagt at Eyvindr kvað:

11. Hermóðr ok Bragi,
kvað Hroptatýr,
gangið í gögn grami;
því at konungr ferr,
sá es kappi þykkir,
til hallar hinig.

Svá kvað Kormákr:

12. Eykr með ennidúki
jarðhljótr día fjarðar
breyti, hún sá es, beinan,
bindr. Seið Yggr til Rindar.

Svá kvað Steinþórr:

13. Forngörvan á ek firnum
farms Gunnlaðar arma
horna fors at hrósa
hlítstyggs ok þó lítinn.

Svá kvað Úlfr Uggason:

14. Þar hykk sigrunni svinnum
sylgs valkyrjur fylgja

heilags tafns ok hrafna.
Hlaut innan svá minnum.

Svá kvað Egill Skallagrímsson:

15. Blœt ek eigi af því
bróður Vílis,
goðjaðar,
at ek gjarn sjá;
þó hefr Míms vinr
mér of fengit
bölva bœtr,
es et betra telk.

16. Gáfumk íþrótt
ulfs of bági,
vígi vanr,
vammi firða.

Hér er hann kallaðr goðjaðarr ok Míms-vinr ok úlfs-bági. Svá kvað Refr:

17. Þér eigu vér veigar,
Valgautr, salar brautar,
Fals, hrannvala fannar,
framr, valdi tamr, gjalda.

Svá kvað Einarr skálaglamm:

18. Hljóta mun ek, né hlítik,
Hertýs, of þat frýju,
fyr örþeysi at ausa
austr víngnóðar flausta.

Svá kvað Úlfr Uggason:

19. Kostigr ríðr at kesti,
kynfróðs, þeim es goð hlóðu
Hrafnfreistaðar, hesti
Heimdallr, at mög fallinn.

Svá er sagt í Eiríksmálum:

20. Hvat es þat drauma? kvað Óðinn,
ek hugðumk fyr dag rísa,
Valhöll ryðja
fyr vegnu fólki;
vakða ek Einherja,
bað ek upp rísa,
bekki at strá,
bjórker leyðra,
valkyrjur vín bera,
sem vísi kœmi.

Þat kvað Kormákr:

21. Algildan bið ek aldar
allvald of mér halda
ýs bifvangi Yngva
ungr. Fór Hroptr með Gungni.

Þat kvað Þórálfr:

22. Sagði hitt, es hugði,
Hliðskjálfar gramr sjálfum
hlífar-styggs, þar es höggnir
Háreks liðar váru.

Svá kvað Eyvindr:

23. Hinn es Surts
ór sökkdölum

farmögnuðr
fljúgandi bar.

Svá kvað Bragi:

24. Þat erumk sýnt, at snimma
sonr Aldaföðrs vildi
afls við úri þafðan
jarðar reist of freista.

Svá kvað Einarr:

25. Því at fjölkostigr flestu
flestr ræðr við son Bestlu
(tekit hefk morðs til mærðar)
mæringr en þú færa.

Svá kvað Þorvaldr blönduskáld:

26. Nú hef ek mart
í miði greipat
burar Bors,
Búra arfa.

3. Hér skal heyra, hvé skáldin hafa kent skáldskapinn eptir þessum heitum, er áðr eru rituð, svá sem er, at kalla Kvasis-dreyra ok dverga-skip, dverga-mjöð, jötna-mjöð, Suttunga-mjöð, Óðins-mjöð, Ása-mjöð, föðurgjöld jötna, lögr Óðreris ok Boðnar ok Sónar ok fyllr, lögr Hnitbjarga, fengr ok fundr ok farmr ok gjöf Óðins, svá sem hér er kveðit, er orti Einarr skálaglamm:

27. Hugstóran bið ek heyra,
(heyr, jarl, Kvasis dreyra)
foldar vörð á fyrða
fjarðleggjar brim dreggjar.

Ok sem kvað Einarr enn skálaglamm:

28. Ullar gengr of alla
asksögn þess, es hvöt magnar
byrgis böðvar sorgar,
bergs geymi-lá dverga.

Svá sem kvað Ormr Steinþórsson:

29. At væri borit bjórs
bríkar ok mitt lík
(rekkar nemi) dauðs (drykk
Dvalins) í einn sal.

Ok sem Refr kvað:

30. Grjót-aldar ték gildi
geðreinar Þorsteini;
Bergmœra glymr bára,
bið ek lýða kyn hlýða.

Svá sem kvað Egill:

31. Buðumk hilmir löð,
þar á ek hróðrs of kvöð,
bar ek Óðins mjöð
á Engla bjöð.

Svá sem kvað Glúmr Geirason:

32. Hlýði, hapta beiðis,
hefk, mildingar, gildi;

því biðjum vér þagnar,
þegna tjón at fregnum.

Ok sem kvað Eyvindr:

33. Vilja ek hljóð
at Hárs líði,
meðan Gillings
gjöldum yppik,
meðan hans ætt
í hverlegi
gálgafarms
til goða teljum.

Svá sem Einarr kvað skálaglamm:

34. Eisar vágr fyr (vísa
verk) Rögnis mér (hagna),
þýtr Óðreris alda,
(aldr) hafs við fles galdra.

Ok enn sem hann kvað:

35. Nú es þats Boðnar bára,
bergsaxa, tér vaxa,
gervi í höll ok heyri
hljóð fley jöfurs þjóðir.

Ok sem kvað Eilífr Guðrúnarson:

36. Verðið ér, alls orða
oss grœr of kon mœran
á sefreinu Sónar
sáð, vingjöfum ráða.

Svá sem kvað Völu-Steinn:

37. Heyr Míms vinar mína
(mér es fundr gefinn Þundar)
við góma sker glymja
glaumbergs, Egill, strauma.

Svá kvað Ormr Steinþórsson:

38. Seggir þurfut ala ugg,
engu sný ek í Viðurs feng
háði (kunnum hróðrsmíð
haga), of minn brag.

Svá kvað Úlfr Uggason:

39. Hjaldrgegnis ték hildar
herreifum Áleifi,
(hann vil ek at gjöf Grímnis)
geð fjarðar lá (kveðja).

Skáldskapr er kallaðr sjár eða lögr dverganna, fyrir því at Kvasis blóð var lögr í Óðreri, áðr mjöðrinn væri görr, ok þar gerðisk hann í katlinum, ok er hann kallaðr fyrir því hverlögr Óðins, svá sem kvað Eyvindr ok fyrr var ritat:

40. Meðan hans ætt
í hverlegi
gálgafarms
til goða teljum.

Enn er kallaðr skáldskaprinn far eða líð dverganna; líð heitir öl ok líð heitir skip; svá er tekit til dœma, at skáldskapr er

nú kallaðr fyrir því skip dverga, svá sem hér segir:

41. Bæði á ek til brúðar
bergjarls ok skip dverga
sollinn vind at senda
seinfyrnd götu eina.

4. Hvernig skal kenna Þór? Svá at kalla hann son Óðins ok Jarðar, faðir Magna ok Móða ok Þrúðar, verr Sifjar, stjúpfaðir Ullar, stýrandi ok eigandi Mjölnis ok megingjarða, Bilskirnis, verjandi Ásgarðs, Miðgarðs, dólgr ok bani jötna ok tröllkvinna, vegandi Hrungnis, Geirröðar, Þrívalda, dróttinn Þjálfa ok Rösku, dólgr Miðgarðsorms, fóstri Vingnis ok Hlóru. Svá kvað Bragi skáld:

42. Vaðr lá Viðris arfa
vilgi slakr, es rakðisk,
á Eynefis öndri,
Jörmungandr at sandi.

Svá kvað Ölvir hnúfa:

43. Œstisk allra landa
umbgörð ok sonr Jarðar.

Svá kvað Eilífr:

44. Vreiðr stóð Vrösku bróðir,
vá gagn faðir Magna;
skelfra Þórs né Þjálfa
þróttar steinn við ótta.

Ok sem kvað Eysteinn Valdason:

45. Leit á brattrar brautar
baug hvassligum augum,
œstisk áðr at flausti
öggs búð, faðir Þrúðar.

Enn kvað Eysteinn:

46. Sín bjó Sifjar rúni
snarla fram með karli,
(hornstraum getum Hrímnis
hrœra) veiðarfœri.

Ok enn kvað hann:

47. Svá brá viðr, at (sýjur)
seiðr (rendu fram breiðar)
jarðar, út at borði
Ulls mágs hnefar skullu.

Svá kvað Bragi:

48. Hamri fórsk í hœgri
hönd, þá es allra landa,
œgir öflugbörðu,
endiseiðs of kendi.

Svá kvað Gamli:

49. Meðan gramr, hinn es svik samðit,
snart Bilskirnis, hjarta,
grundar fisk með grandi
gljúfrskeljungs nam rjúfa.

Svá kvað Þorbjörn dísar-skáld:

50. Þórr hefr Yggs með árum
Ásgarð af þrek varðan.

Svá kvað Bragi:

51. Ok borðróins barða
brautar hringr enn ljóti
á haussprengi Hrungnis
harðgeðr neðan starði.

Enn kvað Bragi:

52. Vel hafið yðrum eykjum
aptr, Þrívalda, haldit
simbli sumbls of mærum,
sundrkljúfr níu höfða.

Svá kvað Eilífr:

53. Þrøngvir gein við þungum
þangs rauðbita tangar
kveldrunninna kvinna
kunnleggs alinmunni.

Svá kvað Úlfr Uggason:

54. Þjokkvaxinn kvazk þykkja
þiklingr firinmikla
hafra njóts at höfgum
hætting megindrætti.

Svá kvað enn Úlfr:

55. Fullöflugr lét fellir,
fjallgauts hnefa skjalla
(ramt mein vas þat) reyni
reyrar leggs við eyra.

Ok enn kvað Úlfr:

56. Víðgymnir laust Vimrar
vaðs af fránum naðri

hlusta grunn við hrönnum.
Hlaut innan svá minnum.

Hér er hann kallaðr jötunn Vimrar-vaðs. Á heitir Vimur, er Þórr óð, þá er hann sótti til Geirröðargarða. Svá kvað Vetrliði skáld:

57. Leggi brauzt þú Leiknar,
lamðir Þrívalda,
steypðir Starkeði,
stétt of Gjálp dauða.

Svá kvað Þorbjörn dísar-skáld:

58. Ball í Keilu kolli,
Kjallandi brauzt alla,
áðr drapt Lút ok Leiða,
lézt dreyra Búseyru;
heptir Hengjankjöptu,
Hyrrokkin dó fyrri;
þó vas snemr en sáma
Svívör numin lífi.

5. Hvernig skal kenna Baldr? Svá at kalla hann son Óðins ok Friggjar, ver Nönnu, faðir Forseta, eigandi Hringhorna ok Draupnis, dólgr Haðar, Heljar-sinni, Gráta-goð. Úlfr Uggason hefir kveðit eptir sögu Baldrs langt skeið í Húsdrápu, ok rituð eru áðr dœmi til þess, er Baldr er svá kendr.

6. Hvernig skal kenna Njörð? Svá, at kalla hann Vana-guð eða Vana-nið eða Van ok föður Freys ok Freyju, fégjafa guð. Svá segir Þórðr Sjáreksson:

59. Varð sjálf suna,
nama snotr una,
Kjalarr of tamði,
kvóðut Hamði,
Goðrún bani,
goðbrúðr Vani,
heldr vel mara,
hjörleik spara.

Hér er þess getit, er Skaði gekk frá Nirði, sem fyrr er ritat.

7. Hvernig skal kenna Frey? Svá, at kalla hann son Njarðar, bróður Freyju ok enn Vana-guð ok Vana-nið, ok Vanr ok árguð, ok fégjafa. Svá kvað Egill Skallagrímsson:

60. Því at Grjótbjörn
of gœddan hefr
Freyr ok Njörðr
at fjárafli.

Freyr er kallaðr Belja-dólgr, svá sem kvað Eyvindr skáldaspillir:

61. Þá es útröst
jarla bági

Beljadólgs
byggva vildi.

Hann er eigandi Skíðblaðnis ok galtar þess, er Gullinbursti heitir, svá sem hér er sagt:

62. Ívaldasynir
gengu í árdaga
Skíðblaðni at skapa,
skipa bazt,
skírum Frey,
nýtum Njarðar bur.

Svá segir Úlfr Uggason:

63. Ríðr á börg til borgar
böðfróðr sonar Óðins
Freyr ok fólkum stýrir
fyrstr enum gulli byrsta.

Hann heitir ok Slíðrugtanni.

8. Hvernig skal Heimdall kenna? Svá at kalla hann son níu mœðra eða vörð goða, svá sem fyrr er ritat, eða hvíta-Ás, Loka-dólg, mensœkir Freyju. Heimdalar höfuð heitir sverð; svá er sagt, at hann var lostinn mannshöfði í gögnum. Um þat er kveðit í Heimdalargaldri, ok er síðan kallat höfuð mjötuðr Heimdalar; sverð heitir manns mjötuðr. Heimdallr er eigandi Gulltopps; hann er ok tilsœkir Vágaskers ok Singasteins; þá

deildi hann við Loka um Brísingamen; hann heitir ok Vindlér. Úlfr Uggason kvað í Húsdrápu langa stund eptir þeiri frásögu, ok er þess þar getit, at þeir váru í sela-líkjum. Hann er ok sonr Óðins.

9. Hvernig skal kenna Tý? Svá at kalla hann einhenda-ás ok Úlfs-fóstra, víga-guð, son Óðins.

10. Hvernig skal kenna Braga? Svá at kalla hann Iðunnar ver, frumsmið bragar ok enn síðskeggja ás — af hans nafni er sá kallaðr skeggbragi, er mikit skegg hefir — ok sonr Óðins.

11. Hvernig skal kenna Víðar? Hann má kalla enn þögla ás, eiganda járnskós, dólg ok bana Fenrisúlfs, hefniás goðanna, byggviás föðurtopta ok son Óðins, bróður ásanna.

12. Hvernig skal kenna Vála? Svá, at kalla hann son Óðins ok Rindar, stjúpson Friggjar, bróður ásanna, hefniás Baldrs, dólg Haðar ok bana hans, byggvanda föðurtopta.

13. Hvernig skal kenna Höð? Svá, at kalla hann blinda-ás, Baldrs bana, skjótanda Mistilteins, son Óðins, Heljarsinna, Vála-dólg.

14. Hvernig skal kenna Ull? Svá, at kalla hann son Sifjar, stjúp Þórs, öndur-ás, boga-ás, veiði-ás, skjaldar-ás.

15. Hvernig skal kenna Hœni? Svá, at kalla hann sessa eða sinna eða mála Óðins ok enn skjóta ás ok enn langa fót ok aur-konung.

16. Hvernig skal kenna Loka? Svá, at kalla hann son Fárbauta ok Laufeyjar, Nálar, bróður Býleists ok Helblinda, föður Vánargands, þat er Fenrisúlfr, ok Jörmungands, þat er Miðgarðsormr, ok Heljar ok Nara ok Ála, frænda ok föðurbróður, várसinna ok sessa Óðins ok ása, heimsœki ok kistuskrúð Geirröðar, þjófr jötna, hafrs ok Brísingamens ok Iðunnar epla, Sleipnis frænda, ver Sigynjar, goða dólgr, hárskaði Sifjar, bölva-smiðr, enn slœgi áss, rœgjandi ok vélandi goðanna, ráðbani Baldrs, enn bundni áss, þrætudólgr Heimdalar ok Skaða. Svá sem hér segir Úlfr Uggason:

64. Ráðgegninn bregðr ragna
rein at Singasteini
frægr við firnaslœgjan
Fárbauta mög vári;
móðöflugr ræðr mœðra
mögr hafnýra fögru,

kynni ek, áðr ok einnar
átta, mærðar þáttum.

Hér er þess getit, at Heimdallr er son níu mœðra.

17. Nú skal enn segja dœmi, af hverju þær kenningar eru, er nú váru ritaðar, er áðr váru eigi dœmi til sögð, svá sem Bragi sagði Ægi, at Þórr var farinn í austrvega at berja tröll, en Óðinn reið Sleipni í Jötunheima ok kom til þess jötuns, er Hrungnir hét. Þá spyrr Hrungnir, hvat manna sá er með gullhjálminn, er ríðr lopt ok lög, ok segir, at hann á furðugóðan hest. Óðinn sagði, at þar vill hann veðja fyrir höfði sínu, at engi hestr skal vera jafngóðr í Jötunheimum. Hrungnir segir, at sá er góðr hestr, en hafa lézk hann mundu myklu stórfetaðra hest; sá heitir Gullfaxi. Hrungnir varð reiðr ok hleypr upp á hest sinn ok hleypir eptir honum ok hyggr at launa honum ofrmæli. Óðinn hleypir svá mikit, at hann var á öðru leiti fyrir, en Hrungnir hafði svá mikinn jötunmóð, at hann fann eigi fyrr en hann kom inn of ásgrindr. Ok er hann kom at hallardurum, buðu æsir honum til drykkju; hann gekk í höllina ok bað

fá sér at drekka; váru þá teknar þær skálir, er Þórr var vanr at drekka af, ok snerti Hrungnir ór hverri. En er hann gerðisk drukkinn, þá skorti eigi stór orð; hann lézk skyldu taka upp Valhöll ok fœra í Jötunheima, en søkkva Asgarði, en drepa goð öll, nema Freyju ok Sif vill hann heim hafa með sér; ok Freyja ein þorir þá at skenkja honum, ok drekka lézk hann mundu alt ásaöl. En er ásum leiddisk ofryrði hans, þá nefna þeir Þór. Því næst kom Þórr í höllina ok hafði á lopti hamarinn ok var allreiðr ok spyrr, hverr því ræðr, er jötnar hundvísir skulu þar drekka, eða hverr seldi Hrungni grið at vera í Valhöll eða hví Freyja skal skenkja honum sem at gildi ása. Þá svarar Hrungnir ok sér ekki vinaraugum til Þórs, sagði, at Óðinn bauð honum til drykkju ok hann var á hans griðum. Þá mælti Þórr, at þess boðs skal Hrungnir iðrask, áðr hann komi út. Hrungnir segir, at Ása-Þór er þat lítill frami, at drepa hann vápnlausan; hitt er meiri hugraun, ef hann þorir að berjask við hann at landamœri á Grjótúnagörðum, »ok hefir þat verit mikit fólskuverk, sagði hann, er ek lét eptir heima skjöld minn

ok hein; en ef ek hefða hér vápn mín, þá skyldu vit nú reyna hólmgönguna, en at öðrum kosti legg ek þér við níðingsskap, ef þú vill drepa mik vápnlausan«. Þórr vill fyrir engan mun bila at koma til einvígis, er honum var hólmr skoraðr, því at engi hafði honum þat fyrr veitt. Fór þá Hrungnir braut leið sína ok hleypði ákafliga, þar til er hann kom í Jötunheima, ok varð hans ferð allfræg með jötnum, ok þat, at stefnulag var komit á með þeim Þór; þóttusk jötnar hafa mikit í ábyrgð, hvárr sigr fengi; þeim var ills ván af Þór, ef Hrungnir léti, fyrir því at hann var þeira sterkastr. Þá gerðu jötnar mann á Grjótúnagörðum af leiri, ok var hann IX rasta hár, en þriggja breiðr undir hönd, en ekki fengu þeir hjarta svá mikit, at honum sómði, fyrr en þeir tóku ór meri nokkurri, ok varð honum þat eigi stöðugt, þá er Þórr kom. Hrungnir átti hjarta þat, er frægt er, af hörðum steini ok tindótt með III hornum, svá sem síðan er gört ristubragð þat, er Hrungnishjarta heitir; af steini var ok höfuð hans, skjöldr hans var ok steinn, víðr ok þjokkr, ok hafði hann skjöldinn fyrir sér, er hann

stóð á Grjótúnagörðum ok beið Þórs, en hein hafði hann fyrir vápn ok reiddi of öxl ok var ekki dælligr. Á aðra hlið honum stóð leirjötunninn, er nefndr er Mökkurkálfi, ok var hann allhræddr; svá er sagt, at hann meig, er hann sá Þór. Þórr fór til hólmstefnu ok með honum Þjálfi. Þá rann Þjálfi fram at, þar er Hrungnir stóð, ok mælti til hans: »þú stendr óvarliga, jötunn, hefir skjöldinn fyrir þér, en Þórr hefir sét þik ok ferr hann et neðra í jörðu, ok mun hann koma neðan at þér«. Þá skaut Hrungnir skildinum undir fœtr sér ok stóð á, en tvíhendi heinina. Því næst sá hann eldingar ok heyrði þrumur stórar; sá hann þá Þór í ásmóði; fór hann ákafliga ok reiddi hamarinn ok kastaði um langa leið at Hrungni. Hrungnir fœrir upp heinina báðum höndum ok kastar í mót; mœtir hon hamrinum á flugi, ok brotnar sundr heinin, fellr annarr hlutr á jörð, ok eru þar af orðin öll heinberg; annarr hlutr brast í höfði Þór, svá at hann fell fram á jörð; en hamarrinn Mjölnir kom í mitt höfuð Hrungni ok lamði hausinn í smán mola, ok fell hann fram yfir Þór, svá at fótr hans lá of háls Þór. En

Þjálfi vá at Mökkurkálfa, ok fell hann við lítinn orðstír. Þá gekk Þjálfi til Þórs ok skyldi taka fót Hrungnis af honum ok gat hvergi valdit. Þá gengu til æsir allir, er þeir spurðu, at Þórr var fallinn, ok skyldu taka fótinn af honum ok fengu hvergi komit. Þá kom til Magni, sonr Þórs ok Járnsöxu; hann var þá þrínættr; hann kastaði fœti Hrungnis af Þór ok mælti: »sé þar ljótan harm, faðir, er ek kom svá síð; ek hygg, at jötun þenna myndak hafa lostit í hel með hnefa mínum, ef ek hefða fundit hann«. Þá stóð Þórr upp ok fagnaði vel syni sínum ok sagði, at hann myndi verða mikill fyrir sér, »ok vil ek, sagði hann, gefa þér hestinn Gullfaxa, er Hrungnir hefir átt«. Þá mælti Óðinn ok sagði, at Þórr gerði rangt, er hann gaf þann enn góða hest gýgjarsyni, en eigi föður sínum. Þórr fór heimtil Þrúðvanga, ok stóð heinin í höfði honum. Þá kom til völva sú, er Gróa hét, kona Aurvandils ens frœkna; hon gól galdra sína yfir Þór, til þess er heinin losnaði. En er Þórr fann þat ok þótti þá ván, at braut myndi ná heininni, þá vildi hann launa Gró lækningina ok gera hana fegna, sagði henni þau tíðendi, at

hann hafði vaðit norðan yfir Élivága ok hafði borit í meis á baki sér Aurvandil norðan ór Jötunheimum, ok þat til jartegna, at ein tá hans hafði staðit ór meisinum ok var sú frerin, svá at Þórr braut af ok kastaði upp á himin ok gerði af stjörnu þá, er heitir Aurvandils-tá. Þórr sagði, at eigi myndi langt til, at Aurvandill myndi heim koma, en Gróa varð svá fegin, at hon munði enga galdra, ok varð heinin eigi lausari ok stendr enn í höfði Þór; ok er þat boðit til varnanar, at kasta hein of gólf þvert, því at þá hrœrisk heinin í höfði Þór. Eptir þessi sögu hefir ort Þjóðólfr hvinverski í Haustlöng. [Svá segir þar:

65. Eðr of sér, es jötna
ótti lét of sóttan
hellis »biaur«, á hyrjar,
haug Grjótúna, baugi;
ók at ísarnleiki
Jarðar sunr, en dunði,
móðr svall Meila bróður,
mána vegr und hánum.

66. Knáttu öll, en, Ullar,
endilág, fyr mági,
grund vas grápi hrundin,
ginnunga vé brinna,

þá es hafregin hafrar
hógreiðar fram drógu,
(seðr gekk Svölnis ekkja
sundr) at Hrungnis fundi.

67. Þyrmðit Baldrs of barmi,
berg, sólgnum þar dólgi,
hristusk björg ok brustu,
(brann upphiminn) manna;
mjök frá ek móti hrøkkva
myrkbeins Haka reinar,
þá es víglígan, vagna
vátt, sinn bana þátti.

68. Brátt fló bjarga gæti
(bönd ollu því) randa,
ímun, fölr und iljar
íss, vildu svá dísir;
varðat höggs frá hörðum
hraundrengr þaðan lengi
trjónu trolls of rúna
tíðs fjöllama at bíða.

69. Fjörspillir lét falla
fjálbrs ólágra gjálbra
bölverðungar Belja
bólm á randar hólmi;
þar hné grundar gilja
gramr fyr skörpum hamri,
en bergdana bægði
brjótr við jörmunþrjóti.

70. Ok harðbrotin herju
heimþingaðar Vingnis
hvein í hjarna mœni
hein at Grundar sveini,
þar svát, eðr í Óðins
ólaus burar hausi,
stála vikr of stokkin
stóð Einriða blóði.

71. Áðr ór hneigi-hlíðum
hárs ölgefjun sára
reiðitýs et rauða
ryðs hœliböl gœli;
görla lít ek á Geitis
garði þær of farðir;
baugs þá ek bifum fáða
bifkleif at Þórleifi.]

Þá mælti Ægir: Mikill þótti mér Hrungnir fyrir sér. Vann Þórr meira þrekvirki nokkut, þá er hann átti við tröll? — Þá svarar Bragi:

18. Mikillar frásagnar er þat vert, er Þórr fór til Geirröðargarða; þá hafði hann eigi hamarinn Mjölni eða megingjarðar eða járngreipr, ok olli því Loki; hann fór með honum; því at Loka hafði þat hent, þá er hann flaug einu sinni at skemta sér með valsham Friggjar, at hann flaug fyrir forvitni sakar í Geir-

röðargarða ok sá þar höll mikla, settisk ok sá inn of glugg, en Geirröðr leit í móti honum ok mælti, at taka skyldi fuglinn ok fœra honum; en sendimaðr komsk nauðuliga á hallar-vegginn, svá var hann hár; þat þótti Loka gott, er hann sótti erfiðliga til hans, ok ætlaði sér stund at fljúga eigi upp, fyrr en hann hafði farit alt torleiðit. En er maðrinn sótti at honum, þá beinir hann fluginn ok spyrnir við fast, ok eru þá fœtrnir fastir; var Loki tekinn þar höndum ok fœrðr Geirröði jötni. En er hann sá augu hans, þá grunaði hann, at maðr myndi vera, ok bað hann svara, en Loki þagði. Þá læsti Geirröðr Loka í kistu ok svelti hann þar III mánuðr. En þá er Geirröðr tók hann upp ok beiddi hann orða, þá sagði Loki, hverr hann var, ok til fjörlausnar vann hann Geirröði þess eiða, at hann skyldi koma Þór í Geirröðargarða, svá at hann hefði hvárki hamar né megingjarðar. Þórr kom til gistingar til gýgjar þeirar, er Gríðr er kölluð; hon var móðir Víðars ens þögla; hon sagði Þór satt frá Geirröði, at hann var jötunn hundvíss ok illr viðreignar; hon léði honum megingjarða

ok járngreipr, er hon átti, ok staf sinn, er heitir Gríðarvölr. Þá fór Þórr til ár þeirar, er Vimur heitir, allra á mest. Þá spenti hann sik megingjörðum ok studdi forstreymis Gríðarvöl, en Loki helt undir megingjarðar. Ok þá er Þórr kom á miðja ána, þá óx svá mjök áin, at uppi braut á öxl honum. Þá kvað Þórr þetta:

72. Vaxattu nú Vimur,
alls mik þik vaða tíðir
jötna garða í;
veiztu, ef þú vex,
at þá vex mér ásmegin
jafnhátt upp sem himinn?

Þá sér Þórr uppi í gljúfrum nokkurum, at Gjálp, dóttir Geirröðar, stóð þar tveim megin árinnar ok gerði hon árvöxtinn. Þá tók Þórr upp ór ánni stein mikinn ok kastaði at henni ok mælti svá: »at ósi skal á stemma«. Eigi misti hann, þar er hann kastaði til. Ok í því bili bar hann at landi ok fekk tekit reynirunn nokkurn ok steig svá ór ánni; því er þat orðtak haft, at reynir er björg Þórs. En er Þórr kom til Geirröðar, þá var þeim félögum vísat fyrst í geitahús til herbergis, ok var þar einn stóll til sætis

ok sat Þórr þar. Þá varð hann þess varr, at stóllinn fór undir honum upp at ræfri; hann stakk Gríðarveli upp í raptana ok lét sígask fast á stólinn, varð þá brestr mikill ok fylgði skrækr. Þar höfðu verit undir stólinum dœtr Geirröðar, Gjálp ok Greip, ok hafði hann brotit hrygginn í báðum. Þá lét Geirröðr kalla Þór í höllina til leika. Þar váru eldar stórir eptir endilangri höll. En er Þórr kom gagnvart Geirröði, þá tók Geirröðr með töng járnsíu glóandi ok kastar at Þór, en Þórr tók í móti með járngreipum ok fœrir á lopt síuna, en Geirröðr hljóp undir járnsúlu at forða sér. Þórr kastaði síunni ok laust í gögnum súluna ok gögnum Geirröð ok gögnum vegginn ok svá fyrir útan í jörðina. Eptir þessi sögu hefir ort Eilífr Guðrúnarson í Þórsdrápu:

73. [Flugstalla réð felli
fjörnets goða at hvetja
(drjúgr vas Loptr at ljúga)
lögseims faðir heiman;
geðreynir kvað grœnar
Gauts herþrumu brautir
vilgi tryggr til veggjar
viggs Geirröðar liggja.

74. Geðstrangr of lét göngu
gammleið Þóarr skömmum
(fýstusk þeir at þrýsta
Þorns niðjum) sik biðja,
þá es garðvitjuðr gerðisk,
Gandvíkr Skotum ríkri,
endr til Ymsa kindar
Iðja setrs frá Þriðja.

75. Görr varð í för fyrri
farmr, meinsvárans, arma
sóknar hapts með svipti
sagna galdrs en Rögnir;
þyl ek granstrauma Grímnis;
gall- mantælir halla
-ópnis ilja gaupnum
Endils á mó spendi.

76. Ok, Gangs, vanir gingu
gunn, vargs himintörgu
fríðrar unz til fljóða
frumseyrir kom dreyra,
þá es bölkveitir brjóta
bragðmildr Loka vildi
bræði vændr á brúði
bág sefgrímnis mága.

77. Ok vegþverrir varra
vann fetrunnar Nönnu
hjalts, af hagli oltnar,
hlaupáar, of ver gaupu;

mjök leið ór stað støkkvir
stikleiðar veg breiðan
urðar þrjóts, þar es eitri,
œstr, þjóðár fnœstu.

78. Þar í mörk fyrir (markar)
(málhvettar byr) settu
(né hvelvölur hálar)
háfs skotnaðra (sváfu);
knátti, hreggi höggvin,
hlymþél við möl glymja,
en fellihryn fjalla
Feðju þaut með steðja.

79. Harðvaxnar leit herðar
halllands of sik falla
(gatat) mar njótr (en neytri)
njarð (ráð fyr sér) gjarðar;
þverrir lét, nema þyrri
Þorns, barna sér Marnar,
snerriblóð, til, svíra,
salþaks megin vaxa.

80. Óðu fast (en) fríðir
(flaut) eiðsvara Gauta
setrs víkingar snotrir
(svarðrunnit fen) gunnar;
þurði hrönn at herði
hauðrs rúmbyggva nauðar
jarðar skafls af afli
áss hretviðri blásin.

81. Unz með ýta sinni,
(aflraun vas þat) skaunar
á seil (himinsjóla)
sjálflopta kom Þjálfi;
háðu stáli stríðan
straum hrekkmímis ekkjur;
stophnísu fór steypir
stríðlundr með völ Gríðar.

82. Né djúp akarn drápu
dólgs, vamms, firum, glamma,
stríðkviðjöndum, stöðvar
stall við rastarfalli;
ógndjarfan hlaut Atli
eirfjarðan hug meira;
skalfa Þórs né Þjálfa
þróttar steinn við ótta.

83. Ok sifuna síðan
sverðs liðhatar gerðu
hlífar borðs við Hörða
harðgleipnis dyn barða,
áðr hylríðar hæði
hrjóðendr fjöru þjóðar
við Skyldbreta skytju
skálleik Heðins reikar.

84. Dreif fyr dróttar kneyfi,
dólg Svíþjóðar kólgu
(sótti) ferð (á flótta
flesdrótt í vá) nesja,

þá es, funristis, fasta,
flóðrifs Danir, stóðu,
knáttu, Jólnis ættir,
útvés fyrir lúta.

85. Þars í þróttar hersar
þornrann hugum bornir,
hlymr varð hellis Kumra
hringbálkar, fram gingu;
Lista vas fœrðr í fasta
(friðsein vas þar) hreina
gnípu hlöðr á greypan
(grán) hött risa kvánar.

86. Ok, hám, loga himni
hall, fylvingum, vallar,
tráðusk þær, við tróði
tungls brá salar þrungu;
húfstjóri braut hváru
hreggs váfreiða tveggja
hlátr-élliða hellis
hundfornan kjöl sprundi.

87. Fátíða nam frœði,
fjarðeplis, konr Jarðar,
mœrar legs né mugðu
menn ölteiti, kenna;
álmtaugar laust œgir
angrþjóf sega tangar
Óðins afli soðnum
átruðr í gín Suðra.

88. Svá at hraðskyndir handa
hrapmunnum svalg gunnar
lyptisylg á lopti
langvinr síu Þröngvar,
þá es örþrasis eisa
ós Hrímnis fló drósar
til þrámóðnis Þrúðar
þjóst af greipar brjósti.
89. Bifðisk höll þá es höfði
heiðreks of kom breiðu
und fletbjarnar fornan
fótlegg þrasis veggjar;
ítr gulli laust Ullar
jótrs vegtaugar þrjóti
meina niðr í miðjan
mest bígyrðil nestu.
90. Glaums niðjum fór görva
gramr með dreyrgum hamri;
of salvanið Synjar
sigr hlaut arinbauti;
komat tvíviðar tívi
tollur karms, sá es harmi,
brautar liðs, of beitti
bekk, fall, jötuns rekka.
91. Herblótinn vá hneitir
hógbrotningi skógar
undirfjálfrs af afli
álfheims bliku kálfa;

né liðföstum Lista
látr valrygir máttu
aldrminkanda aldar
Ellu steins of bella].

19. Hvernig skal kenna Frigg? Svá at kalla hana dóttur Fjörgyns, konu Óðins, móður Baldrs, elju Jarðar ok Rindar ok Gunnlaðar ok Gríðar, sværa Nönnu, drótning ása ok ásynja, Fullu ok valshams ok Fensala.

20. Hvernig skal Freyju kenna? Svá, at kalla hana dóttur Njarðar, systur Freys, konu Óðs, móður Hnossar, eigandi valfalls ok Sessrúmnis ok fressa, Brísingamens, Vanagoð, Vanadís, et grátfagra goð, ástaguð. — Svá má kenna allar ásynjur, at nefna annarrar nafni ok kenna við eign eða verk sín eða ættir.

[21. Hvernig skal kenna Sif? Svá, at kalla hana konu Þórs, móður Ullar, et hárfagra goð, elja Járnsöxu, móðr Þrúðar.

22. Hvernig skal kenna Iðunni? Svá, at kalla hana konu Braga ok gætandi eplanna, en eplin ellilyf ásanna; hon er ok ránfengr Þjaza jötuns, svá sem fyrr er sagt, at hann tók hana braut frá ásum. Eptir þeiri sögu orti Þjóðólfr enn hvinverski í Haustlöng:

92. Hvé skal ek gótt gjöldum
gunnveggjar brú leggja,
— — — — — — —
raddkleif at Þórleifi?
Týframra sé ek tíva
trigglaust of far þriggja
á hreingöru hlýri
hildar fats ok Þjatsa.

93. Segjöndum fló sagna
snótar úlfr at móti
í gemlis ham gömlum
glamma ó fyr skömmu;
settisk örn, þar es æsir,
ár (gefnar) mat báru
(vasa byrgitýr bjarga
bleyði vændr) á seyði.

94. Tormiðlaðr vas tifum
tálhreinn meðal beina;
hvat kvað hapta snytrir
hjálmfaldinn því valda;
margspakr of nam mæla
már valkastar báru
(vasa Hœnis vinr hánum
hollr) af fornum þolli.

95. Fjallgylðir bauð fyllar
feðr Meila sér deila
(hlaut) af helgum skutli
(Hrafnásar vinr blása);

vingrögnir lét vagna
vígfrekr ofan sígask,
þar es vélsparir váru
varnendr goða farnir.

96. Fljótt bað foldar dróttinn
Fárbauta mög Várar
þekkiligr með þegnum
þrymseilar hval deila,
en af breiðu bjóði
bragðvíss at þat lagði
ósvífrandi ása
upp þjórhluti fjóra.

97. Ok slíðrliga síðan
svangr (vas þat fyr löngu)
át af eikirótum
okbjörn faðir Marnar,
áðr djúphugaðr dræpi
dólg ballastan vallar
hirðitýr meðal herða
herfangs ofan stöngu.

98. Þá varð fastr við fóstra
farmr Sigynjar arma,
sá es öll regin eygja
Öndurgoðs, í böndum;
loddi rá við ramman
reimuð Jötunheima,
en holls vinar Hœnis
hendr við stangar enda.

99. Fló með fróðgum tívi
fangsæll of veg langan
sveita nagr, svá at slitna
sundr úlfsfaðir mundi;
þá varð Þórs of rúni,
(þungr vas Loptr of sprunginn)
málunaut, hvats mátti
miðjungs friðar biðja.

100. Sér bað sagna hrœri
sorgœran mey fœra,
þá es ellilyf ása,
áttrunnr Hymis, kunni;
Brunnakrs of kom bekkjar
Brísings goða dísi
girðiþjófr í garða
grjótníðaðar síðan.

101. Urðut brattra barða
byggvendr at þat hryggvir;
þá vas Ið- með jötnum
-unnr nýkomin sunnan;
gerðusk allar áttir
Ingvifreys at þingi
(váru heldr) ok hárar
(hamljót regin) gamlar,

102. Unz hrynsæva hræva
hund ölgefnar fundu
leiðiþir ok læva
lund ölgefnar bundu;

þú skalt véltr, nema vélum
(Veiðr mælti svá) leiðir
munstœrandi mæra
mey aptr, Loki, hapta.

103. Heyrðak svá þat (síðan
sveik opt ásu leikum)
hugreynandi Hœnis
hauks fló bjálfa aukinn;
ok lómhugaðr lagði
leikblaðs reginn fjaðrar
ern at öglis barni
arnsúg faðir Marnar.

104. Hófu skjótt, en skófu,
sköpt, ginnregin, brinna,
en sonr biðils sviðnar
(sveipr varð í för) Greipar.
Þats of fátt á fjalla
Finns ilja brú minni;
baugs þá ek bifum fáða
bifkleif at Þórleifi.]

Ásu er svá rétt at kenna, at kalla einn hvern annars nafni ok kenna við verk sín eða eign eða ættir.

23. Hvernig skal kenna himininn? Svá, at kalla hann Ymis-haus ok þar af jötuns haus ok erfiði eða byrði dverganna eða hjálm Vestra ok Austra, Suðra, Norðra, land sólar ok tungls ok himin-

tungla, vagna ok veðra, hjálmr eða hús lopts ok jarðar ok sólar. Svá kvað Arnórr jarlaskáld:

105. Ungr skjöldungr stígr aldri
jafnmildr á við skildan,
(þess vas grams) und gömlum
(gnóg rausn) Ymis hausi.

Ok enn sem kvað hann:

106. Björt verðr sól at svartri,
søkkr fold í mar døkkvan,
brestr erfiði Austra,
allr glymr sjár á fjöllum.

Svá kvað Böðvarr halti:

107. Alls engi verðr Inga
undir sólar grundu
böðvar hvatr né betri
brœðr landreki œðri.

Ok sem kvað Þjóðólfr enn hvinverski:

108. Ók at ísarnleiki
Jarðar sunr, en dunði
(móðr svall Meila blóða)
mána vegr und hánum.

Svá sem kvað Ormr Barreyjar-skáld:

109. Hvégi es, Draupnis drógar
dís, ramman spyr ek vísa,
(sá ræðr) valdr (fyr veldi)
vagnbrautar mér fagnar.

Ssvá em kvað Bragi skáld:

110. Hinn es varp á víða
vinda Öndurdísar
of manna sjöt margra
mundlaug föður augum.

Ok sem Markús kvað:

111. Fjarri hefr at fœðisk dýrri
flotna vörðr á élkers botni,
háfa leyfir hverr maðr æfi
hringvarpaðar, gjálfri kringðum.

Svá sem kvað Steinn Herdísarson:

112. Hás kveð ek helgan ræsi
heimtjalds at brag þeima,
(mærð tésk fram) en fyrða
fyrr, því at hann es dyrri.

Ok sem kvað Arnórr jarlaskáld:

113. Hjálp, dýrr konungr, dýrum,
dags grundar, Hermundi.

Ok enn sem kvað Arnórr:

114. Saðr stillir, hjálp snjöllum,
sóltjalda, Rögnvaldi.

Ok sem kvað Hallvarðr:

115. Knútr verr jörð sem ítran
alls dróttinn sal fjalla.

Sem Arnórr kvað:

116. Míkáll vegr þat es misgört þykkir
manvits fróðr ok alt et góða;
tyggi skiptir síðan seggjum
sólar hjálms á dœmistóli.

24. Hvernig skal jörð kenna? Svá, at kalla hana Ymis hold ok móður Þórs, dóttur Ónars, brúði Óðins, elju Friggjar ok Rindar ok Gunnlaðar, sværu Sifjar, gólf ok botn veðra-hallar, sjár dýranna, dóttir Náttar, systir Auðs ok Dags. Svá sem kvað Eyvindr skáldaspillir:

117. Nú es álfröðull elfar
jötna dólgs of fólginn,
ráð eru rammrar þjóðar
rík, í móður líki.

Sem kvað Hallfreðr vandræðaskáld:

118. Ráð lukusk, at sá, síðan,
snjallráðr konungs spjalli
átti einga-dóttur
Ónars viði gróna.

Ok enn sagði hann:

119. Breiðleita gat brúði
Báleygs at sér teygða
stefnir stöðvar hrafna
stála ríkismálum.

Svá sem kvað Þjóðólfr:

120. Útan bindr við enda
elgvers glöðuðr hersa
hreins við, húfi rónum,
hafs botni far gotna.

Sem Hallfreðr kvað:

121. Því hygg fleygjanda frægjan,
ferr jörð und menþverri
ítran, eina at láta
Auðs systur mjök trauðan.

Svá kvað Þjóðólfr:

122. Dólgljóss, hefir dási
darrlatr staðit fjarri,
endr þá es elju Rindar
ómynda tók skyndir.

25. Hvernig skal sæ kenna? Svá, at kalla hann Ymis blóð, heimsœkir goðanna, verr Ránar, faðir Ægisdœtra, þeira er svá heita, Himinglæfa, Dúfa, Blóðughadda, Hefring, Uðr, Hrönn, Bylgja, Bára, Kólga, land Ránar ok Ægisdœtra ok skipa ok sæskips heita, kjalar, stála, súða, sýju, fiska, ísa, sækonunga leið ok braut, eigi síðr hringr eyjanna, hús sanda ok þangs ok skerja, dorgar land ok sæfogla, byrjar. Svá sem kvað Ormr Barreyjar-skáld:

123. Útan gnýr á eyri
Ymis blóð, fara góðra.

Svá kvað Refr:

124. Vágþrýsta berr vestan,
vætti ek lands fyr brandi,
(hvalmœni skefr) húna
hógdýr of lög bógu.

Svá sem kvað Sveinn:

125. Þá es élreifar ófu
Ægis dœtr ok tœttu
föls, við frost of alnar,
fjallgarðs rokur harðar.

Ok sem kvað Refr:

126. Fœrir björn, þar es bára
brestr, undinna festa
opt í Ægis kjapta
úrsvöl Gymis völva.

Hér er sagt, at alt er eitt Ægir ok Gymir.
Ok enn kvað hann:

127. En sægnípu Sleipnir
slítr úrdrifinn hvítrar
Ránar, rauðum steini
runnit, brjóst ór munni.

Sem kvað Einarr Skúlason:

128. Harðr hefr ört frá jörðu
élvindr, svana strindar
blakkr lætr í sog søkkva
snægrund, skipi hrundit.

Ok enn sem hann kvað:

129. Margr ríss, en drífr dorgar
dynströnd í svig löndum,
spend verða stög stundum,
stirðr keipr, fira greipum.

Ok enn kvað hann:

130. Gránn, bera gollna spánu,
(göfug ferð es sú jöfri)
skýtr hólmfjöturr Heita
hrafni, snekkju stafnar.

Enn sem hann kvað:

131. Haustköld skotar hélðum
hólmrönd varar öndri.

Ok enn svá:

132. Sundr springr svalra landa
sverrigjörð fyr börðum.

Sem Snæbjörn kvað:

133. Hvatt kveða hrœra Grotta
hergrimmastan skerja
út fyr jarðar skauti
eylúðrs níu brúðir,
þær es (lungs) fyr löngu,
líðmeldr (skipa hlíðar
baugskerðir rístr barði
ból) Amlóða mólu.

Hér er kallat hafit Amlóða kvern. — Enn sem kvað Einarr Skúlason:

134. Viknar ramr í, Rakna,
reksaumr fluga-straumi,
dúks hrindr böl, þar es bleikir
bifgrund, á stag rifjum.

26. Hvernig skal kenna sól? Svá, at kalla hana dóttur Mundilfara, systur Mána,

kona Glens, eldr himins ok lopts. Svá sem kvað Skúli Þorsteinsson:

135. Glens beðja veðr gyðju
goðblíð í vé, síðan
ljós kemr gott, með geislum,
gránserks ofan Mána.

Svá kvað Einarr Skúlason:

136. Hvargi es Beita borgar
bálgrimmustum skála
hár of hnossvin órum
heims vafrlogi sveimar.

27. Hvernig skal kenna vind? Svá, at kalla hann son Fornjóts, bróður ægis ok elds, brjót viðar, skaði ok bani eða hundr eða vargr viðar eða segls eða seglreiða. Svá sagði Sveinn í Norðrsetudrápu:

137. Tóku fyrst til fjúka
Fornjóts synir ljótir.

28. Hvernig skal kenna eld? Svá, at kalla hann bróður vinds ok ægis, bana ok grand viðar ok húsa, Hálfs bani, sól húsanna.

29. Hvernig skal kenna vetr? Svá, at kalla hann son Vindsvals ok bana orma, hríðmál. Svá kvað Ormr Steinþórsson:

138. Ræð ek þenna mög manni
Vindsvals unað blindum.

Svá kvað Ásgrímr:

139. Siggœðir vas síðan
seimörr í Þrándheimi
(þjóð veit þínar íðir)
þann orms-trega (sannar).

30. Hvernig skal kenna sumar? Svá, at kalla son Svásaðar ok líkn ormanna, ok gróðr manna. Svá sem kvað Egill Skallagrímsson:

140. Upp skulum órum sverðum,
úlfs tannlituðr, glitra,
eigum dáð at drýgja
í dalmiskunn fiska.

31. Hvernig skal kenna manninn? Hann skal kenna við verk sín, þat er hann veitir eða þiggr eða gerir; hann má ok kenna til eignar sinnar, þeirar er hann á ok svá ef hann gaf, svá ok við ættir þær, er hann kom af, svá þær, er frá honum kómu. — Hvernig skal hann kenna við þessa hluti? Svá, at kalla hann vinnanda eða fremjanda fara sinna eða athafna, víga eða sæfara eða veiða eða vápna eða skipa. Ok fyrir því at hann er reynir vápnanna ok viðr víganna, alt eitt ok vinnandi, viðr heitir tré, reynir heitir ok tré; af þessum heitum hafa skáldin kallat manninn ask eða hlyn,

lund eða öðrum viðarheitum karlkendum ok kent til víga eða skipa eða fjár. Mann er ok rétt at kenna til allra ásaheita; kent er ok við jötna-heiti, ok er þat flest háð eða lastmæli. Vel þykkir kent til álfa. Konu skal kenna til alls kvenbúnaðar, gulls ok gimsteina, öls eða víns eða annars drykkjar, þess er hon selr eða gefr, svá ok til ölgagna ok til allra þeira hluta, er henni samir at vinna eða veita. Rétt er at kenna hana svá, at kalla hana selju eða lóg þess, er hon miðlar; en selja eða lóg, þat eru tré. Fyrir því er kona kölluð til kenningar öllum kvenkendum viðarheitum; en fyrir því er kona kend til gimsteina eða glersteina, at þat var í forneskju kvinnabúnaðr, er kallat var steinasörfi, er þær höfðu á hálsi sér; nú er svá fœrt til kenningar, at konan er nú kend við stein ok við öll steins-heiti. Kona er ok kend við allar ásynjur eða valkyrjur eða nornir eða dísir. Konu er ok rétt at kenna við alla athöfn sína eða við eign eða ætt.

32. Hvernig skal kenna gull? Svá, at kalla þat eld Ægis ok barr Glasis, haddr Sifjar, höfuðband Fullu, grátr Freyju,

munntal ok rödd ok orð jötna, dropa Draupnis ok regn eða skúr Draupnis eða augna Freyju, otrgjöld, nauðgjald ásanna, sáð Fýrisvalla, haugþak Hölga, eldr allra vatna ok handar, grjót ok sker eða blik handar.

33. Fyrir hví er gull kallat eldr Ægis? Þessi saga er til þess, er fyrr er getit, at Ægir sótti heimboð til Ásgarðs, en er hann var búinn til heimferðar, þá bauð hann til sín Óðni ok öllum ásum á þriggja mánaða fresti. Til þeirar ferðar varð fyrst Óðinn ok Njörðr, Freyr, Týr, Bragi, Víðarr, Loki, svá ok ásynjur, Frigg, Freyja, Gefjun, Skaði, Iðunn, Sif. Þórr var eigi þar, hann var farinn í austrveg at drepa tröll. En er goðin höfðu sezk í sæti, þá lét Ægir bera inn á hallargólf lýsigull, þat er birti ok lýsti höllina sem eldr, ok þat var þar haft fyrir ljós at hans veizlu, sem í Valhöllu váru sverðin fyrir eld. Þá senti Loki þar við öll goð ok drap þræl Ægis, þann er Fimafengr hét; annarr þræll hans er nefndr Eldir. Rán er nefnd kona Ægis, en níu dœtr þeira, svá sem fyrr er ritat. At þeiri veizlu vanzk alt sjálft, bæði vist ok öl ok öll reiða, er til veizlunnar þurpti. Þá

urðu æsir þess varir, at Rán átti net þat, er hon veiddi í menn alla, þá er á sæ kómu. Nú er þessi saga til þess, hvaðan af þat er, at gull er kallat eldr eða ljós eða birti Ægis, Ránar eða Ægis dœtra; ok af þeim kenningum er nú svá sett, at gull er kallat eldr sævar ok allra hans heita, svá sem Ægir eða Rán eigu heiti við sæinn, ok þaðan af er nú gull kallat eldr vatna eða á ok allra árheita. En þessi heiti hafa svá farit sem önnur ok kenningar, at en yngri skáld hafa ort eptir dœmum enna gömlu skálda, svá sem stóð í þeira kvæðum, en sett síðan út í hálfur þær, er þeim þóttu líkar við þat, er fyrr var ort, svá sem vatnit er sænum, en áin vatninu, en bekkr ánni; því er þat kallat nýgörvingar alt, er út er sett heiti lengra, en fyrr finsk, ok þykkir þat vel alt, er með líkendum ferr ok eðli. Svá kvað Bragi skáld:

141. Eld of þák af jöfri
ölna bekks, við drykkju,
þat gaf fjörnis fjalla
með fylli mér stillis.

34. Hví er gull kallat barr eða lauf Glasis? Í Ásgarði fyrir durum Valhallar stendr lundr, sá er Glasir er kallaðr, en

lauf hans alt er gull rautt, svá sem hér er kveðit at:

142. Glasir stendr
með gollnu laufi
fyr Sigtýs sölum.

Sá er viðr fegrstr með goðum ok mönnum.

35. Hví er gull kallat haddr Sifjar? Loki Laufeyjarson hafði þat gört til lævísi, at klippa hár alt af Sif. En er Þórr varð þess varr, tók hann Loka ok myndi lemja hvert bein í honum, áðr hann svarði þess, at hann skal fá af svartálfum, at þeir skulu gera af gulli Sifju hadd þann, er svá skal vaxa sem annat hár. Eptir þat fór Loki til þeira dverga, er heita Ívaldasynir, ok gerðu þeir haddinn ok Skíðblaðni ok geirinn, er Óðinn átti, er Gungnir heitir. Þá veðjaði Loki höfði sínu við þann dverg, er Brokkr heitir, hvárt bróðir hans, Sindri, myndi gera jafngóða gripi III, sem þessir váru. En er þeir kómu til smiðju, þá lagði Sindri svínskinn í aflinn ok bað blása Brokk ok létta eigi fyrr, en hann tœki þat ór aflinum, er hann hafði í lagt. En þegar er hann var genginn ór smiðjunni, en hinn blés, þá settisk fluga ein á hönd

honum ok kroppaði, en hann blés, sem áðr, þar til er smiðrinn tók ór aflinum, ok var þat göltr ok var burstin ór gulli. Því næst lagði hann í aflinn gull ok bað hann blása ok hætta eigi fyrr blæstrinum, en hann kvæmi aptr; gekk hann á braut; en þá kom flugan ok settisk á háls honum ok kroppaði nú hálfu fastara en áðr, en hann blés, þar til er smiðrinn tók ór aflinum gullhring þann, er Draupnir heitir. Þá lagði hann járn í aflinn ok bað hann blása ok sagði, at ónýtt myndi verða, ef blástrinn felli; þá settisk flugan milli augna honum ok kroppaði hvarmana, en er blóðit fell í augun, svá at hann sá ekki, þá greip hann til hendinni sem skjótast, meðan belgrinn lagðisk niðr, ok sveipði af sér flugunni, ok þá kom þar smiðrinn ok sagði, at nú lagði nær, at alt myndi ónýtask, er í aflinum var. Þá tók hann ór aflinum hamar; fekk hann þá alla gripina í hendr bróður sínum Brokk ok bað hann fara með til Ásgarðs ok leysa veðjunina. En er þeir Loki báru fram gripina, þá settusk æsirnir á dómstóla, ok skyldi þat atkvæði standask, sem segði Óðinn, Þórr, Freyr. Þá gaf Loki Óðni geirinn Gungni, en

Þór haddinn, er Sif skyldi hafa, en Frey Skíðblaðni, ok sagði skyn á öllum gripunum, at geirrinn nam aldri staðar í lagi, en haddrinn var holdgróinn, þegar er hann kom á höfuð Sif, en Skíðblaðnir hafði byr, þegar er segl kom á lopt, hvert er fara skyldi, en mátti vefja saman sem dúk ok hafa í pungi sér, ef þat vildi. Þá bar fram Brokkr sína gripi; hann gaf Óðni hringinn ok sagði, at ena níundu hverja nótt myndi drjúpa af honum átta hringar jafnhöfgir sem hann; en Frey gaf hann göltinn ok sagði, at hann mátti renna lopt ok lög nótt ok dag meira en hverr hestr, ok aldri varð svá myrkt af nótt eða í myrkheimum, at eigi væri œrit ljós, þar er hann fór; svá lýsti af burstinni. Þá gaf hann Þór hamarinn ok sagði, at hann myndi mega ljósta svá stórt sem hann vildi, hvat sem fyrir væri, at eigi myndi hamarrinn bila, ok ef hann yrpi honum til, þá myndi hann aldri missa, ok aldri fljúga svá langt, at eigi myndi hann sœkja heim hönd ok ef þat vildi, þá var hann svá lítill, at hafa mátti í serk sér; en þat var lýti á, at forskeptit var heldr skamt. Þat var dómr þeira, at hamarrinn var beztr

af öllum gripunum ok mest vörn í fyrir hrímþursum, ok dœmðu þeir, at dvergrinn ætti veðféit. Þá bauð Loki at leysa höfuð sitt, en dvergrinn sagði, at þess var engi ván. »Taktu mik þá«, kvað Loki; en er hann vildi taka hann, þá var hann víðs fjarri. Loki átti skúa þá, er hann rann á lopt ok lög. Þá bað dvergrinn Þór, at hann skyldi taka hann, en hann gerði svá. Þá vildi dvergrinn höggva af höfuð hans, en Loki sagði, at hann átti höfuðit, en eigi hálsinn. Þá tók dvergrinn þveng ok kníf ok vill stinga rauf á vörrum Loka ok vill rifa saman munninn, en knífrinn beit ekki. Þá mælti hann, at betri væri þar alr bróður hans, en jafnskjótt sem hann nefndi hann, þá var þar alrinn, ok beit hann varrarnar; rifaði hann saman varrarnar, ok reif Loki ór æsunum. Sá þvengr, er muðrinn Loka var saman rifaðr, heitir Vartari.

36. Hér heyrir, at gull er kent til höfuðbands Fullu, er orti Eyvindr skáldaspillir:

143. Fullu skein á fjöllum
fallsól bráavallar

Ullar kjóls of allan
aldr Hákonar skaldum.

37. Gull er kallat grátr Freyju, sem fyrr er sagt. Svá kvað Skúli Þorsteinsson:

144. Margr of hlaut of morgin
morðelds, þar es val feldum,
Freyju tár at fleiri
fárbjóðr; at þar várum.

Ok sem kvað Einarr Skúlason:

145. Þar es Mardallar milli,
meginhurðar, liggr skurða,
Gauts berum galla þrútinn,
grátr, dalreyðar látri.

Ok hér hefir Einarr enn kent svá Freyju, at kalla hana móður Hnossar eða konu Óðs, svá sem hér:

146. Eigi þverr fyr augna
Óðs beðvinu Róða
ræfrs (eignisk svá) regni
ramsvell (konungr elli).

Ok enn svá:

147. Hróðrbarni kná ek Hörnar
(hlutum dýran grip) stýra,
brandr þrymr gjálfrs á grandi
gollvífiðu, hlífar;
(sáðs) berr sinnar móður
(svans unni mér gunnar

fóstrgœðandi Fróða),
Freys nipt bráa driptir.

Hér getr ok þess, at Freyju má svá kenna, at kalla hana systur Freys. Ok enn svá:

148. Nýt buðumk (Njarðar dóttur)
nálægt vas þat skála,
(vel of hrósa ek því) vísa,
vörn, sævar, öll (barni).

Hér er hon kölluð dóttir Njarðar. Ok enn svá:

149. Gaf, sá es erring ofrar,
ógnprúðr Vana-brúðar
þing Váfaðar þrøngvir
þróttöflga mér dóttur;
ríkr leiddi mey mækis
mótvaldr á beð skaldi
Gefnar, glóðum drifna,
Gautreks, svana brautar.

Hér er hon kölluð Gefn ok Vanabrúðr. Til allra heita Freyju er rétt at kenna grátinn ok kalla svá gullit, ok á marga lund er þessum kenningum breytt, kallat hagl eða regn eða él eða dropar eða skúrir eða forsar augna hennar eða kinna eða hlýra eða brá eða hvarma.

38. Hér má þat heyra, at kallat er orð eða rödd jötna gullit, svá sem fyrr er sagt. Svá kvað Bragi skáld:

150. Þann átta ek vin verstan
vaströdd en mér baztan
Ála undirkúlu
óniðraðan þriðja.

Hann kallaði stein vasta undirkúlu, en jötun Ála steinsins, en gull rödd jötuns.

39. Hver er sök til þess, at gull er kallat otrgjöld? — Svá er frá sagt, at þá er æsir fóru at kanna heim, Óðinn ok Loki ok Hœnir, þeir kómu at á nokkurri ok gengu með ánni til fors nokkurs, ok við forsinn var otr einn ok hafði tekit lax ór forsinum ok át blundandi. Þá tók Loki upp stein ok kastaði at otrinum ok laust í höfuð honum. Þá hrósaði Loki veiði sinni, at hann hefði veitt í einu höggvi otr ok lax; tóku þeir þá laxinn ok otrinn ok báru eptir sér, kómu þá at bœ nokkurum ok gengu inn; en sá búandi er nefndr Hreiðmarr, er þar bjó, hann var mikill fyrir sér ok mjök fjölkunnigr; beiddusk æsir at hafa þar náttstað ok kváðusk hafa með sér vist œrna ok sýndu búandanum veiði sína. En er Hreiðmarr sá otrinn, þá kallaði hann sonu sína, Fáfni ok Regin, ok segir, at Otr, bróðir þeira, var drepinn ok svá, hverir þat höfðu gört. Nú ganga þeir feðgar at ás-

unum ok taka þá höndum ok binda ok segja þá um otrinn, at hann var sonr Hreiðmars. Æsir bjóða fyrir sik fjörlausn, svá mikit fé, sem Hreiðmarr sjálfr vill á kveða, ok varð þat at sætt með þeim ok bundit svardögum. Þá var otrinn fleginn; tók Hreiðmarr otrbelginn ok mælti við þá, at þeir skulu fylla belginn af rauðu gulli ok svá hylja hann allan, ok skal þat vera at sætt þeira. Þá sendi Óðinn Loka í Svartálfaheim, ok kom hann til dvergs þess, er heitir Andvari; hann var fiskr í vatni ok tók Loki hann höndum ok lagði á hann fjörlausn alt þat gull, er hann átti í steini sínum; ok er þeir koma í steininn, þá bar dvergrinn fram alt gull, þat er hann átti, ok var þat allmikit fé. Þá svipti dvergrinn undir hönd sér einum lítlum gullbaug; þat sá Loki ok bað hann fram láta bauginn. Dvergrinn bað hann eigi bauginn af sér taka ok lézk mega œxla sér fé af bauginum, ef hann heldi. Loki kvað hann eigi skyldu hafa einn penning eptir ok tók bauginn af honum ok gekk út, en dvergrinn mælti, at sá baugr skyldi vera hverjum höfuðsbani, er ætti. Loki segir, at honum þótti þat vel, ok sagði, at þat skyldi haldask

mega fyrir því, sá formáli, at hann skyldi flytja þeim til eyrna, er þá tœki við. Fór hann í braut ok kom til Hreiðmars ok sýndi Óðni gullit; en er hann sá bauginn, þá sýndisk honum fagr ok tók hann af fénu, en greiddi Hreiðmari gullit. Þá fyldi hann otrbelginn, sem mest mátti hann, ok setti upp, er fullr var; gekk þá Óðinn til ok skyldi hylja belginn með gullinu, ok þá mælti hann við Hreiðmar, at hann skal sjá, hvárt belgrinn er þá allr huldr; en Hreiðmarr leit á vandliga ok sá eitt granahár ok bað þat hylja, en at öðrum kosti væri lokit sætt þeira. Þá dró Óðinn fram bauginn, ok hulði granahárit ok sagði, at þá váru þeir lausir frá otrgjöldunum. En er Óðinn hafði tekit geir sinn, en Loki skúa sína, ok þurptu þá ekki at óttask, þá mælti Loki, at þat skyldi haldask, er Andvari hafði mælt, at sá baugr ok þat gull skyldi verða þess bani, er ætti, ok þat helzk síðan. Nú er sagt, af hverju gull er otrgjöld kallat eða nauðgjald ásanna eða rógmálmr.

40. Hvat er fleira at segja frá gullinu? Hreiðmarr tók þá gullit at sonargjöldum, en Fáfnir ok Reginn beiddusk af nokkurs í bróðurgjöld. Hreiðmarr unni þeim

enskis pennings af gullinu. Þat varð óráð þeira brœðra, at þeir drápu föður sinn til gullsins. Þá beiddisk Reginn, at Fáfnir skyldi skipta gullinu í helminga með þeim. Fáfnir svarar svá, at lítil ván var, at hann myndi miðla gullit við bróður sinn, er hann drap föður sinn til gullsins, ok bað Regin fara braut, en at öðrum kosti myndi hann fara sem Hreiðmarr. Fáfnir hafði þá tekit hjálm, er Hreiðmarr hafði átt, ok setti á höfuð sér, er kallaðr var œgishjálmr, er öll kvikvendi hræðask, er sjá, ok sverð þat, er Hrotti heitir. Reginn hafði þat sverð, er Refill er kallaðr; flýði hann þá braut, en Fáfnir fór upp á Gnitaheiði ok gerði sér þar ból ok brásk í ormslíki ok lagðisk á gullit, en Reginn fór þá til Hjálpreks konungs á Þjóði ok gerðisk þar smiðr hans. Þá tók hann þar til fóstrs Sigurð, son Sigmundar, sonar Völsungs, ok son Hjördísar, dóttur Eylima. Sigurðr var ágætastr allra herkonunga af ætt ok afli ok hug. Reginn sagði honum til, hvar Fáfnir lá á gullinu, ok eggjaði hann at sœkja gullit. Þá gerði Reginn sverð þat, er Gramr heitir, er svá var hvast, at Sigurðr brá niðr í rennanda vatn, ok tók í sundr ullarlagð, er rak

fyrir strauminum at sverðsegginni. Því næst klauf Sigurðr steðja Regins ofan í stokkinn með sverðinu. Eptir þat fóru þeir Sigurðr ok Reginn á Gnitaheiði; þá gróf Sigurðr gröf á veg Fáfnis ok settisk þar í. En er Fáfnir skreið til vats ok hann kom yfir gröfna, þá lagði Sigurðr sverðinu í gögnum hann, ok var þat hans bani. Kom þá Reginn at ok sagði, at hann hefði drepit bróður hans, ok bauð honum þat at sætt, at hann skyldi taka hjarta Fáfnis ok steikja við eld, en Reginn lagðisk niðr ok drakk blóð Fáfnis ok lagðisk at sofa. En er Sigurðr steikði hjartat ok hann hugði, at fullsteikt myndi, ok tók á fingrinum, hvé hart var; en er frauðit rann ór hjartanu á fingrinn, þá brann hann ok drap fingrinum í munn sér; en er hjartablóðit kom á tunguna, þá kunni hann fuglsrödd ok skilði, hvat igðurnar sögðu, er sátu í viðnum; þá mælti ein:

151. Þar sitr Sigurðr
sveita stokkinn,
Fáfnis hjarta
við funa steikir;
spakr þœtti mér
spillir bauga,

ef fjörsega
fránan æti.

152. Þar liggr Reginn — kvað önnur,
ræðr umb við sik,
vill tæla mög,
þann es trúir hánum;
berr af reiði
röng orð saman,
vill bölvasmiðr
bróður hefna.

Þá gekk Sigurðr til Regins ok drap hann, en síðan til hests síns, er Grani heitir, ok reið, til þess er hann kom til bóls Fáfnis, tók þá upp gullit ok batt í klyfjar ok lagði upp á bak Grana ok steig upp sjálfr ok reið þá leið sína. Nú er þat sagt, hver saga til er þess, at gullit er kallat ból eða byggð Fáfnis eða málmr Gnitaheiðar eða byrðr Grana.

41. Þá reið Sigurðr til þess er hann fann á fjallinu hús; þar svaf inni ein kona ok hafði sú hjálm ok brynju; hann brá sverðinu ok reist brynjuna af henni; þá vaknaði hon ok nefndisk Hildr; hon er kölluð Brynhildr, ok var valkyrja. Sigurðr reið þaðan ok kom til þess konungs, er Gjúki hét; kona hans er nefnd Grímhildr; börn þeira váru þau

Gunnarr, Högni, Guðrún, Guðný; Gotthormr var stjúpson Gjúka. Þar dvalðisk Sigurðr langa hríð; þá fekk hann Guðrúnar Gjúkadóttur, en Gunnarr ok Högni sórusk í brœðralag við Sigurð. Því næst fóru þeir Sigurðr ok Gjúkasynir at biðja Gunnari konu til Atla Buðlasonar Brynhildar, systur hans; hon sat á Hindafjalli, ok var um sal hennar vafrlogi, en hon hafði þess heit strengt, at eiga þann einn mann, er þorði at ríða vafrlogann. Þá riðu þeir Sigurðr ok Gjúkungar, þeir eru ok kallaðir Niflungar, upp á fjallit, ok skyldi þá Gunnarr ríða vafrlogann; hann átti hest þann, er Goti heitir, en sá hestr þorði eigi at hlaupa í eldinn. Þá skiptu þeir litum, Sigurðr ok Gunnarr, ok svá nöfnum, því at Grani vildi undir engum manni ganga nema Sigurði. Þá hljóp Sigurðr á Grana ok reið vafrlogann. Þat kveld gekk hann at brúðhlaupi með Brynhildi. En er þau kómu í sæing, þá dró hann sverðit Gram ór slíðrum ok lagði í milli þeira. En at morni þá er hann stóð upp ok klæddi sik, þá gaf hann Brynhildi at línfé gullbauginn, þann er Loki hafði tekit af Andvara, en tók af hendi

henni annan baug til minja. Sigurðr hljóp þá á hest sinn ok reið til félaga sinna; skipta þeir Gunnarr þá aptr litum ok fóru heim til Gjúka með Brynhildi. Sigurðr átti II börn með Guðrúnu, Sigmund ok Svanhildi. Þat var eitt sinn, at Brynhildr ok Guðrún gengu til vats at bleikja hadda sína. Þá er þær kómu til árinnar, þá óð Brynhildr út á ána frá landi ok mælti, at hon vildi eigi bera í höfuð sér þat vatn, er rynni ór hári Guðrúnu, því at hon átti búanda hugaðan betr. Þá gekk Guðrún á ána eptir henni ok sagði, at hon mátti fyrir því þvá ofarr sinn hadd í ánni, at hon átti þann mann, er eigi Gunnarr ok engi annarr í veröldu var jafnfrœkn, því at hann vá Fáfni ok Regin ok tók arf eptir báða þá. Þá svarar Brynhildr: »meira var þat vert, er Gunnarr reið vafrlogann, en Sigurðr þorði eigi«. Þá hló Guðrún ok mælti: »ætlar þú, at Gunnarr riði vafrlogann. Sá ætlak at gengi í rekkju hjá þér, er mér gaf gullbaug þenna; en sá gullbaugr, er þú hefir á hendi ok þú þátt at línfé, hann er kallaðr Andvaranautr, ok ætlak, at eigi sótti Gunnarr hann á Gnitaheiði«. Þá þagnaði Bryn-

hildr ok gekk heim. Eptir þat eggjaði hon Gunnar ok Högna at drepa Sigurð; en fyrir því at þeir váru eiðsvarar Sigurðar, þá eggjuðu þeir til Gotthorm, bróður sinn, at drepa Sigurð; hann lagði Sigurð sverði í gögnum sofanda; en er hann fekk sárit, þá kastaði hann sverðinu Gram eptir honum, svá at sundr sneið í miðju manninn. Þar fell Sigurðr ok sonr hans þrévetr, er Sigmundr hét, er þeir drápu. Eptir þat lagði Brynhildr sik sverði ok var hon brend með Sigurði, en Gunnarr ok Högni tóku þá Fáfnisarf ok Andvaranaut ok réðu þá löndum. Atli konungr Buðlason, bróðir Brynhildar, fekk þá Guðrúnar, er Sigurðr hafði átta, ok áttu þau börn. Atli konungr bauð til sín Gunnari ok Högna, en þeir fóru at heimboðinu. En áðr þeir fóru heiman, þá fálu þeir gullit Fáfnisarf í Rín, ok hefir þat gull aldri síðan fundizk. En Atli konungr hafði þar lið fyrir ok barðisk við þá Gunnar ok Högna, ok urðu þeir handteknir; lét Atli konungr skera hjarta ór Högna kykum; var þat hans bani; Gunnari lét hann kasta í ormgarð, en honum var fengin leyniliga harpa ok sló hann með

tánum, því at hendr hans váru bundnar, en svá lék hann hörpuna, svá at allir ormarnir sofnuðu, nema sú naðra, er rendi at honum ok hjó svá fyrir flagbrjóskat, at hon steypði höfðinu inn í holit ok hangði hon á lifrinni, þar til er hann dó. Gunnarr ok Högni eru kallaðir Niflungar ok Gjúkungar; fyrir því er gull kallat Niflunga-skattr eða arfr. [Litlu síðarr drap Guðrún tvá sonu sína ok lét gera með gulli ok silfri borðker af hausum þeira, ok þá var gört erfi Niflunga. At þeiri veizlu lét Guðrún skenkja Atla konungi með þeim borðkerum mjöð ok var blandit við blóði sveinanna, en hjörtu þeira lét hon steikja ok fá konungi at eta; en er þat var gört, þá sagði hon honum sjálfum með mörgum ófögrum orðum. Eigi skorti þar áfenginn drykk, svá at flest fólk sofnaði þar sem sat. Á þeiri nótt gekk hon til konungs, er hann svaf, ok með henni sonr Högna, ok vágu at honum; þat var hans bani. Þá skutu þau eldi í höllina, ok brann þat fólk, er þar var inni. Eptir þat fór hon til sjávar ok hljóp á sæinn ok vildi týna sér, en hana rak yfir fjörðinn, kom þá á þat land, er átti

Jónakr konungr. En er hann sá hana, tók hann hana til sín ok fekk hennar; áttu þau III sonu, er svá hétu, Sörli, Hamðir, Erpr; þeir váru allir svartir sem hrafn á hárs-lit sem Gunnarr ok Högni ok aðrir Niflungar. Þar fœddisk upp Svanhildr, dóttir Sigurðar sveins, ok var allra kvinna fegrst. Þat spurði Jörmunrekkr konungr hinn ríki; hann sendi son sinn, Randvé, at biðja hennar sér til handa. En er hann kom til Jónakrs, þá var Svanhildr seld honum í hendr; skyldi hann fœra hana Jörmunrekki konungi. Þá sagði Bikki jarl, at þat var betr fallit, at Randvér ætti Svanhildi, er hann var ungr ok bæði þau, en Jörmunrekkr var gamall. Þetta ráð líkaði þeim vel hinum ungum mönnum. Því næst sagði Bikki þetta konungi. Þá lét Jörmunrekkr konungr taka son sinn ok leiða til gálga. Þá tók Randvér hauk sinn ok plokkaði af fjaðrarnar ok bað senda feðr sínum; þá var hann hengdr. En er Jörmunrekkr konungr sá haukinn, þá kom honum í hug, at svá sem haukrinn var ófleygr ok fjaðrlauss, svá var ríki hans ófœrt, er hann var gamall ok sonlauss. Þá leit Jörmunrekkr konungr

Svanhildi, er hann reið ór skógi frá veiðum, hvar hon sat at haddbliki; þá riðu þeir á hana ok tráðu hana undir hestafótum til bana. En er þetta spurði Guðrún, þá eggjaði hon sonu sína til hefndar eptir Svanhildi. En er þeir bjoggusk til ferðar, þá fekk hon þeim brynjur ok hjálma svá sterka, at eigi mundi járn á festa. Hon lagði ráð fyrir þá, at þá er þeir kvæmi til Jörmunrekks konungs, at þeir skyldu ganga of nótt at honum sofanda; skyldi Sörli ok Hamðir höggva af honum hendr ok fœtr, en Erpr höfuðit. En er þeir kómu á leið, þá spurðu þeir Erp, hver liðsemð þeim myndi at honum, ef þeir hitti Jörmunrekk konung. Hann svarar, at hann myndi veita þeim þvílíkt sem hönd fœti. Þeir segja, at þat var alls ekki, at fótr styddisk við hönd. Þeir váru svá reiðir móður sinni, er hon hafði leitt þá út með heiptyrðum, ok þeir vildu gera þat, er henni þœtti verst, ok drápu Erp, því at hon unni honum mest. Lítlu síðarr, er Sörli gekk, skriðnaði hann öðrum fœti, studdi sik með hendinni; þá mælti hann: »veitti nú höndin fœtinum; betr væri nú, at Erpr lifði«. En er þeir kómu

til Jörmunrekks konungs of nótt, þar sem hann svaf, ok hjoggu af honum hendr ok fœtr, þá vaknaði hann ok kallaði á menn sína, bað þá vaka. Þá mælti Hamðir: »af myndi nú höfuðit, ef Erpr lifði«. Þá stóðu upp hirðmenninir ok sóttu þá ok fengu eigi sótt þá með vápnum. Þá kallaði Jörmunrekkr, at þá skal berja grjóti; var svá gört. Þar fellu þeir Sörli ok Hamðir; þá var ok dauð öll ætt ok afkvæmi Gjúka. Eptir Sigurð svein lifði dóttir, er Áslaug hét, er fœdd var at Heimis í Hlymdölum, ok eru þaðan ættir komnar stórar. Svá er sagt, at Sigmundr Völsungsson var svá máttugr, at hann drakk eitr ok sakaði ekki, en Sinfjötli, sonr hans, ok Sigurðr váru svá harðir á húðna, at þá sakaði ekki eitr, at útan kvæmi á þá bera; því hefir Bragi skáld svá kveðit:

153. Þá es forns Litar flotna
á fangboða öngli
hrøkkviáll of hrokkinn
hekk Völsunga drekku.

Eptir þessum sögum hafa flest skáld ort ok tekit ýmsa þáttu. Bragi hinn gamli orti um fall Sörla ok Hamðis í drápu þeiri, er hann orti um Ragnar loðbrók.

154. Knátti eðr við illan
Jörmunrekr at vakna
með dreyrfáar dróttir
draum í sverða flaumi;
rósta varð í ranni
Randvés höfuðniðja,
þá es hrafnbláir hefndu
harma Erps of barmar.
155. Flaut of set við sveita
sóknar álfs í gólfi
hræva dögg, þars höggnar
hendr sem fœtr of kendusk,
fell í blóði blandinn
brunn ölskála (runna
þat es á Leifa landa
laufi fátt) at höfði.
156. Þar svá at gerðu gyrðan
gólfhölkvis sá fylkis
segls naglfara siglur
saums andvanar standa;
urðu snemst ok Sörli
samráða þeir Hamðir
hörðum herðimýlum
Hergauts vinu barðir.
157. Mjök lét stála støkkvir
styðja Gjúka niðja
flaums, þá es fjörvi næma
Foglhildar mun vildu,

ok bláserkjar birkis
(ball) fagrgötu allir
(ennihögg ok eggjar)
Jónakrs sonum launa.
158. Þat sék fall á fögrum
flotna randar botni;
Ræs gáfumk reiðar mána
Ragnarr ok fjölð sagna.]

42. Hví er gull kallat mjöl Fróða? Til þess er saga sjá, at Skjöldr hét sonr Óðins, er Skjöldungar eru frá komnir; hann hafði atsetu ok réð löndum, þar sem nú er kölluð Danmörk, en þá var kallat Gotland. Skjöldr átti þann son, er Friðleifr hét, er löndum réð eptir hann. Sonr Friðleifs hét Fróði; hann tók konungdóm eptir föður sinn í þann tíð, er Ágústus keisari lagði frið of heim allan; þá var Kristr borinn. En fyrir því at Fróði var allra konunga ríkastr á norðrlöndum, þá var honum kendr friðrinn um alla danska tungu, ok kalla menn þat Fróðafrið. Engi maðr grandaði öðrum, þótt hann hitti fyrir sér föðurbana eða bróðurbana lausan eða bundinn. Þá var ok engi þjófr eða ránsmaðr, svá at gullhringr einn lá á Jalangrs-heiði lengi. Fróði konungr sótti heimboð í Svíþjóð

til þess konungs, er Fjölnir er nefndr; þá keypti hann ambáttir II, er hétu Fenja ok Menja; þær váru miklar ok sterkar. Í þann tíma fansk í Danmörku kvernsteinar II svá miklir, at engi var svá sterkr, at dregit gæti; en sú náttúra fylgði kvernunum, at þat mólsk á kverninni, sem sá mælti fyrir, er mól. Sú kvern hét Grótti. Hengikjöptr er sá nefndr, er Fróða konungi gaf kvernina. Fróði konungr lét leiða ambáttirnar til kvernarinnar ok bað þær mala gull, ok svá gerðu þær, mólu fyrst gull ok frið ok sælu Fróða; þá gaf hann þeim eigi lengri hvíld eða svefn en gaukrinn þagði eða hljóð mátti kveða. Þat er sagt, at þær kvæði ljóð þau, er kallat er Gróttasöngr ok er þetta upphaf at:

159. Nú erum komnar
til konungs húsa
framvísar tvær
Fenja ok Menja;
þær 'ro at Fróða
Friðleifs sonar,
mátkar meyjar,
at mani hafðar.

Ok áðr létti kvæðinu, mólu þær her at Fróða, svá at á þeiri nótt kom þar sá sækonungr, er Mýsingr hét, ok drap

Fróða, tók þar herfang mikit; þá lagðisk Fróðafriðr. Mýsingr hafði með sér Grótta ok svá Fenju ok Menju ok bað þær mala salt; ok at miðri nótt spurðu þær, ef eigi leiddisk Mýsingi salt. Hann bað þær mala lengr. Þær mólu lítla hríð, áðr niðr sökk skipit, ok var þar eptir svelgr í hafinu, er særinn fellr í kvernaraugat. Þá varð sær saltr.

Gróttasöngr [1. vísa á bls. 189].

160. [Þær at lúðri
leiddar váru
ok grjóts grjá
gangs of beiddu;
hét hvárigri
hvílð né ynði,
áðr hann heyrði
hljóm ambátta.

161. Þær þyt þulu
þögnhorfinnar,
»leggjum lúðra,
léttum steinum«;
bað hann enn meyjar
at þær mala skyldi.

162. Sungu ok slungu
snúðgasteini,
svá at Fróða man
flest sofnaði;

þá kvað þat Menja,
vas til meldrs komin.

163. »Auð mölum Fróða,
mölum alsælan,
mölum fjölð féar
á fegins-lúðri,
siti hann á auði,
sofi hann á dúni,
vaki hann at vilja,
þá es vel malit.

164. Hér skyli engi
öðrum granda,
til böls búa,
né til bana orka,
né höggva því
hvössu sverði,
þó at bana bróður
bundinn finni«.

165. En hann kvað ekki
orð et fyrra:
»sofið eigi þit,
né of sal gaukar,
eða lengr en svá
ljóð eitt kveðak«.

166. Vasattu, Fróði,
fullspakr of þik,
málvinr manna,
es þú man keyptir;

kauss þú at afli
ok at álitum,
en at ætterni
ekki spurðir.

167. Harðr vas Hrungnir
ok hans faðir;
þó vas Þjazi
þeim öflgari,
Iði ok Aurnir,
okrir niðjar,
brœðr bergrisa,
þeim erum bornar.

168. Kœmia Grótti
ór grjá fjalli,
né sá enn harði
hallr ór jörðu,
né mœli svá
mær bergrisa,
ef vissi vit
vætr til hennar.

169. Vér vetr níu
várum leikur
öflgar alnar
fyr jörð neðan,
stóðu meyjar
at meginverkum,
fœrðum sjálfar
setberg ór stað.

170. Veltum grjóti
of garð risa,
svá at fold fyrir
fór skjálfandi;
svá sløngðum vit
snúðgasteini,
höfgahalli,
at halir tóku.

171. En vit síðan
á Svíþjóðu
framvísar tvær
í fólk stigum;
beiddum björnu,
en brutum skjöldu,
gengum í gegnum
gráserkjat lið.

172. Steypðum stilli,
studdum annan,
veittum góðum
Gotthormi lið,
vasa kyrrseta,
áðr Knúi felli.

173. Fram heldum því
þau misseri,
at vit at köppum
kendar várum;
þar skorðu vit
skörpum geirum

blóð ór benjum
ok brand ruðum.
174. Nú erum komnar
til konungs húsa
miskunnlausar
ok at mani hafðar;
aurr etr iljar,
en ofan kulði,
drögum dólgs sjötul;
daprt es at Fróða.
175. Hendr skulu hvílask,
hallr standa mun;
malit hef ek fyr mik,
mitt of létti;
nú muna höndum
hvílð vel gefa,
áðr fullmalit
Fróða þykki.
176. Hendr skulu hölða
harðar trjónur,
vápn valdreyrug,
vaki þú, Fróði,
vaki þú, Fróði,
ef þú vill hlýða
söngum okrum
ok sögum fornum.
177. Eld sé ek brinna
fyr austan borg,

vígspjöll vaka,
þat mun viti kallaðr;
mun herr koma
hinig af bragði,
ok brenna bœ
fyr buðlungi.
178. Munat þú halda
Hleiðrar stóli,
rauðum hringum
né regingrjóti;
tökum á möndli,
mær, skarpara.
Eruma valmar
í valdreyra.
179. Mól míns föður
mær rəmliga,
því at hon feigð fira
fjölmargra sá;
stukku stórar
steðr frá lúðri
járni varðar.
Mölum enn framarr.
180. Mölum enn framarr!
Mun Yrsu sonr,
niðr Hálfdanar,
hefna Fróða;
sá mun hennar
heitinn verða

burr ok bróðir.
Vitum báðar þat.
181. Mólu meyjar,
megins kostuðu,
óru ungar
í jötunmóði;
skulfu skaptré
skauzk lúðr ofan,
hraut enn höfgi
hallr sundr í tvau.
182. En bergrisa
brúðr orð of kvað:
»malit höfum, Fróði!
senn munum hætta,
hafa fullstaðit
fljóð at meldri«.

Einarr Skúlason kvað svá:

183. Frá ek, at Fróða meyjar
fullgóliga mólu,
lætr stillir grið golli,
grafvitnis beð, slitna;
(mjúks) bera minnar øxar
meldr þann, við hlyn feldrar,
(konungs dýrkar fé) Fenju
fögr hlýr (bragar stýri).

Svá kvað Egill:

184. Glaðar flotna fjöl
við Fróða mjöl.]

43. Hví er gull kallat sáð Kraka? Konungr einn í Danmörk er nefndr Hrólfr kraki; hann var ágætastr fornkonunga fyrst af mildi ok frœknleik ok lítillæti. Þat er eitt mark um lítillæti hans, er mjök er fœrt í frásagnir, at einn lítill sveinn ok fátœkr er nefndr Vöggr; hann kom í höll Hrólfs konungs; þá var konungrinn ungr at aldri ok grannligr á vöxt. Þá gekk Vöggr fyrir hann ok sá upp á hann. Þá mælti konungr: »hvat viltu mæla, sveinn, er þú sér á mik?« Vöggr segir: »þá er ek var heima, heyrðak sagt, at Hrólfr konungr at Hleiðru var mestr maðr á Norðrlöndum, en nú sitr hér í hásæti kraki einn lítill, ok kallið ér hann konung«. Þá svarar konungr: »þú, sveinn, hefir gefit mér nafn, at ek skal heita Hrólfr kraki; en þat er títt, at gjöf skal fylgja nafnfesti. Nú sé ek þik enga gjöf hafa til at gefa mér at nafnfesti, þá er mér sé þægilig; nú skal sá gefa öðrum, er til hefir«, tók gullhring af hendi sér ok gaf honum. Þá mælti Vöggr: »gef þú allra konunga heilastr, ok þess strengi ek heit, at verða þess manns bani, er þinn banamaðr verðr«. Þá mælti konungr ok hló við: »lítlu verðr Vöggr feginn«.

Annat mark var þat sagt frá Hrólfi kraka um frœknleik hans, at sá konungr réð fyrir Uppsölum, er Aðils hét; hann átti Yrsu, móður Hrólfs kraka. Hann hafði ósætt við þann konung, er réð fyrir Nóregi, er Áli hét. Þeir stefndu orrostu milli sín á ísi vats þess, er Væni heitir. Aðils konungr sendi boð Hrólfi kraka, mági sínum, at hann kvæmi til liðveizlu við hann, ok hét mála öllum her hans, meðan þeir væri í ferðinni, en konungr sjálfr skyldi eignask III kostgripi, þá er hann køri af Svíþjóð. Hrólfr konungr mátti eigi fara fyrir ófriði þeim, er hann átti við Saxa, en þó sendi hann Aðilsi berserki sína XII; þar var einn Böðvar-Bjarki ok Hjalti hugprúði, Hvítserkr hvati, Vöttr, Véseti, þeir brœðr Svipdagr ok Beiguðr. Í þeiri orrostu fell Áli konungr ok mikill hluti liðs hans. Þá tók Aðils konungr af honum dauðum hjálminn Hildisvín ok hest hans Hrafn. Þá beiddusk þeir berserkir Hrólfs kraka at taka mála sinn, III pund gulls hverr þeira, ok um fram beiddust þeir at flytja Hrólfi kraka kostgripi þá, er þeir kuru til handa honum; þat var hjálmrinn Hildigöltr ok brynjan Finnsleif, er á hvárigu festi járn,

ok gullhringr sá, er kallaðr var Svíagríss, er átt höfðu langfeðgar Aðils. En konungr varnaði allra gripanna ok eigi heldr galt hann málann; fóru berserkir braut ok unðu illa sínum hlut, sögðu svá búit Hrólfi kraka; ok jafnskjótt byrjaði hann ferð sína til Uppsala, ok er hann kom skipum sínum í ána Fýri, þá reið hann til Uppsala ok með honum XII berserkir hans, allir griðalausir. Yrsa, móðir hans, fagnaði honum ok fylgði honum til herbergis ok eigi til konungs hallar; váru þá görvir eldar fyrir þeim ok gefit öl at drekka. Þá kómu menn Aðils konungs inn ok báru skíð á eldinn ok gerðu svá mikinn, at klæði brunnu af þeim Hrólfi ok mæltu: »er þat satt, at Hrólfr kraki ok berserkir hans flýja hvárki eld né járn?«. Þá hljóp Hrólfr kraki upp ok allir þeir. Þá mælti hann:

185. Aukum enn elda
at Aðils húsum,

tók skjöld sinn ok kastaði á eldinn ok hljóp yfir eldinn, meðan skjöldrinn brann, ok mælti enn:

186. Flýra sá eld,
er yfir hleypr.

Svá fór hverr at öðrum hans manna,

tóku þá ok, er eldinn höfðu aukit, ok köstuðu á eldinn. Þá kom Yrsa ok fekk Hrólfi kraka dýrshorn, fult af gulli, ok þar með hringinn Svíagrís ok bað þá braut ríða til liðsins. Þeir hljópu á hesta sína ok ríða ofan á Fýrisvöllu; þá sá þeir, at Aðils konungr reið eptir þeim með her sinn alvápnaðan ok vill drepa þá. Þá tók Hrólfr kraki hœgri hendi gullit ofan í hornit ok søri alt um götuna. En er Svíar sjá þat, hlaupa þeir ór söðlunum, ok tók hverr slíkt, er fekk, en Aðils konungr bað þá ríða ok reið sjálfr ákafliga. Slöngvir hét hestr hans, allra hesta skjótastr. Þá sá Hrólfr kraki, at Aðils konungr reið nær honum, tók þá hringinn Svíagrís ok kastaði til hans ok bað hann þiggja at gjöf. Aðils konungr reið at hringinum ok tók til með spjótsoddinum ok rendi upp á falinn. Þá veik Hrólfr kraki aptr ok sá, er hann laut niðr; þá mælti hann: »svínbeygt hefi ek nú þann, er ríkastr er með Svíum«. Svá skilðusk þeir. Af þessi sök er gull kallat sáð Kraka eða Fýrisvalla. Svá kvað Eyvindr skáldaspillir:

187. Bárum, Ullr, of alla,
ímunlauks, á hauka

fjöllum Fýrisvalla
fræ Hákunar æfi.

Svá sem Þjóðólfr kvað:

188. Örð sær Yrsu burðar
inndrótt jöfurr sinni
bjartplógaðan bauga
brattakr völu-spakra;
eyss landreki ljósu
lastvarr Kraka barri
á, hlémildar holdi,
hauks kálfur mér sjálfum.

44. Svá er sagt, at konungr sá, er Hölgi er nefndr, er Hálogaland er við kent, var faðir Þorgerðar Hölgabrúðar; þau váru bæði blótuð, ok var haugr Hölga kastaðr, önnur fló af gulli eða silfri, þat var blótféit, en önnur fló af moldu ok grjóti. Svá kvað Skúli Þorsteinsson:

189. Þá es ræfrvita Reifnis
rauð ek fyr Svölð til auðar,
herfylgins bar ek Hölga
haugþök saman baugum.

Í Bjarkamálum hinum fornum eru töld mörg gullsheiti; svá segir þar:

190. Gramr enn gjöflasti
gœddi hirð sína
Fenju forverki,

Fáfnis Miðgarði,
Glasis glóbarri,
Grana fagrbyrði,
Draupnis dýrsveita,
dúni Grafvitnis.

191. Ýtti örr hilmir,
aldir við tóku,
Sifjar svarðfestum,
svelli dalnauðar,
tregum Otrs-gjöldum,
tárum Mardallar,
eldi Órunar,
Iðja glysmálum.

192. Gladdi gunnveitir,
gengum fagrbúnir,
Þjaza þingskilum
þjóðir hermargar,
Rínar rauðmálmi,
rógi Niflunga,
vísi enn vígdjarfi.
Varði hann Baldr þeygi.

45. Gull er kallat í kenningum eldr handar eða liðs eða leggjar, því at þat er rautt; en silfr snær eða svell eða héla, því at þat er hvitt. Með sama hætti skal ok kenna gull eða silfr til sjóðs eða diguls eða lauðar, en hvárttveggja silfr ok gull má vera grjót handar eða háls-

gjörð nokkurs þess manns, er títt var at hafa men. Men ok hringar eru bæði silfr ok gull, ef eigi er annan veg greint. Sem kvað Þorleikr fagri:

193. Kastar gramr á glæstar
gegn valstöðvar þegnum,
ungr vísi gefr eisu
armleggs, digulfarmi.

Ok sem kvað Einarr skálaglamm:

194. Liðbröndum kná Lundar
landfrœkn jöfurr granda;
hykka ek ræsis rekka
Rínar grjót of þrjóta.

Svá kvað Einarr Skúlason:

195. Blóðeisu liggr bæði
bjargs tveim megin geima
sjóðs (á ek søkkva stríði)
snær ok eldr (at mæra).

Ok enn sem hann kvað:

196. Dœgr þrymr hvert, en hjarta
hlýrskildir ræðr mildu
Heita blakks, of hvítum
hafleygr digulskafli;
aldri má fyr eldi
áls hrynbrautar skála
(öll viðr fólka fellir
framræði) snæ bræða.

Hér er gull kallat eldr áls hrynbrautar,

en silfr snær skálanna. Svá kvað Þórðr Mœraskáld:

197. Sér á seima rýri,
sigðis látrs at átti,
hrauns glaðsendir handa,
Hermóðr föður góðan.

46. Maðr er kallaðr brjótr gullsins, svá sem kvað Óttarr svarti:

198. Góðmennis þarf ek gunnar
glóð-brjótanda at njóta;
hér es alnennin inni
inndrótt með gram svinnum.

Eða gullsendir, sem kvað Einarr skálaglamm:

199. Gollsendir lætr grundar,
glaðar þengill her drengja
(hans mæti kná ek hljóta)
hljót Yggs mjaðar njóta.

Gullvörpuðr, sem kvað Þorleikr:

200. Hirð viðr, grams með gerðum,
gollvörpuðr sér holla.

Gullstríðir, sem kvað Þorvaldr blönduskáld:

201. Gullstríðir verpr glóðum,
gefr auð konungr rauðan,
(óþjóðar bregðr eyðir)
armleggs (Grana farmi).

Gullskati, sem hér er:

202. Gat ek gollskata;
gör es leygs of bör
götu gunnvita
gráps tögdrápa.

Kona er kend til gulls, kölluð selja gulls, sem kvað Hallarsteinn:

203. Svalteigar mun selju
salts Viðblinda galtar
rafkastandi rastar
reyrþvengs muna lengi.

Hér er kallat hvalir Viðblinda geltir; hann var jötunn ok dró hvali í hafi út sem fiska; teigr hvala er sær, röf sæfar er gull, kona er selja gulls þess, er hon gefr, ok samheiti við selju er tré, sem fyrr er ritat, at kona er kend við als konar trjáheiti kvenkend. Hon er ok lág kölluð þess, er hon gefr; lág heitir ok tré, þat er fellr í skógi. Svá kvað Gunnlaugr ormstunga:

204. Alin vas rýgr at rógi,
runnr olli því gunnar,
(lág vas ek auðs at eiga
óðgjarn) fira börnum.

Kona er kölluð mörk; svá kvað Hallarsteinn:

205. Ek hef óðar lokri
ölstafna Bil skafna,

væn mörk skála, verki
vandr stef-knarrar branda.

Tróða, enn sem kvað Steinn:

206. Þú munt, fúrs, sem fleiri,
flóðs hirðisif, tróður,
grönn, við gæfu þinni
grjóts Hjaðninga brjótask.

Skorða, svá kvað Ormr Steinþórsson:

207. Skorða vas í föt fœrð
fjarðbeins afar hrein;
nýri slöng naddfreyr
nisting of mjaðar Hrist.

Stoð, sem Steinarr kvað:

208. Mens hafa mildrar Synjar
mjúkstalls logit allir
(sjá höfumk veltistoð stiltan
straumtungls) at mér draumar.

Björk, enn sem Ormr kvað:

209. Því at hols hrynbáls
hramma, þats ek berk fram,
Billings á burar full
bjarkar hef ek lagit mark.

Eik, svá sem hér er:

210. Aura stendr fyr órum
eik fagrbúin leiki.

Lind, svá sem hér er:

211. Ógnrakkr, skalat okkur,
álmr dynskúrar málma,

(svá bauð lind) í landi
(líns) hugrekki dvína.

Maðr er kendr til víða, sem fyrr er ritat, kallaðr reynir vápna eða víga, ferða ok athafnar, skipa ok als þess, er hann ræðr ok reynir. Svá kvað Úlfr Uggason:

212. En stirðþinull starði
storðar leggs fyr borði
fróns á fólka reyni
fránleitr ok blés eitri.

Viðr ok meiðr, sem kvað Kormákr:

213. Meiðr es mörgum œðri
morðteins í dyn fleina;
hjörr fær hildibörrum
hjarls Sigurði jarli.

Lundr, svá kvað Hallfrøðr vandræðaskáld:

214. Askþollum stendr Ullar
austr at miklu trausti
rœkilundr enn ríki
randfárs brumaðr hári.

Hér er ok þollr nefndr.—Búss; svá kvað Arnórr:

215. Røkr öndurt bað randir
reggbúss saman leggja
(rógskýja helt) Rygja
(regni haustnótt gegnum).

Askr, sem Refr kvað:

216. Gekk í golli stokna
gjöfrífr (Háars drífu
askr viðr œrinn þroska)
asfreyr sæing meyjar.

Hlynr, sem hér er:

217. Heill kom þú, handar svella
hlynr kvaddi svá brynju.

Börr, sem Refr kvað:

218. Als böðgœðis bjóða
(börr ræðr til þess hjörva)
ógnstöðvar hef ek ægi
einráðit Þorsteini.

Stafr, sem Óttarr kvað:

219. Heltu, þar es hrafn né svalta
(hvatráðr estu) láði,
ógnarstafr, fyr jöfrum,
ýgr, tveimr við kyn beima.

Þorn, sem Arnórr kvað:

220. Hlóð, en hála téðu
hirðmenn ara grenni,
auðar þorn fyr örnu
ungr valköstu þunga.

47. Hvernig skal kenna orrostu? Svá at kalla veðr vápna eða hlífa eða Óðins eða valkyrju eða herkonunga eða gný eða glym. Svá kvað Hornklofi:

221. Háði gramr, þar es gnúðu,
geira hregg við seggi,

(rauð fnýstu ben blóði)
bengögl at dyn Sköglar.

Svá kvað Eyvindr:

222. Ok sá halr
at Háars veðri
hösvan serk
hrísgrímnis bar.

Svá kvað Bersi:

223. Þótta ek, þá es œri,
ár (sagt es þat) várum,
hœfr at Hlakkar drífu
hyrrunnum vel Gunnar.

Svá kvað Einarr:

224. Glymvindi lætr Göndlar
(gnestr hjörr) taka mestum
Hildar segl, þar es hagli,
hraustr þengill, drífr strengjar.

Sem kvað Einarr skálaglamm:

225. Né sigbjarka serkir
sómmiðjungum rómu
Hárs við Högna skúrir
hléðut fast of séðir.

Svá sem hér:

226. Odda gnýs við œsi
oddnets þinul setja.

Ok enn þetta:

227. Hnigu fjandr at glym Göndlar
grams und arnar hramma.

48. Vápn ok herklæði skal kenna til orrostu ok til Óðins ok valmeyja ok herkonunga, kalla hjálm hött eða fald, en brynju serk eða skyrtu, en skjöld tjald, ok skjaldborgin er kölluð höll ok ræfr, veggr ok gólf. Skildir eru kallaðir ok kendir við herskip sól eða tungl eða lauf eða blik eða garðr skipsins; skjöldr er ok kallaðr skip Ullar eða kent til fóta Hrungnis, er hann stóð á skildi. Á fornum skjöldum var títt at skrifa rönd þá, er baugr var kallaðr, ok er við þann baug skildir kendir. Höggvápn, öxar eða sverð, er kallat eldar blóðs eða benja; sverð heita Óðins eldar, en öxar kalla menn tröllkvinna heitum, ok kenna við blóð eða benjar eða skóg eða við. Lagvápn eru vel kend til orma eða fiska. Skotvápn eru mjök kend til hagls eða drífu eða rotu. Öllum þessum kenningum er marga lund breytt, því at þat er flest ort í lofkvæðum, er þessar kenningar þarf við. Svá kvað Víga-Glúmr:

228. Lattisk herr með höttu
Hangatýs at ganga
(þóttit þeim at hætta
þekkiligt) fyr brekku.

Svá kvað Einarr skálaglamm:

229. Hjálmfaldinn bauð hildi
hjaldrörr ok Sigvaldi,
hinn es fór í gný Gunnar,
gunndjarfr Búi, sunnan.

Róða serkr, sem Tindr kvað:

230. Þá es hringfáum Hanga
hrynserk Viðurr brynju
(hruðusk riðmarar Róða
rastar) varð at kasta.

Hamðis skyrta, sem Hallfrøðr kvað:

231. Ólítinn brestr úti
unndýrs frömum runnum
hart á Hamðis skyrtum
hryngráp Egils vápna.

Sörla-föt, enn sem hann kvað:

232. Þaðan verða föt fyrða
(fregn ek görla þat) Sörla
rjóðask björt í blóði
benfúr meil-skúrum.

Hlakkar tjöld, sem Grettir kvað:

233. Heldu Hlakkar tjalda
hefjendr saman nefjum
Hildar veggs ok hjoggusk
hreggnirðir til skeggjum.

Róða ræfr, sem Einarr kvað:

234. Eigi þverr fyr augna
Óðs beðvinu Róða

ræfrs, eignisk sá, regni
ramsvell, konungr elli.

Hildar veggr, sem kvað Grettir ok áðr er ritat. Skipsól, sem Einarr kvað:

235. Leyg rýðr ætt á ægi
Óláfs skipa sólar.

Hlýr-tungl, sem Refr kvað:

236. Dagr vas fríðr, sá es fögru
fleygjendr alinleygjar
í hangferil hringa
hlýrtungli mér þrungu.

Garðr skips, sem hér er:

237. Svá skaut gegn í gögnum
garð steinfarinn barða,
sá vas, gnýstœrir geira,
gunnar æfr, sem næfrar.

Askr Ullar, sem Þjóðólfr kvað:

238. Ganga él of yngva
Ullar skips með fullu,
þar es samnagla siglur
slíðrdúkaðar ríða.

Iljablað Hrungnis, sem Bragi kvað:

239. Vilið, Hrafnketill, heyra,
hvé hreingróit steini
Þrúðar skal ek ok þengil
þjófs iljablað leyfa?

Bragi skáld kvað þetta um bauginn á skildinum:

240. Nema svá at góð ens gjalla
gjöld baugnafaðs vildi
meyjar hjóls enn mæri
mögr Sigurðar Högna.

Hann kallaði skjöldinn Hildar hjól, en bauginn nöf hjólsins. Baugjörð, sem Hallvarðr kvað:

241. Rauðljósa sér ræsir,
(rít brestr sundr en hvíta)
baugjörð brodda ferðar
(bjúgrend) í tvau fljúga.

Svá er enn kveðit:

242. Baugr es á beru sœmstr,
en á boga örvar.

Sverð er Óðins eldr, sem Kormákr kvað:

243. Svall, þá es gekk með gjallan
Gauts eld, hinn es styr beldi,
glaðfœðandi Gríðar,
gunnr. Komsk Urðr ór brunni.

Hjálms-eldr, sem kvað Úlfr Uggason:

244. Fullöflug lét fjalla
fram hafsleipni þramma
Hildr, en Hropts of gildar
hjálmelda mar feldu.

Brynju-eldr, sem kvað Glúmr Geirason:

245. Heinþyntan lét hvína
hryneld at þat brynju

foldar vörðr, sá es fyrðum
fjörn-harðan sik varði.

Randar íss ok grand hlífar, sem Einarr kvað:

246. Ráðvöndum þá ek rauðra
randa ís at vísa
(grand berum hjálms í hendi)
hvarmþey drifinn Freyju.

Öx heitir tröllkona hlífa, sem Einarr kvað:

247. Sjá megu rétt, hvé, Ræfils
ríðendr, við brá Gríðar
fjörnis fagrt of skornir,
foldviggs, drekar liggja.

Spjót er ormr kallat, sem Refr kvað:

248. Kná myrkdreki marka
minn, þar es ýtar finnask,
æfr á aldar lófum
eikinn borðs at leika.

Örvar eru kallaðar hagl boga eða strengjar eða hlífa eða orrostu, sem Einarr kvað skálaglamm:

249. Brakrögnir skók bogna,
barg óþyrmir varga
hagl ór Hlakkar seglum,
hjörs rakkliga fjörvi.

Ok Hallfrøðr:

250. Ok geirrotu götvar

gagls við strengjar hagli
hungreyðöndum hanga
hléðut járni séðar.

Ok Eyvindr skáldaspillir:

251. Lítt kváðu þik láta,
landvörðr, es brast, Hörða,
brynju hagl í benjum,
(bugusk álmar) geð fálma.

49. Orrosta er kölluð Hjaðninga veðr eða él ok vápn Hjaðninga eldr eða vendir, en saga er til þess. Konungr sá, er Högni er nefndr, átti dóttur, er Hildr hét; hana tók at herfangi konungr sá, er Heðinn hét Hjarrandason; þá var Högni konungr farinn í konunga-stefnu; en er hann spurði, at herjat var í ríki hans ok dóttir hans var í braut tekin, þá fór hann með sínu liði at leita Heðins ok spurði til hans, at hann fór norðr með landi. Þá er Högni konungr kom í Nóreg, spurði hann, at Heðinn hafði siglt vestr of haf. Þá siglir Högni eptir honum alt til Orkneyja ok er hann kom þar, sem heitir Háey, þá var þar fyrir Heðinn með lið sitt. Þá fór Hildr á fund föður síns ok bauð honum men at sætt af hendi Heðins, en í öðru orði sagði hon, at Heðinn væri búinn at berjask ok ætti Högni af honum

engrar vægðar ván. Högni svarar stirt dóttur sinni; en er hon hitti Heðin, sagði hon honum, at Högni vildi enga sætt, ok bað hann búask til orrostu, ok svá gera þeir hvárirtveggju, ganga upp á eyna ok fylkja liðinu. Þá kallar Heðinn á Högna mág sinn ok bauð honum sætt ok mikit gull at bótum. Þá svarar Högni: »of síð bauttu þetta, ef þú vill sættask, því at nú hefi ek dregit Dáinsleif, er dvergarnir gerðu, er mannsbani skal verða, hvert sinn er bert er, ok aldri bilar í höggvi, ok ekki sár grœr, ef þar skeinisk af«. Þá segir Heðinn: »sverði hœlir þú þar, en eigi sigri; þat kallak gott hvert, er dróttinholt er«. Þá hófu þeir orrostu þá, er Hjaðninga-víg er kallat, ok börðusk þann dag allan; ok at kveldi fóru konungar til skipa. En Hildr gekk of nóttina til valsins ok vakði upp með fjölkyngi alla þá, er dauðir váru. Ok annan dag gengu konungarnir á vígvöllinn ok börðusk ok svá allir þeir, er fellu hinn fyrra daginn. Fór svá sú orrosta hvern dag eptir annan, at allir, þeir er fellu, ok öll vápn, þau er lágu á vígvelli, ok svá hlífar, urðu at grjóti; en er dagaði, stóðu upp allir dauðir menn ok

börðusk, ok öll vápn váru þá nýt. Svá er sagt í kvæðum, at Hjaðningar skulu svá bíða Ragnarøkrs. Eptir þessi sögu orti Bragi skáld í Ragnars-drápu loðbrókar:

252. Ok ofþerris æða
óskrán at þat sínum
til fárhuga fœra
feðr veðr boga hugði,
þá es hristisif hringa
háls en böls of fylda
bar til byrjar drösla
baug ørlygis draugi.

253. Bauða sú til bleyði
bœ̊tiþrúðr at móti
málma mætum hilmi
men dreyrugra benja;
svá lét ey, þótt etti,
sem orrostu letti,
jöfrum úlfs at sinna
með algífris lifru.

254. Letrat lýða stillir
landa vanr á sandi
(þá svall heipt í Högna)
höð glamma mun stöðva,
es þrymregin þremja
þróttig Heðin sóttu,

heldr en Hildar svíra
hringa þeir of fingi.
255. Ok fyr hönd í hólmi
hveðru brynju Viðris
fengeyðandi fljóða
fordæða nam ráða;
allr gekk herr und hurðir
Hjarranda fram kyrrar
reiðr af Reifnis skeiði
raðarálfs mari bráðum.
256. Þá má sókn á Svölnis
salpenningi kenna,
Ræs gáfumk reiðar mána
Ragnarr ok fjöld sagna.

Orrosta er veðr Óðins, sem fyrr er ritat; svá kvað Víga-Glúmr:

257. Rudda ek sem jarlar
(orð lék á því) forðum
(með veðrstöfum Viðris
vandar) mér til landa.

Viðris veðr er hér kallat orrosta, en vöndr vígs sverðit, en menn stafir sverðsins; hér er bæði orrosta ok vápn haft til kenningar mannsins; þat er rekit kallat, er svá er ort. Skjöldr er land vápnanna, en vápn er hagl eða regn þess lands, ef nýgörvingum er ort.

50. Hvernig skal kenna skip? Svá

at kalla hest eða dýr eða skíð sækonungs eða sævar eða skipreiða eða veðrs. Bárufákr, sem Hornklofi kvað:

258. Hrjóðr lét hæstrar tíðar
harðráðr skipa börðum
báru fáks ens bleika
barnungr á lög þrungit.

Geitis marr, sem kvað Erringar-Steinn:

259. En þótt ófrið sunnan
öll þjóð segi skaldi,
hlöðum Geitis mar grjóti
(glaðir nennum vér) þenna.

Sveiða hreinar:

260. Súðlöngum komt Sveiða
(sunds liðu dýr frá grundu)
sigrakkr, Sölsa bekkjar,
Sveins mögr, á tröð hreinum.

Svá kvað Hallvarðr; hér er ok kölluð sunds-dýr ok særinn Sölsa-bekkr. Svá kvað Þórðr Sjáreksson:

261. Sveggja lét fyr Siggju
sólborðs goti norðan;
gustr skaut Gylfa rastar
glaumi suðr fyr Aumar;
en slóðgoti síðan
sæðings fyr skut bæði,
hestr óð lauks fyr Lista,
lagði Körmt ok Agðir.

Hér er skip kallat sólborðs-hestr ok sær Gylfa land, sæðingsslóð særinn ok hestr skipit, ok enn laukshestr; laukr heitir siglutré. Ok enn, sem Markús kvað:

262. Fjarðlinna óð fannir
fast vetrliði rastar;
hljóp of húna gnípur
hvals rann-íugtanni;
björn gekk framm á fornar
flóðs hafskíða slóðir;
skúrörðigr braut skorðu
skers glymfjötur bersi.

Hér er skip kallat björn rasta; björn heitir vetrliði ok íugtanni ok bersi, ok björn skorðu er hér kallat. Skip er ok kallat hreinn; svá kvað Hallvarðr, sem áðr er ritat; ok hjörtr, sem kvað Haraldr konungr Sigurðarson:

263. Sneið fyr Sikiley víða
súð, várum þá prúðir;
brýnt skreið vel til vánar
vengis hjörtr und drengjum.

Ok elgr, sem Einarr kvað:

264. Baugs, getr með þér þeygi,
þýðr, drengr vesa lengi
(elg búum flóðs) nema fylgi,
friðstøkkvir, því nøkkut.

Ok otr, sem Máni kvað:

265. Hvat munt hafs á otri,
hengiligr, með drengjum,
karl, því at kraptr þinn förlask,
kinngrár, mega vinna?

Vargr, sem kvað Refr:

266. En hoddvönuðr hlýddi,
hlunnvitnis em ek runni
hollr til hermðar-spjalla
heinvandils, Þorsteini.

Ok oxi. Skip er ok kallat skíð eða vagn eða reið. Svá kvað Eyjólfr dáðaskáld:

267. Meita fór at móti
mjök síð of dag skíði
ungr með jöfnu gengi
· útvers frömum hersi.

Svá kvað Styrkárr Oddason:

268. Ok ept ítrum støkkvi
ók Högna lið vögnum
hlunns á Heita fannir
hyrjar flóðs af móði.

Ok sem Þorbjörn kvað:

269. Hafreiðar vas hlœðir
hlunns í skírnar brunni,
Hvíta-Krists sá es hæsta
hoddsviptir fekk giptu.

51. Hvernig skal Krist kenna? Svá at kalla hann skapara himins ok jarðar engla ok sólar, stýranda heims ok him-

inríkis ok engla, konung himna ok sólar ok engla ok Jórsala ok Jórdánar ok Gríklands, ráðandi postola ok heilagra manna. Forn skáld hafa kent hann við Urðarbrunn ok Róm, sem kvað Eilífr Guðrúnarson:

270. Setbergs, kveða sitja
sunnr at Urðarbrunni,
svá hefr ramr konungr remðan
Róms banda sik löndum.

Svá kvað Skapti Þóroddsson:

271. Máttr es munka dróttins
mestr, aflar goð flestu;
Kristr skóp ríkr ok reisti
Rúms höll veröld alla.

Himna-konungr, sem Markús kvað:

272. Gramr skóp grund ok himna
glyggranns, sem her dyggvan,
einn stillir má öllu
aldar Kristr of valda.

Svá kvað Eilífr kúlnasveinn:

273. Hróts lýtr helgum krúzi
heims ferð ok lið beima;
sönn es en öll dýrð önnur
einn sólkonungr hreinni.

Máríu-sonr, enn sem Eilífr kvað:

274. Hirð lýtr himna, dýrðar,
hrein Máríu sveini,

mátt vinnr mildingr dróttar
(maðr es hann ok goð) sannan.

Engla konungr, enn sem Eilífr kvað:

275. Máttr es, en menn of hyggi,
mætr goðs vinar betri;
þó es engla gramr öllu
örr helgari ok dýrri.

Jórdánar konungr, sem kvað Sigvatr:

276. Endr réð engla senda
Jórdánar gramr fjóra,
fors þó heims á hersi
heilagt skopt, ór lopti.

Grikkja konungr, sem Arnórr kvað:

277. Bœnir hef ek fyr beini
bragna falls við snjallan
Grikkja vörð ok Garða;
gjöf launak svá jöfri.

Svá kvað Eilífr kúlnasveinn:

278. Himins dýrð lofar hölða
(hann er alls konungr) stilli.

Hér kallaði hann fyrst Krist konung manna, ok annat sinn als konung. Enn kvað Einarr Skúlason:

279. Lét, sá es landfólks gætir,
líknbjartr himinríki
umbgeypnandi opna
alls heims fyr gram snjöllum.

52. Þar koma saman kenningar, ok

verðr sá at skilja af stöð, er ræðr skáldskapinn, um hvárn kveðit er konunginn, því at rétt er at kalla Miklagarðskeisara Grikkjakonung, ok svá þann konung, er ræðr Jórsalalandi, at kalla Jórsalakonung; svá ok at kalla Rómskonung Rómaborgarkeisara, eða Englakonung, þann er Englandi ræðr. En sú kenning, er áðr var rituð, at kalla Krist konung manna, þá kenning má eiga hverr konungr. Konunga alla er rétt at kenna svá, at kalla þá landráðendr eða landsvörðu eða lands-sœki eða hirðstjóra eða vörð landfólks. Svá kvað Eyvindr skáldaspillir:

280. Farmatýs
fjörvi næmðu
jarðráðendr
á Öglói.

Ok sem Glúmr kvað Geirason:

281. Hilmir rauð und hjálmi
heina laut á Gautum;
þar varð í gný geira
grundar vörðr of fundinn.

Sem Þjóðólfr kvað:

282. Hár skyli hirðar stjóri
hugreifr sonum leifa
arf ok óðaltorfu,
ósk mín es þat, sína.

Sem Einarr kvað:

283. Snáks berr fald of frœknu
foldvörðr (konungs Hörða
frama telr greppr fyr gumnum)
geðsnjallr skarar fjalli.

Rétt er ok um þann konung, er undir honum eru skattkonungar, at kalla hann konung konunga. Keisari er œztr konunga, en þar næst er konungr sá, er ræðr fyrir þjóðlandi, jafn í kenningum öllum hverr við annan í skáldskap. Þar næst eru þeir menn, er jarlar heita eða skattkonungar, ok eru þeir jafnir í kenningum við konung, nema eigi má þá kalla þjóðkonunga, er skattkonungar eru. Ok svá kvað Arnórr jarlaskáld of Þorfinn jarl:

284. Nemi drótt, hvé sæ sótti
snarlyndr konungr jarla;
eigi þraut við ægi
ofvægjan gram bægja.

Þar næst eru í kenningum í skáldskap þeir menn, er hersar heita; kenna má þá sem konung eða jarl, svá at kalla þá gullbrjóta ok auðmildinga ok merkismenn ok fólksstjóra, eða kalla hann oddvita

liðsins eða orrostu fyrir því at þjóðkonungr hverr, sá er ræðr mörgum löndum, þá setr hann til landstjórnar með sér skattkonunga ok jarla at dœma landslög ok verja land fyrir ófriði í þeim löndum, er konungi liggja fjarri, ok skulu þeir dómar ok refsingar vera þar jafnréttir sem sjálfs konungs. En í einu landi eru mörg heruð, ok er þat háttr konunga at setja þar réttara yfir svá mörg heruð, sem hann gefr til valds, ok heita þeir hersar eða lendir menn í danskri tungu, en greifar í Saxlandi, en barúnar í Englandi; þeir skulu ok vera réttir dómarar ok réttir landvarnarmenn yfir því ríki, er þeim er fengit til stjórnar. Ef eigi er konungr nær, þá skal fyrir þeim merki bera í orrostum, ok eru þeir þá jafnréttir herstjórar sem konungar eða jarlar. Þar næst eru þeir menn, er hölðar heita; þat eru búendr þeir, er gildir eru at ættum ok réttum fullum; þá má svá kenna, at kalla þá veitanda fjár ok gætanda ok sætti manna; þessar kenningar megu ok eiga höfðingjar. Konungar ok jarlar hafa til fylgðar með sér þá menn, er hirðmenn heita ok húskarlar, en lendir menn hafa ok sér handgengna menn, þá

er í Danmörku ok Svíþjóð eru hirðmenn kallaðir, en í Nóregi húskarlar, ok sverja þeir þó eiða svá sem hirðmenn konungum. Húskarlar konunga váru mjök hirðmenn kallaðir í forneskju; svá kvað Þorvaldr blönduskáld:

285. Konungr heill ok svá snjallir
sókn-örr (við lof görvan
óð hafa menn í munni
mínn) húskarlar þinir.

Þetta orti Haraldr konungr Sigurðarson:

286. Fullafli bíðr fyllar
(finn ek opt at drífr minna)
hilmis stóls (á hæla
húskarla lið jarli).

Hirðmenn ok húskarla höfðingja má svá kenna, at kalla þá inndrótt eða verðung eða heiðmenn; svá kvað Sigvatr:

287. Þat frá ek víg á vatni
verðung jöfurs gerðu,
nadda él en, nýla,
næst tel ek engi en smæstu.

Ok enn þetta:

288. Þági vas, sem, þessum
þengils á jó strengjar,
mjöð, fyr málma kveðju,
mær heiðþegum bæri.

Heiðfé heitir máli ok gjöf, er höfðingjar gefa; svá kvað Óttarr svarti:

289. Góðmennis þarf ek gunnar
glóðbrjótanda at njóta;
hér es alnennin inni
inndrótt með gram svinnum.

Jarlar ok hersar ok hirðmenn eru svá kendir, kallaðir konungs rúnar eða málar eða sessar; svá kvað Hallfreðr:

290. Grams rúni lætr glymja
gunnríkr, hinn es hvöt líkar,
Högna hamri slegnar
heiptbráðr of sik váðir.

Sem Snæbjörn kvað:

291. Stjórviðjar lætr styðja
stáls buðlunga máli
hlemmisverð við harðri
húflangan skæ dúfu.

Svá kvað Arnórr:

292. Bera sýn of mik mínir
morðkends taka enda
þess of þengils sessa
þung mein synir ungir.

Konungs spjalli, sem Hallfreðr kvað:

293. Ráð lukusk, at sá, síðan,
snjallráðr konungs spjalli
átti eingadóttur
Ónars viði gróna.

Svá skal menn kenna við ættir, sem Kormákr kvað:

294. Heyri sonr á, Sýrar,
sannreynis, fentanna
örr greppa lætk uppi
jastrín, Haralds, mína.

Hann kallaði jarlinn sannreyni konungsins, en Hákon jarl son Sigurðar jarls. En Þjóðólfr kvað svá um Harald:

295. Vex Óláfs feðr
járnsaxa veðr,
harðræði hvert,
svá at hróðrs es vert.

Ok enn svá:

296. Jarizleifr of sá,
hvert jöfri brá;
hófsk hlýri frams
ens helga grams.

Ok enn kvað hann:

297. Andaðr es sá,
es of alla brá,
haukstalla konr,
Haralds bróðursonr.

Enn kvað svá Arnórr í Rögnvaldsdrápu:

298. Réð Heita konr hleyti
herþarfr við mik gerva;
styrk lét oss af orkat
jarls mægð af því frægðar.

Ok enn kvað hann of Þorfinn jarl:

299. Bitu sverð, en þar þurðu,
þunngör fyr Mön sunnan
Rögnvalds kind, und randir
ramlig fólk, ens gamla.

Ok enn kvað hann:

300. Ættbœti firr ítran
allríks, en ek bið líkna
trúra tyggja dýrum,
Torf-Einars goð meinum.

Ok enn kvað Einarr skálaglamm:

301. Né ættstuðill ættar
ógnherði mun verða,
(skyldr em ek hróðri at halda)
Hilditanns in mildri.

---

53. Hvernig er ókend setning skáldskapar? Svá at nefna hvern hlut sem heitir. Hver eru ókend nöfn skáldskaparins? Hann heitir bragr ok hróðr, óðr, mærð, lof. Þetta kvað Bragi hinn gamli, þá er hann ók um skóg nokkurn síð um kveld, þá stefjaði tröllkona á hann, ok spurði, hverr þar fór:

302. [Tröll kalla mik
tungl sjöt-rungnis,
auðsug jötuns,

élsólar böl,
vílsinn völu,
vörð nafjarðar,
hvélsvelg himins;
hvat er tröll, nema þat?]

Hann svaraði svá:

303. Skáld kalla mik
skapsmið Viðurs,
Gauts gjafrötuð,
grepp óhneppan,
Yggs ölbera,
óðs skapmóða,
hagsmið bragar;
hvat es skáld, nema þat?

Ok sem Kormákr kvað:

304. Hróðr geri ek of mög mæran
meir Sigrøðar fleira;
haptsœnis geld ek hánum
heið. Sitr Þórr í reiðu.

Ok sem kvað Þórðr Kolbeinsson:

305. Mjök lét margar snekkjur
(mærðar örr) sem knörru
(óðr vex skálds) ok skeiðar
skjaldhlynr á brim dynja.

Mærð, sem Úlfr Uggason kvað:

306. Þar kemr á, en æri
endr bar ek mærð af hendi

(ofra ek svá) til sævar,
sverðregns (lofi þegna).

Hér er ok lof kallat skáldskapr.

54. Hvernig eru nöfn goðanna? Þau heita bönd, sem kvað Eyjólfr dáðaskáld:

307. Dregr land at mun banda
Eiríkr und sik geira
veðrmildr ok semr hildi.

Ok höpt, sem kvað Þjóðólfr hinn hvinverski:

308. Tormiðlaðr vas tivum
tálhreinn meðal beina;
hvat kvað hapta snytrir
hjálmfaldinn því valda.

Rögn, sem Einarr kvað skálaglamm:

309. Rammaukin kveð ek ríki
rögn Hákunar magna.

Jólnar, sem Eyvindr kvað:

310. Jólna sumbl
enn vér gátum,
stillis lof,
sem steina brú.

Díar, sem Kormákr kvað:

311. Eykr með ennidúki
jarðhljótr día fjarðar
breyti, hún sá er, beinan,
bindr. Seið Yggr til Rindar.

55. Þessi nöfn himins eru rituð, en

eigi höfum vér fundit í kvæðum öll þessi heiti; en þessi skáldskapar-heiti sem önnur þykki mér óskylt at hafa í skáldskap, nema áðr finni hann í verka höfuðskálda þvílík heiti; himinn: hlýrnir, heiðþornir, hreggmímir, andlangr, ljósfari, drífandi, skatyrnir, víðfeðmir, vetmímir, leiptr, hrjóðr, víðbláinn. Sól: sunna, röðull, eyglóa, alskír, sýni, fagrahvél, líknskin, Dvalins-leika, álfröðull, ifröðull, mylin. Tungl: máni, ný, nið, ártali, mulinn, fengari, glámr, skyndir, skjálgr, skrámr.

56. Hver eru jarðarheiti? Hon heitir jörð, sem Þjóðólfr kvað:

312. Órr lætr odda skúrar
opt herðir gör verða
hrings, áðr hann of þryngvi,
hörð él, und sik jörðu.

Fold, sem Óttarr kvað:

313. Fold verr fólkbaldr,
(fár má konungr svá)
örnu reifir Óleifr,
es framr Svía gramr.

Grund, sem Hallvarðr kvað:

314. Grund liggr und bör bundin
breið hólmfjöturs leiðar
(heinlands hoddum grandar
Höðr) eitrsvölum naðri.

Hauðr, sem Einarr kvað:

315. Verja hauðr með hjörvi
hart döglinga bjartra,
hjálmr springr opt fyr ólmri
egghríð, framir seggir.

Land, sem Þórðr Kolbeinsson kvað:

316. En ept víg frá Veigu
(vant es orð at styr) norðan
land eða lengra stundu
lagðisk suðr til Agða.

Láð, sem Óttarr kvað:

317. Heltu, þar es hrafn né svalta,
(hvatráðr estu) láði
ógnar stafr, fyr jöfrum,
ýgr, tveimr, við kyn beima.

Hlöðyn, sem kvað Völusteinn:

318. Man ek þat, es jörð við orða
endr myrk Danar sendi
grœnnar gröfnum munni
gein Hlöðynjar beina.

Frón, sem Úlfr kvað Uggason:

319. En stirðþinull starði
storðar leggs fyr borði
fróns á fólka reyni
fránleitr ok blés eitri.

Fjörgyn, sem hér er kveðit:

320. Örgildi vas ek (Eldis)
áls Fjörgynjar (mála)

dyggr (sé heiðr ok hreggi)
hrynbeðs (áar steðja).

57. Vargr heitir dýr; þat er rétt at kenna við blóð eða hræ, svá, at kalla verð hans eða drykk; eigi er rétt at kenna svá við fleiri dýr. Vargr heitir ok úlfr, sem Þjóðólfr kvað:

321. Gera vas gisting byrjuð
gnóg, en úlf ór skógi
sonr á sár at spenja
Sigorðar kom norðan.

Hér er hann ok geri kallaðr. Freki, sem Egill kvað:

322. Þá es oddbreki,
sleit und freki,
gnúði hrafni
á höfuðstafni.

Vitnir, sem Einarr kvað:

323. Elfr varð unda gjálfri
eitrköld roðin heitu;
vitnis fell með vatni
varmt öldr í men Karmtar.

Ylgr, sem Arnórr kvað:

324. Svalg áttbogi ylgjar
ógóðr, en varð blóði
grœðir grœnn at rauðum,
grandauknum ná, blandinn.

Vargr, sem Illugi kvað:

325. Vargs vas munr þat, es margan
(menskerðir stakk sverði
myrkaurriða markar)
minn dróttinn rak flótta.

Svá kvað Hallr:

326. Heiðingja sleit hungri,
hárr gylðir naut sára,
granar rauð gramr á fenri,
gekk úlfr í ben drekka.

Ok enn, sem Þórðr kvað:

327. Óð, en œrnu náði
ims sveit freka hveiti,
(gera ölðra naut gylðir)
Gjálpar stóð í blóði.

Björn heitir fetvíðnir, húnn, vetrliði, bersi, fress, íugtanni, ifjungr, glúmr, jölfuðr, vilskarpr, bera, jórekr, riti, frekr, blómr, ysjungr. Hjörtr heitir móðröðnir, dalarr, dalr, dáinn, dvalinn, duneyrr, duraþrór. Þessi eru hesta heiti talið í Þorgrímsþulu:

328. Hrafn ok Sleipnir,
hestar ágætir,
Valr ok Léttfeti,
vas þar Tjaldari,
Gulltoppr ok Goti,
getit heyrðak Sóta,
Mór ok Lungr með Mari.

329. Vigg ok Stúfr
vas með Skævaði,
Þegn knátti Blakkr bera;
Silfrtoppr ok Sinir,
svá heyrðak Fáks of getit,
Gullfaxi ok Jór með goðum.
330. Blóðughófi hét hestr,
es bera kváðu
öflgan Atriða;
Gísl ok Falhófnir,
Glær ok Skeiðbrimir,
þar vas ok Gyllis of getit.

Þessir eru enn talðir í Kálfsvísu:

331. Dagr reið Drösli,
en Dvalinn Móðni,
Hjálmþér Háfeta,
en Haki Fáki,
reið bani Belja
Blóðughófa,
en Skævaði
skati Haddingja.
332. Vésteinn Vali,
en Vifill Stúfi,
Meinþjófr Mói,
en Morginn Vakri,
Áli Hrafni,
es til íss riðu,
en annarr austr

und Aðilsi
grár hvarfaði,
geiri undaðr.

333. Björn reið Blakki,
en Bjárr Kerti,
Atli Glaumi,
en Aðils Slöngvi,
Högni Hölkvi,
en Haraldr Fölkvi,
Gunnarr Gota,
en Grana Sigurðr.

Árvakr ok Alsviðr draga sólina, sem fyrr er ritat; Hrímfaxi eða Fjörsvartnir draga nóttina; Skinfaxi eða Glaðr fylgja deginum. Þessi øxna-heiti eru í Þorgríms-þulu:

334. Gamalla øxna nöfn
hef ek görla fregit
þeira Rauðs ok Hœfis,
Rekinn ok Hýrr,
Himinhrjóðr ok Apli,
Arfr ok Arfuni.

Þessi eru orma-heiti: dreki, Fáfnir, jörmungandr, naðr, Níðhöggr, linnr, naðra, Góinn, Móinn, Grafvitnir, Grábakr, Ófnir, Sváfnir, grímr. Naut: kýr, kálfr, yxni, kvíga, vetrungr, griðungr, boli. Sauðr: hrútr, bekri, ær, lamb, veðr. Svín: sýr, gylta, runi, göltr, griss.

58. Hver eru heiti lopts ok veðranna? Lopt heitir ginnunga-gap ok meðalheimr, foglheimr, veðrheimr. Veðr heitir hregg, byrr, glygg, hret, gjósta, vindr. Svá segir í Alsvinns-málum:

335. Vindr heitir með mönnum,
en vönsuðr með goðum,
kalla gneggjuð ginnregin;
œpi jötnar,
en álfar gnýfara,
heitir í helju hlömmuðr.

Veðr heitir ok gustr.

59. Tveir eru fuglar þeir, er eigi þarf at kenna annan veg en kalla blóð eða hræ drykk þeira eða verð; þat er hrafn ok örn. Alla aðra fugla karlkenda má kenna við blóð eða hræ, ok er þat þá nafn örn eða hrafn, sem Þjóðólfr kvað:

336. Blóðorra lætr barri
bragningr ara fagna;
Gauts berr sigð á sveita
svans örð konungr Hörða;
geirs oddum lætr greddir
grunn hvert stika sunnar
hirð, þat es hann skal varða,
hrægamms ara sævar.

Þessi eru nöfn hrafns: krákr, Huginn,

Muninn, borginmóði, árflognir, ártali, holdboði. Svá kvað Einarr skálaglamm:

337. Fjallvönðum gaf fylli,
fullr varð (en spjör gullu)
herstefnandi hröfnum,
hrafn á ylgjar tafni.

Svá kvað Einarr Skúlason:

338. Dólgskára kná dýrum
dýrr magnandi stýra
(Hugins fermu bregðr harmi
harmr) barðsólar garmi.

Ok enn sem hann kvað:

339. En við hjaldr, þar es hölðar,
hugþrútit svellr, lúta,
(Muninn drekkr blóð ór benjum
blásvartr) konungs hjarta.

Sem kvað Vigaglúmr:

340. Þá es dynfúsir dísar
dreyra mens á eyri
(bráð fekk borginmóði
blóðs) skjaldaðir stóðum.

Sem Skúli kvað Þorsteinsson:

341. Myndit efst, þar es undir
árflogni gaf ek sárar,
Hlökk í hundraðs flokki
hvitinga mik líta.

Örn heitir svá: ari, gemlir, hreggskornir, ęgðir, ginnarr, undskornir, gallópnir.

Sem Einarr kvað:

342. Sámleitum rauð sveita
(sleit örn gera beitu),
feksk arnar matr járnum,
Járnsöxu grön faxa.

Sem Óttarr kvað:

343. Örn drekkr, undarn
ylgr fær, af hræum sylg,
(opt rýðr úlfr kjöpt)
ari getr verð þar.

Sem Þjóðólfr kvað:

344. Segjöndum fló sagna
snótar úlfr at móti
í gemlis ham gömlum
glamma ó fyr skömmu.

Ok sem hér er:

345. Hreggskornis vil ek handa
háleitan mjöð vanda.

Ok enn sem Skúli kvað:

346. Vaki ek þat es val heltk ekka
víðis ár ok síðan
(greppr hlýðir þá góðu)
gallópnis vel (spjalli).

60. Hver ro sævar heiti? Hann heitir: marr, ægir, gymir, hlér, haf, leið, ver, salt, lögr, grœðir. Sem Arnórr kvað ok fyrr var ritat:

347. Nemi drótt, hvé sæ sótti

snarlyndr konungr jarla;
eigi þraut við ægi
óvæginn gram bægja.

Hér er nefndr sær ok svá ægir. Marr, sem Hornklofi kvað:

348. Þá es út á mar mœtir
mannskœðr lagar tanna
rœsinaðr til rausnar
rak vébrautar nökkva.

Lögr er ok hér nefndr. Svá kvað Einarr:

349. Lögr þvær flaust, en fagrir,
(flóðs vaskar brim stóðum)
þar es sær á hlið hvára
hlymr, veðrvitar glymja.

Hér er ok flóð kallat. Svá kvað Refr, sem fyrr var ritat:

350. Fœrir björn, þar es bára
brestr, undinna festa
opt í ægis kjapta
úrsvöl Gymis völva.

Haf, sem Hallvarðr kvað:

351. Vestr lézt í haf, hristir,
harðviggs, sikulgjarðar,
umbands allra landa,
íss, framstafni vísat.

Leið, sem hér er:

352. Erum á leið frá láði
liðnir Finnum skriðnu;

austr sé ek fjöll af flausta
ferli geisla merluð.

Ver, sem Egill kvað:

353. Vestr fór ek of ver,
en ek Viðris ber
munstrandar mar,
svá es mitt of far.

Marr, sem Einarr kvað:

354. Kaldr þvær marr und mildum
mart dœgr viðu svarta,
grefr élsnúin, jöfri,
álmsorg Manar þjálma.

Salt, sem Arnórr kvað:

355. Salt skar húfi héltum
hraustr þjóðkonungr austan;
báru brimlogs rýri
brún veðr at Sigtúnum.

Grœðir, sem Bölverkr kvað:

356. Leiðangr bjótt af láði
(lögr gekk of skip) fögru,
gjálfrstóðum reist grœði
glæstum, ár et næsta.

Hér er ok gjálfr kallat særinn. Víðir, sem kvað Refr:

357. Barðristinn nemr brjósti
borðheim drasill skorðu,
(nauð þolir viðr) en víði
verpr inn of þröm stinnan,

Húmr, sem Brennu-Njáll kvað:

358. Senn jósum vér, svanni,
sextán, en brim vexti,
(dreif á hafskips húfa
húm) í fjórum rúmum.

Þessi eru enn sævar-heiti, svá at rétt er at kenna til skip eða gull. Rán er sagt at var kona Ægis, svá sem hér er:

359. Hrauð í himin upp glóðum
hafs, gekk sær af afli;
börð hygg ek at ský skerðu;
skaut Ránar vegr mána.

Dœtr þeira Ægis ok Ránar eru níu, ok eru nöfn þeira fyrr rituð: Himinglæva, Dúfa, Blóðughadda, Hefring, Uðr, Hrönn, Bylgja, Dröfn, Kólga. Einarr Skúlason talði í þessi vísu:

360. Œsir hvast at hraustum
Himinglæva þyt sævar,

sex nöfn þeira, [Himinglæva, Uðr, Dúfa, Blóðughadda, Kólga, Hefring]. Hrönn, sem Valgarðr kvað:

361. Lauðr vas lagt í beðja,
lék sollit haf golli,
en herskipum hrannir
höfuð ógurlig þógu.

Bylgja, sem Óttarr svarti kvað:

362. Skáruð sköfnu stýri,

skaut, sylgháar bylgjur,
lék við hún á hreini
hlunns, þat es drósir spunnu.

Dröfn, sem Ormr kvað:

363. Hrosta drýgir hvern kost
hauk lúðrs gæiþrúðr,
en drafnar loga Lofn
löstu rækir vinföst.

Bára, sem Þorleikr fagri kvað:

364. Sjár þýtr, en berr bára
bjart lauðr of við rauðan,
gráns þar es golli búnum
ginn hlunns visundr munni.

Lá, sem Einarr kvað:

365. Né framlyndir fundu
fyrr, hykkat lá kyrðu,
þar es sjár á, við varra,
vini óra fell stórum.

Fyllr, sem Refr kvað:

366. Hrynja fjöll á fyllar,
framm œsisk nú Glamma
skeið vetrliði skíða,
skautbjörn Gusis nauta.

Boði, sem hér er:

367. Boði fell of mik bráðla;
bauð heim með sér geimi;
þá ek eigi löð lœgis.

Breki, sem Óttarr kvað:

368. Braut, en breki þaut,
borð, óx viðar morð,
(meðr fengu mikit veðr)
mjó fyr ofan sjó.

Vágr, sem Bragi kvað:

369. Vildit vröngum ofra
vágs hyrsendir ægi,
hinn es mjótygil máva
mœrar skar fyr Þóri.

Sund, sem Einarr kvað:

370. Skar ek súðum sund
fyr sunnan Hrund,
mín prýddisk mund
við mildings fund.

Fjörðr, sem Einarr kvað:

371. Næst sé ek orm á jastar
itrserki vel merkðan
(nemi þjóðr hvé ek fer) flœðar
(fjarðbáls of þat máli).

Sœgr, sem Markús kvað:

372. Sœgs mun ek síðr en eigi,
(sá es illr, es brag spillir)
sólar sverri málan,
slíðráls reginn, níða.

61. Hver ro elds-heiti? Svá sem hér er:

373. Eldr brennat sjá sjaldan,
svíðr dyggr jöfurr byggðir,

(blása rönn fyr ræsi
reyk) es Magnús kveykvir.

Logi, sem Valgarðr kvað:

374. Snarla skaut ór sóti,
sveyk of hús ok reykir
stóðu stopðir síðan,
steinóðr logi glóðum.

Bál, sem hér er:

375. Haki vas brendr á báli,
þar es brimslóðir óðu.

Glœðr, sem Grani kvað:

376. Glœðr hygg ek Glamma slóðar,
(gramr eldi svá) feldu.

Eisa, sem Atli kvað:

377. Øx rýðsk, eisur vaxa,
allmörg, loga hallir,
hús brenna, gim geisar,
góðmenni fellr, blóði.

Hér er ok gim kallat eldrinn. Eimr, sem hér er:

378. Brunnu allvalds inni,
eldr hygg ek at sal feldi,
(eimr skaut á her hrími)
hálfgör við Nið sjálfa.

Hyrr, sem Arnórr kvað:

379. Eymðit ráð við Rauma
reiðr Eydana meiðir;

heit dvínuðu Heina,
hyrr gerði þá kyrra.

Funi, sem Einarr kvað:

380. Funi kyndisk fljótt,
en flýði skjótt
Hísingar herr,
sá es hafði verr.

Brími, sem Valgarðr kvað:

381. Bjartr sveimaði brími,
brutu víkingar fíkjum,
vísa styrks of virki
(varp sorg á mey) borgar.

Leygr, sem Haldórr kvað:

382. Ér knáttuð þar þeira,
(þú vast aldrigi) skjaldar
leygr þaut of sjöt (sigri
sviptr) gersimum skipta.

62. Þessi eru nöfn stundanna: öld, forðum, aldr, fyrir löngu, ár, misseri, vetr, sumar, vár, haust, mánuðr, vika, dagr, nótt, morginn, aptann, kveld, árla, snemma, síðla, í sinn, fyrra dag, í næst, í gær, á morgin, stund, mél. Þessi eru enn heiti nætrinnar í Alsvinnsmálum:

383. Nótt heitir með mönnum,
en njóla með goðum,
kalla grímu ginnregin,
ósorg kalla jötnar,

álfar svefngaman,
dvergar draumnjörun.

[Frá jafndœgri er haust, til þess er sól sezk í eykðarstað; þá er vetr til jafndœgris; þá er vár til fardaga; þá er sumar til jafndœgris. Haustmánuðr heitir hinn næsti fyrir vetr; fyrstr í vetri heitir gormánuðr, þá er frermánuðr, þá er hrútmánuðr, þá er þorri, þá gói, þá einmánuðr, þá gaukmánuðr ok sáðtíð, þá eggtíð ok stekktið, þá er sólmánuðr ok selmánuðr, þá eru heyannir, þá er kornskurðarmánuðr].

63. Hver eru manna heiti ókend? Maðr er hverr fyrir sér, hit fyrsta ok hit œzta heiti manns, er kallaðr er maðr keisari, því næst konungr, þar næst jarl; þessir III menn eigu saman þessi heiti öll. Allvaldr, svá sem hér er kveðit:

384. Allvalda kann ek alla
austr ok suðr of flausta,
Sveins es sonr at reyna,
setr, hverjum gram betri.

Hér er ok gramr kallaðr; því heitir hann allvaldr, at hann er einvaldi alls ríkis síns. Fylkir, sem Gizurr kvað:

385. Fylkir gleðr í fólki
flagðs blakk ok svan Hlakkar,

Óláfr of viðr élum
Yggs gögl fegin Sköglar.

Fyrir því er fylkir kallaðr konungr, at hann skipar í fylkingar herliði sínu. Vísi, sem kvað Óttarr svarti:

386. Vísi tekr vígfreys
víst austr munlaust,
aldar hefr allvaldr,
óskvíf, gótt líf.

Harri eða herra, sem kvað Arnórr:

387. Harri fekk í hverri
Hjaltlands þrumu branda,
(greppr vill grams dýrð yppa)
gagn, sá es hæstr vas bragna.

Hertogi heitir jarl, ok er konungr svá kallaðr ok, fyrir því er hann leiðir her til orrostu. Svá kvað Þjóðólfr:

388. Ok hertoga hneykir
herfingnum lét stinga
(leyfð ber ek hans) ór höfði
haugs skundaði augu.

Sinjór eða senjór, sem Sigvatr kvað:

389. Lát auman nú njóta,
Nóregs, ok gef stórum
mál halt, svá sem sælan,
sinjór, laga þinna.

Mildingr, sem Markús kvað:

390. Mildingr fór of óþjóð eldi,

auðit varð þá flotnum dauða;
hæstan kynduð, hlenna þrýstir,
hyrjar ljóma suðr at Jómi.

Mæringr, sem Hallvarðr kvað:

391. Esat und jarðar höslu,
orðbrjótr Dönum forðar
moldreks, munka valdi
mæringr en þú næri.

Landreki, sem Þjóðólfr kvað:

392. Eyss landreki ljósu
lastvarr Kraka barri,

sem fyrr var ritat; því heitir hann svá, at hann rekr her um land annarra konunga, eða rekr her ór sínu landi.

64. Konungr er nefndr Hálfdan gamli, er allra konunga var ágætastr; hann gerði blót mikit at miðjum vetri ok blótaði til þess, at hann skyldi lifa í konungdómi CCC vetra; en hann fekk þau andsvör, at hann myndi lifa ekki meirr en einn mikinn mannsaldr, en þat myndi þó vera CCC vetra, er engi myndi vera í ætt hans kona eða ótíginn maðr. Hann var hermaðr mikill ok fór víða um austrvegu; þar drap hann í einvígi þann konung, er Sigtryggr hét. Þá fekk hann þeirar konu, er kölluð er Alvig hin spaka, dóttir Emundar konungs ór Hólm-

garði; þau áttu sonu XVIII, ok váru IX senn bornir, þeir hétu svá, einn var Þengill, er kallaðr var Manna-þengill, annarr Ræsir, III. Gramr, IV. Gylfi, V. Hilmir, VI. Jöfurr, VII. Tyggi, VIII. Skyli eða Skúli, IX. Harri eða Herra. Þessir IX brœðr urðu svá ágætir í hernaði, at í öllum frœðum síðan eru nöfn þeira haldin fyrir tignarnöfn, svá sem konungs nafn eða nafn jarls. Þeir áttu engi börn ok fellu allir í orrostum. Svá kvað Óttarr svarti:

393. Þengill vas þegar ungr
þreksgörr vígörr;
haldask bið ek hans aldr,
hann tel ek yfirmann.

Svá kvað Markús:

394. Ræsir lét af roðnum hausi
Rínar sól á marfjöll skína.

Svá kvað Egill:

395. Gramr hefr gerðihömrum
grundar upp of hrundit.

Svá kvað Eyvindr:

396. Lék við ljóðmögu,
skyldi land verja,
gylfi enn glaðværi,
stóð und gollhjálmi.

Svá kvað Glúmr Geirason:

397. Hilmir rauð und hjálmi
heina laut á Gautum.

Svá kvað Óttarr svarti:

398. Jöfurr heyri upphaf,
ofrask mun konungs lof,
háttu nemi hann rétt
hróðrs míns, bragar síns.

Sem Stúfr kvað:

399. Tíreggjaðr hjó tyggi
tveim höndum lið beima,
reifr gekk herr und hlífar,
hizig suðr fyr Nizi.

Svá kvað Hallfreðr:

400. Skiliðr em ek við Skylja,
skálmöld hefr því valdit;
vætta virða drottins
vil es mest ok dul flestum.

Svá kvað Markús:

401. Harra kveð ek at hróðrgörð dýrri
hauklundaðan Dana grundar.

Enn áttu þau Hálfdan aðra níu sonu, er svá heita: Hildir, er Hildingar eru frá komnir; II. Nefir, er Niflungar eru frá komnir; III. Auði, er Öðlingar eru frá komnir; IIII. Yngvi, er Ynglingar eru frá komnir; V. Dagr, er Döglingar eru frá komnir; VI. Bragi, er Bragningar eru frá komnir, þat er ætt Hálfdanar hins milda;

VII. Buðli, er Buðlungar eru frá komnir; af Buðlunga ætt kom Atli ok Brynhildr; VIII. er Lofði, hann var herkonungr mikill, honum fylgði þat lið, er Lofðar váru kallaðir; hans ættmenn eru kallaðir Lofðungar; þaðan er kominn Eylimi, móðurfaðir Sigurðar Fáfnisbana; IX. Sigarr, þaðan eru komnir Siklingar; þat er ætt Siggeirs, er var mágr Völsungs, ok ætt Sigars, er hengði Hagbarð. Af Hildinga ætt var kominn Haraldr hinn granrauði, móðurfaðir Hálfdanar svarta. Af Niflunga ætt var Gjúki, af Öðlinga ætt var Kjárr, af Ylfinga ætt var Eiríkr hinn málspaki. Þessar eru ok konunga ættir ágætar; frá Yngva, er Ynglingar eru frá komnir; frá Skildi í Danmörk, er Skjöldungar eru frá komnir; frá Völsungi á Fraklandi, þeir heita Völsungar. Skelfir hét einn herkonungr, ok er hans ætt kölluð Skilfinga ætt; sú kynslóð er í austrvegum. Þessar ættir, er nú eru nefndar, hafa menn sett svá í skáldskap, at halda öll þessi fyrir tígnarnöfn. Svá sem Einarr kvað:

402. Frá ek við hólm at heyja
hildingar fram gingu,

(lind varð grœn) enn grána
geirþing (í tvau springa).

Sem Grani kvað:

403. Döglingr fekk at drekka
danskt blóð ara jóði.

Sem Gamli kvað Gnævaðar-skáld:

404. Öðlingr drap sér ungum
ungr naglfara á tungu
innan borðs ok orða
aflgerð meðalkafla.

Sem Jórunn kvað:

405. Bragningr réð (í blóði),
beið herr konungs reiði,
(hús lutu opt fyr eisum)
(óþjóðar) slög rjóða.

Svá kvað Einarr:

406. Beit buðlungs hjörr,
blóð fell á dörr.

Svá kvað Arnórr:

407. Siklinga venr snekkjur
sjálútar konr úti;
hann litar herskip innan
(hrafns góð es þat) blóði.

Sem Þjóðólfr kvað:

408. Svá lauk siklings æfi
snjalls, at vér 'rom allir
(lofðungr beið enn leyfði
lífs grand) í stað vöndum.

Lofða konungi fylgði þat lið, er Lofðar heita. Sem Arnórr kvað:

409. Skjöldungr mun þér annarr aldri
œðri, gramr, und sólu fœðask.

Völsungr, sem kvað Þorkell hamarskáld:

410. Mér réð senda
of svalan ægi
Völsunga niðr
vápn gollbúit.

Ynglingr, sem kvað Óttarr svarti:

411. Engi varð á jörðu
ógnbráðr, áðr þér náði,
austr sá es eyjum vestan
Ynglingr und sik þryngvi.

Yngvi, þat er ok konungs-heiti, sem Markús kvað:

412. Eiríks lof verðr öld at heyra,
engi maðr veit fremra þengil,
Yngvi helt við orðstír langan
jöfra sess, í veröld þessi.

Skilfingr, sem Valgarðr kvað:

413. Skilfingr helt, þar es skulfu
skeiðr, fyr lönd en breiðu
(eydd varð) suðr (of síðir
Sikiley) liði miklu.

Sinjór, sem Sigvatr kvað:

414. Lát auman nú njóta
Nóregs ok gef stórum.

65. Skáld heita greppar, ok rétt er í skáldskap at kalla svá hvern mann, er vill. Rekkar váru kallaðir þeir menn, er fylgðu Hálfi konungi, ok af þeira nafni eru rekkar kallaðir hermenn, ok er rétt at kalla svá alla menn. Lofðar heita ok menn í skáldskap, sem fyrr er ritat. Skatnar váru þeir menn kallaðir, er fylgðu þeim konungi, er Skati mildi var kallaðr; af hans nafni er skati kallaðr hverr er mildr er. Bragnar heita þeir, er fylgðu Braga konungi hinum gamla. Virðar heita þeir menn, er meta mál manna. Fyrðar ok firar ok verar heita landvarnarmenn. Víkingar ok flotnar, þat er skipa-herr. Beimar, svá hétu þeir, er fylgðu Beimuna konungi. Gumnar eða gumar heita flokkstjórar, svá sem gumi er kallaðr í brúðför. Gotnar eru kallaðir af heiti konungs þess, er Goti er nefndr, er Gotland er við kent; hann var kallaðr af nafni Óðins ok dregit af Gauts nafni, því at Gautland eða Gotland var kallat af nafni Óðins, en Svíþjóð af nafni Sviðurs; þat er ok heiti Óðins. Í þann tíma var kallat alt meginland þat, er hann átti, Reiðgotaland, en eyjar allar Eygotaland; þat er nú kallat Danaveldi ok Svíaveldi. Drengir

heita ungir menn búlausir, meðan þeir afla sér fjár eða orðstír; þeir fardrengir, er milli landa fara; þeir konungs-drengir, er höfðingjum þjóna; þeir ok drengir, er þjóna ríkum mönnum eða bóndum; drengir heita vaskir menn ok batnandi. Seggir eru kallaðir ok kníar ok liðar, þat eru fylgðarmenn; þegnar ok hölðar, svá eru búendr kallaðir; ljónar heita þeir menn, er ganga of sættir manna. Þeir menn eru, er svá eru kallaðir: kappar, kenpur, garpar, snillingar, hreystimenn, harðmenni, afarmenni, hetjur. Þessi heiti standa hér í mót, at kalla mann blauðan, veykan, þjarfan, þirfing, blotamann, skauð, skræfu, skrjáð, vák, vám, lœra, sleyma, teyða, dugga, dási, dirokr, dusilmenni, ölmusa, auvirð, vílmögr. Örr maðr heitir mildingr, mæringr, skati, þjóðskati, gullskati, mannbaldr, sælingr, sælkeri, auðkýfingr, ríkmenni, höfðingi; hér í mót er svá kallat: hnöggvingr, glöggvingr, mælingr vesalingr, féníðingr, gjöflati. Heitir spekingr ráðvaldr. Heitir ok óvitr maðr fífl, afglapi, gassi, ginningr, gaurr, glópr, snápr, fóli, œrr, óðr, galinn. Snyrtimaðr ofláti, drengr, glæsimaðr, stertimaðr, prýðimaðr. Heitir hraumi,

skrápr, skrokkr, skeiðklofi, flangi, slinni, fjósnir, slápr, dröttr. Lýðr heitir landfólk eða ljóðr. Heitir ok þræll kefsir, þjónn, önnungr, þírr.

66. Maðr heitir einn hverr; tá, ef II ro; þorp, ef III ro; IV ro föruneyti; flokkr eru V menn; sveit ef VI eru; sjau fylla sögn; átta bera ámælis-skor; nautar eru IX; dúnn, ef X eru; ærir ro ellifu; toglöð er, ef XII fara; þyss eru XIII; ferð eru XIIII; fundr er, þá er fimtán hittask; seta eru XVI; sókn eru XVII; œrnir þykkja óvinir, þeim er XVIII mœtir; neyti hefir sá, er XIX menn hefir; drótt eru XX menn; þjóð eru XXX; fólk eru XL; fylki eru L; samnaðr eru LX; sörvar eru VII tigir; öld eru VIII tigir; herr er hundrað.

67. Enn eru þau heiti, er menn láta ganga fyrir nöfn manna, þat köllum vér viðkenningar eða sannkenningar eða fornöfn. Þat eru viðkenningar, at nefna annan hlut réttu nafni ok kalla þann, er hann vill nefna, eiganda eða svá, at kalla hann þess, er hann nefndi, föður eða afa; ái er hinn þriði. Heitir ok sonr ok arfi, arfuni, barn, jóð, ok mögr, erfingi; heitir ok bróðir, blóði, barmi, hlýri, lifri;

heitir ok niðr, nefi, áttungr, konr, kundr, frændi, kynstafr, niðjungr, ættstuðill, ættbarmr, kynkvísl, ættbogi, afkvæmi, afspringr, höfuðbaðmr, ofsköpt. Heita ok mágar, sifjungar, hleytamenn. Heitir ok vinr ok ráðunautr, ráðgjafi, máli, rúni, spjalli, aldaþopti, einkili, sessi, sessunautr; þopti er hálfrýmis-félagi. Heitir ok óvinr, dólgr, andskoti, fjandi, sökvi, skaðamaðr, banamaðr, þrøngvir, søkkvir, ósvífruðr. Þessi heiti köllum vér viðkenningar, ok svá, þótt maðr sé kendr við bœ sinn eða skip sitt, þat er nafn á, eða eign sína, þá er einkarnafn er gefit. Þetta köllum vér sannkenningar, at kalla menn spekimann, ætlunarmann, orðspeking, ráðsnilling, auðmilding, óslœkinn, gæimann, glæsimann; þetta eru fornöfn.

68. Þessi eru kvenna heiti ókend í skáldskap: víf ok brúðr ok fljóð heita þær konur, er manni eru gefnar. Sprund ok svanni heita þær konur, er mjök fara með dramb ok skart. Snótir heita þær, er orðnœfrar eru. Drósir heita þær, er kyrrlátar eru, svarri ok svarkr, þær er mikillátar eru. Ristill er kölluð sú kona, er sköruglynd er. Rýgr heitir sú, er ríkust er. Feima er sú kölluð, er ófröm

er svá sem ungar meyjar eða þær konur, er ódjarfar eru. Sæta heitir sú kona, er búandi hennar er af landi farinn. Hæll er sú kona kölluð, er búandi hennar er veginn. Ekkja heitir sú, er búandi hennar varð sóttdauðr. Mær heitir fyrst hver, en kerling, er gamlar eru. Eru enn þau kvenna heiti, er til lastmælis eru, ok má þau finna í kvæðum, þótt þat sé eigi ritat. Þær konur heita eljur, er einn mann eigu. Snör heitir sonarkván. Sværa heitir vers móðir. Heitir ok móðir, amma, þriðja edda; eiða heitir móðir. Heitir ok dóttir ok barn, jóð. Heitir ok systir, dís, jóðdís. Kona er ok kölluð beðja, mála, rúna búanda síns, ok er þat viðrkenning.

69. Höfuð heitir á manni; [þat skal svá kenna, at kalla erfiði háls eða byrði, land hjálms ok hattar ok heila, hárs ok brúna, svarðar, eyrna, augna, munns. Heimdalar sverð, ok er rétt at nefna hvert sverðsheiti, er vill, ok kenna við eitt hvert nafn Heimdalar]. Höfuð heitir ókent hauss, hjarni, kjanni, kollr. Augu heita sjón ok lit eða viðrlit, ørmjöt; [þau má svá kenna, at kalla sól eða tungl, skjöldu ok gler eða gimsteina eða

stein brá eða brúna, hvarma eða ennis]. Eyru heita hlustir ok heyrn; [þau skal svá kenna, at kalla land eða jarðarheitum nokkurum eða munn eða rás eða sjón eða augu heyrnarinnar, ef nýgörvingar eru. Munn skal svá kenna, at kalla land eða hús tungu eða tanna, orða eða góma, varra eða þvílíkt, ok ef nýgörvingar eru, þá kalla menn munninn skip, en varrarnar borðit, tunga rœðit eða stýrit. Tennr eru stundum kallaðar grjót eða sker orða, munns eða tungu. Tunga er opt kölluð sverð máls eða munns]. Skegg heitir barð, grön eða kanpar, er stendr á vörrum. Hár heitir lá; haddr, þat er konur hafa; skopt heitir hár; [hár er svá kent, at kalla skóg eða viðarheiti nokkuru; kenna til hauss eða hjarna eða höfuðs, en skegg kenna við höku eða kinnr eða kverkr].

70. Hjarta heitir negg; [þat skal svá kenna, kalla korn eða stein eða epli eða hnot eða mýl eða líkt ok kenna við brjóst eða hug; kalla má ok hús eða jörð eða berg hugarins. Brjóst skal svá kenna, at kalla hús eða garð eða skip hjarta, anda eða lifrar, eljunar land, hugar ok minnis]. Hugr heitir sefi ok sjafni, ást,

elskhugi, vili, munr. [Huginn skal svá kenna, at kalla vind tröllkvenna, ok rétt, at nefna til, hverja er vill, ok svá at nefna jötnana, eða kenna þá til konu eða móður eða dóttur þess]. Hugr heitir ok geð, þokki, eljun, þrekr, nenning, minni, vit, skap, lund, tryggð. Heitir ok hugr reiði, fjandskapr, fár, grimð, böl, harmr, tregi, óskap, grellskap, lausung, ótryggð, geðleysi, þunngeði, gessni, hraðgeði, óðværi.

71. Hönd má kalla mund, arm, lám, hramm. Á hendi heitir ölnbogi, armleggr, úlfliðr, liðr, fingr, greip, hreifi, nagl, gómr, jaðarr, kvikva. [Hönd má kalla jörð vápna eða hlífa, við axlar ok ermar, lófa ok hreifa, gullhringa jörð ok vals ok hauks ok allra hans heita, ok í nýgörvingum fót axlar, bognauð. Fœtr má kalla tré ilja, rista, leista eða þvílíkt, renniflein brautar eða göngu, fets; má kalla fótinn tré eða stoð þessa. Við skíð ok skúa ok brœkr eru fœtr kendir]. Á fœti heitir lær, kné, kálfi, bein, leggr, rist, jarki, il, tá; [við þetta alt má fótinn kenna ok kalla hann tré ok kallat er sigla ok rá fótrinn, ok kenna við þessa hluti].

72. Mál heitir ok orð ok orðtak ok orðsnilli, tala, saga, senna, þræta, söngr, galdr, kveðandi, skjal, bifa, hjaldr, hjal, skvál, glaumr, þjarka, gyss, þrapt, skálp, hól, skraf, dælska, ljóðœska, hégómi, afgelja. Heitir ok rödd, hljómr, rómr, ómun, þytr, göll, gnýr, glymr, þrymr, rymr, brak, svipr, svipun, gangr.

73. Vit heitir speki, ráð, skilning, minni, ætlun, hyggjandi, tölvísi, langsæi, bragðvísi, orðspeki, skörungskapr. Heitir undirhyggja, vélræði, fláræði, brigðræði.

74. Læti er tvent; læti heitir rödd, læti heitir œði, ok œði er ok ólund. Reiði er ok tvíkent; reiði heitir þat, er maðr er í illum hug, reiði heitir ok fargörvi skips eða hross. Far er ok tvíkent; fár er reiði, far er skip. Þvílík orðtök hafa menn mjök til þess at yrkja fólgit, ok er þat kallat mjök ofljóst. [Lið kalla menn þat á manni, er leggir mœtask; lið heitir skip; lið heitir mannfólk; lið er ok þat kallat, er maðr veitir öðrum liðsinni; líð heitir öl. Hlið heitir á garði, ok hlið kalla menn oxa, en hlíð er brekka. Þessar greinir má setja svá í skáldskap, at gera ofljóst, at vant er at skilja, ef aðra skal hafa greinina, en áðr

þykki til horfa hin fyrri vísuorð. Slíkt sama eru ok önnur mörg nöfn, þau er saman eigu heitit margir hlutir].

NAFNAÞULUR.

(Innskot).

Atli, Fróði,
Áli, Glammi,
Beiti, Áti
ok Beimuni,
Auðmundr, Guðmundr,
Atall ok Gestill,
Geitir, Gauti,
Gylfi, Sveiði.
  Gœir, Eynefir,
Gaupi ok Endill,
Skekkill, Ekkill,
Skefill ok Sölvi,
Hálfr ok Hemlir,
Hárekr ok Gorr,
Hagbarðr, Haki,
Hrauðnir, Meiti.
  Hjörólfr ok Hrauðungi,
Högni, Mýsingr,
Hundingr, Hvítingr,
Heiti, Mævill,

Hjálmarr, Móir,
Hæmir, Mævi,
Róði, Rakni,
Rerr ok Leifi.
Randver, Rökkvi,
Reifnir, Leifnir,
Næfill, Ræfill,
Nóri, Lyngvi,
Byrvill, Kilmundr,
Beimi, Jórekr,
Ásmundr, Þvinnill,
Yngvi, Teiti.
Virfill, Vinnill,
Vandill, Sölsi,
Gautrekr ok Húnn,
Gjúki, Buðli,
Hómarr, Hnefi,
Hörvi, Sörvi;
sékkat ek fleiri
sækonunga.
Ek mun **jötna**
inna heiti.
Ymir, Gangr ok Mímir,
Iði ok Þjazi,
Hrungnir, Hrímnir,
Hrauðnir, Grímnir,
Hveðrungr, Hafli,
Hripstoðr, Gymir.

Harðverkr, Hrøkkvir
ok Hástigi,
Hræsvelgr, Herkir
ok Hrímgrímnir,
Hymir ok Hrímþurs,
Hvalr, Þrígeitir,
Þrymr, Þrúðgelmir,
Þistilbarði.
Geirrøðr, Fyrnir,
Galarr, Þrívaldi,
Fjölverkr, Geitir,
Fleggr, Blapþvari,
Fornjótr, Sprettingr,
Fjalarr, Stígandi,
Sómr ok Svásuðr,
Svárangr, Skrati.
Surtr ok Stórverkr,
Sækarlsmúli,
Skærir, Skrýmir,
Skerkir, Salfangr,
Öskruðr ok Svartr,
Önduðr, Stúmi,
Alsvartr, Aurnir,
Ámr ok Skalli.
Köttr, Ösgrúi
ok Alfarinn,
Vindsvalr, Víparr
ok Vatþrúðnir,

Eldr, Aurgelmir,
Ægir, Rangbeinn,
Vindr, Víðblindi,
Vingnir, Leifi.
Beinviðr, Björgólfr
ok Brandingi,
Dumbr, Bergelmir,
Dofri ok Miðjungr,
Nati, Sökmímir;
nú es upp talið
ámátligra
jötna heiti.
Skal ek **tröllkvenna**
telja heiti.
Gríðr ok Gnissa,
Grýla, Brýja,
Glumra, Geitla,
Gríma ok Bakrauf,
Guma, Gestilja,
Grottintanna.
Gjálp, Hyrrokkin,
Hengikepta,
Gneip ok Gnepja,
Geysa, Hála,
Hörn ok Hrúga,
Harðgreip, Forað,
Hryggða, Hveðra
ok Hölgabrúðr.

Hrímgerðr, Hæra,
Herkja, Fála,
Imð, Járnsaxa,
Íma, Fjölvör,
Mörn, Íviðja,
Ámgerðr, Simul,
Sívör, Skríkja,
Sveipinfalda.
Öflugbarða
ok Járnglumra,
Ímgerðr, Áma
ok Járnviðja,
Margerðr, Atla,
Eisurfála,
Leikn, Munnharpa
ok Myrkriða.
Leirvör, Ljóta
ok Loðinfingra,
Kráka, Varðrún
ok Kjallandi,
Vígglöð, Þurbörð,
viljum nefna
Rýgi síðarst
ok Rifingöflu.
Þórr heitir Atli
ok Ásabragr;
sá es Ennilangr
ok Eindriði,

Björn, Hlórriði
ok Harðvéorr,
Vingþórr, Sönnungr,
Véoðr ok Rymr.
Burir eru **Óðins**
Baldr ok Meili,
Víðarr ok Nepr,
Váli, Áli,
Þórr ok Hildólfr,
Hermóðr, Sigi,
Skjöldr, Yngvifreyr
ok Ítreks-jóð,
Heimdallr, Sæmingr,
Höðr ok Bragi,
Enn eru eptir
jötna heiti:
Eimgeitir, Verr,
Ímr, Hringvölnir,
Viddi, Víðgrípr,
Vandill, Gyllir,
Grímnir, Glaumarr,
Glámr, Sámendill.
Vörnir, Harðgreipr
ok Vagnhöfði,
Kyrmir, Suttungr
ok Kaldgrani,
Jötunn, Óglaðnir
ok Aurgrímnir,

Grimlingr, Gripnir,
Gusir, Ófóti.
Hlói, Ganglati
ok Helreginn,
Hrossþjófr, Dúrnir,
Hundálfr, Baugi,
Hrauðungr, Fenrir,
Hróarr ok Miði.
Enn skal telja
ásaheiti.
Þar es Yggr ok Þórr
ok Yngvifreyr,
Víðarr ok Baldr,
Váli ok Heimdallr;
þá es Týr ok Njörðr,
tel ek næst Braga;
Höðr, Forseti,
hér es efstr Loki.
Nú skal **ásynjur**
allar nefna.
Frigg ok Freyja,
Fulla ok Snotra,
Gerðr ok Gefjon,
Gná, Lofn, Skaði,
Jörð ok Iðunn,
Ilmr, Bil, Njörun.
Hlín ok Nanna,
Hnoss, Rindr ok Sjöfn,

Sól ok Sága,
Sigyn ok Vör,
þá es Vár ok Syn
verðr at nefna,
en Þrúðr ok Rán
þeim næst talið.
Grét ok at Óði
gulli Freyja;
heiti eru hennar
Hörn ok Þrungva,
Sýr, Skjálf ok Gefn,
ok et sama Mardöll;
dœtr eru hennar
Hnoss ok Gersimi.
Enn eru aðrar
Óðins meyjar.
Hildr ok Göndul,
Hlökk, Mist, Skögul;
þá es Hrund ok Eir,
Hrist, Skuld talið;
Nornir heita,
þær es nauð skapa,
Nipt ok Dísi
nú mun ek telja.
Snót, brúðr, svanni,
svarri, sprakki,
fljóð, sprund, **kona**,
feima, ekkja,

rýgr, víf ok drós,
ristill, sæta,
man, svarkr ok hæll,
mær ok kerling.
Mál es at segja
manna heiti;
greppar ok gumnar,
gumar ok drengir,
gotnar, rekkar,
garpar, seggir,
sveit, snillingar
ok sælkerar.
Bragnar, þegnar,
beimar, hölðar,
firar ok flotnar,
fyrðar . . .
föruneyti, drótt,
flokkr, harðmenni,
kníar ok kappar,
kenpur, nautar.
Öld ok ærir
ok afarmenni,
liðar ok lofðar,
lýðr ok sagnir,
ljóðr, oflátar,
ljónar ok ferðir,
mildingr, mæringr,
mannbaldr, spekingr.

18

Þá es glæsimaðr
ok gullskati,
auðkýfingar
ok oflátar,
herr ok helmingr
ok höfðingjar,
fólk ok fylki,
fundr, almenning.
Nú es þröng ok þyss,
þorp, auðskatar,
drótt ok syrvar,
dúnn, prýðimenn,
sögn ok samnaðr,
seta, stertimenn,
fjörr ok brjónar

. . . .

Enn eru eptir
aldar heiti;
hirð ok gestir
ok húskarlar,
inndrótt ok hjón,
ef ek alt segi,
rúni ok þopti
ok ráðgjafi.
Innhýsingar,
aldaþoptar,
sessi ok máli
serlar ok fylgðir;

þá es félagar
ok frændr saman,
vinr, einkili,
verðung, halir.
Ái ok áttungr,
afi, sonr, faðir,
bróðir, barmi,
blóði ok lifri,
jóð, burr, nefi
ok arfuni,
þá eru hlýrar
ok höfuðbaðmar.
Niðr, hleytamaðr,
niðjungr ok barn,
konr ok kynkvísl,
kundr, ættbogi,
mögr, málunautr,
mágr ok spjalli,
ættbaðmr, ættslóð,
ofsköpt ok sveinn.
Sessunautar
ok sifjungar,
[afspringr es þá
ok ættstuðill];
þá es ráðunautr
ok ráðgjafi,
þjónar, þrælar,
þirr, önnungar,

verkmenn, kefsar
ok vílmegir.
Þau eru heiti:
hjaldr ok rimma,
göll, geirahöð
ok geirþriful,
róg ok róma,
randgríðr ok storð,
svipul ok snerra,
sig, fólk, jara.
Sóta, morð ok víg,
sókn, dólg ok ógn
dynr, gnýr, tara,
drima ok ímun;
þá es **orrosta**
ok ørlygi,
hríð ok etja,
herþögn, þrima.
Ek mun segja
sverða heiti;
hjörr ok hrotti,
höguðr, dragvandill,
gróa, gramr, gellir,
gjallr ok neðanskarðr,
sigðr ok snyrtir,
sómi, skjómi.
Skálkr, skerkir, stúfr,
skrýmir, laufi,

öltírr, langbarðr
ok ormþvari,
leggbiti ok kýrr
ok Leifnis-grand,
herberi, hneitir
ok hafrakan.
Lotti, hrönduðr,
lögðir, mækir,
mönduðr, mundriði
ok mistilteinn,
málmr, þrór ok marr
ok miðfáinn,
fetbreiðr, grindlogi
ok fjörsoðnir.
Vægir, veigarr,
vallangr ok brandr,
verr, úlfr, valnir,
vindbjartr ok kvöl,
askr, angrvaðill,
eggjumskarpi,
svipuðr ok svipaljótr,
salgarðr, hnefi.
Hvati, höfuðhvessingr,
hausamölvir,
hrævagautr, herbrái
ok holdmímir,
bensogr, brigðir,
brimir, huglognir,

skyggðir, skreyfir,
skarðr, grindlogi.
Mimungr ok fellir
ok málvitnir,
taurarr, hrævarðr,
trani, vindþvari,
liðnir, kvernbiti,
ljómi, herðir,
vitnir, ýfrir,
veggjalestir.
Skelkvingr, fylvingr,
flæmingr, skerðingr,
skotningr, skilfingr,
sköfnungr, rifjungr,
brotningr, hvítingr,
bæsingr, tyrfingr,
hœkingr ok hringr,
hittask mun nættingr.
Logi ok mundgjallr,
langhvass ok eldr,
örn ok eygir
ok naglfari,
brigðir, mörnir,
blær ok skerðir,
hyrr ok helsingr,
hríðir, atti.
Fellir, fölvir,
fáfnir, raufnir,

imnir, eimnir,
afspringr, þinorr,
sigðir, snyrtir,
svelgr, skarr ok nár,
góinn, gestmóinn,
gárr, þrimarr, níðhöggr.
Oddr, blóðvarta
ok benknúar,
blóðrefill, blóðvarp
ok blóðiða,
blóðvaka, ljúgfengr
ok blóðhnefi,
iðvarp ok brandr,
eggteinar, fólk.
Emjar, þremjar,
ok Ölrøðar-nautr,
merki, véttrim
ok missifengr,
ánn ok skafningr,
undirdregningr,
vargr, Kaldhamarsnautr,
valböst ok herðr.
Sverð ok gelmingr
ok samnagli,
hugró, sigrhnoð,
hjalt ok tangi,
mundríðr, höggfáðr
ok meðalkafli.

Øx, jarðhyrna
ok járnsparða,
skjáfa ok skeggja,
skráma ok genja,
reginspönn, gnepja,
gýgr ok fála,
snaga ok búlda,
barða ok vígglöð,
þveita ok þenja,
þá es arghyrna,
hon es efst talið
øxar-heita.

Darr, **spjót** ok nöt,
döf, lenz ok vigr,
snata, fleinn ok sváf,
sviða, hræmæki,
geirr, spjör, nata,
gefja, kesja,
gaflak, frakka,
gungnir, peita.

Ör es ok akka,
oddr, hvítmýlingr,
fenja ok drífa,
flaug, dynfara,
bösl, böl, bílda,
broddr ok hremsa,
gögnflaug ok þrös,
gögn ok skaptsnör.

Flugglöð, flugsvinn,
fífa ok skeyti,
geta skal Fenna
ok Gusissmíðis,
Jólfs-smíði es,
en efst þura.
Álmr, dalr, **bogi**,
ýr ok tvíviðr
sveigr, glær ok þrymr,
sómr, skálgelmir. —
Enn kveð ek heita
öll **vápn** saman:
járn, ör ok slög,
ísarn ok spjör.
Skjöldr: þrunginsalr,
skaunn, salbendingr,
bugnir, hlébarðr
ok buklari,
vétlimi, targa,
veðrglaðr ok hlíf,
víðbleiknir, rít,
vígglaðr ok lind.
Gjallr, döggskafi
ok gimskýlir,
böðljós, grýta
ok böðskýlir,
svalinn ok randi,
saurnir, borði,

skuttingr, barði,
skírr, tvíbyrðingr,
ørlygr ok svarmr,
eilífnir, heiðr,
baugr, fagrbláinn,
bera, miðfjörnir.

Hropts hattar skal ek
heiti segja;
hjálmr, gullfáinn,
hrönn, valhrímnir,
hallhrímnir, skólkr
ok hlífandi,
fjörnir, þokki
ok fíkmóinn,
hildigöltr, kellir,
herkumbl ok velgr,
gríma, œgir,
glævir, stefnir.

Brynja: kund, hjálmgöll,
hrauð ok náin,
köld, Finnsleif,
böðfara, þýð, sýn
ok blóðleika.

Sær: sílægja,
salt, ægir, haf,
lögr, sumr, lœgir,
lagastafr ok vágr,
gjallr, gnap, geimi,

gnarr, svífr ok marr,
súgr, sog, sami,
svelgr, röst ok fjörðr.
Sund, ögr, velfœrr
simi ok víðir,
hríð, ver, breki,
húm, flóð ok brim,
grœðir, glýjuðr,
gymir ok vægir,
gniðr ok órór,
gjálfr, fen, snapi.
Gnat, vörr, vika,
vöst, hóp ok mið,
vatn, djúp ok kaf,
vík, tjörn ok sík,
stormr, díki, hylr,
straumr, lœkr ok bekkr,
áll, bruðr, kelda,
iða, fors ok kíll.
Hefring, alda,
hvíting ok lá,
hrönn, rán, kólga
ok himinglæva,
dröfn, uðr ok sólmr,
dúfa, bylgja,
boði ok bára,
blóðughadda.

Gjöll, glit, gera,
glóð ok valskjálf,
ván, víð, vimur,
ving ok ýsa,
síð, suðr, freka,
sœkin, einstika,
elfr, ró, ekla,
ekin, rennandi.
Þyn, rín ok nið,
þöll, rimr, ysja,
dun, ógn, dýna,
dyn, höllfara,
órun ok brá,
auðskjálg, lodda,
mun, merkriða,
mein ok saxelfr.
Tífr, durn, vína,
tems, vönd ok strönd,
mörn, móða, þrym,
morn ok gautelfr,
alin, uðr, ólga
ok evfrátes,
ógn, eiðrennir
ok apardjón.
Rögn, hrönn ok raun,
raumelfr, hnipul,
hnöpul, hjálmunlá,
humra, vína,

vil, vín, vella,
valin, semð, salin,
nepr, dröfn, strauma,
nis, mynt, gnapa.
Gilling ok níl,
ganges, tvedda,
luma, vervaða,
leira ok gunnþró,
iðsvöl, vegsvinn,
yn, þjóðnuma,
fjörm, strönd ok spé
ok fimbulþul.
Nyt, hrönn ok nauð,
nöt, slíðr ok hríð,
körmt, leiptr ok örmt,
kerlaugar tvær,
gömul, sylgr ok yn
ok geirvimul,
ylgr, vöð ok flóð,
jórdán es á lesti.
[*Fiskah.*] Lax ok langa,
lýsa, brosma,
birtingr, hœingr,
bust ok hrygna,
humarr, hrognkelsi,
hveðnir, flóki,
ölunn, aurriði
ok andvari.

Síld, seiðr, skata,
síl, reyðr ok öggr,
skreiðungr ok síkr,
skálgi, flyðra,
fyldingr, styrja
ok fuðryskill,
hámerr, steinbítr
ok háskerðingr.
Fjörsungr, þrömmungr
ok fengrani,
hamarr, sandhverfa
ok horngæla,
marknútr, glömmungr
ok marþvara,
sílungr, skelfiskr,
sverðfiskr ok lýr.
Þyrsklingr, upsi,
þorskr, vartari,
grunnungr, gedda,
gjölnir, keila,
áll ok karfi,
krabbi, geirsíl,
hár ok goðlaks,
hornsíl, igull.
Hafrhvalr, geirhvalr
ok hafgufa,
hnísa, hafstrambr
ok hnýðingar,

reyðr, reyðarkálfr
ok rauðkembingr,
búrungr, rostungr
ok blæjuhvalr.
Norðhvalr, kýrhvalr,
náhvalr ok leiptr,
skeljungr, fiskreki
ok skútuhvalr,
sléttibaka, skjaldhvalr
ok sandlægja,
hrosshvalr, andhvalr,
hrafnreyðr ok vögn.
Nú mun ek skýra
of **skipa** heiti;
örk, árakló,
askr, sessrúmnir,
skeið, skúta, skip
ok skíðblaðnir,
nór, naglfari,
nökkvi, snekkja.
Byrðingr, búza,
barðkaldr ok hreinn,
bakki, hömlungr,
hélugbarði,
röst, bátr ok regg,
röð, hringhornir,
lung, kjóll, langskip,
leifnir, karfi.

Hringr, gnóð, freki,
hrauð, móðrói,
hemlir, barði
ok hylbauti,
ugla, leðja
ok askvitull,
kœna, ketla,
kati, reið ok skálpr.
Knörr, kuggr, knúi,
keipull, eikja,
dreki, élliði,
drómundr ok prámr,
fura, vigg, galeið,
ferja, skálda,
fley, flaust ok þekkr,
fartíðr ok líð.
Segl, skör, sigla,
sviðviss, stýri,
sýjur, saumför,
súð ok skautreip,
stag, stafn, stjórnvið,
stuðill ok sikulgjörð,
snotra ok sólborð,
sess, skutr ok strengr.
Söx, stœðingar,
svipting ok skaut,
spíkr, siglutré,
saumr, lekstólpar,

laukr, siglutoppr,
lína, eyru,
flaug, flaugarskegg
ok farnagli.
Húnn, húnbora
ok hjálmunvölr,
húfr, hlýr, hrefni
ok hálsstefni,
hefill, háls, hanki
ok höfuðbendur,
háir, hæll, hamarr,
hjálpreip ok lík.
Ró, rakki, rif,
rengr ok hömlur,
vindáss, vengi,
vöndr, langnefjur,
völt, beitiáss,
varta, brandar,
bitar, bóglína,
búlkastokkar.
Barð, kné, byggði,
belti ok kinnungr,
kjölborð, keili
ok kjölsýja,
kraptar, kerling,
klœr ok þoptur,
kjalreip, þrimir,
klofar ok þiljur.

Drengir, dragreip,
dæla, árar,
aktaumar, ræR,
arinn ok nálar,
aurborð, kjalarhæll
ok akkeri,
hnakkmiði, austker
ok húnspænir.

Jörð: fjörn, rofa,
eskja ok hlöðyn,
gyma, sif, fjörgyn,
grund, hauðr ok rönd,
fold, vangr ok fíf,
frón, hjarl ok barmr,
land, bjöð, þruma,
láð ok merski.

Holt, háls ok fjöll,
hlíð ok leiti,
hóll, heiðr ok hvilft,
hváll ok brekka,
hró, dalr ok völlr,
hvammr ok tunga,
mold, flag, rimi,
mór, laut ok sandr.

Enn skal segja
øxna heiti;
árvakr, drjóni
ok jörmunrekr,

simi, freyr, reginn,
smiðr, eyþvari,
rauðr ok rekningr,
ok rökkvihliðr,
viggi, bautuðr,
vingnir, stjóri.
Himinhrjóðr, simir
ok harðfari,
hœfir, digni,
hjölluðr, simull,
hliðr, stúfr ok litr,
hríðr, forsimi,
arfr, jörmuni
ok eikismiðr.
Gneisti, apli,
gollinhorni,
auðr, kvígr, öldungr
ok arfuni,
griðungr, ólgr, gellir,
glymr ok hreiði,
tíðungr, boli,
tarfr, aurgefinn.
Kýr heitir skirja,
kvíga ok frenja
ok auðhumbla,
hon er elzt kúa.
Hrútr: ofrhyrningr,
hornumskváli,

gumarr, hornglóinn
ok gjaldhróinn,
hveðurr, hornglói,
hallinskíði,
herr, hornhróinn
ok heimdali,
bekri, miðjungr,
blær, mörðr ok veðr.
Hafr heitir grímnir
ok geirölnir,
tanngnjóstr, kjappi
ok tanngrisnir,
skimuðr ok brúsi,
bokkr, grímr taliðr.
Heitir ok heiðrún,
haðna ok kiðlingr,
es kolmúla
ok kið saman.
Björn: bersi, bólmr,
bera, elgviðnir,
blájaxl, ísólfr
ok breiðvegi,
bestingr, bassi,
balti, hlébarðr,
úfr, frekr, vilnir,
jórekr, mösni,
fetvíðnir, húnn,
fress, vetrliði,

íugtanni, jálfuðr,
ifjungr, vilskarpr.
Hjörtr: dyraþrór,
hliðr, eikþyrnir,
duneyrr, dáinn,
dvalarr, mótroðnir.
Göltr: valglitnir,
gríss ok hrímnir,
svíntarr, runi,
sæhrímnir, börgr,
rái, valbassi,
röðr, dritroði,
þrór, vigrir, skunpr,
þrándr, vaningi.
Vargr: úlfr, geri,
vitnir, grádýri,
hati, hróðvitnir
ok heiðingi,
freki ok viðnir,
fenrir, hlébarðr,
goti, gildr, glammi,
gylðir, ímarr,
ímr ok egðir
ok skollkini.
Enn heitir svá:
ylgr, vargynja,
borkn ok íma,
. . . . svimul.

Níu eru **himnar**
á hæð talðir;
veit ek enn nezta,
sá es vindbláinn;
sá es heiðþyrnir
ok hreggmímir;
annarr heitir
andlangr himinn,
þat máttu skilja;
þriði víðbláinn;
víðfeðmi kveð ek
vera enn fjórða;
hróðr ok hlýrni
hygg ek enn sétta;
gimir, vetmímir;
get ek nú vera
átta himna
upp of talða;
skattyrnir stendr
skýjum efri;
hann es útan
alla heima.

Sól ok sunna,
sýn, fagrahvél,
leiptr, hrjóðr, leika,
líknskin, röðull,
leiptr, ifröðull
ok ljósfari,
drífandi, álfröðull
ok Dvalins-leika.

HÁTTATAL

er Snorri Sturluson orti um Hákon konung ok Skúla hertoga.

Hvat eru hættir skáldskapar? Þrent. — Hverir? Setning, leyfi, fyrirboðning. — Hvat er setning háttanna? Tvent. — Hver? Rétt ok breytt. Hvernig er rétt setning háttanna? Tvenn. — Hver? Tala ok grein. — Hvat er tala setningar háttanna? Þrenn. — Hver? Sú er ein tala, hversu margir hættir hafa funnizk í kveðskap höfuðskálda; önnur tala er þat, hversu mörg vísuorð standa í einu erendi í hverjum hætti; hin þriðja tala er sú, hversu margar samstöfur eru settar í hvert vísuorð í hverjum hætti. — Hver er grein setningar háttanna? Tvenn. — Hver? Málsgrein ok hljóðsgrein. -- Hvat er málsgrein? Stafasetning greinir mál alt; en hljóðsgrein er þat, at hafa samstöfur

langar eða skammar, harðar eða linar, ok þat er setning hljóðsgreina, er vér köllum hendingar, svá sem hér er kveðit:

1. Lætr sá, er Hákun heitir,
(hann rekkir lið) bannat,
jörð kann frelsa, fyrðum
friðrofs, konungr, ofsa;
sjálfr ræðr alt ok Elfar
ungr stillir sá milli
(gramr á gipt at fremri)
Gandvíkr jöfurr landi.

Hér er stafasetning sú, er hætti ræðr ok kveðandi gerir; þat eru XII stafir í erendi, ok eru III settir í hvern fjórðung. Í hverjum fjórðungi eru tvau vísuorð; hverju vísuorði fylgja VI samstöfur. Í öðru vísuorði er settr sá stafr fyrst í vísuorðinu, er vér köllum höfuðstaf; sá stafr ræðr kveðandi; en í fyrsta vísuorði mun sá stafr finnask tysvar standa fyrir samstöfun; þá stafi köllum vér stuðla. Ef höfuðstafr er samhljóðandi, þá skulu stuðlar vera hinn sami stafr, svá sem hér er:

Lætr sá, er Hákun heitir,
(hann rekkir lið) bannat,

en rangt er, ef þessir stafir standa fyrir samstöfun optarr eða sjaldnarr enn svá

í fjórðungi vísu. En ef hljóðstafr er höfuðstafrinn, þá skulu stuðlar vera ok hljóðstafir, ok er þá fegra, at sinn hljóðstafr sé hverr þeira. Þá má ok hlýða, at hljóðstafr standi fyrir optarr í fjórðungi í fornöfnum eða í málfylling þeiri, er svá kveðr at: ek, eða svá: en, er, at, í, á, of, af, um; ok er þat leyfi, en eigi rétt setning. Önnur stafasetning er sú, er fylgir setning hljóðs þess, er hátt gerir ok kveðandi; skal sú grein í dróttkvæðum hætti svá vera, at fjórðungr vísu skal þar saman fara at allri stafasetning ok hljóða; skal í fyrra vísuorði þannig greina þá setning:

jörð kann frelsa fyrðum.

Hér er svá: jörð, fyrð, þat er ein samstafa í hvárum stað ok sinn hljóðstafr fylgir hvárri ok svá upphafsstafr; en einir stafir eru eptir hljóðstaf í báðum orðum; þessa setning hljóðfalls köllum vér skothending. En í öðru vísuorði er svá:

friðrofs konungr ofsa.

Svá er hér: rofs, ofs; þar er einn hljóðstafr, ok svá allir þeir, er eptir fara í báðum orðum, en upphafsstafir greina orðin; þetta heita aðal-hendingar. Svá

skal hendingar setja í dróttkvæðum hætti, at hin síðarri hending í hverju vísuorði, er heitir viðrhending, hon skal standa í þeiri samstöfu, er ein er síðar, en sú hending, er frumhending heitir, stendr stundum í upphafi orðs, köllum vér þá oddhending, stundum í miðju orði, köllum vér þá hluthending. Þetta er dróttkvæðr háttr; með þeima hætti er flest ort, þat er vandat er; þessi er upphaf allra hátta, sem málrúnar eru fyrir öðrum rúnum.

Hvernig er breytt setning háttanna? Tvá vega. — Hvernig? Með máli ok hljóðum. – Hvernig skal með máli skipta? Tvá vega. — Hvernig? Halda eða skipta háttunum. — Hvernig skal breyta háttunum ok halda sama hætti? Svá, at kenna eða styðja eða reka eða sannkenna eða yrkja at nýgörvingum. — Hvat eru kendir hættir? Svá sem þetta:

2. Fellr of fúra stilli
fleinbraks, limu axla,
Hamðis fang, þar er hringum
hylr ættstuðill Skylja;
holt felr hildigelti
heila bœs, ok deilir

gulls í gelmis stalli
gunnseið, skörungr, reiðir.

Hér eru öll heiti kend í þessi vísu, en hendingar ok orðalengð ok stafaskipti fara, sem fyrr var ritat. Kenningar eru með þrennum háttum greindar; fyrst heita kenningar, annat tvíkent, þriðja rekit. Þat er kenning, at kalla fleinbrak orrostu, en þat er tvíkent, at kalla fleinbraks fúr sverðit, en þá er rekit, ef lengra er.

Rekit: 3. Úlfs bága verr ægis
ítr báls hati málu;
sett eru börð fyr bratta
brún Míms vinar rúnu;
orms váða kann eiðu
allvaldr göfugr halda;
menstríðir, njót móður
mellu dólgs til elli.

Hvat eru sannkenningar? Svá sem þetta:

4. Stinn sár þróask stórum,
sterk egg frömum seggjum
hvast skerr hlífar traustar;
hár gramr lifir framla;
hrein sverð litar harða
hverr drengr, göfugr þengill,
ítr rönd furask undrum,
unir bjartr snöru hjarta.

Þat er sannkenning, at styðja svá orðit með sönnu efni, svá, at kalla stinn sárin, því at höfug eru sár stór; en rétt er mælt at þróask; önnur sannkenning er sú, at sárin þróask stórum; nú er eitt vísuorð, ok tvær sannkenningar. Í öðru vísuorði er kölluð sterk egg, en framir seggir. Í hinu þriðja er svá, at hvast skerr, hlífin er traust; ok í fjórða orði, at kalla konunginn mikinn, en líf hans framligt; þar næst, at kalla hreint sverð ok harðliga roðit, en einn hverr liðsmanna, ok væri rétt mál, þótt maðr væri nefndr; göfugr er konungrinn kallaðr; röndin var kostig ok furaðisk undarliga skjótt; konungrinn unði glaðr frœknu hjarta. Nú eru hér sýndar XVI sannkenningar í átta vísuorðum, en þó fegra þær mjök í kveðandi, at eigi sé svá vandliga eptir þeim farit. Sannkenningar hafa þrenna grein; heitir ein sannkenning, önnur stuðning, þriðja tvíriðit.

Stuðningar: 5. Óðharða spyr ek eyða
egg fullhvötum seggjum;
dáðrökkum veldr dauða
dreng ofrhugaðr þengill;
hamdökkum fær Hlakkar
hauk munnroða aukinn,

veghrœsinn spyr ek vísa,
valdr ógnþorinn skjaldar.

Hér fylgir stuðning hverri sannkenning, svá sem kölluð er eggin óðhörð, en fullhvatir menninir. Þat er sannkenning, hörð egg, en hvatir menn; þat er stuðning, er annat sönnunarorð fylgir sannkenning.

Hvat eru nýgörvingar? Svá sem þetta:

6. Sviðr lætr sóknar naðra
slíðrbraut jöfurr skríða,
ótt ferr rógs ór réttum
ramsnákr fetilhamsi;
linnr kná sverða sennu
sveita bekks at leita;
ormr þyrr vals at varmri
víggjöll sefa stígu.

Þat eru nýgörvingar, at kalla sverðit orm ok kenna rétt, en slíðrirnar götur hans, en fetlana ok umgörð hams hans; þat heldr til ormsins náttúru, at hann skríðr ór hamsi ok til vats. Hér er svá sett nýgörving, at hann ferr leita blóðs bekkjar at þar, er hann skríðr hugar stígu, þat eru brjóst manna. Þá þykkja nýgörvingar vel kveðnar, ef þat mál, er upp er tekit, haldi of alla vísulengð; en ef sverð er ormr kallaðr, en

síðan fiskr eða vöndr eða annan veg breytt, þat kalla menn nykrat, ok þykkir þat spilla. Nú er dróttkveðinn háttr með V greinum, ok er þó hinn sami háttr réttr ok óbrugðinn, ok er optliga þessar greinir sumar eða allar í einni vísu, ok er þat rétt, því at kenningar auka orðfjölða, sannkenningar fegra ok fylla mál, nýgörvingar sýna kunnostu ok orðfimi.

Þat er leyfi háttanna, at hafa samstöfur seinar eða skjótar, svá at dragisk fram eða aptr ór réttri tölu setningar, ok megu finnask svá seinar, at fimm samstöfur sé í öðru ok hinu fjórða vísuorði, svá sem hér er:

7. Hjálms fylli spekr hilmir
hvatr Vindhlés skatna;
hann kná hjörvi þunnum
hræs þjóðár ræsa;
ýgr hilmir lætr eiga
öld dreyrfá skjöldu;
styrs rýðr stillir hersum
sterkr járngrá serki.

Í þessi vísu eru allar oddhendingar hinar fyrri hendingar, ok er þó þessi háttr dróttkvæðr at hætti. Nú skal sýna svá skjótar samstöfur ok svá settar nær hverja annarri, at af því eykr lengð orðsins:

8. Klofinn spyr ek hjálm fyrir hilmis
hjarar egg, duga seggir;
því eru heldr, þar er skekr skjöldu,
skafin sverð lituð ferðar;
bila muna gramr, þó at gumna
gular rítr nái líta;
draga þorir hann yfir hreinna
hvatan brand þrömu randa.

Hér er í fyrsta ok þriðja vísuorði níu samstöfur, en í öðru ok í hinu fjórða VII. Hér er þat sýnt, hversu flestar samstöfur megu vera í vísuorði með dróttkvæðum hætti, ok af þessu má þat vita, at VIII eða VII megu vel hlýða í fyrsta ok þriðja vísuorði. Í þessi vísu eru allar frumhendingar hluthendur, ok dregr þat til, at lengja má orðit, at sem flestar samstöfur standi fyrir hendingar. Þat er annat leyfi háttanna, at hafa í dróttkvæðum hætti eitt orð eða tvau í vísu með álögum eða detthent eða dunhent eða skjálfhent eða með nokkurum þeim hætti, er eigi spilli kveðandi. Þriðja leyfi er þat, at hafa aðal-hendingar í fyrsta eða þriðja vísuorði. Fjórða leyfi er þat, at skemma svá samstöfur, at gera eina ór tveim, ok taka ór annarri hljóðstaf;

þat köllum vér bragarmál; svá sem kvað Þórarinn máhlíðingr:

> Varðak mik, þars myrðir
> morðfárs vega þorði.

Enn er sú grein út sett myklu lengra. Þat er hit fimta leyfi, at skipta tíðum í vísuhelmingi. Sétta leyfi er þat, at hafa í dróttkvæðum hætti samhendingar eða liðhendingar. Þat er hit sjaunda, at hafa eitt málsorð í báðum vísuhelmingum, ok þykkir þat spilla í einstaka vísum. Átta er þat, at nýta, þótt samkvætt verði við þat, er áðr er ort vísuorð eða skemra. Níunda er þat, at reka til hinnar fimtu kenningar; en ór ættum er, ef lengra er rekit; en þótt þat finnisk í fornskálda verka, þá látum vér þat nú ónýtt. Tíunda er þat, ef vísu fylgir drag eða stuðill. Ellipta er þat, at er eða en eða at má hafa optarr en eitt sinn í vísuhelmingi, svá sem Refr kvað:

> Sæll es hinn, es, hranna
> hádýra, vel, stýrir,
> (tíð erumk vitnis váða
> víngerð) unir sínu.

Ok svá þó at þat sé í síðarra helmingi, ef maðr er nefndr eða kent nafn hans í fyrra helmingi, þótt þá sé eigi nafn annan

veg en hann eða hinn eða sá eða sjá. Tólpta er atriðsklauf.

Hvat er tíðaskipti? Þrent. — Hvernig? Þat er var, þat er er, þat er verðr. Hver setning er þat, at breyta háttum með máli einu? — Þat má svá gera, at gefa nafn háttum ok greina svá tölu háttanna hina fyrstu, en halda annarri ok hinni þriðju tölu setningar; þat er sem fyrr var ritat, at hafa VIII vísuorð í erendi, ok hin þriðja tala, at hafa VI samstöfur í vísuorði ok sömu setning hendinganna. Háttum er skipt með ýmissum orðtökum, ok er þessi einn háttr, er kallaðr er sextánmælt:

9. Vex íðn, vellir roðna,
verpr lind, þrimu snerpir,
fæsk gagn, fylkir eignask,
falr hitnar, seðsk vitnir,
skekr rönd, skildir bendask,
skelfr askr, griðum raskar,
brandr gellr, brynjur sundrask,
braka spjör, litask örvar.

Hér eru tvau mál fullkomin í hverju vísuorði, en orðalengð ok samstöfur ok hendingar ok stafaskipti sem dróttkvætt. Nú er breytt annan veg dróttkvæðum

hætti ok enn með máli einu. Þenna hátt kalla menn áttmælt:

10. Jörð verr siklingr sverðum;
sundr rjúfa spjör undir;
lind skerr í styr steinda;
støkkr hauss af bol lausum;
falla fólk á velli;
fremr mildr jöfurr hildi;
egg bítr á lim lýti;
liggr skör sniðin hjörvi.

Hér er mál fylt í hverju vísuorði. Þessi er hinn þriði, fjórðungalok.

11. Ýskelfir kann úlfum
auðmildr búa gildi;
lætr gylðis kyn gáti
gunnsnarr una harri;
fær gotna vinr vitni
valbjór afar stóran;
vargr tér ór ben bergja
blóðdrykk ok grön rjóða.

Hér lýkr máli í tveim vísuorðum. — Sjá háttr, er nú skal rita, er hinn fjórði þeira, er breyttir eru, en hinn fimti at háttatali. Þetta er stælt kallat:

12. Hákun veldr ok hölðum,
harðráðum guð jarðar
tyggja lér með tíri,
teitr þjóðkonungs heiti;

vald á víðrar foldar,
vindræfrs jöfurr gæfu
öðlingi skóp ungum,
örlyndr skati görla.

Hér er svá:

Hákun veldr ok hölðum
teitr þjóðkonungs heiti,

en annat ok hit þriðja vísuorð er sér um mál, ok er þat stál kallat. Þessi er hinn sétti, hjástælt:

13. Manndýrðir fá mærðar,
mæt öld fira gæti
lýtr, auðgjafa ítrum,
öll. Stóð sær of fjöllum;
rjóðvendils gatk randa
rœkinjörð at sœkja,
hœf ferð vas sú harða,
heim. Skaut jörð ór geima.

Þetta köllum vér hjástælt; hér er hit fyrsta vísuorð ok annat ok þriðja sér um mál, ok hefir þó þat mál eina samstöfun með fullu orði af hinu fjórða vísuorði; en þær fimm samstöfur, er eptir fara, lúka heilu máli, ok skal orðtak vera forn minni. Þessi er hinn sjaundi, langlokum:

14. Hákun ræðr með heiðan,
hefr drengja vinr fengit
(lönd verr buðlungr brandi

breiðfeld) mikit veldi,
rógleiks náir ríki
remmitýr at stýra
(öld fagnar því) eignu,
orðróm konungdómi.

Hér hefr upp mál í hinu fyrsta vísuorði ok lýkr í hinu síðarsta, ok eru þau sér um mál. Þessi er hinn átti háttrinn, tiltekit:

15. Þeim er, grundar grímu
gjaldseiðs ok var faldinn
(drótt man enn þat) átti
áðr hans faðir ráða;
gunnhættir kná grýttu
(gramr býr of þrek) stýra,
stórt ræðr hann en hjarta
hvetr, buðlunga setri.

Hér er hinn fyrri vísuhelmingr leiddr af þeiri vísu, er áðr var kveðin, ok fylgir þat málsorð, er afleiðing er kölluð, er síðarst var í hinni fyrri vísu, þessum vísuhelmingi, ok er sá vísuhelmingr eigi elligar réttr at máli. Þessi er hinn níundi háttr, drögur:

16. Setr of vísa vitran
vígdrótt, en þar hníga,
(ýr dregsk) við skotskúrum
skjaldborg, í gras aldir;

vápnrjóðr stikar víða,
vellbrjótr á lög, spjótum,
þryngr at sverða söngvi,
sóknharðr þrömu jarðar.

Þat málsorð, er fyrst er í þessi vísu, er síðarst í hinni fyrri, ok er hin síðarri svá dregin af hinni fyrri; því heita þat drögur. Þessi er hinn tíundi háttr, er vér köllum refhvörf. Í þeima hætti skal velja saman þau orðtök, er ólíkust sé at greina, ok hafi þó einnar tíðar fall bæði orð, ef vel skal. En til þessa háttar er vant at finna öll orð gagnstaðlig, ok er hér fyrir því sum orð dregin til hœgenda; en sýnt er í þessi vísu þat, at orðin munu finnask, ef vandliga er leitat, ok mun þat hér sýnask, at flest frumsmíð stendr til bóta. Svá er hér kveðit:

17. Síks glóðar verr sœkir
slétt skarð hafi jarðar,
hlífgranda rekr hendir
heit köld loga öldu;
fljótt válkat skilr fylkir
friðlæ, röðuls sævar
ránsið ræsir stöðvar,
reiðr, glaðr frömum meiðum.

Hér er í fyrsta vísuorði svá kveðit: síks glóðar; sík er vatn, glóð er eldr, en eldr

ok vatn hatar hvárt öðru; verr sœkir, þat er ólíkt, at verja ok sœkja. Annat vísuorð er svá: slétt skarð hafi jarðar; slétt, þat er jafnt, skarð, þat er óslétt; ok svá hafi jarðar; sær er haf, land er jörð; en þá er í eitt fall mælt, at sá ferr af hafi til jarðar. Þriðja vísuorð er svá: hlífgranda, þat er ljóst refhvörf-mælt, ok svá, rekr hendir; sá flytr braut, er rekr, en sá stöðvar, er hendir. Svá er hit fjórða: heit köld, þat er ljós orð, ok svá, loga öldu, logi er eldr, alda er sjár. Fimta orð er svá: fljótt válkat; fljótt er þat, er skjótt er, válkat þat, er seint er; ok svá, skilr fylkir; sá, er skilr, dreifir, en sá, er fylkir, samnar. Sétta orð er svá: friðlæ; friðr er sætt, læ, þat er vél; ok enn, röðuls sævar; röðull er sól, ok gengr hon fyrir eld í öllum kenningum, sær er enn sem fyrr í móti eldi. Sjaunda orð er svá: ránsið; rán, þat er ósiðr, ok svá, ræsir stöðvar; sá flytr, er ræsir, en sá heldr aptr, er stöðvar. Átta orð er svá: reiðr glaðr, þat er ljóst mælt; ok svá, frömum meiðum, þat er ójafnt, at vinna manni frama eða meizlur. Hér eru sýnd í þessi vísu sextán orðtök sundrgreinilig, ok eru flest ofljós til rétts máls at fœra,

ok skal þá svá upp taka: síks glóð, þat er gull; sœkir gulls, þat er maðr; hann verr skarð jarðar, hafi slétt, þat eru Firðir, svá heitir fylki í Nóregi; hlífgrandi, þat er vápn; hendir loga öldu er maðr, er rekr köld heit sverðinu, þat er at hegna ósiðu; fljótt válkat má þat kalla, er skjótráðit er, þat skilr hann af ófriðinum; konungr heitir fylkir; ránsið ræsir stöðvar sævar röðuls frömum meiðum. Þetta heita hin mestu refhvörf.

Þessi eru önnur refhvörf, ok eru hér hálfu færi vísuorð, þau er refhvörfum eru ort, ok eru þau tvenn í öðru vísuorði, ok eru fyrir því kölluð hin mestu.

18. Blóð fremr, hlökk at háðisk,
heldr slitnar dul, vitni;
skjöldr, en skatnar foldir,
skelfr harðr, taka varða;
fal lætr of her hvítan
hollr gramr rekinn framðan,
en tyggja sonr, seggjum,
svalr brandr, dugir, grandar.

Hér eru þau refhvörf í öðru orði: heldr ok slitnar, ok dul ok vitni; dul er laun, en vitni er sannan. En í fjórða vísuorði eru þessi: skelfr harðr, taka varða. Í sétta vísuorði er svá: hollr gramr, rekinn

framðan. Í átta vísuorði er svá: svalr brandr; brandr er eldsheiti; dugir grandar; þetta er ofljóst ort. Hér eru ok önnur máltök, þau er til máls skal taka, svá, at kalla: blóð fremr vitni, þat er vargr; en dul eða laun slitnar eða rofnar, at hlökk háðisk, þat er orrosta. Ok í öðrum fjórðungi er svá, at harðr skjöldr skelfr, en skatnar taka varða ríki. Ok í þriðja fjórðungi er svá, at hollr gramr of her lætr framðan fal hvítan rekinn; sá er framiðr, er framarr er settr. Í fjórða fjórðungi er svá, at svalr brandr grandar seggjum, en tyggja sonr dugir.

Þessi er hinn þriði refhvarfa-háttr:

19. Segl skekr of hlyn Huglar
(hvast drífa skip) rasta,
en föll, of gram, gylli
grunn djúp hata unna;
né rán viðr hafhreinum,
há raust skapar flaustum,
hrönn fyr húfi þunnum
heil klofnar, frið, deilu.

Hér er eitt vísuorð í hvárum helmingi, þat er refhvörfum er ort, ok tvenn í hvárum, svá sem hér: grunn djúp, hata unna; en í hinum efra helmingi er svá: heil klofnar, frið deilu. Þessi eru at kalli

hin mestu refhvörf ok minst af þessum. Nú hefjask hin minni refhvörf. Hér eru ein refhvörf í vísuorði:

20. Hélir hlýr at stáli,
hafit fellr, en svífr þelli
(ferð dvöl firrisk) harða
framm mót lagar glammi;
vindr réttr váðir bendir,
vefr rekr á haf snekkjur,
veðr þyrr, vísa iðjur
(varar fýsir skip) lýsa.

Hér er eitt refhvarf í hverju vísuorði ok flest ofljós. Þessi eru önnur hin minni:

21. Lung frá ek lýða þengils,
lá reis of skut, geisa,
en svörð of her herða;
hljóp stóð und gram Róða;
þjóð fær þungra skeiða
þröng rúm skipat löngum,
stál lætr styrjar deilir
stinn klökk í mar sökkva.

Hér eru refhvörf í öðru hverju vísuorði. Þessi eru hin þriðju:

22. Himinglæfa strýkr háfar,
hrönn skilja sog, þiljur;
lögstíga vill lœgir
ljótr fagrdrasil brjóta;
lýsheims náir ljóma

(líðr ár) of gram blíðum,
uðr rekkir kjöl klökkvan
köld, eisa, far geisar.

Hér eru ein refhvörf í hvárum helmingi; þessi eru hin minstu refhvörf. Enn er sá háttr, er vér köllum refhvarfa-bróður:

23. Firrisk hönd með harra
hlumr, líðr vetr af sumri,
en flaust við lög Lista
löng taka hvílð at göngu;
öl mœðir lið lýða,
létt skipask höll et rétta,
en skál af gjöf góla
gulls svífr, tóm, en fulla.

Hér er í öðru orði ok fjórða þau orð, er gagnstaðlig eru sem refhvörf, enda standa eigi saman, ok er ein samstafa millum þeira ok lúkask bæði eigi í eina tíð. Þessir hættir, er nú eru ritaðir, eru dróttkvæðir at hendingum ok orðalengð. Hér eru VI samstöfur í hverju vísuorði ok aðalhendingar í öðru ok hinu fjórða, en skothendur í fyrsta ok þriðja.

Hvernig skal skipta dróttkvæðum hætti með hendingum eða orðalengð? — Svá sem hér er, dunhenda:

24. Hreintjörnum gleðr horna,
horn náir lítt at þorna,

mjöðr hegnir böl bragna,
bragningr skipa sagnir;
fólkhömlu gefr framla
framlyndr viðum gamlar,
hinn er heldr fyr skot skjöldum,
skjöldungr hunangs-öldur.

Hér er þat málsorð fyrst í öðru ok hinu fjórða vísuorði, er síðarst er í hinu fyrsta ok þriðja. Þetta er tilsagt:

25. Röst gefr öðlingr jastar,
öl virði ek svá, firðum;
þögn fellir brim bragna,
bjór forn er þat, horna;
máls kann mildingr heilsu,
mjöðr heitir svá, veita;
strúgs kemr í val veiga,
vín kalla ek þat, galli.

Nú er orðskviðuháttr:

26. Fúss brýtr fylkir eisu
fens; bregðr hönd á venju;
ránhegnir gefr Rínar
röf; spyrr ætt at jöfrum;
mjök trúir ræsir rekka
raun; sér gjöf til launa;
ráð á lofðungr lýða
lengr; vex hverr af gengi.

27. Ískalda skar ek öldu
eik, var súð in bleika

reynd, til ræsis fundar
ríks; emk kuðr at slíku;
brjótr þá hersis heiti
hátt, dugir sœmð at vátta,
auðs af jarla prýði
ítrs; vara siglt til lítils.

Þetta er álagsháttr. Hér hefr upp annat ok hit fjórða vísuorð með fullu orði ok einni samstöfu, ok leiðir þat orð af hinu fyrra vísuorði, en þær V samstöfur, er þá eru eptir, eru sér um mál. Þessi er hinn fyrsti háttr, er ritaðr sé, þeira, er breytt er af dróttkvæðum hætti með fullu háttaskipti, ok heðan frá skal nú rita þær greinir, er skipt er dróttkvæðum hætti ok breytt með hljóðum ok hendingaskipti eða orðalengð, stundum við lagt, en stundum af tekit. Þetta er tvískelft:

28. Vandbaugs veitti sendir
vígrakkr, en gjöf þakkak
skjaldbraks skylja mildum,
skipreiðu mér, heiða;
fann næst fylkir unna
föl dýr at gjöf stýri
stálhreins; styrjar deilis
stórlæti sá ek mæta.

Hér er í fyrsta ok þriðja vísuorði þat, er háttum skiptir; hér standask hljóð-

fyllendr svá nær, at ein samstafa er í milli þeira; þeir gera skjálfhendur stuðlar, ok er hinn fyrri upphaf vísuorðs, en hendingar standask sem first; en ef frumhending er í þeiri samstöfu, er næst er hinni fyrstu, þá bregzk eigi skjálfhenda. Þessi er detthendr háttr:

29. Tvær man ek hilmi hýrum
heims vistir ótvistar;
hlaut ek á samt at sitja
seimgildi fémildum;
fúss gaf fylkir hnossir
fleinstýri margdýrar;
hollr var hersa stilli
hoddspennir fjölmennum.

Hér skiptask hættir í öðru ok fjórða vísuorði, ok ræðr hin fjórða samstöfun háttunum. Þetta er draugsháttr:

30. Þoll bið ek hilmis hylli
halda grœnna skjalda;
askr beið af því þroska
þilju Hrungnis ilja;
vígfoldar njót valdi
vandar margra landa
(nýtr vartu oss) til ítrar
elli (dólga fellir).

Hér er enn í öðru ok í fjórða vísuorði

þat, er háttum skiptir, ok ræðr hér hin þriðja samstafa.

Nú hefr upp annat kvæði:

31. Stáls dynblakka stökkvi
stinngeðs samir minnask,
álms bifsœki aukum
Yggs feng, á lof þengils;
odds bláferla jarli
örbrjót né skal þrjóta,
Hárs saltunnu hrannir
hrœrum, óð at stœra.

Þetta heitir bragarbót. Hér skiptir háttum í fyrsta ok þriðja vísuorði; hér standask, sem first má, stuðlar, en hendingar svá, at ein samstafa er á milli; þat greinir háttuna. Þenna hátt kalla menn riðhendur:

32. Él þreifsk skarpt of Skúla
skýs snarvinda lindar,
egg varð hvöss í höggum
hræs dynbrunnum runnin;
seimþreytir bjó sveita
snjallr ilstafna hrafni,
Páll varð und fit falla
fram þrábarni arnar.

Hér skiptir háttum í öðru ok fjórða vísuorði, standa þar hendingar báðar samt nær enda ok lúkask á einum hljóðstaf

báðar, ok er betr, at samhljóðandi sé eptir aðra. Þessi háttr er kallat veggjat:

33. Lífs varð rán at raunum,
(reið sverð) skapat mjök ferðum;
stöng óð þrátt á þingi
þjóðsterk, liðu fram merki;
hrauð, of hilmis bróður,
hvöss egg friðarván seggjum,
spjót náðu blá bíta;
búandmenn hlutu þar renna.

Hér er háttaskipti í öðru ok fjórða vísuorði, ok er þar ein samstöfun sett í, svá at tvær eru síðarr, ok aukit því lengð orðsins. Nú er flagða-háttr:

34. Flaust bjó fólka treystir
fagrskjölduðustum öldum;
leið skar bragnings bróðir
bjartveggjuðustu reggi;
hest rak hilmir rasta
harðsveipaðastan reipum;
sjár hlaut við þröm þjóta
þunghúfuðustu lungi.

Hér skiptir háttum í öðru ok hinu fjórða vísuorði; er hér aukit bæði samstöfu ok fullnat orðtak sem framast, ok eptir þá samstöfun eru þrjár samstöfur, ok er rétt dróttkvætt, ef hon er ór tekin. Þessi háttr er hin forna skjálfhenda:

35. Reist at Vágsbrú vestan,
varrsíma bar fjarri,
heitfastr hávar rastir
hjálmtýr svölu stýri;
stökr óx, er bar blakka
brims fyr jörð et grimma
herfjöld (húfar svölðu)
hrannláð, búandmanna.

Hér er skjálfhent með aðalhending í þriðja vísuorði í hvárum tveggja helmingi, en at öðru sem dróttkvætt. Þenna hátt fann fyrst Veili; þá lá hann í útskeri nokkuru, kominn af skipsbroti, ok höfðu þeir ilt til klæða ok veðr kalt; þá orti hann kvæði, er kallat er kviðan skjálfhenda eða drápan steflausa, ok kveðit eptir Sigurðar sögu. Þetta er þríhent kallat:

36. Hristi hvatt, þá er reistisk,
hertöng, mjök löng véstöng;
samði fólk, en frömðusk
fullsterk, hringserk, grams verk;
hönd lék, herjum reyndisk,
hjörr kaldr, allvaldr mannbaldr;
(egg) frá ek breiða bjoggu
bragning fylking (stóð þing).

Hér eru þrennar aðalhendingar í öðru ok hinu fjórða vísuorði ok lúkask allar

einnig, ok fylgir samstöfun fyrir hverja. Nú er hinn dýri háttr:

37. Vann, kann virðum banna
vald, gjald, höfundr aldar,
ferð verð fólka herði
fest mest, sá er bil lestir;
hátt þrátt, hölða áttar
hrauð auð jöfurr rauðum,
(þat) gat þengill skatna
þjóð (stóð af gram) bjóða.

Hér eru í fyrsta ok þriðja vísuorði tvær aðalhendingar samt í upphafi, en hin þriðja at hætti við enda.

38. Farar snarar fylkir byrjar,
freka breka lemr á snekkjum,
vaka taka vísa rekkar,
viðar skriðar at þat biðja;
svipa skipa sýjur hepnar
sömum þrömum í byr römmum,
Haka skaka hrannir blökkum
hliðar; miðar und kjöl niðri.

Hér eru III hendingar í vísuorði ok skothent í fyrsta ok þriðja vísuorði, en þriðja hending at hætti við enda, ok fylgir samstafa hverri hendingu. Þessi háttr er kallat tiltekit:

39. Ok hjaldreifan hófu
hoddstiklanda miklir,

morðflýtir kná mœta
málmskúrar dyn, hjálmar,
hjaldrs þá er hilmir foldar
hugfœrum gaf stœri,
ógnsvellir fær allan,
jarldóm göfugr, sóma.

Hér skiptir háttum hit fimta vísuorð, ok leiðir í því orði máltak af fyrra vísuhelmingi, ok dregsk þat vísuorð með hljóðfyllingum mjök eptir skjálfhendu hinni nýju. Þessi háttr er kallat greppaminni:

40. Hverr fremr hildi barra?
hverr er mælingum ferri?
hverr gerir höpp at stœrri?
hverr kann auð at þverra?
Veldr hertogi hjaldri;
hann er first blikurmanni;
hann á höpp at sýnni;
hann vélir blik spannar.

Þessum hætti er breytt til dróttkvæðs háttar með orðum. Nú er sá háttr, er vér köllum liðhendur:

41. Velr ítrhugaðr ýtum
otrgjöld jöfurr snotrum;
opt hefr þings fyr þröngvi
þungfarmr Grana sprungit;
hjörs vill rjóðr, at ríði

reiðmálmr Gnitaheiðar;
vígs er hreytt at hættis
hvatt Niflunga skatti.

Þat eru liðhendur, er hinn sami stafr stendr fyrir hendingar, ok þá er rétt ort liðhendr háttr, at í öðru ok í hinu fjórða vísuorði sé oddhending ok skothending við þær hendingar, er í hinu fyrra vísuorði eru, ok verðr þá einn upphafsstafr allra þeira þriggja hendinganna. Nú er sá háttr, er vér köllum rétthent:

42. Alrauðum drífr auði
ógnrakkr firum Hlakkar,
veit ek hvar vals á reitu
verpr hringdropa, snerpir;
snjallr lætr á fit falla
fagrregn jöfurr þegnum,
ógnflýtir verr ýtum
arm, Mardallar hvarma.

Hér eru aðalhendingar í fyrsta ok þriðja vísuorði, en gætt at taka ór skothendur. Enn er sá háttr, er vér köllum hina minni aðalhendu, þat eru skothendur í hinu fyrsta vísuorði í báðum helmingum, svá sem hér segir:

43. Samþykkjar fremr sökkvi
snarr Baldr hjarar aldir;
gunnhættir kann Grótta

gladdript hraða skipta;
féstríðir kná Fróða
friðbygg liði tryggva;
fjölvinjaðr hylr Fenju
falr meldr alinveldi.

Hin minni alhenda er þá rétt ort, at haldit sé vísulengð saman; en ef henni er skotit í fulla alhendu, svá at skothendur sé þar sumar eða allar í vísuorði, þá er þat eigi rétt. Nú er alhent:

44. Frama skotnar gram, gotnum
(gjöf sannask) röf spannar,
menstiklir, vensk, miklar
manndýrðir vann skýrðar;
herfjöld (bera höldar)
hagbáls lagar stála
friðask sjaldan við valdi
(vallands svala branda).

Hér eru tvennar aðalhendingar í hverju vísuorði. Þessi þykkir vera fegrstr ok vandastr, ef vel er ortr, þeira hátta, er kvæði sé ort eptir, ok er þá full alhending, ef eigi finsk í at, ek, en, eða þau smáorð, er þeim fylgja, nema þau standi í hendingum, en eigi hafa allir menn þat varazk, ok er þat fyrir því eigi rangt, sem kvað Klœingr byskup:

Bað ek sveit á glað Geitis,
gör es íð at för, tíðum
drögum hest á lög lesta,
lið flýtr, en skrið nýtum.

Þetta er stamhendr háttr:

45. Lætr undin brot brotna
bragningr fyr sér hringa;
sá tekr fyr men menja
mætt orð of sik fættir;
armr kná við blik blikna
brimlands viðum randa,
þar er hönd, at lið liðnar,
lýslóðar berr glóðir.

Hér er í fyrsta ok þriðja vísuorði tvíkveðit at einni samstöfu, ok haft þat til hendinga, ok fyrir því köllum vér þetta stamhent, at tvíkylft er til hendingarinnar, ok standa svá hendingar í orðinu sem riðhendur. Nú er sá háttr, er samhent er kallat:

46. Virðandi gefr virðum
verbál liðar skerja;
gleðr vellbroti vellum
verðung afar-þungum;
ýtandi fremr ýta
auðs sæfuna rauðum;
þar er mætum gram mæti
marblakks skipendr þakka.

Hér eru þær hendingar, er vér köllum samhendur, því at þessar eru allar með einum stöfum ok eru í fyrsta ok III. vísuorði svá settar sem skothendur í dróttkvæðum hætti. Nú er iðurmælt:

47. Seimþverrir gefr seima
seimörr liði beima;
hringmildan spyr ek hringum
hringskemmi brott stinga;
baugstökkvir fremr baugum
bauggrimmr hjarar drauga;
viðr gullbroti gulli
gullhættr skaða fullan.

Hér er þrim sinnum haft samhending, tysvar í fyrsta ok III. vísuorði, en í öðru ok hinu fjórða er haldit afhending sem í dunhendum hætti. Þessi háttr heitir klifat:

48. Auðkendar verr auði
auðtýr boga nauðir;
þar er auðviðum auðit
auðs í gulli rauðu;
heiðmönnum býr heiðis
heiðmildr jöfurr reiðir;
venr heiðfrömuðr heiðar
heiðgjöf vala leiðar.

Hér halda samhendingar of allan vísuhelming ok taka með aðalhending hina

síðarri í öðru ok hinu fjórða vísuorði. Nú eru þeir hættir, er stúfar heita:

49. Hjaldr-remmir tekr Hildi,
hringr brestr at gjöf, festa;
hnígr und Högna meyjar
hers valdandi tjald;
Heðins mála býr hvílu
hjálmlestanda flestum;
morðaukinn þiggr mæki
mund Hjaðninga sprund.

Hér er hit fjórða vísuorð stýft ok tekin af samstafa, er í dróttkvæðum hætti skal setja með hending. Þessi er meiri stúfr:

50. Yggs drósar rýfr eisa
öld móðsefa tjöld;
glóð støkkr í hof Hlakkar
hugtúns firum brún;
geðveggjar svífr glugga
glæs dynbrími hræs,
hvattr er hyrr at slétta
hjaldrs gnapturna aldrs.

Hér er stýft annat ok hit fjórða vísuorð. Nú er hinn mesti stúfr:

51. Herstefnir lætr hrafn
hungrs fullseðjask ungr;
ilspornat getr örn
aldrlausastan haus;
vilja borg en vargr

vígsára klífr grár;
opt sólgit fær ylgr
(jöfurr góðr vill svá) blóð.

Hér eru öll vísuorð stýfð. Þessir hættir, er nú eru ritaðir, eru greindir í þrjá staði; því at menn hafa ort fyrr svá, at í einni vísu var annarr helmingr stýfðr, en annarr helmingr tvístýfðr, ok eru þat háttaföll; sá er hinn þriði, er alstýfðr er, því at hér eru öll vísuorð stýfð. Nú skal rita þann hátt, er skothendr heitir:

52. Sær Skjöldungs niðr skúrum,
(sköpt) Darraðar (lyptask),
hrindr gunnfana grundar
glygg of frœknum tyggja;
geysa vé fyr vísa,
veðr stöng at hlym Gungnis,
styrk eru mót und merkjum
málms of ítran hilmi.

Hér eru skothendur í öllum vísuorðum, en annat sem dróttkvæðr háttr. Nú er sá háttr, er vér köllum liðhendur:

53. Stjóri vensk at stœra
stór verk dunu geira,
halda kann með hildi
hjaldrtýr und sik foldu;
harri slítr í hverri
Hjarranda föt snerru;

falla þar til fyllar
fjallvargs jöru þollar.

Í þessum hætti eru liðhendur með tvennu móti, en aðrar á þá lund: við hina fyrri hending í fyrsta ok þriðja vísuorði. — Nú skal rita þá háttu, er forn skáld hafa kveðit ok eru nú settir saman, þótt þeir hafi ort sumt með háttaföllum; ok eru þessir hættir dróttkvæðir kallaðir í fornum kvæðum, en sumir finnask í lausavísum; svá sem orti Ragnarr konungr loðbrók með þessum hætti:

54. Skýtr at Sköglar veðri,
en skjaldagi haldask,
Hildar hlemmidrífu
of hvítan þröm rítar;
en í sœfis sveita
at sverðtogi ferðar
rýðr aldar vinr odda
(þat er jarls megin) snarla.

Hér er í fyrsta ok þriðja vísuorði háttlausa, en í öðru ok fjórða aðalhendingar, en höfuðstafrinn stendr svá, sá er kveðandi ræðr, í öðru ok hinu fjórða vísuorði, at þar er fyrir sett samstafa ein eða tvær, en at öðru sem dróttkvætt. Nú skal rita Torf-Einars-hátt:

55. Hverr séi jöfra œgi
jarl jölvitrum betra,
eðə gjarnara at gœða
glym harðsveldan skjalda?
stendr af stála skúrar
styrr ólítill Gauti,
þá er fólks jaðarr foldir
ferr signjörðum varða.

Hér er í fyrsta ok þriðja vísuorði háttlausa, en í öðru ok fjórða skothent ok riðhent. Nú er Egils-háttr:

56. Hverr ali blóði byrsta
bens rauðsylgjum ylgi,
nema svá at gramr of gildi
gráð dag margan vargi?
gefr oddviti undir
egg nýbitnar vitni;
herr sér fenris fitjar
framkló loðna roðna.

Hér er í fyrsta ok þriðja vísuorði háttlausa, en í öðru ok hinu fjórða aðalhendingar ok riðhent. Nú er Fleinsháttr:

57. Hilmir hjálma skúrir
herðir sverði roðnu
hrjóta hvítir askar,
hrynja brynju spangir;
hnykkja Hlakkar eldar

harða svarðar landi;
remma rimmu glóðir
randa grand of jarli.

Hér er svá farit hendingum, sem í dróttkvæðum hætti, en hendingar eru settar saman í öndurðu vísuorði. Nú er Braga-háttr:

58. Es til hjálma hyrjar
herjum styrjar væni,
þar svá at jarl til ógnar
egnir tognu sverði;
sjá kná garð fyr grundu
grindar Þundar jaðra,
er skatna vinr skjaldar
skyldisk galdr at fremja.

Hér er í fyrsta ok þriðja vísuorði hit síðarsta málsorð haft til hendingar, en missir þess orðs hins fyrra, er gera skyldi skothending; en við þetta hendingarorð eru í öðru ok hinu fjórða vísuorði hendingar, ok er þat önnur hending skothenda ok liðhending, en önnur aðalhending við hina fyrstu; en þessar hendingar, er standa í öðru ok fjórða vísuorði, standa sem í Fleins-hætti. Víða er þat í fornskálda verka, er í einni vísu eru ýmsir hættir eða háttaföll, ok má eigi yrkja eptir því, þó at þat þykki eigi spilla í fornkvæðum.

Nú eru þeir hættir, greindir í þrjá staði, er kimblabönd heita. Þessi er einn:

59\. Hjálmlestir skekr Hristar
hreggöld Sigars veggi;
gramr lætr í byr brjóta
brands hnigþili randa stranda;
stálhrafna lætr stefnir
styrvind of sik þyrja;
þiggr at Göndlar glyggvi
gagn oddviti bragna sagna.

Hér er í fjórða vísuorði í hvárum helmingi aukit aðalhending með tveim samstöfum eptir vísuorð, en at öðru sem dróttkvætt. Nú er hit meira kimblaband:

60\. Álmdrósar skylr ísa
ár flest meginbára sára;
kœnn lætr hvatt á hrönnum
hjálmsvell jöfurr gella fella;
styrjökla kná stiklir
stinnr mens legi venja benja;
lætr stillir frár fylla
fólk sund hjarar lunda unda.

Hér eru tvenn kimblabönd í hvárum helmingi. Þessu eru hin mestu kimblabönd:

61\. Hræljóma fellr hrími, tími
hár vex of gram sára ára,
frost nemr, of hlyn Hristar, Mistar

herkaldan þröm skjaldar aldar;
gullsendir brýtr grundar Hrundar
gunnveggs stöfum leggi hreggi;
(sóknvallar) spyr ek (svelli) elli
(svá skotnar þat) gotna þrotna.

Hér fylgir hverju vísuorði kimblaband. Nú skal rita hrynjandi háttu. Þessi er hinn fyrsti:

62. Tyggi snýr á ógnar áru
(undgagl veit þat) sóknar hagli,
yngvi drífr at hreggi hlífa
(hjörr vélir fjör) brynju éli;
vísi heldr of fjörnis foldir,
fólk (skiptir svá boga driptum)
skúrum lýstr of hilmi hraustan,
(hans fregnum styr) Mistar regni.

Hér er hit fyrsta ok III. vísuorð aukit framan tveim samstöfum til háttarsetningar, en ef þær eru af teknar, þá er eptir sem dróttkvætt, en ór öðru ok IV. vísuorði má taka málsorð þat, er tvær samstöfur fylgja, hin V. ok hin VI. í vísuorði; þá er þat orð ok dróttkvætt. Í hrynhendum háttum er optast VIII samstöfur í vísuorði, en hendingar ok stafaskipti fara sem í dróttkvæðum hætti. Þetta köllum vér dróttkvæða hrynjandi.

Nú skal sýna fleiri skipun háttanna; er þessi hrynjandi kölluð trölls-háttr:

63. Stála kendi støkkvilundum
styrjar valdi rauðu falda,
rekkar stýrðu rétt til jarðar
roðnu barði, austan fjarðar;
oddum rendi eljunstrandir
ýta ferðar hringa skerðir;
hilmir stœrði hvössu sverði
heila grundar meginundir.

Hér eru átta samstöfur í hverju vísuorði; hér eru hluthendur í öllum orðum ok fylgja III samstöfur hverri hendingu, ok svá fara skothendur ok aðalhendingar ok stafaskipti sem í hrynhendu. Þessi er einn hrynhendr háttr:

64. Vafði lítt, er virðum mœtti,
vígrœkjandi framm at sœkja;
skerðir gekk í skúrum Hlakkar
Sköglar serks fyr roðnum merkjum;
ruddisk land, en ræsir Þrœnda
Ribbungum skóp bana þungan;
Gunnarr skaut und gera fótar
grimmsetta il hjarna kletti.

Þetta er hrynhenda óbreytt. Þetta er draughent:

65. Vápna hríð velta náði
vægðarlaus feigum hausi;

hilmir lét höggum mœta
herða klett bana verðan;
fleina lands fylkir rendi
fjörnis hlíð meginskíði,
öflugt sverð eyddi fyrðum
jöfri kent, holdi fenta.

Í þessum hætti eru tíðast VII samstöfur í hverju vísuorði, en hendingar ok stafaskipti sem í dróttkvæðum, ok ef hér er ór tekin ein samstöfun fyrsta eða þriðja vísuorði, sú er stendr næst hinni fyrstu, þá falla hljóðin öll sem í dróttkvæðum hætti. Svá má ok af taka í öðru ok hinu IV. vísuorði hina sömu samstöfun, ok er þá þat dróttkvætt, ok verðr sumt eigi mjúkt. Þenna hátt köllum vér munnvörp:

66. Eyddi úthlaupsmönnum
ítr hertogi spjótum;
sungu stál of stillis
(stóð ylgr í val) dólgum;
hal margan lét höfði
hoddgrimmr jöfurr skemra;
svá kann rán at refsa
reiðr oddviti þjóðum.

Hér er háttlausa í hinu fyrsta ok III. vísuorði, en í öðru ok hinu fjórða skothendur. Nú er sá háttr, er kallaðr er háttlausa:

67. Ortak öld at minnum,
þá er alframast vissak,
of siklinga snjalla
með sex tøgum hátta;
sízt hafa veg né vellum,
er virðan mik létu,
á aldinn mar orpit
(þat er oss frami) jöfrar.

Í þessum hætti eru engar hendingar, en stafaskipti sem í dróttkvæðum hætti.

Nú eru samansettir í tveim kvæðum sex tigir hátta ok um fram þær VIII greinir, er fyrst er skipat dróttkvæðum hætti með málsgreinum þeim, er fylgja hættinum, ok eru þessir hættir allir vel fallnir til at yrkja kvæði eptir, ef vill.

Nú skal upp hefja hit þriðja kvæði, þat er ort er eptir hinum smærum háttum, ok eru þeir hættir þó margir áðr í lofkvæðum. Hér hefr upp tøgdrápulag:

68. Fremstr var Skúli [*á saman við 70*8]
Skala lof dvala;
sem ek mildum gram
mœrð fjölsnœrða;
meirr skal ek stœri
styrs hróðr fyrir
(kærr var ek harra)
hers gnótt bera.

Hér er í öðru ok fjórða vísuorði fjórar samstöfur ok tvær aðalhendingar ok svá settr höfuðstafr sem í dróttkvæðu, en í fyrsta ok þriðja vísuorði eru ok fjórar réttar samstöfur ok hin fimta afkleyfissamstafa, þat er: ek eða af eða en eða er eða þvílíkt. Þar eru ok skothendingar ok ein hljóðfylling við höfuðstafinn. — Þetta er annat tøglag:

69. Kunn bjó ek kvæði
konungs bróður þjóð
(þann veit ek þengil)
þrenn (fjölmennan);
fram skal en fjórða
fólkglaðs vaða
ljós elds lagar
lofun friðrofa.

Svá ferr hér annat ok fjórða vísuorð sem í fyrra hætti, en hit fyrsta ok þriðja vísuorð er hér hendingalaust, en II hljóðfyllendr við höfuðstaf sem í dróttkvæðu. Þessi er hinn þriði háttr, er vér köllum hagmælt:

70. Mitt er of mœti
mart lag bragar
áðr ókveðit
oddbraks spakan;
hlýtr grams geta

greppr óhneppra
skýrr skrautfara,
skjöldunga ungr.

Í þessum hætti eru skothendingar í fyrsta ok III. vísuorði ok stafaskipti sem í dróttkvæðum hætti, en at öðru sem tøgmælt. Í öllu tøglagi er eigi rangt, þótt V samstöfur sé í vísuorði, er skammar eru sumar ok skjótar. Þat er tøgdrápuháttr, at stef skal vera til fyrsta vísuorðs ok lúka því máli í hinu síðarsta vísuorði kvæðisins, ok er rétt at setja kvæðit með svá mörgum stefjamélum, sem hann vill, ok er þat tíðast, at hafa öll jafnlöng, en hvers stefjaméls skal stef upphaf ok niðrlag. Nú er grœnlenzki háttr:

71. Slóð kann sneiðir
seima geima
hnigfák Haka
hleypa greypa;
hinn er af hlunni
hesta festa
lætr leyfðr skati
langa ganga.

Hér er hit fyrsta ok III. vísuorð svá sem hagmælt, en annat ok IV. með aðalhendingum, ok eru tvær samstöfur aðal-

hendar ok endask báðar í einn staf. Nú er hinn skammi háttr:

72. Gull kná, greppar,
glóa, róa,
váss eru seggir
samir framir;
eik má und jöfri
una bruna,
þá nýtr vísi
viðar skriðar.

Hér er hit fyrsta ok III. vísuorð hendingalaust, en annat ok hit IV. sem grœnlenzki háttr ok skemri orðtökin. Nú er nýi háttr:

73. Ræsir glæsir
Rökkva stökkva
hvítum rítum
hreina reina;
skreytir hreytir
skafna stafna
hringa stinga
hjörtum svörtum.

Í þessum hætti eru í hverju vísuorði fjórar samstöfur, en tvær aðalhendingar ok lúkask í einn staf báðar ok engi afkleyfisorð. Þetta er stúfhent:

74. Hafröst hristir
hlunnvigg tiggja,

borðgrund bendir
brimdýrs stýri;
blá veit brjóta
byrskíð víði
böðharðr börðum
buðlungr þungan.

Í þessum hætti eru fjórar samstöfur í vísuorði, en hendingar ok stafaskipti sem í dróttkvæðum hætti, nema þat at allar hendingar eru náhendar. Þetta er náhent:

75. Hrinda lætr hniggrund
hafbekks snekkjur,
þá er falla, fleinþollr
frár, mál, stálum;
hlumi lítr hergramr
hirðmenn spenna,
en rœði raungóð
rógálfs skjálfa.

Í þessum hætti eru IV samstöfur í vísuorði ok er eigi rangt í hinu fyrsta ok þriðja, þótt V sé; þar eru skothendur; í öðru ok hinu fjórða eru aðalhendingar ok báðar saman ok hin fyrri stýfð, en stafaskipti sem í dróttkvæðu. Þetta er hnugghent:

76. Hrannir strýkva hlaðin borð,
haflauðr skeflir,
kasta náir kjalar stíg
kalt hlýr söltum;

svörtum hleypir svana fjöll
snjallmæltr stillir
hlunna framm of Haka veg
hríðfeld stóðum.

Hér er í fyrsta ok III. vísuorði VII samstöfur ok hendingalaust, en rétt at stöfum; en annat ok hit fjórða hefir fjórar samstöfur, en rétt at stöfum, ok skothending, ok oddhent ok stýfð hin fyrri hending. Nú er hálfhnept:

77. Snyðja lætr í sólroð
snekkjur á Manar hlekk,
árla sér, ungr jarl,
allvaldr brekafall;
lypta kná of liði opt
lauki of kjalar raukn;
greiða náir glygg váð;
greipum mœta dragreip.

Í þessum hætti eru sex samstöfur í vísuorði, en eigi er rangt, þótt verði V eða VII; í fyrsta ok III. vísuorði eru skothendur, en aðalhendingar í öðru ok hinu IV. í hvárum tveggja stað, hin fyrri hending rétt í dróttkvæðu, en hin síðarri stýfð eða hnept, þat er alt eitt. Sjá háttr er alhneptr:

78. Hrönn skerr, hvatt ferr,
húfr kaldr, allvaldr,

lá brýtr, lög skýtr,
limgarmr, rangbarmr;
brátt skekr, byrr rekr,
blán vegg, ráskegg;
jarl lætr almætr
ósvipt húnskript.

Í þessum hætti eru fjórar samstöfur í vísuorði ok tvær aðalhendingar ok lúkask báðar í einn staf, ok allar hendingar hneptar. Þetta er Haðar-lag:

79. Læsir leyfðr vísi
landa útstrandir
blíðr ok bláskíðum
barða randgarði;
ern kná jarl þyrna
oddum valbrodda
jörð með élsnœrðum
jaðri hrænaðra.

Í þessum hætti eru fimm samstöfur í vísuorði, en hendingar ok stafaskipti sem í dróttkvæðum hætti.

Nú eru þeir hættir, er runhendur eru kallaðir; þeir eru með einu móti; hverr háttr runhendr skal vera með aðalhendingum tveim, ok í sínu vísuorði hvár hending. Þessi er rétt runhenda:

80. Lof er flutt fjörum
fyr gunnörum

(né spurð spörum
spjöll) gram snörum;
hef ek hans förum
til hróðrs görum
ypt óvörum
fyr auðs börum.

Þessi háttr er haldinn með einni hending í hverju vísuorði, ok svá er sú runhending, er skilr hendingar ok skiptir orðum; því er þetta runhent kallat. Þetta er hin minni runhenda:

81. Fluttak frœði
of frama grœði,
tunga tœði,
með tölu rœði;
stef skal stœra
stilli Mœra,
hróðr dugir hrœra,
ok honum fœra.

Hér gengr hending of hálfa vísu, en önnur í síðarra helmingi. Þessi háttr er stýfðr eða hneptr af hinum fyrra; þessi er hin minsta runhenda:

82. Slíkt er svá,
siklingr á
(öld þess ann)
orðróm þann,
jarla er

austan ver
skatna skýrstr
Skúli dýrstr.

Í þessum hætti eru þrjár samstöfur í vísuorði, en tvau vísuorð sér um hending; stafaskipti sem í dróttkvæðu; en finsk þat svá, at eigi er rangt, ef stendr einu sinni fyrir málsorð hljóðstafr sá, er kveðandi ræðr. Þessir eru enn runhendir:

83. Naðrs gnapa ógn alla
eyðis baugvalla
hlunns of hástalla
hestar svanfjalla;
orms er glatt galla
með gumna spjalla,
jarl fremr sveit snjalla;
slíkt má skörung kalla.

Þessi háttr er ortr með fullri runhending, ok eru þar tíðast V samstöfur í vísuorði, eða sex, ef skjótar eru. Þessi er annarr:

84. Orð fekk gott gramr,
hann er gunntamr;
mjök er fullframr
fylkir rausnsamr;
hinn er mál metr,
milding sízt getr,
þann er svá setr
seggi hvern vetr.

Þessi er hneptr af hinni fyrri runhendu:

85. Mærð vilk auka
Mistar lauka
góma sverði
grundar skerði;
dýrð skal segja
(drótt má þegja)
styrjar glóða
støkkvimóða.

Í þeima hætti eru IV samstöfur í hverju vísuorði, en höfuðstafr sem í dróttkvæðum hætti, ok fylgir þeim einn hljóðfylland. Þessi er hinn þriði háttr runhendr:

86. Veit ek hrings hraða
í höll laða,
gott er hús Hlaða,
hirð ölsaða;
drekkr gramr glaða,
en at gjöf vaða
vitar valstaða,
vandbaugskaða.

Þetta er rétt runhending, ok er þessi háttr tekinn af tøglagi; hér eru IV samstöfur í vísuorði eða V, ef skjótar eru. Þessi er hin minni runhenda:

87. Drífr handar hlekkr,
þar er hilmir drekkr;
mjök er brögnum bekkr

blíðskálar þekkr;
leikr hilmis her
hreingullit ker,
segi ek alt sem er,
við orða sker.

Þessi er hneptr af hinum fyrra. Þessi er hin minsta:

88. En þá er hirð til hallar
hers oddviti kallar,
opt tekr jarl at fagna
við ótali bragna;
búin er gjöf til greizlu
at gullbrota veizlu;
þröngt sitr þjóðar sinni,
þar er mestr frami inni.

Þessi runhenda er tekin af dróttkvæðum hætti, ok eru hér jafnmargar samstöfur ok svá stafaskipti sem í dróttkvæðu. Nú hefr upp hinn fjórða bálk runhendinga:

89. Hirð gerir hilmis kátt,
höll skipask þröngt at gátt,
auð gefr þengill þrátt,
þat spyrr framm í átt;
slíkt tel ek hilmis hátt,
hans er rausn of mátt,
jarl brýtr sundr í smátt
slungit gull við þátt.

Þessi háttr er hneptr af hinum fyrra ok

rétt runhendr. Nú er hin minni runhenda:

90. Mörg þjóð ferr til siklings sala,
sœmð er þar til allra dvala,
tyggi veitir seima svala,
satt er bezt of hann at tala;
bresta spyrjum bauga flata,
bragna vinr kann gulli hata,
œðri veit ek at gjöflund gata
grundar vörðr, fyr hringa skata.

Þessi runhenda er tekin af hrynhendum hætti.

91. Þiggja kná með gulli glöð
gotna ferð at ræsi mjöð;
drekka lætr hann sveit at sín
silfri skenkt et fagra vín;
greipum mœtir gullin skál
gumnum sendir Rínar bál,
eigi hittir œðra mann,
jarla beztr, en skjöldung þann.

Þessi er hneptr af hinni fyrri runhendu.
Hér hefr upp hinn fimta runhendan bálk:

92. Getit var grams fara,
gört hef ek mærð snara,
þengil mun þess vara,
þat nam ek lítt spara;
finnrat frœknara
fœði gunnstara

mann né mildara
merkir blóðsvara.

Þessi er ok full runhenda ok tekin af hálfhneptum hætti eða náhendum. Þessi er hin minni runhenda:

93. Þengill lætr höpp hrest,
honum fylgir dáð mest,
vísi gefr vel flest
verbál ok ólest;
húfar brutu haf ljótt,
heim lét ek jöfur sótt,
Yngva lofar öll drótt,
jarls sá ek frama gnótt.

Þessi er stýfðr eða hneptr af fyrra hætti:

94. . . . . Gramr,
gulli seri Kraki framr,
efla frágum Haka hjaldr,
. . . . aldr;
ormi veitti Sigurðr sár
(slíkt var alt fyr liðit ár)
Ragnarr þótti skatna skýrstr,
Skúli jarl er miklu dýrstr.

Málaháttr:

95. Munða ek mildingi,
þá er Mœra hilmi
fluttak fjögur kvæði,
fimtán stórgjafar;
hvar viti áðr orta

með œðra hætti
mærð of menglötuð
maðr und himins skautum?

Fornyrðislag:

96. Ort er of ræsi,
þann er rýðr granar
vargs ok ylgjar
ok vápn litar;
þat mun æ lifa,
nema öld farisk,
bragninga lof,
eða bili heimar.

Bálkarlag:

97. Lypta ek ljósu
lofi þjóðkonungs;
upp er fyr ýta
jarls mærð borin;
hverr myni heyra
hróðr gjöflata
seggr svá kveðinn
seims ok hnossa?

Sú er grein milli þessa hátta, at í fornyrðislagi eru í fyrsta ok III. vísuorði einn stuðill, en í öðru ok IV. vísuorði þá stendr höfuðstafr í miðju orði, en í stikkalagi eru II stuðlar, en höfuðstafr í miðju orði; en í bálkarlagi standask

stuðlar ok höfuðstafr sem í dróttkvæðu.
Starkaðar-lag:

98. Veit ek verðari
þá er vell gefa,
bröndum beita
ok búa snekkjur,
hæra hróðrar
en heimdrega,
unga jöfra,
en auðspöruð.

99. Þeir 'ro jöfrar
alvitrastir,
hringum hæstir,
hugrakkastir,
vellum verstir,
vígdjarfastir,
hirð hollastir,
happi næstir.

Ljóðaháttr:

100. Glöggva grein
hef ek gört til bragar;
svá er tírǽtt hundrað talit;
hróðrs ørverðr
skala maðr heitinn vera,
ef svá fær alla háttu ort.

Galdralag:

101. Sóttak fremð,
sóttak fund konungs,

sóttak ítran jarl:
þá er ek reist,
þá er ek renna gat
kaldan straum kili,
kaldan sjá kili.

102. Njóti aldrs
ok auðsala
konungr ok jarl,
þat er kvæðis lok;
falli fyrr
fold í ægi,
steini studd,
en stillis lof.

NAFNATAL

Aðils 198—200. 238.
Affríká 4.
Agðir 219. 234.
Alföðr 14. 23—4. 27. 31. 36. 39. 49. 51. 55. 62. 119.
Alsviðr 24. 238.
Alsvinnsmál 239. 248.
Alvig hin spaka 251.
Andhrímnir 60.
Andlangr 37.
Andvaranautr 181—2.
Andvari 175—6. 180.
Angrboða 49.
Annarr 6.
Arnórr jarlaskáld 119. 157—8. 207- 8. 223. 225. 228—9. 235. 241. 243. 247. 250. 255—6.
Asía 4.
Asíamenn 8. 9.
Askr 22.
Atli Buðlason 180. 182—3. 238. 254.
Atli 247.
Athra = Annarr 6.
Atriði 237.
Auði 253.
Auðr 23. 159.
Auðumla 18.
Aumar 219.
Aurboða 57.
Aurgelmir 17.
Aurnir 192.
Aurvandill 140—1. (tá) 141.
Aurvangar 30.
Austri 20. 156.
Austr-Saxaland 7.
Austrvegr 46.
Ádám 1.
Ágústus 188.
Áleifr (pái) 127.
Álfheimr 35.
Álfröðull 106.
Áli 48. 135.
Áli (konúngur) 198. 237.
Ámsvartnir 52.
Ánarr 23.
Árvakr 24. 238.
Ása-þórr 41. 79. 80—1. 107. 137.

Ásbrú 31—2.
Ásgarðr 12. 14. 22—3. 27. 90. 93. 105. 108. 110—1. 117. 128—9. 137. 166—7. 169.
Ásgrindr 111. 136.
Ásgrímr 164.
Áslaug 186.

Baldr 7. 32. 42. 48. 88—94. 105. 112. 131. 134—5. 152. 202.
Barrey 59.
Baugi 115—6.
Bára 160.
Beðvig 6.
Beiguðr 198.
Beimuni 257.
Beldeg 7.
Beli 59. 102.
Bergemlir 19. 20.
Bersi (Hólmg.) 209.
Bestla 19.
Bifliði, Biflindi 14.
Bifröst 26—7. 31—2. 36. 47. 64. 99.
Bikki 184.
Bil 24. 57.
Bilskirnir 41. 128.
Bjarkamál 201.
Bjáf, Bjárr 6. 238.
Björn 238.
Bláinn 29.
Blóðughadda 160.
Boðn 113. 115. 117. 124.
Borr 19. 20. 22.
Bragi 46. 64. 108—9. 121. 134. 152. 166.
Bragi gamli (skáld) 12. 124. 128—30. 157. 167. 173. 186. 212. 218. 230. 246.
Bragi 253. 257.
Bragningar 253.
Brandr 7.
Breiðablik 35. 42.
Brimir 104.
Brísingamen 55. 134—5. 152.
Brokkr 168—70.
Brynhildr 179—82. 254.
Buðli 253.
Buðlungar 253.
Búi 211.
Búri 10.
Búseyra 131.
Bylgja 160.
Byrgir 25.
Býleistr 49. 102. 135.
Böðvarr Bjarki 198.
Böðvarr balti 157.
Bölverkr (Óðinn) 115—6.
Bölverkr 243.
Bölþorn 19.

Dagr 237. 253.
Dagr 23—4. 159.
Danaveldi 257.
Danir 251.
Danmörk 9. 12. 188—9. 197. 227. 254.
Dáinn 33.
Dáinsleif 216.
Dellingr 23.
Draupnir 92—3. 131. 166. 169.
Drómi 50—1.
Duneyrr 33.
Duraþrórr 33.
Durinn 28—9.
Dúfa 160.
Dvalinn 33.
Dvalinn 33. 237.
Dvergatal 29—30.
Döglingar 253.
Dökkálfar 35.

Egill Skallagrímsson 122. 125. 132. 164. 196. 235. 243. 252.
Egill Völusteinsson 126.
Eikin 62.
Eikþyrnir 62.
Eilífr Guðrúnarson 126. 128—9. 146. 222.
Eilífr kúlnasveinn 222—3.
Einarr skálaglamm 122. 124—6. 203—4. 209—10. 214. 230. 232. 240.
Einarr Skúlason 161—3. 172. 196. 203. 209. 211—2. 214. 220. 223. 225. 234—5. 240—6. 248. 254—5.
Einherjar 39. 57. 60—4. 100. 123.
Einridi 6.
Einriði 143.
Eir 54.
Eiríkr (blóðöx) 232.
Eiríkr málspaki 254.
Eiríkr góði 256.
Eiríksmál 123.
Eldhrímnir 60.
Eldir 166.
Elfr 296.
Élivágar 16. 18. 141.
Eljúðnir 50.
Elli 81. 84.
Embla 22.
Emundr 251.
Eneá 4.
England 10. 224. 226.
Erpr 184—7.
Erringar-Steinn 219.
Eva 1.
Evrópá = Eneá 4.
Eygotaland 257.
Eyjólfr dáðaskáld 221. 232.

Eylimi 177. 254.
Eysteinn Valdason 129.
Eyvindr Finnsson skáldaspillir 119—21. 123. 126—7. 132. 159. 171. 200. 209. 215. 224. 232. 252.

Falhófnir 32.
Farmaguð 39.
Fáfnir 174. 176—9. 181.
Fárbauti 49. 135.
Fenja 189—90.
Fenrisúlfr 45. 49. 98—100. 105. 134—5.
Fensalr 54. 89. 152.
Fimafengr 166.
Fimbulþul 16. 62.
Finn 6.
Finnar 242.
Finnsleif 198.
Firðir 311.
Fjalarr 113—4.
Fjölnir (konungr) 189.
Fjölnir 14.
Fjörgynn 152.
Fjörm 16. 62.
Fjörsvartnir 238.
Fornjótr 163.
Forseti 48. 109. 131.
Fólkvangr 44.
Frakland 8. 254.
Fránangrsfors 95.
Freki 61.
Freóvin 7.
Freyja 44. 55. 65—6. 92. 109. 111. 132—3. 137. 152. 165—6. 172—3.
Freyr 44. 51. 57—60. 68. 92. 100. 108. 132—3. 166. 169—70. 173.
Friðleifr 6.
Friðleifr 8. 188.
Frigg 6. 23. 38. 54—6. 88-90. 92-3. 102. 109. 131. 134. 143. 152. 159. 166.
Fríallaf 6.
Frígiðá 6.
Frjóðigar 7.
Fróði 7. 188—91. 194—6.
Fulla 54. 93. 109. 152. 165. 171.
Fýri (á) 199.
Fýrisvellir 166. 200.

Galarr 113—4.
Gamli Gnævaðarskáld 129. 255.
Gandvík 296.
Ganglati 50.
Gangleri (Gylfi) 13 o. s. frv.
Ganglöt 50.
Gangr 113.
Garðrofa 56.

Garmr 64. 100.
Gautar 224. 253.
Gautland 257.
Gautr 257.
Gave 7.
Gefjun 11. 12. 54. 109. 166.
Gefn 55. 173.
Geirahöð 57.
Geirröðargarðar 131. 143—4.
Geirröðr 128. 135. 144—6.
Geirröðr (kgr.) 39.
Geirvimul 62.
Gelgja 53.
Gerðr 57. 109.
Geri 61.
Gevis 7.
Gillingr 114.
Gimlé 15. 36. 104.
Ginnungagap 15. 17. 20. 21. 30.
Gizurr 249.
Gípul 62.
Gísl 32.
Gjallarbrú 92.—3.
Gjallarhorn 31. 47. 99.
Gjálp 131. 145—6.
Gjúki 179—81. 186. 254.
Gjúkungar 180. 183.
Gjöll 16. 92.
Gjöll (hella) 53.
Glaðr 31. 238.
Glaðsheimr 27.
Glasir 165. 167—8.
Gleipnir 45. 51.
Glenr (hestur) 24. 163.
Glenr 32.
Glitnir 35. 48.
Glúmr Geirason 120. 125. 213. 224. 252.
Glúmr, Víga-Glúmr 119. 218. 240.
Gná 56—7.
Gnipahellir 100.
Gnítaheiðr 177—9. 181.
Gottormr 180. 182.
Gottormr 193.
Goti 180. 257.
Gotland 188. 257.
Góinn 34.
Grafvitnir 34.
Grafvölluðr 34.
Gramr (kgr) 252.
Gramr 177. 180. 182.
Grani 179—80.
Grani 247. 255.
Gráð 63.
Greip 146.
Grettir Ásmundarson 211—12.
Gríðarvölr 145—6. 149.
Gríðr 144. 152.
Gríkland 222.
Grímhildr 179.

Grímnismál 41. 57. 63.
Grjótúnagarðar-haugr 137—9. 141.
Gróa 140—1.
Gróttasöngr 189.
Grótti 189—90. 192.
Guðný Gjúkadóttir 180.
Guðólfr 6.
Guðr 57.
Guðrún Gjúkadóttir
Gullfaxi 136. 140.
Gullinbursti 92. 133.
Gullintanni 46.
Gulltoppr 32. 47. 92. 133.
Gungnir 100. 123. 168—9.
Gunnarr 334.
Gunnarr Gjúkason 180—4. 238.
Gunnlaugr ormstunga 205.
Gunnlöð 115—6. 152. 159.
Gunnþrá, -þró 16. 62.
Gunnþráin 63.
Gylfi 8. 11. 12. 13.
Gylfi 252.
Gyllir 31.
Gymir 57.
Göll 57.
Gömul 62.
Göndul 120.
Göpul 62.
Haddingjaskati 237.
Hagbarðr 254.
Haki 237. 348.
Hallarsteinn 205—6.
Halldórr 248.
Hallfreðr vandræðaskáld 121. 159. 207. 211. 214. 228. 253.
Hallinskíði 46.
Hallr skáld 236.
Hallvarðr Háreksblesi 158. 213. 219—20. 233. 242. 251.
Hamðir 132. 184—7.
Hamskerpir 56.
Hangaguð 39.
Haptaguð 39.
Haraldr 238.
Haraldr granrauði 254.
Haraldr Sigurðarson 220. 227. 229.
Harri 252.
Hati Hróðvitnisson 25.
Haustlöng 141. 152.
Hábrók 64.
Háey 215.
Hákon gamli 296. 306—7.
Hákon góði 172. 201.
Hákon jarl 229. 232.
Háleygjatal 9.
Hálfdan gamli 251. 253.
Hálfdan 195.

Hálfdan hinn mildi 253.
Hálfdan svarti 254.
Hálfr 257.
Hálogaland 201.
Hárr 14 o. s. frv.
Hárekr 123
Hávarðr halti 119.
Heðinn 215—17.
Hefring 160.
Heiðrún 62.
Heimdalar-galdr 47. 133.
Heimdallr 46—7. 92. 99. 101. 108. 123. 133. 135—6. 261.
Heimir 186.
Heingestr 7.
Heinir 248.
Hel 49. 92—4. 105. 135.
Helblindi 49. 135.
Heljarsinnar 99.
Helvegr 90.
Hengikjöptr 189.
Hengjankjapta 131.
Heremóð 6.
Herfjötur 57.
Herjaföðr 61.
Herjan eða Herran 14.
Hermóðr hinn hvati 90—3. 121.
Hermundr 158.
Hestaheiti 236—38.
Hildigöltr 198.
Hildingar 253—4.
Hildir 253.
Hildisvín 198.
Hildr 57. 215—16. 218.
Hilmir 252.
Himinbjörg 36. 47.
Himinglæva 160.
Himinhrjóðr 86.
Hindafjall 180.
Hjaðningar 215.
Hjalti hinn hugprúði 198.
Hjálmþér 237.
Hjálprekr 177.
Hjúki 24.
Hjördís 177.
Hlaðir 345.
Hleiðr 195. 197.
Hlér 108.
Hlésey 108.
Hliðskjálf 23. 36. 57. 95.
Hlín 56. 102.
Hlóra 128.
Hlymdalir 186.
Hlöðyn 103.
Hlökk 57.
Hnikarr 14.
Hnikuðr 14.
Hnitbjörg 114. 124.
Hnoss 55. 152. 172.
Hoddmímisholt 106.
Hófvarpnir 56.
Hólmgarðr 251.
Hrafn 198.

Hrafnaguð 61.
Hrafnketill 212.
Hreiðmarr 174—7.
Hringhorni 91. 131.
Hrist 57.
Hríð 15.
Hrímfaxi 24. 238.
Hrotti 177.
Hrólfr kraki 197—200. 348.
Hrungnir 128. 136—40. 142—3. 192. 210.
Hrymr 98—9.
Hræsvelgr 37.
Hrönn 63. 160.
Hugi 77—8. 83.
Huginn 61.
Húsdrápa 131. 134.
Hveðrungr 103.
Hvergemlir 15. 31. 33. 62.
Hvítserkr hvati 198.
Hymir 95—8.
Hyrrokin 91. 131.
Hœnir 108—9. 135. 174.
Höðr 47. 89. 90. 105. 131. 134.
Högni 180. 182—4. 238.
Högni 215—17.
Hölgi 166. 201.
Höll 63.
Hörn 55.
Iðavöllr 27. 105.
Iði 113. 192.
Iðunn 46. 109—11. 134—5. 152. 155. 160.
Illugi Bryndœlaskáld 235.
Ingi 157.
Ítrmann 6.
Ívalda synir 68. 133. 168.

Jafnhár 14. o. s. frv.
Jalangrsheiðr 188.
Jarizleifr 229.
Jálg eða Jálkr 14.
Járnsaxa 140. 152.
Járnviðr 25. 26.
Járnviðjur 25.
Ját 6.
Jóm 251.
Jónakr 184.
Jórdán 222.
Jórsalaland 224.
Jórsalir 222.
Jórunn 255.
Jótland 8.
Jöfurr 252.
Jörð 23. 57. 128. 152.
Jörmungandr 49. 101. 128. 135.
Jörmunrekr 184—7.
Jöruvellir 30.
Jötunheimar 11. 23. 28.

49. 66-7. 71. 91. 101. 111. 136—8. 141.

Karl 94.
Kálfsvísa 237.
Keila 131.
Kerlaugar 32.
Kjalarr 132.
Kjallandi 131.
Kjárr 254.
Klœingr byskup 324.
Knúi 193.
Knútr 158.
Kolga 160.
Kormákr 121. 123. 207. 213. 229. 231—2.
Kristr 188. 221. 223—4.
Kvasir 95. 113—4.
Körmt 32. 219 (ey).

Laufey eða Nál 49. 135.
Leiði 131.
Leikn 131.
Leiptr 16.
Léttfeti 32.
Listi 219.
Litr 91.
Líf 106.
Lífþrasir 106.
Ljósálfar 35. 37.
Lofarr 30.
Lofðar 254. 256.
Lofði 254.
Lofðungar 254.
Lofn 55.
Logi 76—7. 83.
Loki Laufeyjarson 38. 49. 54. 65—7. 70—1. 76—7. 83. 89—90. 94—6. 99. 101—2. 109—12. 134-5. 143—5. 156. 166. 168—9. 171. 174—6. 180.
Loptr = Loki 38. 49. 146. 155.
Lórá eða Glórá 6.
Lóriði 6.
Lóríkus 5. 6.
Lútr 131.
Lyngvi 52.
Læraðr 60.
Lœðingr 50—1.
Lögrinn 11—12.

Magi 6.
Magni 105—6. 128. 140.
Magnús 247.
Mardöll 55.
Markús Skeggjason 158. 220. 222. 246. 250. 252-3. 256.
Mánagarmr 26.
Máni 24—5. 162.
Máni skáld 220.
Meinþjófr 237.
Menja 189—91.

Mennón, Munón 5.
Miðgarðr 21. 22. 25. 65. 85. 103. 128.
Miðgarðsormr 84—5. 87—8. 98—100. 105. 128. 135.
Miðjarðarsjár 4.
Mist 57.
Mistilteinn 89. 90. 134.
Míkáll 158.
Mímir 31. 99. 101.
Mímisbrunnr 31. 99.
Mjölnir 41. 67. 70. 73. 91. 105—6. 128. 139. 143.
Morginn 237.
Móda 6.
Móðguðr 92.
Móði 105—6. 128.
Móðsognir 28.
Móinn 34.
Mundilfari 24. 162.
Muninn 61.
Múnón 5.
Múspell 16. 17. 68. 102.
Múspellsheimr 17. 20. 24.
Múspellsmegir, -synir 27. 60. 99.
Mýsingr 190.
Mökkurkálfi 139—40.
Mön 230.
Nafnaþulur 265—94.
Naglfar 68. 98. 102.
Naglfari 23.
Nanna Nepsdóttir 48. 91. 93. 109. 131. 152.
Narfi sjá Nörfi.
Narfi eða Nari 49. 96. 135.
Nál = Laufey 49. 135.
Nástrandir 104.
Nefir 253.
Nið 247.
Niðafjöll 104.
Niflheimr 15. 17. 31. 49. 67.
Niflhel 15.
Niflungar 180. 183—4. 253—4.
Nikarr 14.
Nikuðr 14.
Niz 253.
Níðhöggr 31. 33—4. 105.
Njáll 244.
Njörðr 42—4. 58. 108. 112. 132. 152. 166.
Norðri 20. 156.
Norðrlönd 197.
Norðrsetudrápa 163.
Nóatún 42—4. 112.
Nói, Nóaflóð 1.
Nóregr 9. 198. 215. 227. 250. 256. 311.
Nótt 23—4. 159.

Nyt 63.
Nönn 63.
Nörfi, Narfi 23.
Nöt 63.

Orkneyjar 215.
Ormaheiti 238.
Ormr Barreyjarskáld 157.
Ormr Steinþórsson 125. 127. 160. 163. 206. 245.
Otr 174.
Óðinn 6—9. 19. 31. 36. 38—9. Óðinsheiti 39 —40. 42. 44—5. 48. 54. 57. 60—1. 63—4. 90—3. 95. 99—102. 108—9. 112. 115. 117. 123—4. 128. 131. 134—7. 140. 152. 159. 166. 168—70. 174 —6. 188. 210. 218. 257.
Óðr 55. 68. 152. 172.
Óðrerir 113. 115. 117. 124. 127.
Ófnir 34.
Ókólnir 104.
Óláfr (helgi) 250.
Óleifr 233.
Ómi 14.
Ónarr 159.
Óski 14.
Óttarr svarti 204. 208. 228. 233—4. 241. 244 —5. 250. 252—3. 256.

Páll 318.
Príamús 5.

Ragnarr loðbrók 186. 188. 218. 329. 348.
Ragnars-drápa 217.
Ragnarøkr 217.
Randgríðr 57.
Randvér 184. 187.
Ratatoskr 33.
Rati 116.
Ráðgríðr 57.
Rán 160. 166—7. 244.
Ránardætr 244.
Raumar 247.
Refill 177.
Refr 119. 122. 125. 160 —1. 207—8. 212. 214. 221. 242—3. 245. 304.
Reginleif 57.
Reginn 174. 176—79. 181.
Reiðgotaland 8. 257.
Rerir 7.
Ribbungar 334.
Rindr 48. 57. 121. 134. 152. 159. 232.
Rín 182.
Róm 222. 224.
Róta 57.

Ræsir 252.
Rögnvaldr 158.
Rögnvalds-drápa 229.
Röskva 70—1. 128.

Saxar 198.
Saxland 7. 9. 226.
Sága 54.
Selund 11. 12.
Seskef 6.
Sessrúmnir 45. 152.
Sif 6. 48. 128. 135. 137. 152. 159. 166. 168. 170.
Sigarr 7. 254 (tveir).
Sigg 219.
Siggeirr 254.
Sigi 7.
Sigmundr Sigurðarson 181—2.
Sigmundr Völsungsson 177. 186.
Sigtryggr 251.
Sigtún 8.
Sigurðr Fáfnisbani 177—82. 184. 186. 238. 254. 348.
Sigurðr jarl 119. 213. 229.
Sigvaldi 211.
Sigvatr Þórðarson 223. 227. 250. 256.
Sigyn 49. 97. 109. 135.
Sikiley 220.
Siklingar 254.
Silfrintoppr 32.
Simul 25.
Sindri 104.
Sindri (salur) 168.
Sinfjötli 186.
Singasteinn 133. 135.
Sinir 32.
Síbil 6.
Síð 62.
Sjöfn 55.
Skaði 43—4. 97. 111—2. 132. 135. 166.
Skapti Þóroddsson 222.
Skati 257.
Skeggjöld 57.
Skeiðbrimir 32.
Skelfir 254.
Skilfingar 254.
Skinfaxi 24. 238.
Skíðblaðnir 64. 68. 133. 168. 170.
Skírnir 51. 58—9. 100.
Skjaldun 6.
Skjöldr 6. 8. 188. 254.
Skjöldungar 8. 188. 254.
Skoll 25.
Skrýmir 72—5.
Skuld 32. 57.
Skúli jarl 318. 336. 344. 348.
Skúli Þorsteinsson 163. 172. 201. 240—1.

Skyli 252.
Skögul 57. 120.
Sleipnir 31. 64. 91. 135 – 6.
Slíðr 16.
Slíðrugtanni 92. 133.
Slöngvir 200.
Snorri Sturl. 295.
Snotra 56.
Snæbjörn 162. 228.
Sól 24. 57.
Són 113. 115. 117. 124.
Starkaðr 131.
Steinarr 206.
Steinn Herdísarson 158. 161.
Steinþórr 121.
Stúfr 253.
Styrkárr Oddason 221.
Suðri 20. 156.
Sumarr 38.
Surtalogi 36. 105—6.
Surtr 16. 99—103.
Suttungr 114—7.
Svaðilfari 65—7.
Svanhildr 181. 184—5.
Svarinshaugr 30.
Svartálfaheimr 51. 175.
Svartálfar 168.
Svarthöfði 18.
Sváfnir 34.
Svásuðr 38. 164.
Svebdeg 7.
Sveinn 161. 163.
Sviðrir 14.
Sviðurr 14. 257.
Svipdagr 7.
Svipdagr 198.
Svíagríss 199—200.
Svíar 200.
Svíaveldi 257.
Svívör 131.
Svíþjóð 8. 9. 11. 188. 193. 198. 227. 257.
Svöl 16. 62.
Svöld 201.
Sylgr 16.
Syn 56.
Sýr 55.
Sæhrímnir 60.
Sæmingr 9.
Sœgr 25.
Sœkin 62.
Sökkvabekkr 54.
Sörli 184—7.

Tanngnjóstr 41.
Tanngrisnir 41.
Tindr Hallkelsson 211.
Trákía 5. 6.
Tróán 5.
Trója 5. 9. 22.
Trór (þórr) 5.
Tyggi 252.
Tyrkir 9.
Tyrkland 5. 7.

Týr 45—6. 50. 53. 100. 108. 118. 134.

Uðr 160.
Ullr 48. 108. 128. 135. 152. 210.
Uppsalir 198—9.
Urðarbrunnr 31. 34—5. 222.
Urðr 32. 213.
Úlfr Uggason 120—2. 127. 130—1. 133—5. 207. 213. 231. 234.
Útgarðr 75.
Útgarða-Loki 75—82. 84—5. 87.
Úvigg 7.

Vafþrúðnir 18.
Valaskjálf 36.
Valföðr 39.
Valgarðr 244. 247—8. 256.
Valhöll 12. 39. 57. 60. 62—5. 89. 120. 123. 137. 166—7.
Vanadís 55 sbr. 173.
Vanaheimr 43.
Vanir 43. 56. 113.
Vartari 171.
Vágasker 133.
Vágsbrú 320.
Váli 48. 57. 105. 108. 134.
Váli 96.
Ván 54.
Vánargandr 135.
Vár 55.
Vásaðr 38.
Vé 19.
Veðrfölnir 33.
Vegdeg 7.
Vegsvinn 63.
Veiga 234.
Veili (Þorvaldr) 320.
Verðandi 32.
Vésteinn 237.
Vestfál 7.
Vestri 20. 156.
Vetr 38.
Véseti 198.
Vetrliði 131.
Viðfinnr 25.
Viðrir 14.
Vifill 237.
Vili 19.
Vilmeiðr 17.
Vimur 131. 145.
Vindlér 134.
Vindljóni, Vindsvalr 38. 163.
Vingener 6.
Vinge-þórr 6.
Vingnir 106. 128.
Vingólf 28. 39.

Vitrgils 7.
Vitta 7.
Vittólfr 17.
Víð 16. 62.
Víðarr 48. 100. 103. 105. 108. 134. 144. 166.
Víðbláinn 37.
Vígríðr 99. 103.
Vín 63.
Vína 63.
Vóden 6.
Væni 198.
Vöggr 197.
Völsungar 8. 254.
Völsungr 177. 254.
Völuspá 15. 16. 21. 26. 28. 31. 36. 67. 97. 101.
Völuspá hin skamma 17.
Völu-Steinn 126. 234.
Vör 55.
Vöttr 108.

Yggdrasill 30. 32. 34—5. 64. 99. 101.
Yggr 232.
Ylfingar 254.
Ylgr 16.
Ymir 17—22. 28.
Ynglingar 9. 253—4. 159.
Yngvi 9. 253—4.
Yrsa 195. 198—200.

Þegn 237.
Þengill 252.
Þjazi 43—4. 100—13. 152. 153. 192.
Þjálfi 70—1. 77—8. 83. 128. 139. 140. 149.
Þjóð 177.
Þjóðnuma 63.
Þjóðólfr Arnórsson 159—60. 201. 212. 224. 229. 233. 235. 239. 241. 250—1. 255.
Þjóðólfr hvinverski 12. 120. 141. 152. 157. 232.
Þorbjörn dísarskáld 129. 131. 221.
Þorbjörn hornklofi 208. 219. 242.
Þorfinnr jarl 225. 230.
Þorgerðr hölgabrúðr 201.
Þorgríms-þula 236. 238.
Þorkell hamarskáld 256.
Þorleifr 143. 153. 156.
Þorleikr fagri 203—4. 245.
Þorsteinn 125. 208. 221.
Þorvaldr blönduskáld 124. 204. 227.
Þórálfr 123.
Þórarinn máhlíðingr 304.

Þórðr Kolbeinsson 231. 234. 236.
Þórðr mæraskáld 204.
Þórðr Sjáreksson 132. 219.
Þórr, Ása-Þórr 5. 23. 32. 40—1. 48. 57. 66—76. 78—82. 84—8. 96. 100. 105. 107—8. 118. 128—9. 131. 135—41. 144—7. 152. 159. 166. 168—71. 231.
Þórsdrápa 146.
Þrándheimr 164.
Þriði 14 o. s. frv.
Þrívaldi 128. 131.
Þrúðheimr 6.
Þrúðr 57. 128. 152.
Þrúðvangar 41. 85. 140.
Þrymheimr 43—4. 110.
Þviti 53.
Þyn 63.
Þökk 94.
Þöll 63.

Ægir 109. o. s. frv. 165—7. 244.

Öðlingar 253—4.
Ögló 120. 224.
Ökuþórr 41. 70. 76.
Ölvaldi 112.
Ölvir hnúfa 128.
Örmt 32.
Öxnaheiti 238.

SKYRÍNGAR VÍSNA,

ER SKÝRA ÞARF.

Bls. 12. Gefjun dró, glöð djúpröðuls (gulls, gullglöð), óðla Danmarkar auka (Sjáland) frá Gylfa, svát rauk af rennirauknum (uxunum); øxn báru fjogur haufuð ok átta ennitungl (augu), þars gíngu fyr víðri vallrauf (hinu afrifna vall-lendi) vineyjar (hinnar grasivöxnu eyjar; vin = engi).

Bls. 13. Seggir hyggjandi (vitrir) létu Sváfnis (Óðins), sal (Valhallar)-næfrar (skjölduna) blíkja (blika) á baki, váru barðir grjóti (í Hafursfjarðarorustu).

SKÁLDSKAPARMÁL.

1. Nú hykk (hygg ek) segja ýtum kostu slíðrhugaðs (slíðr = hættulegur; hjer »mjög«) jarls; hrosta brim (öl) Alföður (skáldsk.) þýtr; síð léttir mér stríða (hugarángurs).

2. Nú es arnar flaug (Nú fljúga ernir) of vangi; ek hygg at ægis jó (skip)-draugar (menn) þiggi heimboð Hangagoðs (Óðins) ok bauga.

3. Herr lattisk at ganga með höttu Hangatýs (hjálma) fyr brekku; þeim þóttit (þótti eigi) þekkiligt (ljúft) at hætta (hætta sjer).

4. Opt kom hollr (minn holli fóstri) mér at helgu fulli Hrafnásar (skáldsk.; hann kendi

mjer skáldsk.); stafna jarðar (hafs) leiptra (gulls) Baldr (mk) es hniginn (dáinn) skaldi.

5. Ok jarðráðendr (konúngar) næmðu (sviptu) Sigurð, hinns veitti Haddingja vals (úrvalsliðs Haddingja = hermanna) hróka (hrafna) bjór (blóð) svönum Farmatýs (hröfnunum), fjörvi á Öglói.

6. Þar vas Sigtýr (Óðinn) sjálfr í Atals dýra (skipa) sœkiálfi (hermanni); goð stýrðu þeim byrjar þrafna (skips) Beima (mk).

8. Víðfrægr Hroptatýr (Óðinn) ríðr at vilgi (mjög) víðu sonar (Baldurs) báli, en mér líða hróðrmál (lofkvæði) of hvápta.

9. Valr lá þar (við Hafursfjörð) á sandi, vitinn (ákveðinn, gefinn) enum eineygja faðmbyggvi (eiginmanni) Friggjar (Óðni); fögnuðum slíkri dáð.

10. Snarr byrjar viggjar (skips) þiggjandi (Hákon jarl) spenr barrhaddaða (vaxna greni) biðkván Þriðja (bið-konu Óðins = jörð, Noreg) und sik sannyrðum sverða.

12. Jarðhljótr (Hákon jarl), sá es bindr hún (dregur segl við hún), eykr beinan (greiðugan m. t. t. skáld-skaparins) día fjarðar (skáldskapar) breyti (skáldið, mig) með ennidúki (gullhlaði). Yggr (Óðinn) seið til Rindar.

13. Ek á firnum (mjög) forngörvan hornafors (öl) hlítstyggs farms arma Gunnlaðar (Óðins; öl Ó. = skáldskapur) at hrósa ok þó lítinn.

14. Þar hykk valkyrjur fylgja svinnum sigrunni (orustu-við, Óðni) ok hrafna [til] sylgs heilags tafns (líks Baldurs). [Höllin] hlaut [prýð-

ast] innan svá minnum (fornum goða- og hetjusögum).

15. Blœt = fórna til, dýrka; goðjaðarr = vörn goða, Óðinn.

16. Gáfumk = gaf mjer; úlfs bági (óvinur) = Óðinn.

17. Framr Valgautr (Óðinn), tamr valdi hrannvala (skipa) fannar brautar (sævar) salar (himins), þér eigu vér gjalda Fals (dvergs) veigar (skáldskap-argáfuna).

18. Ek mun hljóta at ausa austr Hertýs (Óðins) vingnóðar (Sónar eða Boðnar eða Óðreris) fyr örþeysi flausta (Hákon jarl), né hlítik frýju (læt ekki frýja mjer) of þat.

19. Kostigr Heimdallr ríðr hesti at kesti, þeim es goð hlóðu at fallinn mög (son, Baldur) kynfróðs (kyn = mjög) Hrafnfreistaðar (Óðins).

20. Leyðra = þvo í lauðri (löðri).

21. Ek bið ungr algildan allvald Yngva aldar (Hákon jarl) at halda ýs (boga) bifvangi (bifanlegu landi; hendi) of mér. Hroptr (Óðinn) fór með (var vopnaður með) Gungni.

22. Hliðskjálfar gramr sagði sjálfum (þeim sjálfum, óvist hverjir) hitt es hugði, þar es liðar hlífar-styggs Hareks váru höggnir.

23. Hinn (skáldamjöðurinn), es farmögnuðr bar fljúgandi (Óðinn í arnarham) ór Surts sökkdölum (djúpum dal jötuns, Hnitbjörgum).

24. Þat erumk (er mjer) sýnt (á skildinum), at sonr Aldaföðrs (Þór) vildi snimma (þegar) of freista afls við úri (sjónum) þafðan (þæfðan, volkaðan) jarðar reist (þveng; miðgarðsorm).

25. Því at flestr fjölkostigr mæringr ræðr flestu færa (færra) en þú við son Bestlu (hjá Óðni); hefk tekit til morðs mærðar (= drápu, kvæðis um orustur, víg).

26. Nú hef ek greipat (grópað, fest) mart í miði burar Bors (Óðins), arfa Búra (Borr var son Búra eða Burra).

27. Ek bið hugstóran foldar vörð (Hákon jarl) heyra á dreggjar brim (öl) fjarðleggjar (steins) fyrða (dverga; öl dverga = skáldsk.); heyr, jarl, Kvasis dreyra (kvæðið).

28. Bergs geymi-lá (frelsandi bylgja) dverga (kvæðið) gengr of alla Ullar ask (skjald-) -sögn (skjaldaða menn) þess, es magnar hvöt böðvar byrgis (skjaldar) sorgar (sverðs; er etur sverði títt og oft).

29. At lík bjórs bríkar (konunnar) ok mitt dauðs væri borit í einn sal; rekkar nemi Dvalins drykk (kvæðið).

30. Ték Þórsteini geðreinar (brjósts) gildi (drykk) grjót-aldar (dverga; dvergadrykkur = skáldsk.); bára Bergmœra (dverga; kvæðið) glymr; ek bið lýða kyn hlýða.

31. Buðumk = bauð mjer; bjöð = lönd.

32. Mildingar hlýði; hefk gildi (drykk) hapta (goðanna) beiðis (herra; Óðins); því (þess vegna) biðjum vér þagnar, at fregnum tjón (dauða) þegna (Haralds gráfelds og þeirra).

33. Hárs líð = Óðins drykkur, skáldsk.; Gillings gjöld = skáldsk.; hans = Hákonar jarls; hverlögr (Óðreris lögur) gálgafarms (Óðins) = skáldsk., kvæði.

34. Rögnis vágr (Óðins v. = kvæðið) eisar (fer hart) fyr mér; hafs alda Óðreris (ein bylgja úr hafi Ó. = eitt kvæði) þýtr við galdra fles (= söngs sker, túnguna); verk hagna (eru til hags, gagns og sóma) vísa (kgi) aldr (ætíð).

35. Nú es þats Boðnar bára (kvæðið) tér vaxa; þjóðir jöfurs (Hákonar jarls) gervi hljóð í höll ok heyri fley bergvaxa (dverga skip, kvæði).

36. Ér (Hákon jarl) verðið ráða vingjöfum, alls Sónar sáð (skáldamjöðurinn, kvæðið) grœr oss á sefreinu orða (túngunni) of mœran kon (Há-kon).

37. Egill (Völu-Steinsson), heyr mína glaumbergs (brjósts) strauma Míms vinar (Óðins; brjóststraumar Óðins, skáldamjöðurinn) glymja við góma sker (túnguna); mér es gefinn fundr (fengur) Þundar (Óðins; jeg hef ort kvæði).

38. Seggir þurfut (þurfa ekki) ala ugg of minn brag; ek snýengu háði í Viðurs (Óðins) feng (kvæðið); kunnum haga hróðrsmíð.

39. Ték herreifum (glöðum við menn) Áleifi (Ólafi pá) geðfjarðar (brjósts) lá (bylgju) Hildar hjaldrgegnis (Óðins; brjóstlögur Óð. = kvæði); hann vil ek kveðja at Grímnis (Óðins) gjöf (kvæðinu).

40. = 33 5—8.

41. Ek á til bæði sollinn (ángistarfullan) vind bergjarls (jötuns) brúðar (gýgjar; gýgjar vindr = hugur) ok seinfyrnd skip dverga (kvæði) at senda eina (eina og sömu) götu.

42. Vaðr Viðris arfa (Þórs) lá vilgi (ekki) slakr á Eynefis öndri (skipinu, borðstokknum), es

Jörmungandr (miðgarðsormur) rakðisk at sandi (eftir sandbotninum).

43. Umbgörð allra landa (miðgarðsormur) œstisk ok sonr Jarðar (Þór). . . . . .

44. Bróðir Vrösku (Röskvu; Þjálfi) stóð vreiðr; faðir Magna (Þór) vá gagn; þróttar steinn (hjarta) Þórs skelfra (titrar eigi) við ótta, né Þjálfa.

45. Faðir Þrúðar (Þór) leit hvassligum augum á baug brattrar brautar (miðgarðsorm); áðr œstisk öggs (fisksheiti) búð (hafið) at flausti (bátnum).

46. Sifjar rúni (Þór) bjó snarla veiðarfœri sín fram með karli (Hymi jötni); getum hrœra hornstraum Hrímnis (skáldsk.).

47. Jarðar seiðr (miðgarðsormur) brá svá viðr, at hnefar Ulls mágs (Þórs) skullu út at borði; breiðar sýjur (báturinn; sýja = borð í skipi) rendu fram.

48. Œgir öflugbörðu (gýgjar; Þór) fórsk (fór sjer, tók) hamri í hœgri hönd, þá es of kendi (fann til) endiseiðs allra landa (fiskur, er lykur um alla jörð, miðg.ormur).

49. Meðan gramr Bilskirnis (Þór), hinn es samðit (samdi ekki) svik (í) hjarta, nam snart rjúfa grundar fisk (orminn) með grandi gljúfrskeljungs (jötuns; hamrinum).

50. Þórr hefr varðan Ásgarð af þrek með árum Yggs (ásum).

51. Ok enn ljóti hringr borðróins barða (skips) brautar (hafs; hringr hafs = ormurinn) starði harðgeðr neðan á haussprengi Hrungnis (Þór).

52. Vel hafið, sundrkljúfr níu höfða Þrívalda, haldit aptr yðrum eykjum (höfrunum) »of mærum sumbls simbli« [óvís skilníngur].

53. Þrøngvir kunnleggs (ættbálks) kveldrunninna kvinna (gýgja; Þór) gein alinmunni (höndinni, greipinni) við þungum rauðbita tangar þangs (járnsiunnar; gein alinm. = greip).

54. Þjokkvaxinn þiklingr (digur maður, Hymir) kvazk þykkja firinmikla hætting (áhættu) at höfgum megindrætti hafra njóts (Þórs).

55. Fullöflugr fellir fjallgauts (jötuns; Þór) lét hnefa skjalla við eyra reyrar leggs (steins) reyni (jötninum, Hymi); þat vas ramt mein.

56. Víðgymnir Vimrar vaðs (Þór) laust hlusta grunn (höfuðið) af fránum naðri við hrönnum. Hlaut o. s. frv. (sjá 14. vísu).

57. Starkeði = Starkaði, af Starköðr ɔ: Stark-Höðr.

59. Goðrún (Gjúkad.) varð sjálf bani suna (Erps og Eitils); snotr goðbrúðr (Skaði) nama una Vani (Nirði, samlífi við hann); Kjalarr (Óðinn) of tamði mara (hesta) heldr vel; kváðut Hamði spara hjörleik (orustu).

60. Grjótbjörn = Arinbjörn, vinur Egils.

61. Þá es jarla bági (óvíst hver) vildi byggva útröst (hin ytri, fjarlægari lönd) Belja dólgs (Freys; skilníng óviss),

63. Böðfróðr (orustu-kænn) Freyr ríðr (ekur) fyrstr á börg (gelti) enum gulli byrsta til borgar (bálkastar) Óðins sonar (Baldurs) ok stýrir fólkum.

64. Frægr ragna rein-vári (verjandi goðabrautar, Bifrastar, Heimdallr) bregðr ráðgegn-

inn (ráðspakr) við (keppist á sundi við) firnaslœgjan Fárbauta mög (Loka) at Singasteini; mögr átta mœðra ok einnar (Heimd.) ræðr móðöflugr áðr (en Loki) fögru hafnýra (steini, Singast.); ek kynni (gjöri þetta kunnugt) mærðar þáttum.

65. Eðr (= Ennfremur) of sér á baugi »hellis biaur hyrjar« (óskilj.; ɔ: skildinum), es ótti jötna (Þór) lét of sóttan (fór til) Grjótúna haug; Jarðar sunr ók at ísarnleiki (járnleiknum, orustu), en mána vegr (himininn) dunði und hánum; móðr svall Meila bróður (Þór).

66. Öll ginnunga (hauks) vé (bústaður; loftið) knáttu brinna fyr Ullar mági (Þór), en grund vas endilág hrundin (slegin) grápi (hagli), þá es hafrar drógu hógreiðar (þægilegrar kerru) hafregin (hinn borna guð; Þór) fram at fundi Hrungnis; Svölnis (Óðins) ekkja (jörðin) gekk seðr (lá við að gengi þegar, seðr = senn) sundr.

67. Baldrs of barmi (bróðir; Þór) þyrmðit (hlífði ekki) þar sólgnum (gráðugum) dólgi manna (jötni); berg hristusk ok björg brustu; upphiminn brann; ek frá Haka vagna (skipa) reinar (sævar) myrkbeins (steins, fjalls) vátt (sá sem þekkir stein; jötunn) hrøkkva mjök (kröftuglega) móti (búast til varnar), þá es þátti (þekti, = leit) sinn vígligan bana (Þór).

68. Brátt fló fölr randa íss (skjöldur) und iljar bjarga gæti (jötninum); bönd (goðin) ollu því; ímun (orustu) -dísir vildu svá; hraundrengr (jötuninn) varðat (þurfti ekki) at bíða lengi þaðan (eftir það) tíðs höggs frá hörðum of

rúna (vini) trjónu trolls (hamarsins; Þór) fjöllama (sem lemur marga).

69. Belja bölverðungar (illra jötna) fjörspillir (Þór) lét bólm (björn) ólágra fjálbrs gjálbra (háttglymjanda hellis björn = jötun) falla á randar hólmi (skildinum, sem hann stóð á); þar hné gilja grundar (fjalls) gramr (jötun) fyr skörpum (hörðum) hamri; en bergdana (jötna) brjótr (Þór) bægði við (hnekti) jörmunþrjóti.

70. Ok harðbrotin hein Vingnis (jötuns) herju (gýgjar) heimþingaðar (þess er sækir gýgi heim sem elskugi; jötunn) hvein (þaut hvínandi) at Grundar sveini (syni, Þór) í hjarna mœni (þolfall; höfuðið), svát stála vikr (heinin), eðr (enn) ólaus í hausi Óðins burar, stóð þar of stokkin blóði Einriða (Þórs).

71. Áðr ölgefjun (Gróa) gœli (reyndi með galdrasöng að ná) et rauða ryðs hœliböl (heinina, sem eyðir ryðinu) ór hneigihlíðum hárs (höfði) sára reiðitýs (guðs, sem veitir [jötnum] sár, Þórs); ek (skáldið) lít görla þær of farðir (ferðir, gjörðir) á Geitis garði (skildinum); ek þá baugs bifkleif (skjöldinn), fáða bifum (litum? eða sögnum?) at Þórleifi (spaka).

73. Lögseims (sæþráðar, miðg.orms) faðir (Loki) réð at hvetja felli fjörnets (lífs) flugstalla goða (jötna; Þór) heiman; Loptr (Loki) vas drjúgr at ljúga; vilgi (ekki vel) tryggr (áreiðanlegur) herþrumu Gauts (Óðins) geðreynir (Loki) kvað grœnar (laðandi) brautir liggja til veggjar viggs (húss) Geirröðar.

74. Geðstrangr (hugrakkur) Þóarr (Þórr) of lét skömmum (skamma stund) Gammleið (= lopt,

Lopt, Loka) biðja sik göngu — þeir fýstusk at þrýsta Þorns niðjum (jötnum) —, þás garðvitjuðr Iðja (Þór), ríkri Gandvíkr Skotum (jötnum), gerðisk (bjó sig til farar) endr frá Þriðja (Óðins, heiman) til setrs Ymsa kindar (jötna heima).

75. Rögnir sóknar (Þjálfi) varð fyrri í för með sagna (flokka) svipti (sem setur í hreifingu; her-togi, Þór) en arma farmr galdrs hapts (elskhugi Sigynjar, Loki), görr (búinn til) meinsvárans (meinsæris); ek þyl granstrauma Grímnis (Óðins vara-straumar = skáldsk.); gallópnis (arnar) halla (fjalla) Endils (konúngs; jötuns) man (gýgja) -tælir (Þór) spendi ilja gaupnum (fótunum) á mó.

76. Ok gunnvanir gingu, unz frumseyrir fríðrar himintörgu (sólarinnar) vargs (jötuns [í úlfs ham]) fljóða (gýgja; frumseyrir þeirra = Þór) kom til Gangs (jötuns, Ymis) dreyra (árinnar, Vimrar), þás bölkveitir Loka (Þór; bölkv. = sá sem hnekkir böli), bræði vændr, vildi bragðmildr (bragð = afrek) brjóta bág á brúði sefgrímnis (jötuns) mága (jötna).

77. Ok vegþverrir varra (sævar) hjalts (steins) Nönnu (gýgjar; sá sem eyðir veg hennar = Þór) vann fetrunnar (gat komist yfir) hlaupáar oltnar af hagli of gaupu ver (fjöll); mjök leið ór stað œstr støkkvir urðar þrjóts (jötuns) breiðan stikleiðar (árinnar) veg, þar es þjóðár fnœstu eitri (spúðu fram eitu:köldum straumum).

78. Þar settu [þeir] skotnaðra (stafina) fyrir í háfs mörk (þolf.; ána, árbotninn); né sváfu hálar hvélvölur (hnullúngarnir) byrmarkar (árinnar) málhvettar (slegnar svo að sönglaði í); hlymþél

(stafurinn) knátti glymja við möl, en fellihryn fjalla (árstraumurinn) þaut, höggvin hreggi (stormi), með Feðju (árheiti) steðja (grjótinu).

79. Njótr njarðgjarðar (megingj., Þór) leit hall-lands (fjalls) mar (ána) falla sik of harðvaxnar herðar; gatat (gat ekki fengið) en neytri ráð fyr sér, þverrir Marnar barna (gýgja) lét megin vaxa sér til salþaks (himins), nema þyrri þorns (jötuns) svíra snerriblóð (óðir blóðstraumar; áin).

80. Fríðir eiðsvara víkingar Gauta setrs (Óðins setrs, Valhallar, þeir Þór og Þjálfi), gunnar snotrir, óðu fast, en svarðrunnit (rennandi yfir jarðarsvörðinn) fen flaut; hrönn jarðarskafls (fjallsins) þurði, blásin hretviðri, af afli at herði nauðar (sá er herðir neyð) áss hauðrs (fjalls) rúm (hellis-) byggva (jötna).

81. Unz Þjálfi kom sjálflopta (á lofti, Þór bar hann) á skaunar (skjaldar) seil (haldandi sjer í skjaldarband Þórs) með ýta sinni (Þór); þat vas aflraun himinsjóla (Þór); hrekkmímis ekkjur (gýgjar; dætur Geirröðar) háðu straum stríðan stáli (gerðu straum, erfiðan stafnum); stophnísu (gýgjar) steypir (Þór) fór stríðlundr (harðlyndur) með völ Gríðar.

82. Né drápu dolgs akarn (hjörtun) firum, vamms stríðkvíðjöndum (sem harðlega hafna vömmum), stall við djúpfalli glamma (úlfs) stöðvar (fjalls) rastar (árinnar). Atli (Þór) hlaut meira ógndjarfan, eirfjarðan (eirfirðan, hlífðarlausan) hug; þróttar steinn (hjarta) Þórs skalfa við ótta né Þjálfa.

83. Ok síðan gerðu sifuna (hjer um bil = eiðsvara í 80. v.) sverðs liðhatar (Þór og Þjálfi) hlífar harðgleipnis (harðbands, skjaldarfetils) borðs (skjaldar) dyn (orustu) við barða Hörða (jötna), áðr hrjóðendr fjöruþjóðar (jötna) skyldbreta (jötna) hæði Heðins reikar (höfuðs) skál (hjálm) -leik (orustu) við »hylríðar skytju« (óskiljanl.).

84. Dólgferð kólgu-Svíþjóðar (hinir fjandsamlegu jötnar) dreif (flýði) fyr kneyfi nesjadróttar (jötna; Þór); flesdrótt (jötnar) sótti á flótta í vá (hættunni); þás Jólnis (Óðins) ættir (þeir Þór) stóðu fasta (fastlega), knáttu flóðrifs (steins) útvés (Jötunheima) Danir (jötnar) lúta fyrir »funristis« (óskilj.).

85. Þars hersar (þeir Þór), bornir þróttar hugum, gingu fram í Þorn (jötuns) -rann varð hlymr hellis hringbálkar (fjalls) Kumra (jötna); gnipu Lista (fjalls) hreina (jötna) hlöðr (Þór) vas fœrðr í greypan fasta (ófæru) á hött risa kvánar (gýgjar; ofan á höfuð hennar; hún var undir stólnum); þar vas grán (fjandsamleg) friðsein (friðrof).

86. Ok þrungu (ráku hart) brátungls (auga) loga himni (höfðinu) við (upp í) tróði (þak) hallvallar (fjalls; hallr = steinn) salar (hellis); þær (dætur Geirröðar) tráðusk hám (löngum) fylvingum (sverðum); hreggs váfreiða (kerrunnar) húfstjóri (Þór) braut hváru tveggja hellisprundi hundfornan hlátrelliða (brjósts) kjöl (hrygg).

87. Jarðar konr (Þór) nam kenna fátíða frœði; né mýgðu (hnekktu ekki, hjeldu áfram)

fjarðeplis (steins) mœrar (fjalls) legs (hellis) menn (jötnar) ölteiti (gleði við drykkju); álmtaugar (bogastrengs) œgir (jötuninn Geirröðr), áttruðr Suðra (ættingi dverga), laust afli soðnum tangar sega (bita; síunni) í gin angrþjóf Óðins (Þór).

88. Svát hraðskyndir Gunnar (Þór), langvinr Þröngvar (Freyju), svalg hrapmunnum handa (greipunum) síu lyptisylg (hinn borna sylg, drykk, síunnar, síuna sjálfa) á lopti, þás ós (glóandi) eisa (sía) Hrímnis drósar (gýgjar) örþrasis (þrasir = sá sem saknar og elskar; jötuns) fló þjóst (af reiði) af greipar brjósti til Þrúðar þrámóðnis (Þórs).

89. Höll þrasis (jötuns) bifðisk, þás of kom breiðu höfði heíðreks (jötuns) und fornan veggjar fótlegg (súlu) fletbjarnar (húss); ítr gulli (stjúpfaðir) Ullar laust mest meina nestu (síunni) niðr í miðjan bígyrðil (belti) vegtaugar jótrs (= taugar vegjótrs; taugar, = dorgar, vegr = sjór, sævar-jótr, = jaxl, = steinn) þrjóti (jötninum).

90. Fór (Þór drap) görva (fullkomlega) gramr Glaums niðjum (jötnum) með dreyrgum hamri; arin (steins) -Synjar (gýgjar) salvanið (sem venst á að koma í gýgjar sal, jötunn) -bauti (sem drepur, Þór) of hlaut sigr; fall brautar liðs (fall brautargengis, skortur á hjálp) komat (kom ekki, varð ekki) tvíviðar (boga) tollur (Þór), karms (vagns) tívi (goði; Þjálfi hjálpaði Þór drengilega), sá es of beitti bekkrekka jötuns harmi.

91. Herblótinn (dýrkaður) hneitir (drápsmaður) álfheims »bliku« (óskilj.) undirfjálfrs (hellis) kálfa (jötna) vá hógbrotningi skógar (grein, staf, Gríðarveli) af afli; né máttu val-látr (kletta) Lista (fjalls) -Rygir (jötnar) of bella aldrminkanda aldar (manna) steins Ellu (jötuns) liðföstum (sem hafði góða hjálp ɔ: Þjálfa).

92. Hvé skal ek leggja gjöldum (borga) gunnveggjar brú (? skjöldinn) . . . . . . Ek sé trigglaust] (hættulegt) of far (viðureign) þriggja týframra tíva ok Þjatsa á hreingöru (fáguðu) hlýri (rönd) hildar fats (skjaldar).

93. Snótar úlfr (ræníngi; Þjazi) fló glammi at móti sagna segjöndum (fyrirliðum) fyr óskömmu í gömlum gemlis (arnar) ham; örn settisk ár, þars æsir báru mat á seyði; bjarga gefnar (gýgjar) byrgi (hellis-) -Týr (jötunn) vasa bleyði vændr.

94. Meðaltálhreinn (hinn prettvísi) vas tívum tormiðlaðr (sá sem ekki vill gefa) beina (matar); hjálmfaldinn hapta snytrir (fræðari, Óðinn) kvað hvat (eitthvað) valda því (að ekki soðnaði); margspakr valkastar báru (blóðs) már of nam mæla af fornum þolli (trjenu); Hœnis vinr (Loki) vasa hollr hánum.

95. Fjallgylðir (úlfur, jötunn) bauð feðr Meila (Óðni) deila sér fyllar (saðníngu) af helgum skutli (borði); Hrafnásar vinr (Loki) hlaut blása; vígfrekr vingvagna (jötna) rögnir (konúngur) lét sígask ofan, þar es vélsparir (hreinlyndir) varnendr goða váru farnir.

96. Þekkiligr dróttinn foldar (Óðinn) bað fljótt mög Fárbauta (Loka) deila þrymseilar

(bogastrengs) Várar (Skaða) hval (uxa) með þegnum, en bragðvíss ósvífrandi (óhlífinn óvinur) ása lagði at þat fjóra þjórhluti upp af breiðu bjóði (borði).

97. Ok svangr faðir Marnar (jötunn) át síðan slíðrliga (gráðugt) okbjörn (nautið) af (sitjandi á) eikirótum, —, þat vas fyr löngu —, áðr djúphugaðr herfangs hirðitýr (Loki, sem vildi halda sínu) dræpi stöngu ballastan vallar dólg (jötun) ofan meðal herða.

98. Þá varð farmr arma Sigynjar (Loki), sá es öll regin eygja (sjá) í böndum, fastr við fóstra Öndurgoðs (Skaða; Þjaza); rá loddi við ramman reimuð (höfðingja?) Jötunheima, en hendr holls vinar Hœnis við stangar enda.

99. Sveita (blóðs) nagr (örninn, Þjazi) fló fengsæll of langan veg með fróðgum tívi, svá at úlfs faðir (Loki) mundi slitna (var næstum slitinn) sundr; þá varð of rúni (góður vinur) Þórs biðja málunaut miðjungs (jötuns) friðar, hvat es mátti; þungr Loptr vas (lá við að væri) of sprunginn.

100. Áttrunnr Hymis (Þjazi) bað sagna hrœri (Loka) sorgœran (örvita af sársauka) fœra sér mey, þá es kunni ellilyf ása; Brísings goða (= Brísinga, dverga) girði (Brísingamens) -þjófr (Loki) of kom síðan Brunnakrs bekkjar dísi (Iðunni) í garða grjótníðaðar (Þjaza).

101. Byggvendr brattra barða (jötnar) urðut (urðu ekki) hryggvir at þat; þá vas Iðunnr nýkomin sunnan með jötnum; allar áttir Ingvifreys (æsir), gamlar ok hárar, gerðusk (bjuggust) at þingi; regin váru heldr hamljót.

102. Unz . . . . . . (brjálaður texti); þú skalt vélum véltr Loki — Veiðr (Þór?) mælti svá —, nema leiðir aptr mæra mey, stœrandi mun (gleði) hapta (goðanna).

103. Heyrðak svá, þat hugreynandi Hœnis (Loki) — síðan sveik opt ásu leikum —, fló aukinn hauks bjálfa (ham), ok lómhugaðr faðir Marnar (Þjazi), ern fjaðrar blaðs leik (flug)-reginn, lagði arnsúg at öglis (hauks) barni.

104. Sköpt hófu skjótt brinna, en ginnregin skófu (hefluðu, tegldu og fengu spæni), en sonr greipar biðils (jötuns; þjazi) sviðnar; sveipr (hastarleg breyting) varð í för. Þats of fátt (málað) á minni fjalla Finns (jötuns, Hrungnis) ilja brú (skildinum). Ek þá o. s. frv. (sjá 71. v.).

105. Ungr skjöldungr stígr aldri jafnmildr (sem Magnús) á skíldan (skjöldum prýddan) við (skip) und gömlum Ymis hausi (himni); rausn þess grams vas gnóg (ærin).

106. Björt sól verðr at svartri (svört) o.s.frv.; erfiði Austra = byrði A. = himininn.

107. Alls engi böðvar hvatr landreki verðr œðri né betri brœðr (bróður) Inga (Sigurði munn) undir sólar grundu.

108. = 65. Blóði = bróðir.

109. Hvégi es ek spyr ramman vísa (Hversu ramman sem o. s. frv.) — sá ræðr fyr veldi —, Draupnis drógar (hringa) dís (kona), fagnar valdr vagnbrautar (himinsins) mér.

110. Hinn es varp augum föður Öndurdísar (Þjaza) á víða mundlaug (skál) vinda (himininn) of (yfir) sjöt (bústað) margra manna.

111. Fjarri hefr (það er langt frá), at fœðisk dýrri flotna vörðr á gjálfri kringðum élkers (himins) botni (jörðu); hverr maðr leyfir háfa æfi hringvarpaðar (Eiríks góða).

112. Ek kveð helgan ræsi (konúng) hás heimtjalds (himins) fyrr en fyrða at þeima (þessum) brag, því at hann es dýrri; mærð (kvæðið) tésk fram.

113. Dýrr konungr dags (sólar) grundar (himins), hjálp dýrum Hermundi (líklega: Illugasyni).

114. Saðr (sannur) stillir (kgr) sóltjalda (himins), hjálp snjöllum Rögnvaldi (Orkneyjajarli).

115. Knútr (hinn ríki) verr jörð (land sitt) sem alls dróttinn ítran fjalla sal (himininn).

116. Manvits fróðr Míkáll (erkiengill) vegr þat es þykkir misgört ok alt et góða; tyggi (kgr) sólar hjálms (himins) skiptir síðan seggjum (þ. e. milli himnaríkis og helvítis) á dœmistóli.

117. Nú es álfröðull (sól) elfar (gullið) of fólginn í líki (líkam) móður jötna dólgs (Þórs; í jörðu); ráð rammrar (voldugrar) þjóðar (konúnganna, Haralds gráfelds og bræðra hans) eru rík.

118. Ráð (hjónaband) lukusk síðan, at sá snjallráðr konungs spjalli (Hákon jarl) átti eingadóttur Ónars (Jörð, landið, Noreg), viði gróna.

119. Stefnir stöðvar (hafnar) hrafna (skipa; Hákon jarl) gat teygða at sér breiðleita brúði Báleygs (Óðins; jörð) [með] ríkismálum stála (orustu).

120. Hersa glöðuðr (kgr) bindr útan við elgvers (lands) enda (ströndina) far gotna við botni hreins (tærs) hafs húfi rónum.

121. Því hygg frægjan (frakkna? spjóta) fleygjanda (Hákon jarl) mjök trauðan at láta Auðs systur (jörð, Noreg) eina (sleppa henni); jörð ferr und ítran menþverri (Hákon).

122. Darrlatr (spjót-latr) dási (ónytjúngur) hefir staðit fjarri, þá es dólgljóss (sverðs) skyndir (hermaður) tók endr (forðum) elju Rindar (Jörð) ómynda (mundlausa).

123. Ýmis blóð (hafið) gnýr útan á eyri — — — góðra fara.

124. Húna hógdýr (skipið) berr vestan vágþrýsta bógu of lög; ek vætti lands fyr brandi (stafni); hvalmœni (hafið) skefr (særok er).

125. Þá es föls (snjóhvíts) fjallgarðs harðar rokur (byljir) ófu ok tœttu élreifar (stormglaðar) Ægis dœtr of alnar við frost.

126. Úrsvöl Gymis völva (Rán) fœrir björn undinna festa (skipið) opt í Ægis kjapta, þar es bára brestr.

127. En sægnípu (bylgju) Sleipnir (skipið) slítr úrdrifinn brjóst, runnit rauðum steini (lit), ór munni hvítrar Ránar.

128. Harðr élvindr hefr hrundit skipi ört frá jörðu; svana strindar (hafs) blakkr (skipið) lætr snægrund (Ísland) søkkva í sog.

129. Margr stirðr keipr ríss, en dorgar dynströnd (hafið) drífr í svig löndum; stög verða stundum spend fira greipum.

130. Gránn (grár) hólmfjöturr (haf) skýtr Heita (sækgs) hrafni (skipinu); snekkju stafnar bera gollna spánu; jöfri es sú ferð göfug.

131. Haustköld hólmrönd (hafið) skotar héldum (hjelugum) varar öndri (skipi).

132. Sverrigjörð (sverri = dynjandi) svalra landa (hafið) springr sundr fyr börðum.

133. Kveða (menn segja) níu skerja brúðir hrœra hvatt hergrimmastan (mannskæðan) eylúðrs (hafs) Grotta út fyr jarðar skauti, þær es fyr löngu mólu Amlóða meldrlíð (hafið, þ. e. settu hafið í hreifingu sem kvern væri snúið); baugskerðir (mk) rístr lungs (skips) barði skipa hlíðar ból (hafið).

134. Ramr reksaumr viknar í flugastraumi, þar es Rakna (sækgs) bifgrund (hafið) bleikir (hvítnar); dúks (segls) böl (vindur) hrindr rifjum á stag.

135. Goðblíð Glens beðja (sólin) veðr með geislum í vé gyðju; síðan kemr ofan gott ljós gránserks (hins gráserkjaða) Mána.

136. Hvargi es (Hvar sem) hár vafrlogi heims skála (himinsins; sólin) sveimar of órum hnossvin, Beita borgar (sævar) bál (gull-) -grimmustum.

137. Ljótir Fornjóts synir (vindarnir) tóku fyrst til fjúka.

138. Ek ræð (gef) blindum manni unað (gleði) þenna Vindsvals mög (vetur).

139. Seimörr (gjafmildur) síggœðir (hermaður) vas síðan þann ormstrega (vetur) í Prándheimi; þjóð veit þínar sannar iðir (iðjur).

140. Úlfs tannlituðr (hermaður), skulum glitra sverðum órum upp; eiga at drýgja dáð í dalfiska (orma) miskunn (sumar).

141. Of þák ölna (fiska) bekks (sævar) eld (gull) af jöfri (Birni að Haugi); þat gaf [hann] mér með fjörnis (hjálms) fylli (höfðinu) við (fyrir) fjalla stillis (jötuns) drykkju (skáldsk., kvæði).

143. Fallsól (sól, sem getur fallið) bráavallar (ennis) Fullu (ennisól F. = gull) skein á Ullar kjóls (skjaldar) fjöllum (höndum) skáldum of allan aldr Hákonar (góða).

144. Margr morðelds (sverðs) fárbjóðr (hermaður) of hlaut of morgin Freyju tár (gull) at fleiri, þar es feldum val; várum þar at.

145. Þar es Mardallar grátr (gull) liggr milli skurða (á öxinni); berum Gauts (Óðins) meginhurðar (skjaldar) galla (öxi), þrútinn dalreyðar (orms) látri (gulli).

146. Róða (sækgs) ræfrs (skjaldar) ramsvell (öx) þverr eigi (verður ekki rýrara) fyr augna regni (tárum) Óðs beðvinu (Freyju; verður ekki rýrara fyrir gullið, sem á því er); konungr eignisk svá elli.

147. Ek kná stýra (eiga) hróðrbarni Hörnar (Freyju; hnoss), gollvífiðu (gulli lögðu); hlutum dýran grip; gjálfrs brandr (gull) þrymr (er fast) á hlífar grandi (öxinni); Freys nipt (systurdóttir; hnossin) berr bráa driptir (tár) móður sinnar (gull); gunnar svans (hrafns) gœðandi (hermaður) unni mér Fróða fóstr sáðs (gullsins).

148. Nýt vörn (hjálp) vísa buðumk (bauðst mér) öll; þat var nálægt sævarskála; ek of hrósa vel því barni Njarðar dóttur (Freyju; hnossinni; — fyrsta setningin ekki alveg viss).

149. Ógnprúðr Váfaðar (Óðins) þing (orustu) þrøngvir (hermaður), sá es ofrar erring (er duglegur), gaf mér þróttöflga (m. t. t. öxarkraftsins) dóttur Vana-brúðar (hnossina); ríkr mækis mótvaldr (herm.) leiddi mey (dóttur) Gefnar (Freyju; hnoss) á beð skaldi, drifna Gautreks svana (skipa) brautar (sævar) glóðum (gulli).

150. Þann átta ek þriðja vin óniðraðan (ólastaðan, lofaðan) verstan vast-undirkúlu (steins) Ála (jötuns) rödd (gullinu), en baztan mér.

153. Þá es Völsunga drekku (eiturs) hrøkkviáll (áll, sem hrekkur, liðast; eiturormur, miðg.-ormur) hekk of hrokkinn á öngli fangboða (mótstöðumanni) flotna forns Litar (jötnanna; Þór).

154. Jörmunrekr knátti eðr (ennfremur) at vakna við illan draum með dreyrfáar (blóðugar) dróttir í sverða flaumi (orustu); rósta varð í ranni höfuðniðja Randvés (Jörmunrekks), þá es hrafnbláir barmar (bræður) Erps of hefnðu harma.

155. Dögg hræva (blóð) sóknar álfs (Jörm.) flaut of set í gólfi (herberginu), þars höggnar hendr sem fœtr við (með) sveita of kendusk (sáust); [hann] fell at höfði í ölskála brunn (ölið, sem flóði yfir alt), blandinn blóði; þat es of fátt (málað) á Leifa (sækgs) landa (sævar) runna (skipa) laufi (skildinum).

156. Þar standa naglfara (sverðs) segls (skjaldar) siglur (hermenn), andvanar (án) saums, svá at gerðu gyrðan (umgyrtu) gólfhölkvis (húss) sá (sængurklefann) fylkis; þeir Hamðir ok Sörli urðu snemst (þegar) barðir samráða (eftir sameiginlegu ráði) hörðum Hergauts (Óðins) vinu (jarðar) herðimýlum (steinum).

157. Stála flaums støkkvir (Jörm.) lét mjök styðja (berja) Gjúka niðja, þá es vildu næma (svipta) Fogl- (= Svan) -hildar mun (ást, elskuga; Jörm.) fjörvi, ok allir launa Jónakrs sonum bláserkjar (brynju) birkis (sverðs) fagrgötu (skínandi sár); ennihögg ball ok eggjar.

158. Þat fall flotna sék á fögrum randar botni (skildi); Ragnarr gáfumk (gaf mér) Ræs (sækgs) reiðar (skipa) mána (skjöld) ok fjölð sagna (á honum).

160. Lúðri = kvarnarstokknum; grjá = hins gráa; hét ɔ: Fróði.

161. 1—2 er víst afbakað og vantar eitthvað á eftir; léttum = leggjum í lag.

162. Snúðga = snúðugum, sem snýst.

164. Því = af þeirri orsök (þó at o. s. frv.).

165. 4. vo. er lítt skiljanlegt (ætti helzt að vera: lengur en gaukar yfir sal).

167. niðjar = forfeður.

168. Kœmia = eigi hefði komið; mœli — malaði; ef o. s. frv. = ef við hefðum ekkert vitað til hennar áður.

169. leikur = stallsystur.

170. höfga = höfugum, þúngum.

171. fólk = orustu; beiddum = veiddum.

173. köppum, af kapp; skorðu = skoruðum.

174. dólgs (fjandskapar) sjötul (sem lætur sjatna) = kvörnin, malandi frið.

175. mitt of létti = mitt verk hætti nú.

176. 1—2 óljós.

177. vígspjöll = orustu-boði.

178. 7—8 afbakað og óskilj.

183. Ek frá, at Fróða meyjar mólu fullgóliga grafvitnis (orms) beð (gull); stillir lætr grið slitna golli; fögr hlýr (síður) øxar minnar, feldrar við hlyn (tréskaftið), bera þann Fenju meldr; fé mjúks konungs dýrkar (gerir dýrlegan) bragar stýri (skáldið, mig).

184. Flotna fjöl glaðar (gleðst) við Fróða mjöl.

187. Ímunlauks (sverðs) Ullr (mk), bárum of alla æfi Hákonar (góða) Fýrisvalla fræ (gull) á hauka fjöllum (örmunum).

188. Jöfurr sær (sáir) bjartplógaðan (hér um bil = bjartan) brattakr völu-spakra (spakra á líðunum) bauga (armana) inndrótt sinni Yrsu burðar (Hrólfs) örð (sáði; gulli); lastvarr landreki eyss ljósu Kraka barri (gulli) mér sjálfum á hauks kálfur (armana), hlémildar holdi (holdi vaxnar).

189. Þá es ek rauð Reifnis (sækgs) ræfr (skjaldar) vita (sverð) fyr Svölð til auðar (til að fá auð), bar ek saman haugþök herfylgins Hölga (gull) baugum.

190—92 alt gullskenningar.

193. Gegn gramr kastar digulfarmi (gulli) á glæstar valstöðvar (arma) þegnum; ungr vísi gefr armleggs eisu (gull).

194. Landfrœkn jöfurr Lundar (danskur kgr) kná granda liðbröndum (gulli); ek hykka (hygg eigi) rekka ræsis of þrjóta Rínar grjót (gull).

195. Bæði sjóðs snær (silfur) ok geima eldr (gull) liggr tveim megin bjargs (hamars) blóðeisu (öxarinnar); ek á at mæra søkkva (fjandmanna) stríði (hnekki).

196. Hafleygr (gull) þrymr (liggur) dœgr hvert of hvítum digulskafli (silfri), en Heita (sækgs) blakks (skips) hlýrskildir (sem prýðir skip skjöldum) ræðr mildu (gjöfmildu) hjarta; aldri má bræða (bráðnar ɔ: tapar sjer) snæ skála (silfrið) fyr áls hrynbrautar (sævar) eldi (gullinu); fólka fellir (herm.) viðr (vinnur) öll framræði (fremdarverk).

197. Handa hrauns (gulls) glaðsendir (mk) sér á seima rýri (mk), at sigðis (orms) látrs (gulls) Hermóðr (mk) átti góðan föður.

198. Ek þarf at njóta góðmennis (ljúfra manna) gunnarglóð-(sverðs) brjótanda (Ólafs helga); hér es inni alnennin inndrótt með svinnum gram.

199. Gollsendir (mk. skáldið) lætr grundar hljót njóta Yggs mjaðar (skáldsk., kvæðis); hans mæti kná ek hljóta (fyrir); þengill glaðar her drengja.

200. Gollvörpuðr (mk) viðr (vinnur) hirð holla sér . . . grams með gerðum.

201. Gollstríðir (mk) verpr armleggs glóðum (gulli); konungr gefr rauðan auð; eyðir óþjóðar bregðr (gefur) Grana farmi (gullinu),

202. Ek gat (fjekk sem vin) gollskata (örlátan höfðingja); tøgdrápa es gör of gunnvita (sverðs)

götu (skjaldar) gráps (orustu) leygs (sverðs) bör (mk).

203. Viðblinda galtar (hvals) salts svalteigar (hafs) raf (gulls-)kastandi (mk) mun lengi muna reyrþvengs (orms) rastar (gulls) selju (kvk.).

204. Rýgr (konan, Helga) vas alin at rógi fira börnum; gunnar runnr (Þorsteinn) olli því; ek vas óðgjarn at eiga auðs lág (konuna, Helgu).

205. Ek hef skafna (heflað) óðar lokri (túngunni; lokarr = hefill), vandr verka (af verk, kveðskapur), stef-knarrar (kvæðið) branda (eig. stafn, upphafið?) ölstafna (ölkera) Bil (konunni), væn skála mörk (kona).

206. Þú munt, grönn flóðs fúrs (gulls) hirðisif (kona), brjótask við gæfu þinni sem fleiri Hjaðninga grjóts (gulls) tróður (konur).

207. Fjarðbeins (steins) skorða (kvk) vas fœrð í afarhrein föt; naddfreyr (mk) slöng nýri nisting (kápu) of mjaðar Hrist (kvk).

208. Allir draumar mildrar mens mjúkstalls (arms) Synjar (kvk) hafa logit at mér; sjá (þessi) straumtungls (gulls) veltistoð (kona) höfumk stiltan (hefur komið mjer í vanda).

209. Því at ek hef lagit mark hols hramma hrynbáls (hols gullhrings) bjarkar (konu) á Billings burar (dvergs) full (kvæði), þats ek berk fram.

210. Fagrbúin aura eik (kvk) stendr fyr (hindrar) órum leiki (gleði).

211. Ógnrakkr málma dynskúrar (orustu) álmr (mk), okkur hugrekki skalat dvína í landi; svá bauð líns lind (kvk).

212. En fránleitr (með eldsnör augu) storðar stirðþinull (miðg.ormur) starði fyr borði á fróns leggs (steins) fólka (jötna) reyni (Þór) ok blés eitri.

213. Morðteins (sverðs) meiðr (Sigurðr jarl á Hlöðum) es œðri mörgum (en margir til samans) í fleina dyn (orustu); hjörr fær hildibörrum (orustufúsum) Sigurði jarli hjarls (lands).

214. Enn ríki randfárs (sverðs) rœkilundr (Hákon jarl) brumaðr (gróinn) hári stendr Ullar ask (skjaldar-)þollum (mönnum) austr (í Noregi) at miklu trausti.

215. Reggbúss (kgr, regg = skip) bað Rygja leggja saman randir (berjast) öndurt røkr; rógskýja (skjalda) regni (orustunni) helt gegnum haustnótt.

216. Gjöfrífr ásfreyr (herm., ös = orusta; líkl. Vagn Ákason) gekk í golli stokna sæing meyjar; Háars (Óðins) drífu askr (herm.) viðr œrinn þroska.

217. Kom þú heill, svá kvaddi brynja handar svella (silfurs) hlyn (herm.).

218. Als ek hef einráðit bjóða Þorsteini böðgœðis (Óðins) ógnstöðvar (brjósts) ægi (kvæði); hjörva börr (mk) ræðr til þess.

219. Ýgr ógnarstafr (herm., Ól. helgi), heltu láði fyr tveimr jöfrum við kyn beima, þar es hrafn né svalta; estu hvatráðr.

220. Auðar þorn (mk) hlóð ungr þunga valköstu fyr örnu, en hirðmenn téðu (hjálpuðu) hála ara grenni (herm.).

221. Gramr háði geira hregg (orustu) við seggi, þar es bengögl (örvar) gnúðu at Sköglar dyn (í orustu); rauð ben fnýstu blóði.

222. Ok sá halr bar hösvan (gráan) hrísgrímnis (úlfs) serk at Háars (Óðins) veðri (orustu).

223. Ek þótta ár (forðum) Gunnar hyr (sverðs-) runnum (herm.) vel hœfr at Hlakkar drífu (orustu), þá es várum œri (ýngri); þat es sagt.

224. Hraustr þengill lætr Hildar segl (skjöldinn) taka mestum Göndlar glymvindi (vopnadrífu), þar es strengjar hagli (örum) drífr; hjörr gnestr.

225. Né hléðut (vermdu ekki, hlífðu ekki) sigbjarka (herm.) serkir (brynjur), fast of séðir (saumaðir, tilbúnir), sómmiðjungum (hermönnunum) við Högna skúrir (móti árásum) rómu Hárs (Hákonar jarls).

226. Setja oddnets (skjaldar) þinul (rönd; reisa rönd) við odda gnýs œsi (hermanni).

227. Fjandr grams hnigu und arnar hramma at Göndlar glym (í orustu).

228. Herr lattisk at ganga með Hangatýs (Óðins) höttu (hjálma) fyr brekku; þeim þóttit þekkiligt at hætta.

229. Hjálmfaldinn gunndjarfr Búi, hinn es fór sunnan í Gunnar gný (til orustu), ok hjaldrrörr Sigvaldi bauð hildi.

230. Þá es brynju Viðurr (Hákon jarl) varð at kasta hringfáum (slitnum?) Hanga (Óðins) hrynserk (brynju); Róða (sækgs) rastar (sævar) rið- (ruggandi) marar (skip) hruðusk.

231. Hart Egils vápna (boga) hryngráp (gráp = hagl; örvar) brestr ólítinn (mikillega) á Hamðis skyrtum (brynjum) frömum unndýrs (skips) runnum (hermannanna).

232. Þaðan (Af því) verða björt Sörla föt (herklæði) rjóðask í blóði fyrða; ek fregn görla þat; benfúr (sverð) . . . meil-skúrum (orustum).

233. Hlakkar tjalda (skjalda) hefjendr (menn) heldu nefjum saman ok Hildar veggs (skjaldar) hregg (orustu) -nirðir (menn) hjoggusk til skeggjum.

234. = 146.

235. Ætt Óláfs (ættingi Ó.) rýðr skipasólar (skjaldar) leyg (eld; sverð) á ægi.

236. Sá dagr vas fríðr, es alinleygjar (gulls) fleygjendr (hinn gjafmildi maður) þrungu (stúngu) fögru hlýrtungli (skildi) mér í hringa hangferil (hönd).

237. Svá skaut gegn geira gnýstœrir (herm.), í gögnum steinfarinn (steindan, litaðan) barða garð (skjöld) sem næfrar; sá vas gunnar æfr.

238. Ullar skips (skjaldar) él (orustur) ganga of yngva (konúng) með fullu, þar es samnagla siglur (sverð) slíðrdúkaðar ríða.

239. Hrafnketill, vilið heyra, hvé ek skal leyfa Þrúðar þjófs (Hrúngnis) iljablað, hreingróit steini (steint, litað), ok þengil.

240. Nema svá at enn mæri mögr Sigurðar (Ragnar) vildi góð gjöld ens gjalla Högna meyjar (Hildar) hjóls (skjaldar) baugnafaðs (með baug fyrir (hjól)nöf).

241. Ræsir brodda ferðar (herm.) sér rauðljósa baugjörð (skjöld) fljúga í tvau; bjúgrend rít en hvíta brestr sundr.

242. Baugr es sœmstr á beru (skildi), en örvar á boga.

243. Gunnr svall, þá es Gríðar glað- (hest; úlf) fœðandi (herm.), hinn es beldi styr, gekk með gjallan Gauts (Óðins) eld (sverðið); Urðr komsk ór brunni.

244. Fullöflug fjalla Hildr (gýgur, Hyrrokkin) lét hafsleipni (skipið, Hringhorna) þramma fram, en hjálmelda (sverða) gildar (menn) Hropts (Óðins; 4 berserkir Óðins) feldu (veltu um) mar (hestinum, ɔ: úlfinum, sem Hyrrokin reið).

245. Foldar vörðr (kgr; Haraldr gráf.) lét heinþyntan brynju hryneld (sverð) hvína at þat, sá es varði sik fyrðum fjörn- (firna) -harðan (harðlega).

246. Ek þá rauðra randa ís (sverð), drifinn Freyju hvarmþey (gulli), at ráðvöndum vísa; berum hjálms grand (sverðið) í hendi.

247. Ræfils (sækgs) fold- (sævar) viggs (skips) ríðendr megu sjá, hvé drekar (ormamyndir), fagrt of skornir, liggja rétt við brá fjörnis (hjálms) Gríðar (öxarinnar).

248. Minn æfr, borðs (skjaldar) myrkdreki marka (ormur; spjót) kná at leika eikinn (ákafur til morðs) á lófum aldar (mínum), þar es ýtar finnask.

249. Hjörs brak (orustu) -rögnir (Hákon jarl) skók bogna (af bogi) hagl (örvarnar) ór Hlakkar seglum (skildi); óþyrmir (f. ofþ. = sá sem hlífir lífi, fæðir) varga barg rakkliga fjörvi.

250. Ok geirrotu (orustu) götvar (klæði; herklæði), járni séðar (saumaðar), hléðut (hlífðu ekki) hanga gagls (hrafns) hungreyðöndum (hermanni) við strengjar hagli (örvunum).

251. Kváðu þik, landvörðr Hörða (Har. gráf.), lítt láta geð fálma, es brynju hagl (örvar) brast í benjum; álmar (bogar) bugusk (beygðusk, voru spentir).

252. Ok æða ofþerris (blóð-láts) óskrán (Hildur) hugði at fœra þat boga veðr (orustu) feðr sínum til fárhuga, þá es hringa hristisif (Hildr), en böls of fylda, bar hálsbaug ørlygis (orustu) draugi (herm., Högna) til byrjar drösla (skipa).

253. Sú dreyrugra benja bœtiþrúðr (Hildur), bauða mætum hilmi men til bleyði at málma móti; svá lét (hún) ey (ætíð) sem letti orrostu, þótt etti jöfrum at sinna (fara) með (til) algífris úlfs (Fenrisúlfs) lifru (systur; Hel).

254. Lýða stillir, landa vanr (ɔ: sæ-konúngur); letrat stöðva glamma mun (fögnuð úlfa, mannfall) höð (í orustu) á sandi — þá svall heipt í Högna —, es þróttig þremja þrym (orustu-) regin (hermenn) sóttu Heðin, heidr en þeir of fingi (tæki við) svíra hringa (hálsmen) Hildar.

255. Ok fordæða (meðal) fljóða, fengeyðandi (hindrandi sigur), nam ráða í hólmi fyr hönd brynju hveðru (öxar) Viðris (herm.); allr herr raðarálfs (röð = skip; sækgs) gekk reiðr fram und (með) kyrrar Hjarranda hurðir (skjöldu) af skeiðibráðum Reifnis mari (skipinu).

256. Þá sókn má kenna á Svölnis sal- (Valhallar) penningi (skildinum); Ragnarr o. s. frv. (sem v. 158).

257. Ek rudda forðum mér til landa sem jarlar; orð lék á því með Viðris vandar (spjóts) veðr (orustu) stöfum (mönnum).

258. Harðráðr hrjóðr ens bleika báru fáks (skips; Haraldur hárf.) lét barnungr þrungit skipa börðum á lög hæstrar tíðar (þegar mest reið á).

259. En þótt öll þjóð segi skaldi (mér) þenna ófrið sunnan, hlöðum (hleð jeg) Geitis mar (skipið) grjóti; vér nennum (förum) glaðir.

260. Sigrakkr (orustudjarfur) Sveins mögr (Knútur ríki), komt súðlöngum Sveiða (sækgs) hreinum (hreindýrum; skipum) á Sölsa (sækgs) bekkjar (skip) tröð (sæinn); sunds dýr (skipin) liðu frá grundu.

261. Sólborðs goti (skipið) lét sveggja (sigldi) norðan fyr Siggju; gustr skaut Gylfa (sækgs) rastar glaumi (hesti; skipi) suðr fyr Aumar; en sæðings slóð- (hafs) goti (skipið) lagði bæði Körmt ok Agðir fyr skut; lauks (siglutrjes) hestr (skip) óð fyr Lista.

262. Rastar vetrliði (skip) óð fast fjarðlinna (skips) fannir (bylgjur); húna íugtanni (björn; skip) hljóp of hvals rann- (sævar) gnípur (bylgjur); flóðs björn (skip) gekk fram á fornar hafskíða (skipa) slóðir; skúrörðigr (sem reisir sig í skúr) skorðu bersi (skip) braut skers glymfjötur (hafið).

263. Súð sneið fyr víða Sikiley; várum þá prúðir; vengis hjörtr (skipið) skreið vel til vánar brýnt und drengjum.

264. Þýðr baugs friðstøkkvir (örlátur maður), drengr (jeg) getr þeygi vesa lengi með þér, nema nøkkut fylgi því; búum flóðs elg (skipið).

265. Hvat munt, hengiligr, kinngrár karl, mega vinna með drengjum á hafs otri (skipinu), því at kraptr þinn förlask.

266. En hoddvönuðr (skáldið líkl.) hlýddi Þorsteini; ek em hollr hlunnvitnis (skips) runni (mk) til heinvandils (sverðs) hermðarspjalla (reiðra orða; orustu).

267. Ungr fór (Eiríkr jarl) mjök síð of dag Meita útvers (sævar) skíði (skipi) með jöfnu gengi (fylgd) at móti frömum hersi (Tíðenda-Skofta).

268. Ok lið Högna ók hlunns vögnum (skipum) á Heita (sækgs) fannir (bylgjur) af móði (í reiði) ept ítrum flóðs hyrjar (gulls) støkkvi (Heðni).

269. Hlunns hafreiðar (skips) hlœðir (mk) vas í skírnar brunni, sá hoddsviptir (hodd = gull; mk), es fekk hæsta giptu Hvíta-Krists.

270. Svá hefr ramr konungr Róms (Kristur) remðan sik löndum setbergs landa (heiðinna goða; hefur lagt undir sig heiðin lönd, kristnað þau); kveða [hann] sitja sunnr at Urðar brunni.

271. Máttr munka dróttins (Krists) es mestr; goð (guð) aflar (megnar) flestu; ríkr Kristr skóp alla veröld ok reisti Rúms höll.

272. Glyggranns (himins) gramr (guð) skóp grund ok himna sem dyggvan her; Kristr, einn stillir aldar, má of valda öllu.

273. Heims hróts (himins) ferð (englar) ok lið beima lýtr helgum krúzi (krossi); einn sólkonungr es hreinni en öll önnur sönn dýrð.

274. Hrein himna hirð (englar) lýtr Máríu sveini; mildingr dróttar (Kristur) vinnr sannan dýrðar mátt; hann es maðr ok goð.

275. Mætr máttr goðs vinar es betri, en menn of hyggi; þó es örr engla gramr öllu helgari ok dýrri.

276. Endr réð Jórdánar gramr (guð) senda fjóra engla ór lopti; fors (áin, vatnið) þó (þvoði) heilagt skopt (hár) á heims hersi (Kristi).

277. Ek hef bœnir fyr beini bragna falls (herm.) við snjallan vörð Grikkja ok Garða (guð); svá launak jöfri gjöf.

278. Himins dýrð lofar hölða stilli (guð); hann er alls konungr.

279. Líknbjartr umbgeypnandi (sem greipar um, heldr í hendi sjer) alls heims, sá es gætir landfólks, lét opna himinríki fyr snjöllum gram.

280 = 5, 5—8.

281. Hilmir und hjálmi rauð heina laut (sverð) á Gautum; þar varð grundar vörðr of fundinn í gný geira.

282. Hár, hugreifr hirðar stjóri skyli leifa sonum arf ok óðaltorfu sína; þat es ósk mín.

283. Geðsnjallr foldvörðr berr snáks fald (ægishjálm) of frœknu skarar (hárs) fjalli (höfði); greppr (skáldið) telr fyr gumnum frama Hörða konungs.

284. Drótt nemi, hvé snarlyndr konungr jarla sótti sæ; eigi þraut ofvægjan (harðvítugan) gram bægja við (hnekkja) ægi.

285. Heill, sókn-örr konungr ok svá þinir snjallir húskarlar; menn hafa óð minn, görvan við lof, í munni.

286. Fullafli (sem hefur fult afl, vald) bíðr fyllar hilmis stóls (þess að fylla konúngs stól, verða konungr; um Einar þambarskelfi); ek finn at opt drífr minna húskarla lið á hæla jarli.

287. Þat víg frá ek verðung (hirð) jöfurs gerðu nýla (nýlega) á vatni, en ek tel næst engi en smæstu nadda él (orustur).

288. Þági vas fyr málma kveðju (orustuna, við Nesjar) á strengjar jó (skipinu) sem mær bæri þessum heiðþegum (málaþiggjendum) þengils mjöð.

289. = 198.

290. Gunnríkr grams rúni (jarl; Hákon), hinn es líkar hvöt, lætr heiptbráðr (æstur til orustu) Högna váðir (brynju), slegnar hamri, glymja of sik.

291. Buðlunga máli (jarl) lætr húflangan stjórviðjar skæ (hest; skip) styðja (reka) stáls hlemmisverð (stafnbrandinn) við (mót) harðri dúfu (bylgju).

292. Mínir ungir synir taka bera sýn (auðsæ) þung mein (sorg, hræðslu) of mik, of (út af) enda (lát) þess morðkends (herskás) þengils sessa (jarls).

293 = 118 v.

294. Sonr sannreynis Haralds (hárf.; Sigurður Grjótgarðsson Hlaðajarl) heyri á; lætk örr uppi mína fentanna (steina) Sýrar (Freyju; gýgjar) greppa (jötna) jastrín (öl; skáldsk., kvæði).

295. Járnsaxa veðr (orusta) vex feðr (föður Óláfs (Haraldi harðráða), svá at hvert harðræði es vert hróðrs.

296. Jarizleifr of sá, hvert (í hvaða ætt) jöfri brá; hlýri (bróðir, hér: hálfbróðir) ens helga, frams grams hófsk (fjekk heiður).

297. Andaðr es sá, es brá of alla (þar af öllum), haukstalla (höfðingja) konr, Haralds bróðursonr (Magnús góði).

298. Herþarfr Heita konr (jarl) réð gerva hleyti (mægð) við mik; styrk jarls mægð lét of orkat oss frægðar af því.

299. Þunngör sverð bitu kind Rögnvalds ens gamla fyr sunnan Mön, en þar þurðu (þustu) ramlig fólk und randir.

300. Firr ítan ættbœti allríks Torf-Einars meinum, goð, en ek bið dýrum tyggja trúra líkna (óbifanlegrar náðar).

301. Né mun verða ættstuðill ættar Hilditanns (danskur konúngur) in mildri ógnherði (en konúngurinn, sem um er kveðið); ek em skyldr at halda hróðri (að yrkja).

302. eru tröll-kenningar, sumar myrkar.

303. eru skáld-kenningar og flestar auðskildar.

304. Ek geri meir (enn fremur) fleira (lýtur til kvæðisbálkanna) hróðr of mæran mög Hákonar, ek geld hánum haptsœnis (Óðins?) heið (gjöf; kvæði). Þórr sitr í reiðu.

305. Skjaldhlynr (herm.) lét mjök margar snekkjur sem knörru ok skeiðar dynja á brim; mærðar örr óðr skálds vex.

306. Þar kemr á til sævar, en ek bar endr (hefi enn borið) mærð af hendi sverðregns (orustu) æri (af árr; Ólafur pá); svá ofra (lyfti) ek lofi þegna.

307. Eiríkr dregr, geira veðr (orustu) mildr, land und sik at mun (vilja) banda (goðanna) ok semr hildi.

308. = 94, 1—4.

309. Ek kveð rammaukin (mjög kröftug) rögn (goð) magna ríki Hákunar.

310. Vér gátum enn jólna sumbl (skáldsk., kvæði), stillis lof, sem (svo sterkt sem) steina brú.

311 = 12 v.

312. Örr odda skúrar (orustu) herðir (herm.) lætr opt verða gör hörð hrings (sverðs) él (orustur), áðr hann of þryngvi jörðu und sik.

313. Fólkbaldr verr fold, fár konungr má svá (hefur svo mikinn mátt); Óleifr (sænski) reifir örnu; Svía gramr es framr.

314. Breið grund, bundin eitrsvölum naðri (miðgarðsormi), liggr und hólmfjöturs (orms) leiðar (gulls) bör (mk); heinlands Höðr grandar hoddum (gulli).

315. Framir seggir verja hart hauðr bjartra döglinga með hjörvi; hjálmr springr opt fyr ólmri egghríð (orustu).

316. En ept víg (Svoldarbardaga) lagðisk land (Noregur) norðan suðr til Agða eða stundu lengra; vant es orð at styr (réttara: velk orð; und gram, sem á saman við lagðisk).

317. = 219.

318. Ek man þat, es myrk jörð gein endr gröfnum munni við grœnnar Hlöðynjar (jarðar) beina (steina) Danar (jötuns) orða (gulls) sendi (mk).

319. = 212. v.

320. Ek vas dyggr Fjörgynjar (jarðar) áls (orms) hrynbeðs (gulls) örgildi (mk), ok heiðr sé áar steðja (steins) Eldis) (jötuns) mála (gulls) »hreggi« (rangt f. hnøggvi?; mk).

321. Gnóg gisting (máltíð) vas byrjuð (flutt, gefin) gera (úlfi), en sonr Sigorðar (Har. harðr.) kom norðan at spenja (lokka) úlf úr skógi á sár.

322. Þá es oddbreki (blóðið) gnúði á höfuðstafni (nefi) hrafni, freki sleit und.

323. Eitrköld Elfr (Gautelfur) varð roðin heitu unda gjálfri (blóði); varmt vitnis ölðr (blóð) fell með vatni (elfarvatninu) í men Karmtar (sjóinn).

324. Ógóðr áttbogi ylgjar (úlfur) svalg grandauknum ná, en grœnn grœðir (sjór) varð at rauðum, blandinn blóði.

325. Þar vas munr (gleði) vargs, es minn dróttinn (Har. harðr.) rak margan flótta; menskerðir (Sigurður fáfn.) stakk markar (skógar) myrkaurriða (orminn, Fáfni) sverði.

326. Hungri heiðingja (úlfs) sleit; hárr (grár) gylðir (úlfur) naut sára; gramr rauð granar á fenri; úlfr gekk í ben drekka.

327. Gjálpar stóð (úlfar) óð í blóði; en íms (úlfs) sveit náði œrnu freka hveiti (líkum); gylðir naut gera ölðra (blóðs).

336. Bragningr (kgr, Har. harðr.) lætr blóðorra (hrafn) fagna ara barri (fæðu; líkum); konungr Hörða berr Gauts (Óðins) sigð (ljá; spjót eða sverð) á sveita (blóðs) svans (hrafns) örð (fræ; líkami); ara hræsævar (blóðs) gamms greddir (Har. Sig.) lætr hirð stika hvert grunn sunnar, þat es hann skal varða, geirs oddum.

337. Herstefnandi (Hákon jarl) gaf fjallvönðum hröfnum fylli; hrafn varð fullr á ylgjar tafni (líkum) en spjör gullu.

338. Dýrr magnandi (fæðandi) dólgskára (hrafns) kná stýra dýrum barðsólar (skjaldar) garmi (sverði); Hugins fermu (líka) harmr (haukur; hrafn) bregðr harmi.

339. En konungs hjarta svellr við hjaldr hugþrútit, þar es hölðar lúta; blásvartr Muninn drekkr blóð ór benjum.

340. Þá es stóðum skjaldaðir dreyra mens (sverðs) dísar (valkyrju) dyn (orustu-)fúsir á eyri; borginmóði fekk blóðs bráð.

341. Hvítinga (horna) Hlökk (konan) myndit (mundi ekki hafa) líta mik efst (seinast) í hundraðs flokki, þar es ek gaf árflogni sárar undir.

342. Rauð sveita (blóði) grön sámleitum (dökkleitum) Járnsöxu (gýgjar) faxa (hesti; úlfi), arnar matr feksk járnum örn sleit gera beitu (líkin).

343. Örn drekkr sylg af hræum; ylgr fær undarn (máltið); ari getr verð þar, opt rýðr úlfr kjöpt.

344. = 93, 1—4.

345. Ek vil vanda háleitan (ágætan) mjöð . . handa hreggskornis.

346. Ek vaki ekka (er sorgbitinn) ár ok síðan þat es heltk vel gallópnis (arnar) víðis (blóðs) val (hrafn) [en get það ekki lengur, sýnist vera hugsunin; annars er þessi helmíngur vafasamur]; greppr (eg) hlýðir þá góðu spjalli (tölu, frásögn, um forna atburði?).

347. = 284. v.

348. Þá es mannskœðr mœtir »lagar tanna vébrautar« (Har. hárf.) rak út á mar rausnar (partur af stafni) rœsinaðr (drekann) ok (til er rángt) nökkva (smærri skip).

349. Lögr þvær flaust, þar es sær hlymr á hvára hlið, en fagrir veðrvitar glymja; brim vaskar flóðs stóðum (skipum).

350. = 126. v.

351. Lézt vísat framstafni allra landa umbands (hafs) harðviggs (skips) vestr í haf, hristir sikulgjarðar íss (sverðs).

352. Erum liðnir á leið frá láði, Finnum skriðnu (Finnmörk); ek sé af flausta ferli (sjónum) fjöll austr, merluð (birt) geisla.

353. Ek fór vestr of ver (hafið), en ek ber Viðris (Óðins) munstrandar (brjósts) mar (skáldsk., kvæði); svá es mitt of far (svo stendur á fyrir mjer).

354. Kaldr marr þvær mart dœgr svarta viðu und mildum jöfri; élsnúin álmsorg (stormur) grefr Manar þjálma (band; sjóinn).

355. Hraustr þjóðkonungr (Har. harðr.) skar salt (hafið) héltum (hjelugum) húfi austan; brún veðr báru brimlogs (gulls) rýri at Sigtúnum.

356. Bjótt leiðangr af fögru láði (Noregi) et næsta ár; reist grœði (hafið) glæstum gjálfrstóðum (skipum); lögr gekk of skip.

357. Skorðu drasill (skipið) nemr (stöðvar) brjósti barðristinn borðheim (sjóinn), en víði (sjónum) verpr inn of stinnan þröm; viðr þolir nauð.

358. Senn jósu vér sextán, svanni, í fjórum rúmum, en brim vexti (gerði stórt); húm (sjónum) dreif á hafskips húfa.

359. Hafs glóðum hrauð upp í himin; sær gekk af afli; ek hygg at börð skerðu ský; Ránar vegr skaut mána.

360. Himinglæva œsir hvast sævar þyt at hraustum.

361. Lauðr vas lagt í beðja (bólstra, skafla); golli sollit haf lék, en hrannir þógu herskipum ógurlig höfuð (drekahöfuðin).

362. Skáruð sköfnu stýri sylgháar (svo háar að gæti sólgið) bylgjur; skaut (segl), þat es drósir spunnu, lék við hún á hlunns hreini (skipi).

363. Hauk (haukleg) hrosta lúðrs (horns) gæi- (af gá, gætandi) Þrúðr (kona) drýgir (á og sýnir) hvern kost, en drafnar loga (gulls) Lofn (konan) rækir (rekur burt, hafnar) löstu vinföst.

364. Sjár þýtr, en bára berr bjart lauðr of rauðan við, þar es gráns hlunns visundr (skipið) ginn golli búnum munni.

365. Né framlyndir fundu fyrr, þar es sjár fell stórum á vini óra; hykkat (jeg hygg eigi) lá (bylgjuna) kyrðu (gerði kyrran) varra við (skipið).

366. Fyllar (sævar) fjöll (bylgjurnar) hrynja á Gusisnauta (Flaugar, en flaug heitir á skipi) skautbjörn (skipið); skíða vetrliði (skipið) œsisk nú framm Glamma (sækgs) skeið (sjóinn).

367. Boði fell bráðla of mik; geimi (sjórinn) bauð heim með sér; ek þá eigi löð (heimboð) lœgis.

368. Mjó borð braut, en breki þaut fyrir ofan sjó; viðar morð (vindurinn) óx; meðr (menn) fengu mikit veðr.

369. Vágs hyr- (gull) sendir (Hymir), hinn es skar máva mœrar (lands; sævar) mjótygil (færið) fyr Þóri, vildit (vildi eigi) ofra (ægja, brjóta bág við) vröngum (reiðum) ægi.

370. Ek skar sund súðum fyr sunnan Hrund (eyjarheiti); mund mín prýddisk við fund mildings.

371. Næst (þar næst) sé ek orm vel merkðan (skorinn) á jastar flœðar (öls) ítrserki (horninu); fjarðbáls (gulls) bjóðr nemi, hvé ek fer máli of þat.

372. Ek mun síðr en eigi níða málan (málugan) sœgs (hafs) sólar (gulls) sverri (eyðandi; mann, óvíst hver); slíðráls (sverðs) reginn (mk); sá es illr, es spillir brag (yrkir níð).

373. Sjá eldr brennat sjaldan, es Magnús (óvíst hver) kveykvir; dyggr jöfurr svíðr byggðir, rönn blása reyk fyr ræsi.

374. Steinóðr logi skaut snarla glóðum ór sóti, ok reykir stóðu síðan stopðir (beinir upp) of (yfir) sveyk (veik, fallandi) hús.

375. Haki vas brendr á báli, þar es . . . óðu brimslóðir (sjóinn).

376. Ek hygg glœðr feldu . . . Glamma slóðir (sævar); gramr eldi svá.

377. Øx rýðsk blóði; eisur vaxa; allmörg hús brenna; hallir loga; gim (eldur) geisar; góðmenni fellr.

378. Inni allvalds (Ól. helga) brunnu hálfgör við Nið sjálfa; ek hygg at eldr feldi sal; eimr (eldr) skaut hrími á her.

379. Reiðr Eydana meiðir (Har. harðr.) eymðit (gjörði ekki aum, blíð; tók hörð) ráð við Rauma; hyrr gerði þá kyrra; heit (hótanir) Heina (íbúa Heiðmerkur) dvínuðu.

380. Funi kyndisk fljótt; en Hísingar herr, sá es hafði verr (sem fórst svo illa), flýði skjótt.

381. Bjartr brími styrks vísa (Har. harðr.) sveimaði of borgar virki; víkingar brutu fíkjum (volduglega); sorg varp á mey.

382. Ér knáttuð þar skipta gersimum þeira; skjaldar leygr (sverðið) þaut (hafði þotið) of sjöt; þú vast aldrigi sigri sviptr.

384. Ek kann (þekki) alla allvalda austr ok suðr of flausta setr (sjó); Sveins sonr es hverjum gram betri at reyna.

385. Fylkir gleðr flagðs blakk (úlf) ok Hlakkar svan (hrafn) í fólki (orustu); Óláfr (sænski) of viðr (vinnur, gerir) Yggs gögl (hrafnana) fegin Sköglar élum (með orustum).

386. Vísi (Ól. sænski) tekr víst austr munlaust (ástarsnautt, ógift, hjer: stjórnara-laust) óskvíf (Óska, Óðins, víf, landið); aldar allvaldr hefr gótt líf vígfreys (hermanns).

387. Harri Hjaltlands, sá es vas hæstr bragna, fekk gagn í hverri branda þrumu (orustu); greppr vill yppa dýrð grams.

388. Ok hertoga (jarla) hneykir (kgr; Har. harðr.) lét stinga augu ór herfingnum (herteknum) haugs (óljóst) skundaði (mk); ek ber leyfð hans.

389. Sinjór Nóregs (Magn. góði), lát auman svá sem sælan (auðgan) nú njóta laga þinna, ok gef stórum; halt mál (orð þín).

390. Mildingr (Eir. góði) fór eldi of óþjóð; auðit varð þá flotnum (mönnum) dauða; hlenna (ræníngja) þrýstir, kynduð hæstan hyrjar (elds) ljóma suðr at Jómi.

391. Esat mæringr næri (nær) munka valdi (guði) en þú und jarðar höslu (Yggdrasil; á jörðu); moldreks (jötuns) orð (gull) brjótr forðar (verndar) Dönum.

392. Lastvarr landreki (kgr) eyss ljósu Kraka barri (gulli).

393. Þreksgörr þengill (Ól. sænski) vas þegar ungr vígörr; ek bið aldr hans haldask; ek tel hann yfirmann.

394. Ræsir (Eir. góði) lét Rínar sól (gullið) skína af roðnum hausi (á skipinu) á marfjöll (bylgjur).

395. Gramr (Aðalst. kgr.) hefr upp of hrundit [grímu] grundar (andlits) gerðihömrum (brúnunum skáldsins).

397. = 281 1—2.

398. Jöfurr (Ól. sænski) heyri upphaf bragar síns; lof konungs mun ofrask; hann nemi rétt háttu hróðrs míns.

399. Tíreggjaðr tyggi (Har. harðr.) hjó tveim höndum leið beima (manna) hizig (þar) suðr fyr Nizi; herr gekk reifr (glaður) und hlífar.

400. Ek em skiliðr við Skylja (Ól. Tryggv.); skálmöld hefr valdit því; flestum es mest vil (ekki nema hjegómleg ósk) ok dul (sjálfsblekking) [at] vætta (vænta afturkomu) virða drottins.

401. Ek kveð hauklundaðan harra Dana grundar (Nikulás) at (til að hlýða) dýrri hróðrgörð.

402. Ek frá at hildingar gingu fram heyja geirþing (orustu) við hólm enn grána (Hólminn grá); grœn lind (skjöldur) varð springa í tvau.

403. Döglingr (Har. harðr.) fekk ara jóði danskt blóð at drekka.

404. Ungr öðlingr drap sér innan (út) ungum á naglfara (sverðs) borðs (skjaldar) ok meðalkafla tungu (brands) orða aflgerð (kröftuga samræðu skjaldar og sverðs, orustu).

405. Bragningr (Har. hárf.) réð rjóða slög (vopn) í blóði óþjóðar; herr beið reiði konungs; hús lutu opt fyr eisum.

406. Buðlungs (Eysteins Har.) hjörr beit; blóð fell á dörr (sverð).

407. Siklinga (kga) konr (ættíngi) venr snekkjur sjálútar úti; hann litar herskip innan blóði; þat es hrafns góð (fæða).

408. Svá lauk æfi snjalls siklings (Har. harðr.), at vér 'rom (erum) allir í vöndum (erfiðum, hættulegum) stað; enn leyfði lofðungr beið lífs grand.

409. Gramr (Magn. góði), annarr skjöldungr œðri þér mun aldri fœðask und sólu.

410. Völsunga niðr (kgr) réð senda mér gollbúit vápn of svalan ægi.

411. Engi ógnbráðr (orustu-bráður) Ynglingr varð á jörðu austr, áðr náði (menn fengu) þér (Ól. helgi), sá es þryngvi und sik eyjum vestan.

412. Öld verðr at heyra lof Eiríks; engi maðr veit fremra þengil í veröld þessi; Yngvi helt jöfra sess (konungsstól) við langan orðstír.

413. Skilfingr (Har. harðr.) helt miklu liði suðr fyr en breiðu lönd, þar es skeiðr skulfu; Sikiley varð eydd of síðir.

414. = 389, 1—2.

HÁTTATAL.

1. Sá er heitir Hákon lætr bannat fyrðum friðrofs ofsa; hann rekkir (hreystir) lið; konungr kann frelsa jörð; jöfurr, sá ungr stillir, ræðr sjálfr landi alt milli Gandvíkr ok Elfar; gramr á gipt at fremri.

2. Hamðis fang (kyrtill; brynjan) fellr of fleinbraks (orustu) fúra (sverða) stilli (stýri), þar er ættstuðill Skylja (kgs) hylr axla limu hringum; skörungr felr heila bœs (bæjar) holt (höf-

uðið) hildigelti (hjálmi) ok deilir gulls reiðir gunnseið (sverðið) í gelmis (hauks) stalli (hendi).

3. Ítr ægis báls (gulls) hati verr Úlfs bága (Óðins) málu (jörð, Noreg); sett eru brún börð (skipa) fyr bratta Míms vinar (Óðins) rúnu (landið); göfugr allvaldr kann halda orms váða (Þórs) eiðu (móður; jörð); menstríðir, njót mellu dólgs (Þórs) móður (landsins) til elli.

4. Stinn sár þróask stórum; sterk egg skerr hvast traustar hlífar frömum seggjum; hár gramr lifir framla (göfuglega); hverr drengr litar harða hrein sverð; göfugr þengill unir bjartr snöru hjarta; ítr rönd furask (rispast, klofnar) undrum.

5. Ek spyr óðharða egg eyða fullhvötum seggjum; ofrhugaðr þengill veldr dáðrökkum dreng dauða; ógnþorinn (ógn=orusta) valdr skjaldar (herm.) fær aukinn (eykur) munnroða hamdökkum Hlakkar hauk (hrafni); ek spyr vísa veghrœsinn (stoltan af heiðri).

6. Sviðr (vitur) jöfurr lætr sóknar naðra (sverð) skríða sliðrbraut; rógs ramsnákr (sverð) ferr ótt ór réttum fetilhamsi (slíðrum); sverða sennu linnr (sverð) kná at leita sveita bekks (blóðlækjar); vals ormr (sverð) þyrr (fer fljótt) sefa stígu (brjóstið) at varmri víggjöll (blóði).

7. Hvatr hilmir spekr skatna Vindhlés (Heimdalls) hjálms fylli (höfði; höfuð H. = sverð; með sverði); hann kná ræsa þunnum hjörvi hræs þjóðár (blóðlæki); ýgr hilmir lætr öld eiga dreyrfá (blóðlitaða) skjöldu; sterkr stillir rýðr hersum járngrá styrs serki (brynjur).

8. Ek spyr hjálm klofinn fyrir hjarar (sverðs) egg hilmis; seggir duga; því eru skafin (fægð) sverð ferðar (manna) heldr lituð, þar er skjöldu skekr; gramr muna bila, þó at nái líta gular rítr (skjöldu) gumna; hann þorir draga hvatan brand yfir þrömu (jaðra) hreinna randa (skjalda).

Bls. 304. Varðak mik, þars myrðir morðfárs (sverðs) þorði vega.

Sst. Sæll es hinn hranna hádýra (skipa) stýrir (mk), es unir sínu vel; vitnis (úlfs) váða (Óðins) víngerð (skáldsk.) erumk (er mér) tíð.

9. lind = spjót; askr = spjót.

10. lind = skjöld; skör = höfuð.

11. Auðmildr ýskelfir (ýr = bogi) kann búa úlfum gildi; gunnsnarr harri lætr gylðis (úlfs) kyn una gáti (drykk); gotna vinr fær vitni afar stóran valbjór (blóð); vargr tér bergja blóðdrykk ór ben ok rjóða grön.

12. Hákon veldr teitr heiti þjóðkonungs ok höldum; guð lér harðráðum tiggja jarðar með tíri; örlyndr skati á görla (fullkomlega) vald víðrar foldar; vindræfrs (himins) jöfurr (guð) skóp ungum öðlingi gæfu.

13. Manndýrðir fá fira gæti mærðar, öll mæt öld lýtr ítrum auðgjafa. Sær stóð of fjöllum. Gatk at sœkja heim randa rjóðvendils (sverðs) rœkinjörð (Hákon); sú ferð var harða hœf. Jörð skaut ór geima.

14. Hákun ræðr konungdómi með heiðan (bjartan) orðróm; drengja vinr hefr fengit mikit veldi; buðlungr verr breiðfeld lönd brandi; róg-

leiks (orustu) remmitýr (Hákon) náir at stýra eignu ríki; öld fagnar því.

15. Þeim (á við konungdómi í 14. v.), er faðir hans átti áðr ráða ok var faldinn grundar gjaldseiðs (orms) grímu (ægishjálmi); drótt man enn þat; gunnhættir (herm., Hákon) kná stýra grýttu buðlunga setri, hann ræðr stórt, en hjarta hvetr; gramr býr of þrek.

16. Vígdrótt setr skjaldborg of vitran vísa við skotskúrum, en þar hníga aldir í gras; ýr dregsk; sóknharðr vápnrjóðr stikar víða þrömu (strendur) jarðar spjótum; vellbrjótr þryngr (fer með kappi) á lög at sverða söngvi.

17. Siks glóðar (gulls) sœkir (Hákon) verr skarð jarðar (Firði) hafi slétt (sljettað, jafnað); öldu loga (gulls) hendir rekr köld heit (hótanir) hlífgranda (sverði); glaðr fylkir skilr friðlæ fljótt válkat; reiðr ræsir stöðvar frömum sævar röðuls (gulls) meiðum ránsið.

18. Blóð fremr vitni (úlf); heldr slitnar dul (verður ljóst), at hlökk háðisk; harðr skjöldr skelfr, en skatnar taka verða foldir; hollr gramr lætr hvítan rekinn (gullrekinn) fal framðan (otar fram) of her; svalr brandr grandar seggjum, en tyggja sonr dugir.

19. Segl skekr of rasta hlyn (skipinu) of gram; djúp skip drífa hvast; en grunnföll Huglar (eyjar) hata unna gylli (skipinu); né viðr háraust (háreyst) rán hafhreinum (skipum) frið; skapar flaustum deilu; heil hrönn klofnar fyr þunnum húfi.

20. Hlýr hélir at stáli, en þelli (furu-skipunum) svífr harða framm mót lagar glammi; hafit (hið lyfta) fellr; ferð firrisk dvöl; réttr vindr bendir váðir; vefr rekr snekkjur á haf; veðr þyrr, skip fýsir varar; iðjur lýsa vísa.

21. Frá ek lung (skip) lýða þengils geisa, en svörð (svarðreip) herða of her; lá reis of skut; Róða stóð (skip) hljóp und gram; þjóð fær löngum skipat þröng rúm þungra skeiða; styrjar deilir (Hákon) lætr stinn stál søkkva kløkk (sveigjanleg) í mar.

22. Himinglæfa strýkr (slær) hávar þiljur; sog skilja hrönn; ljótr lœgir (haf) vill brjóta lögstíga fagrdrasil (skipið); lýsheims (sævar; lýr, fiskur) eisa (gull) náir ljóma of blíðum gram, köld uðr rekkir kløkkvan kjöl; far geisar; ár líðr.

23. Hlumr firrisk hönd með harra; vetr líðr af sumri; en löng flaust taka hvílð at (eftir) göngu við lög Lista; et rétta (vel tilbúna) öl mœðir lið lýða; tóm höll skipask létt, en en fulla gulls skál svífr góla (góðlega, vinsamlega) at gjöf.

24. Bragningr gleðr skipa sagnir horna hreintjörnum (ölinu); horn náir lítt at þorna; mjöðr hegnir (svæfir) böl bragna; framlyndr skjöldungr, hinn er heldr skjöldum fyr skot, gefr framla fólkhömlu (sverðs) viðum gamlar hunangs-öldur.

25. Öðlingr gefr firðum jastar röst; svá virði ek öl; horna brim fellir þögn bragna; bjór forn

er þat; mildingr kann veita máls heilsu; mjöðr heitir svá; strúgs (drambs) galli kemr í val (úrvaldar tegundir) veiga; vín kalla ek þat.

26. Fylkir brýtr fúss fens eisu (gull); hönd bregðr á venju; ránhegnir gefr Rínar röf (gull); ætt spyrr at jöfrum; mjök trúir ræsir raun rekka; gjöf sér til launa; lofðungr á lengr ráð lýða; hverr vex af gengi.

27. Ek skar ískalda öldu eik (skipi) til fundar ríks ræsis; en bleika súð var reynd; emk kuðr at slíku; brjótr ítrs auðs (Snorri) þá hátt hersis heiti af jarla prýði (af prýðir; konungi) dugir (það hæfir) at vátta sœmð; vara siglt til lítils.

28. Vígrakkr vandbaugs (= baugsvandar, sverðs) sendir (Hákon) veitti mér skipreiðu, en þakkak skjaldbraks mildum (orustu-fúsum) skylja heiða gjöf; fylkir fann næst unna dýr (skip) föl (fann föl = gaf) at gjöf stálhreins (skips) stýri (Snorra); ek sá mæta stórlæti styrjar deilis (Hákonar).

29. Ek man hýrum hilmi tvær ótvistar (glaðar) heims vistir; ek hlaut at sitja ásamt fémildum seimgildi (Hákoni); fylkir gaf fúss fleinstýri (Snorra) margdýrar hnossir; hoddspennir (Snorri) var hollr fjölmennum hersa stilli.

30. Ek bið þoll grœnna skjalda (Snorra) halda (að hann megi halda) hylli hilmis; Hrungnis ilja þilju (skjaldar) askr (Snorri) beið þroska af því; vígfoldar (skjaldar) vandar (sverðs) valdi (Hákon), njót margra landa til ítrar elli; vart nýtr oss, dólga fellir.

31. Stáls dynblakka (skipa) støkkvi (Snorri) samir minnask á lof stinngeðs þengils; aukum Yggs feng (kvæðið) álms bif- (orustu) sæki; né skal odds bláferla (skjalda) örbrjót (Snorra) þrjóta at stœra óð jarli (Skúla); hrœrum (jeg hræri) Hárs sal- (Valhallar) tunnu (Sónar, Boðnar) hrannir (kvæðið).

32. Skarpt lindar (spjóts eða skjaldar) snarvinda (orustu) skýs (skjaldar) él (orusta) þreifsk of Skúla; hvöss egg varð runnin hræs dynbrunnum (blóðinu) í höggum; snjallr seim (gull) þreytir (Skúli) bjó hrafni ilstafna (klær) sveita; Páll (dróttseti) varð falla fram und fit (kló) arnar þrábarni.

33. Lífs rán varð mjök at raunum skapat ferðum (mönnum); sverð reið; þjóðsterk stöng óð þrátt á þingi; merki liðu fram; hvöss egg hrauð seggjum friðar ván; blá spjót náðu bíta of (kringum) hilmis (Inga) bróður (Skúla); búandmenn hlutu þar renna.

34. Fólka treystir (Skúli) bjó flaust fagrskjölduðustum öldum; bróðir bragnings skar leið bjartveggjuðustu reggi (skipi); hilmir rak rasta hest (skipið) harðsveipaðastan reipum; sjár hlaut þjóta við þröm þunghúfuðustu lungi (skipi).

35. Heitfastr hjálmtýr (Skúli) reist hávar rastir svölu stýri vestan at Vágsbrú (sumarið 1214); varrsíma (kjölfarið) bar fjarri; stökr (flótti) búandmanna óx, er hrannláð (hafið) bar et grimma herfjöld brimsblakka (skipa) fyr jörð; húfar svölðu (voru kaldir).

36. Fullsterk herföng (herklæði) hristi hvatt, þá er mjök löng véstöng (merkisst.) reistisk; fólk samði (fór í) hringserk, en grams (Skúla) verk frömðusk; kaldr hjörr lék hönd; allvaldr reyndisk herjum mannbaldr; ek frá bragning bjoggu breiða fylking (með) egg; þing stóð.

37. Verð (sem átti það skilið) ferð vann fest mest gjald fólka herði (Skúla); höfundr (dómari) aldar, sá er lestir bil, kann banna virðum vald; þengill skatna gat bjóða þrátt þjóð hölða áttar hátt (góða siðsemi); þat stóð af gram; jöfurr hrauð rauðum auð.

38. Fylkir (Skúli) byrjar snarar farar; freka (mikla) breka lemr á snekkjum; vísa rekkar taka vaka, biðja at þat viðar skriðar; hepnar sýjur (borðin) svipa sömum (fögrum) skipaþrömum í römmum byr; hrannir skaka hliðar Haka blökkum (skipunum); miðar (það hreifist og miðar áfram) niðri und kjöl.

39. Ok miklir hjálmar hófu hjaldreifan (orustuglaðan) hoddstiklanda (Skúla) — morðflýtir kná mœta málmskúrar dyn —, þá er hilmir foldar gaf hugfœrum hjaldrs stœri jarldóm; göfugr ógnsvellir (herm.; Skúli) fær allan sóma.

40. Barra = röskva, einbeitta; mælingr = nískur maður; hertogi = foríngi (Skúli); blikurmaðr = mælingr; spannar blik = gull.

41. Ítrhugaðr jöfurr velr snotrum ýtum otrgjöld (gull); opt hefr þungfarmr Grana (gull) sprungit fyr þings þröngvi (sem knýr menn að koma til þíngs, höfðíngi, Skúli); hjörs rjóðr vill, at reiðmálmr Gnitaheiðar ríði (fari um, að gjöf);

Niflunga skatti (gulli) er hreytt hvatt at vígs hættis.

42. Alrauðum auði drífr; ek veit, hvar ógnrakkr (ógn = orusta) Hlakkar snerpir (Skúli) verpr hringdropa (gulli) á vals reitu (hendur) firum; snjallr jöfurr lætr Mardallar (Freyju) hvarma fagrregn (gull) falla á fit (arma) þegnum; ógnflýtir verr (klæðr) ýtum arm.

43. Snarr hjarar Baldr (herm.) fremr aldir samþykkjar sökkvi (gulli); gunnhættir kann hraða skipta Grótta glað- (skínandi) dript (gulli); féstríðir kná tryggva liði Fróða friðbygg (gull); fjölvinjaðr (af vin = engi; sem hvílir á mörgum »engjum«, ɔ: pörtum armsins) Fenju meldr (gull) hylr falr (gefinn) alinveldi (arminn).

44. Gram skotnar frama; menstiklir vann skýrðar (skýrði, sýndi) miklar manndýrðir; spannar röf (gull) vensk gotnum; gjöf sannask; herfjölð lagar hagbáls (gulls) friðask sjaldan við (hjá) stála valdi; hölðar bera svala vallands (arms) branda (gull).

Bls. 325. Klœingr. Ek bað sveit á (út á, að fara út á) Geitis glað (skipið) tíðum; ið es gör at för; drögum lesta hest (skip) á lög; lið (skip) flýtr, en nýtum skrið.

45. Bragningr (Skúli) lætr undin brot hringa brotna fyr sér; sá fættir menja tekr mætt orð of sik fyr men; armr kná blikna (lýsast) randa viðum við brimlands (sævar) blik (gull), þar er hönd berr lýslóðar (sævar) glóðir (gull), liðnar at lið (arminum).

46. Liðar skerja (gulls) virðandi gefr virðum verbál (gull); vellbroti gleðr verðung afarþungum vellum; auðs ýtandi fremr ýta rauðum sæfuna (gulli), þar er marblakks (skipa) skipendr þakka mætum gram mæti.

47. Seimörr seimþverrir (Skúli) gefr liði beima seima (gull); ek spyr hringmildan hringskemmi stinga brott hringum; bauggrimmr baugstøkkvir fremr hjarar drauga (draugr = trje; menn) baugum; gullhættr gullbroti viðr gulli fullan skaða.

48. Auðtýr (Skúli) verr (klæðir) auðkendar boga nauðir (arma) auði; þar er auðviðum auðit auðs í gulli rauðu; heiðmildr (heið = máli) jöfurr býr heiðmönnum heiðis (hauks) reiðir (arma); heiðfrömuðr venr heiðar (bjartar) vala leiðar (arma) heiðgjöf (gulli).

49. Hjaldrremmir (herm.,Skúli) tekr festa Hildi (eiga bardaga); hringr brestr at gjöf; hers valdandi hnígr und Högna meyjar (Hildar) tjald (skjöld); Heðins mála (Hildr) býr flestum hjálmlestanda hvílu; Hjaðninga sprund (Hildr) þiggr mund (heimangjöf), morðaukinn mæki.

50. Yggs drósar (valkyrju) eisa (sverð) rýfr öld (fyrir mönnum) móðsefa tjöld (brjóst); brún Hlakkar glóð (sverð) støkkr firum í hugtúns hof (brjóst); hræs dynbrími (sverð) svífr glæs geðveggjar (brjósts) glugga (sár); hvattr er hjaldrs hyrr (sverð) at slétta gnapturna aldrs (höfuð).

51. Ungr herstefnir lætr hrafn fullseðjask hungrs; örn getr ilspornat aldrlausastan (steindauðan) haus, en grár vargr klífr (spornar)

vígsára vilja borg (brjóst); ylgr fær opt sólgit blóð; jöfurr góðr vill svá.

52. Darraðar (spjóts) skúrum skjöldungs sær (sáir, rignir) niðr; sköpt lyptask; glygg (vindur) hrindr (blæs út) gunnfana of frœknum grundar tyggja; vé (merkin) geisa fyr vísa; stöng veðr at hlym Gungnis; styrk málms mót eru und merkjum of ítran hilmi.

53. Geira dunu (orustu) stjóri vensk at stœra stór verk; hjaldrtýr kann halda foldu und sik með hildi; harri slítr Hjarranda föt (herklæði) í hverri snerru; þar falla jöru (orustu) þollar (menn) til fyllar fjallvargs.

54. Hildar hlemmidrífu (vopnadrífunni) skýtr at Sköglar veðri (orustu) of hvítan þröm rítar (skjaldar), en skjaldagi (skildir eigi) haldask; en aldar vinr rýðr odda snarla í sœfis (sverðs) sveita (blóði) at sverðtogi (þar sem sverð eru dregin) ferðar; þat er jarls megin.

55. Hverr séi (getur sjeð) jarl betra fjölvitrum jöfra œgi (Skúla) eða gjarnara at gœða harðsveldan skjalda glym; ólítill styrr stendr af stála skúrar Gauti (Skúla), þá er fólks jaðarr (verjandi) ferr varða foldir [fyrir] signjörðum (hermönnum).

56. Hverr ali (mundi ala) blóði byrsta (burstaða) ylgi bens rauðsylgjum (blóði) nema svá at gramr (Skúli) of gildi (vekti) vargi gráð (húngur) margan dag; oddviti gefr vitni (úlfi) undir, nýbitnar egg; herr sér loðna framkló fenris fitjar (fótar) roðna.

57. Hilmir (Skúli) herðir hjálma skúrir roðnu sverði; hvítir askar (spjót) hrjóta, brynju spangir hrynja; Hlakkar eldar (sverð) hnykkja harða svarðar landi (höfði); rimmu glóðir (sverð) remma randa (skjalda) grand of jarli.

58. Herjum es væni (von) til hjálma hyrjar (sverðs) styrjar, svá at jarl egnir þar tognu (brugðnu) sverði til ógnar; sjá kná (menn geta sjeð) Þundar grindar (skjaldar) jaðra garð (skjaldborg) fyr grundu, er skatna vinr skyldisk at fremja skjaldar galdr (orustu).

59. Hjálmlestir (Skúli) skekr Sigars veggi (skjöldu) Hristar hreggöld (í orustu), gramr lætr brjóta randa hnigþili (skjöldu) í brands stranda (skjalda) byr (orustu); stálhrafna (skipa) stefnir lætr styrvind þyrja of sik; oddviti bragna sagna þiggr gagn (sigur) at Göndlar glyggvi (stormi; orustu).

60. Sára meginbára (blóðstraumur) skylr (skolar, vaskar) flest ár álmdrósar (valkyrju) ísa (sverðin); kœnn jöfurr lætr hjálmsvell (sverð) gella hvatt á fella (sverða) hrönnum (blóðinu); stinnr mens stiklir (gefandi) kná venja styrjökla (sverð) benja legi (blóði); frár (hvatur) stillir lætr unda sund (blóð) hjarar lunda (manna) fylla fólk (sverðin).

61. Hræljóma (sverða) hrími (orusta) fellr of Hristar hlyn (Skúla); hár sára ára (sverða) tími vex of gram; Mistar frost (sverðið) nemr herkaldan skjaldar þröm aldar; gullsendir brýtr gunnveggs (skjaldar) stöfum (herm.) leggi Hrundar grundar (skjaldar) hreggi (í orustu); ek spyr

gotna þrotna elli; svá skotnar (lánast) þat sóknvallar svelli (Skúla).

62. Tiggi snýr (lætur snjóa) sóknar hagli (vopnum) á ógnar áru (hermenn) — undgagl (hrafn) veit þat —; yngvi drífr (lætur vaxa) brynju éli (orustu); hjörr vélir fjör at hlífa hreggi (orustu); Mistar regni (orustu) heldr of fjörnis (hjálms) foldir (höfuð) — vísi skiptir svá bogadriptum —; fólkskúrum lýstr of hraustan hilmi; fregnum hans styr.

63. Styrjar valdi (Skúli) kendi stála støkkvilundum (hermönnum) falda rauðu austan fjarðar; rekkar stýrðu roðnu barði rétt til jarðar; hringa skerðir rendi oddum eljunstrandir (brjóst) ýta ferðar; hilmir stœrði meginundir heila grundar (höfuðs) hvössu sverði.

64. Vígrœkjandi (Skúli) vafði (hikaði) lítt at sœkja fram, er mætti virðum; Sköglar serks (brynju) skerðir gekk fyr roðnum merkjum í Hlakkar skúrum; land ruddisk (hreinsaðist), en ræsir Þrœnda skóp Ribbungum þungan bana; Gunnarr (Ásuson) skaut hjarna kletti (höfðinu) und grimmsetta (með grimmum klóm) ilgera fótar.

65. Vægðarlaus vápna hríð náði velta feigum hausi; hilmir lét herða klett (höfuð) bana verðan mœta höggum; fylkir rendi fjörnis hlíð (höfuð) holdi fenta (með holdi) fleina lands (skjaldar) meginskíði (sverði); öflugt sverð, jöfri kent, eyddi fyrðum.

66. Ítr hertogi (foríngi) eyddi úthlaupsmönnum (óaldarliði) spjótum; stál sungu of stillis

dólgum; ylgr stóð í val; hoddgrimmr jöfurr lét margan hal höfði skemra; svá kann reiðr oddviti at refsa þjóðum rán.

67. Ortak (nú hef jeg ort) með sex tøgum hátta of snjalla siklinga (Hákon og Skúla), þá er vissak alframast (vera), öld at minnum; sízt hafa jöfrar orpit á aldinn mar (kastað á glæ) veg né vellum (gulli), er létu mik virðan; þat er oss frami.

68. Skúli var fremstr skjöldunga ungr [70,8]; skala dvala (fresta) lof; ek sem mildum gram fjölsnœrða (margþætta) mœrð; meirr (framvegis) skal ek bera hróðr styrs stœri fyrir hers gnótt; ek var kærr harra.

69. Ek bjó konungs bróður (Skúla) þrenn kvæði, kunn þjóð; ek veit þann þengil fjölmennan; fram skal vaða en fjórða lofun fólkglaðs ljóss lagar eldr (gulls) friðrofa (gjöfmilds manns).

70. Mart bragar lag mitt of spakan oddbraks (orustu) mœti er áðr ókveðit (ónotað til kvæða); skýrr greppr (skáld) hlýtr geta óhneppra (skrautlegra) skrautfara grams.

71. Sneiðir seima (gulls) kann hleypa Haka hnigfák (skipi) greypa (hættulega) geima (sævar) slóð, hinn leyfðr (lofaðr) skati, er lætr langa festa hesta (skip) ganga af hlunni.

72. Gull kná glóa, greppar róa, framir seggir eru vássamir; eik má una (að) bruna und jöfri; þá nýtr vísi viðar skriðar.

73. Ræsir glæsir stökkva (hlaupgjarna) Rökkva (sækgs) reina (sævar) hreina (skip) hvitum rit-

um; hreytir hringa skreytir skafna stafna svörtum stinga (branda á skipi) hjörtum (skipum).

74. Hafröst hristir hlunnvigg (skip) tiggja; borðgrund (sjór) bendir (beygir) stýri brimdýrs (skips); böðharðr buðlungr veit blá byrskíð (skip) brjóta þungan víði (sjó) börðum.

75. Frár fleinþollr (herm.) lætr snekkjur hrinda hafbekks (skips) hniggrund (sjónum) stálum (stafni), þá er mál (hentugir tímar) falla; hergramr lítr hirðmenn spenna hlumi (árar), en raungóð rœði (árar) rógálfs (hermanns) skjálfa.

76. Hrannir strýkva (slá) hlaðin borð; haflauðr skeflir; kalt hlýr náir kasta söltum kjalarstíg (sjó); snjallmæltr stillir hleypir svörtum hlunna stóðum (hestum) hríðfeld (stormasöm) svana fjöll (bylgjur) framm of Haka veg (sjóinn).

77. Ungr jarl lætr snekkjur snyðja (flýta sjer) í sólroð á Manar hlekk (sjóinn); allvaldr sér árla breka fall; lauki (siglutrje) kná opt lypta of liði of (upp yfir) kjalar raukn (skip); glygg náir greiða (þenja út) váð (seglið); dragreip mœta greipum.

78. Kaldr húfr skerr hrönn; allvaldr ferr hvatt; limgarmr (vindur) brýtr lá; rangbarmr skýtr lög; brátt skekr blán vegg (segl); byrr rekr ráskegg (segl); almætr jarl lætr ósvipt húnskript (hinu litaða segli).

79. Leyfðr, blíðr vísi læsir (umgirðir) útstrandir landa randgarði (skjaldborg) ok barða bláskíðum (skipum); valbrodda (spjóta) ern jarl

kná þyrna jörð með élsnærðum (jelbörðum) jaðri hrænaðra (spjóta) oddum.

80. Lof er flutt snörum gram fyr gunnörum fjörum (af fjörvar = menn); né spörum spurð spjöll; ek hef ypt förum hans, görum til hróðrs (sem vert er að yrkja um), fyr óvörum (djörfum) auðs börum (mönnum).

81. Fluttak frœði (kvæði) með tölu rœði (ár; túngu) — tunga tœði (hjálpaði) — of frama græði (jarl); stef skal stœra Mœra stilli ok fœra honum; dugir (hæfir) hrœra hróðr.

83. Hestar svanfjalla (bylgna; skip) baugvalla (skjalda) eyðis gnapa (standa) hátt of hlunns hástalla alla naðrs ógn (vetur); glatt er með gumna spjalla (vin) orms galla (um vetur); jarl fremr snjalla sveit; slíkt má kalla skörung.

85. Vilk auka góma sverði (túngu) mærð Mistar lauka (sverða) grundar (skjaldar) skerði; skal segja dýrð styrjar glóða (sverða) støkkvimóða (Móði sem lætur stökkva; herm.); drótt má þegja.

86. Ek veit hrings hraða (sem gefur fljótt) laða ölsaða (ölmetta) hirð í höll; gott er hús Hlaða; gramr drekkr baugvand (sverð) skaða (menn) glaða, en valstaða (handa) vitar (gullhríngar) vaða at gjöf.

87. Handar hlekkr (gullhríngur) drifr, þar er hilmir drekkr; blíðskálar (drykkjarkers) bekkr (öl) er brögnum mjök þekkr; hreingullit ker leikr við orða sker (tennur) [á] hilmis her; ek segi alt sem er.

89. Of mátt = af mætti; gull, slungit við (saman við) þátt (band): gull og band snúið saman í eitt.

90. Fyr hringa skata á saman við 5. vo.; gjöflund = örlætislund; gata = fjekk ekki.

91. Jarla beztr á saman við 6. vo.

92. Gunnstari = blóðsvari = hrafn.

93. Lætr hrest = hressir, fremur, vinnur; verbál = gull(hríngur); húfar ɔ: skip Snorra.

97. Gjöflati = nískur maður, á saman við seims ok hnossa.

98. Ek veit unga jöfra, þá er beita bröndum ok búa snekkjur, verðari hæra hróðrar en heimdrega (þá, sem ætíð dragnast heima), [þá er] gefa vell [verðari hæra hróðrar] en auðspöruð.

99. Hringum hæstir = göfgastir að hríngum til (sem þeir eiga).

100. Hróðrs örverðr = óverður lofs.

Það sem í svigum stendur í þessum skýringum mun flestum fullljóst; ef t. d. stendur »skarar (hárs) fjall (höfuð)«, er »höfuð« skýring á allri kenníngunni; ef stendur t. d. »Gríðar glað (hest; úlf) fæðandi«, er »hest« aðeins skýríng á »glað«, en »úlf« á »Gríðar glað«, og er þá ætíð ; á milli; »mk« merkir mannskenníng; »kvk« kvennkenníng; »herm.« = hermaður (-menn), kgr. = konúngur. Frekari ummæla er valla þörf.

33-35 = 199, 229, 225

PT
7312
.J6
Edda
Edd

Edda S.

Edda Snorra Sturlusonar.

PT
7312
.J6

PONTIFICAL INSTITUTE
OF MEDIAEVAL STUDIES
59 QUEEN'S PARK
TORONTO 5, CANADA